

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
DEPARTMENT OF SOCIOLOGY – UNIVERSITY OF THE AEGEAN

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
Ευρωπαϊκές Κοινωνίες & Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση

Διπλωματική Εργασία

*Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε
ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής
της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης
στην Ελλάδα και την Ιρλανδία*

2016

*In search of new forms of multilevel governance at European level.
Comparative assessment of the implementation
of the European Employment Strategy
in Greece and Ireland*

Επιβλέπων καθηγητής: Αχιλλέας Μητσός

Μεταπτυχιακός φοιτητής: Κωνσταντίνος Χατζηπαναγιώτης

Μυτιλήνη Απρίλιος 2016

[2]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

***Η προσπάθεια αφιερώνεται
σ' αυτούς που την αγάπησαν
και μου τη δίδαξαν:
στους γονείς μου
Παναγιώτη & Αθηνά***

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ :	99
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η Στρατηγική Απασχόλησης ενσωματώνεται στο ευρωπαϊκό νομικό corpus ...	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 1.1: Πεδίο δοκιμασίας νέων μορφών διακυβέρνησης	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 1.2: Από τη νομο-κανονιστική επιταγή στην πολιτική δέσμευση	99
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η «φυσιογνωμία» της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης· μετατοπίσεις στον άξονα του χρόνου	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 2.1: Βασικές τομές της περιόδου αναφοράς	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 2.2: Νέοι προσανατολισμοί: εστιάζοντας στη διαρθρωτική φύση του ζητήματος της απασχόλησης	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 2.3: Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης συναντά το όραμα της Λισσαβόνας αλλά & τις πρώτες δυσκολίες	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 2.4: Τα όρια των πολιτικών απασχόλησης και η αναγκαιότητα συνεργειών: προς ολοκληρωμένες προσεγγίσεις & βελτίωση της διακυβέρνησης	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 2.5: Ένας κύκλος κλείνει. Η Στρατηγική Απασχόλησης μεταξύ οικονομικής και κοινωνικής αναγκαιότητας.....	99
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Πολιτικές και μεθοδολογικές συγκλίσεις προς το κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο	99
μέσω Συντονισμού	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 3.1: Γενική εκτίμηση σε επίπεδο ευρωπαϊκής «τάξης».....	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 3.2: Έλεγχος προόδου που καταγράφουν τα κράτη μέλη.....	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 3.3: Υπόθεση εργασίας, πεδίο, διαστάσεις και κριτήρια ελέγχου	99
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000-2005	99
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η ευρωπαϊκή οικονομία & απασχόληση με βάση τους στόχους της Λισσαβόνας.	99
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Μελέτη περιπτώσεων: Ελλάδα - Ιρλανδία	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 5.1.1: Τάσεις που καταγράφονται στην οικονομία και την αγορά εργασίας των δύο χωρών	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 5.1.2: Η μεταβλητή των επιδόσεων στο πολιτικό feedback.....	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 5.2: Παρακολουθώντας το σχεδιασμό & την εφαρμογή των εθνικών πολιτικών απασχόλησης.....	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 5.2.1: Οι πολιτικές προτεραιότητες των δύο χωρών ως προς τους άξονες των ευρωπαϊκών κατευθύνσεων.....	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 5.2.2: Ο μετασχηματισμός των ευρωπαϊκών κατευθύνσεων στο περιβάλλον των δύο χωρών.....	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 5.2.3: Ευθυγράμμιση συμμετεχόντων, πολιτικών και στόχων.....	99
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ 2006-2013	99
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Έμφαση στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων.....	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 6.1: Η απασχόληση σε πλαίσιο ενισχυμένου συντονισμού.....	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 6.2: Ο αντίκτυπος της κρίσης στην οικονομία και αγορά εργασίας των δύο χωρών	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 6.3: Προσαρμοσμένος οδικός χάρτης εξόδου από την κρίση.....	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 6.4: Συμμετοχή στην αγορά εργασίας, απασχόληση & επιχειρηματικό περιβάλλον.....	99

[4]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

ΕΝΟΤΗΤΑ 6.5: Λειτουργία αγορών εργασίας με ευελιξία για τον εργοδότη και ασφάλεια & ελκυστικότητα για τον εργαζόμενο.....	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 6.6: Ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου μέσω της εκπαίδευσης-κατάρτισης....	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 6.7: Μεταρρυθμίσεις στη βάση αρχών· εκσυγχρονισμός δημόσιας διοίκησης, συστημάτων και δομών.....	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 6.8: Ενίσχυση και βελτίωση των εταιρικών σχέσεων και διαδικασιών.....	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 6.9: Συμπεράσματα	99

[5]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΩΝ	
EHRD OP	Employment and Human Resources Development Operational Programme
NDP	National Development Plan
NUTS	Nomenclature of territorial units for statistics (Ονοματολογία εδαφικών μονάδων για λόγους στατιστικής): Σύστημα υποδιαίρεσης των περιοχών των κρατών μελών σε εδαφικές μονάδες τριών επιπέδων. Κανονισμός (ΕΚ) 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου & του Συμβουλίου.
ΑΕγχΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΜΣ ή ΜΑΣ	Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού ή Μέθοδος Ανοιχτού Συντονισμού
ΓΠΟΠ	Γενικοί Προσανατολισμοί Οικονομικής Πολιτικής
ΔΒΜ	Διά Βίου Μάθηση
ΔΥΑ	Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης
Ε & Α	Έρευνα και Ανάπτυξη
ΕΔΕΤ	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία
ΕΕΚ	Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση
ΕΚΕΠΙΣ	Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΠ ΑΕΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση (2000-2006)
ΕΠ ΕΑΕΚ ΙΙ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση ΙΙ (2000-2006)
ΕΠΑΕ	Ενεργητικές Πολιτικές Αγοράς Εργασίας
ΕΣΑ	Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης
ΕΣΔΑ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
ΕΣΣΕΕΚΑ	Εθνικό Συμβούλιο Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΘΕ	Θέσεις Εργασίας
ΚΓ	Κατευθυντήριες Γραμμές Απασχόλησης

[6]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

ΚΕΑ	Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση του Συμβουλίου & της Επιτροπής
ΚΠΣ	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
ΚΤΓ	Κοινωνία της Γνώσης
ΜΑΔ	Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης
ΜΜΕ	Μικρές & Μεσαίες Επιχειρήσεις
ΟΕΕΚ	Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
ΟΚΓ	Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση
ΟΝΕ	Οικονομική και Νομισματική Ένωση
ΠΑΕ	Πολιτικές Αγοράς Εργασίας
ΠΑΕΠ ΑΕ	Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική – Πληροφορική Ανώνυμη Εταιρεία
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΣΣΑ	Σύμφωνο σταθερότητας και Ανάπτυξης
ΣτΛ	Στρατηγική της Λισσαβόνας
ΤΠΕ	Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών
ΤΣΑ	Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης
ΥΠΑΚΠ	Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ – ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης αποτέλεσε το πειραματικό εργαστήριο, όπου δοκιμάστηκαν τα όρια και η αποτελεσματικότητα νέων εναλλακτικών μορφών πολιτικής διευθέτησης σε μια περιοχή με διαπιστωμένη την αδυναμία διεύθυνσης της παραδοσιακής κοινοτικής μεθόδου. Η παρούσα εργασία δεν φιλοδοξεί να σταθμίσει συνολικά αποτελέσματα, ένα εγχείρημα ιδιαίτερα απαιτητικό. Φιλοδοξεί, ωστόσο, να ψηλαφίσει αδρά τις δυνατότητες των λεγόμενων ήπιων μορφών διακυβέρνησης σε διαφορετικά πολιτικά και γεωγραφικά περιβάλλοντα.

Θα παρακολουθήσουμε την εξέλιξη των διαδικασιών ανοιχτού συντονισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσα σε έναν ιστορικό πολιτικό χρόνο που συμμεταβάλλεται. Η πρόοδος που καταγράφουν δύο ευρωπαίοι «μαθητές» μάς απασχολεί περισσότερο. Μια πρόοδος, που ελέγχεται στην εξαιρετικά ευαίσθητη περιοχή της απασχόλησης. Σε αποδέκτες με διαφορετικό background, αφετηρία και προσανατολισμούς η επίδραση των διαδικασιών, εκτιμώντας το ρυθμό και το επίπεδο της προόδου, ποικίλει· αλλά αυτό αναφέρεται απλώς ως διαπίστωση, χωρίς περαιτέρω αξιολόγηση.

Σε μία νέα παγκόσμια και ευρωπαϊκή πραγματικότητα, έντασης της γνώσης, που μεταβάλλει την παραδοσιακή φύση της εργασίας, οι δύο περιπτώσεις χωρών, που εξετάζουμε -η Ελλάδα και η Ιρλανδία- καταβάλλουν από κοινού με τους άλλους εταίρους μια συνολική προσπάθεια προσαρμογής. Μια προσαρμογή, που στην περιοχή των αγορών απασχόλησης, περισσότερο απ' οπουδήποτε, αποδεικνύεται ιδιαίτερα πολύπλοκη, επίπονη και χρονοβόρα. Αν μάλιστα ληφθεί υπόψη η ταχύτητα των μεταβολών στην οικονομία, η ετοιμότητα των χωρών να συμπορευτούν αποκτά ζωτική σημασία.

Οι δύο χώρες συναντιούνται με τις προκλήσεις και επιχειρούν, αμιλλώμενες, να ενδυναμώσουν και να σταθεροποιήσουν τη θέση τους στο ευρωπαϊκό και παγκόσμιο περιβάλλον αξιοποιώντας τα δυνατά σημεία τους. Το άθλημα αποδεικνύεται εξαιρετικά δύσκολο. Οι ευρωπαϊκές προμήθειες και ο εξοπλισμός, ιδιαίτερος πολύτιμος όσο και ανεπαρκής από μόνος του να συγχρονίσει το βηματισμό της τάξης. Κάποιο όριο, που μπορεί να διαφέρει κατά περίπτωση, εξαντλεί τον αντίκτυπο της εξωτερικής υποκίνησης και των μεθόδων.

Με δεδομένα τα παραπάνω, η συνεχής κινητοποίηση των εσωτερικών δυνάμεων ως προαπαιτούμενο της προόδου τονίζεται με έμφαση. Ο ανθρώπινος παράγοντας, όπως κι αν τον συναντάμε, είτε ως πολιτικά δρώντα είτε ως εργατικό δυναμικό, είτε ως κοινωνικό εταίρο αποτελεί το κλειδί μιας επιτυχημένης προσπάθειας.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. Η Στρατηγική Απασχόλησης ενσωματώνεται στο ευρωπαϊκό νομικό corpus.

1.1. Πεδίο δοκιμασίας νέων μορφών διακυβέρνησης.

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση αφ' ης στιγμής απέκτησε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997) νομική βάση¹ αποτέλεσε κοινοτική προτεραιότητα. Η επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης διαπερνά οριζοντίως το σύνολο των ευρωπαϊκών πολιτικών & δράσεων, οι οποίες πρέπει κατά τη χάραξη και υλοποίησή τους να λαμβάνουν υπόψη τον αντίκτυπό τους επί της απασχόλησης. Η κύρια αρμοδιότητα των κρατών μελών στον τομέα της απασχόλησης επαναβεβαιώνεται ενώ παράλληλα ενισχύεται από τη μεταξύ τους συνεργασία και τη συμπληρωματική-επικουρική δράση της Κοινότητας στον ίδιο τομέα.

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης² υλοποιείται με κύριο μοχλό έναν μηχανισμό συντονισμού (Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού – Open Method of Coordination) και σύγκλισης των εθνικών πολιτικών απασχόλησης. Βασίζεται στην εμπλοκή όλων των ενδιαφερομένων συντελεστών³, σε μια αμφίδρομη σχέση πολιτικής ανατροφοδότησης, όπου η διακυβέρνηση ασκείται ακολουθώντας οριζόντια διαδρομή «σε μια περισσότερο εθελοντική και μη ιεραρχική βάση»⁴. Πρόκειται για διακυβερνητικό τρόπο διαμόρφωσης

1Είχε προηγηθεί εκτεταμένος διάλογος σε ευρωπαϊκό επίπεδο γύρω από το πρόβλημα της αυξανόμενης ανεργίας κατά το πρώτο μισό της δεκαετίας του 1990 ενώ το 1993 εκδόθηκε το Λευκό Βιβλίο για την Ανταγωνιστικότητα, την ανάπτυξη και την απασχόληση και το 1994 η απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Έσσεν, που εγκαινίασε την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης (ΕΣΑ). Η Συνθήκη του Άμστερνταμ εισήγαγε στη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έναν νέο τίτλο VIα Απασχόληση, άρθρα 109N έως 109Σ. Ευρωπαϊκή Ένωση (1997a), σ.σ. 33-35 – on-line: europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/pdf/treaty_of_amsterdam/treaty_of_amsterdam_el.pdf. Τα ανωτέρω άρθρα αναριθμούνται αντιστοίχως σε 125-130 υπό τον Τίτλο VIII στην Ενοποιημένη απόδοση της ιδρυτικής Συνθήκης της Ε.Κ. και αυτά με τη σειρά τους στα άρθρα 145-150 υπό τον Τίτλο IX στην Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για λόγους ευχερούς προσδιορισμού, στην παρούσα μελέτη, όπου εφεξής αναφερόμαστε στο συγκεκριμένο τίτλο Απασχόληση της Συνθήκης θα γίνεται χρήση της νέας κατ' άρθρο αρίθμησης με βάση την πιο πρόσφατη ενοποιημένη απόδοση των Συνθηκών. Ευρωπαϊκή Ένωση (2010), σ.σ. 112-113 - on-line: http://europa.eu/pol/pdf/consolidated-treaties_el.pdf.

2Επιτροπή (2002a), σ.σ. 5-7.

3Των κρατών μελών, των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων (Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμβούλιο της ΕΕ, Κοινοβούλιο, Επιτροπές: Κοινωνική-Οικονομική, Περιφερειών) της Συμβουλευτικής Επιτροπής Απασχόλησης (άρθρο 150 Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης), των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών.

4Φερόνας Ανδρέας (2007), σ.σ.112-115

[9]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

πολιτικής⁵, σε τομείς που ανήκουν στην αρμοδιότητα των χωρών της ΕΕ⁶ και βασίζεται κατά κύριο λόγο στον από κοινού, σε επίπεδο Συμβουλίου, προσδιορισμό στόχων και μέσων μέτρησης⁷ και την αμοιβαία αξιολόγηση υπό την εποπτεία⁸ της Επιτροπής. Μέσα από ανοιχτές διαδικασίες συντονισμού και διαβουλεύσεων, ανταλλαγής εμπειριών και ορθών πρακτικών, ελέγχων και αξιολογήσεων οι ιδέες συγκλίνουν και οι εμπλεκόμενοι αποκτούν γνώση, συμβάλλοντας στην παραγωγή κοινά αποδεκτών Ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων και στόχων, Κατευθυντηρίων Γραμμών⁹ για την Απασχόληση. Τα παραπάνω στοιχεία, που συγκροτούν τη φυσιογνωμία της Μεθόδου περιλαμβάνονται στα βασικά χαρακτηριστικά της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση¹⁰. Το άρθρο 148 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρώην 128 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας) διαμορφώνει το πλαίσιο ανάπτυξης εθνικών πολιτικών απασχόλησης στη βάση των *Κατευθυντηρίων Γραμμών*, ενώ επισημαίνεται η ανάγκη εναρμονισμού αυτών με τις αντίστοιχες διαδικασίες συντονισμού και τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών (άρθρα 120 & 121 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ). Κατ' αυτόν τον τρόπο επιδιώκεται η εξισορρόπηση των μακρο-οικονομικών διατάξεων και στόχων της Οικονομικής & Νομισματικής Ένωσης με πολιτικές και μέτρα για την καταπολέμηση της ανεργίας, τα οποία ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των ευρωπαίων πολιτών.

Η Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού αποτελεί μορφή διακυβέρνησης, εναλλακτική της παραδοσιακής Κοινοτικής Μεθόδου σε τομείς πολιτικής, όπου η αποτελεσματικότητα της τελευταίας, λόγω και της απροθυμίας των κρατών μελών να εκχωρήσουν

[5http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/open_method_coordination.html?locale=el](http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/open_method_coordination.html?locale=el)

6Όπως η απασχόληση, η κοινωνική προστασία, η εκπαίδευση, η νεολαία και η επαγγελματική κατάρτιση.

7Στατιστικές, δείκτες, κατευθυντήριες γραμμές.

8Αμοιβαία αξιολόγηση, σύγκριση δηλαδή των επιδόσεων των χωρών της ΕΕ (άσκηση πίεσης από ομότιμους) και στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Ο ρόλος της Επιτροπής περιορίζεται στη διενέργεια εποπτείας.

9Η ροή παραγωγής Κατευθυντηρίων Γραμμών για την Απασχόληση θα μπορούσε κωδικοποιημένα να συνοψιστεί στα εξής: α. Ετήσια εκτίμηση της κατάστασης και συμπεράσματα για την απασχόληση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη βάση κοινής έκθεσης Συμβουλίου & Επιτροπής β. Χάραξη κατευθυντηρίων γραμμών (στόχων & προτεραιοτήτων) για την απασχόληση με απόφαση του Συμβουλίου κατόπιν πρότασης της Επιτροπής και διαβούλευσης με το Κοινοβούλιο και τις επιτροπές: Κοινωνική-Οικονομική, Περιφερειών και Απασχόλησης γ. Ετήσια έκθεση από το κράτος μέλος προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή των μέτρων που λαμβάνονται για την απασχόληση υπό το πρίσμα των κατευθυντηρίων γραμμών δ. Συστάσεις του Συμβουλίου προς τα κράτη, αν αυτό κριθεί σκόπιμο, για την εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης υπό το πρίσμα των κατευθυντηρίων γραμμών ε. Κοινή Ετήσια Έκθεση Συμβουλίου & Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών. Αυτή θα αποτελέσει τη βάση για το άνοιγμα του νέου ετήσιου κύκλου κατευθυντηρίων γραμμών. (βλ. άρθρο 148 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ).

10Κατά τους Kaiser και Prange (2002) στο Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος (2004), σ.32: «Τα στοιχεία αυτά είναι:(α) η από κοινού λήψη αποφάσεων από παράγοντες που δρουν σε διαφορετικά επίπεδα εδαφικής εξουσίας, τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα και στην κοινωνία των πολιτών, (β) η μη ιεραρχική διαβάθμιση των συμμετεχόντων μερών (υπερεθνικοί θεσμοί, κράτη, περιφέρειες) και (γ) η συναινετική και όχι πλειοψηφική λήψη των αποφάσεων»

αρμοδιότητες στην Κοινότητα, αποδείχθηκε περιορισμένη. Στο πεδίο της απασχόλησης, η εφαρμογή της Μεθόδου και η επίτευξη συναίνεσης πάνω σε κοινές προτεραιότητες και στόχους έχει ιδιαίτερη σημασία, αν λάβουμε υπόψη ότι δεν υφίσταται Κοινή Ευρωπαϊκή Πολιτική για την Απασχόληση, όπως συμβαίνει σε άλλους τομείς πολιτικής, π.χ. η Γεωργία, ενώ οι διαφορές στο εθνικό θεσμικό περιβάλλον, στην αγορά εργασίας και στις ακολουθούμενες πολιτικές και πρακτικές κοινωνικού διαλόγου είναι μεγάλες. Υπ' αυτές τις συνθήκες η πολιτική απασχόλησης αποτέλεσε προνομιακό πεδίο δοκιμασίας του νέου αυτού τρόπου άσκησης εξουσίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Από την υιοθέτησή της, κατά το πρώτο μισό της δεκαετίας του 1990, η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης (ΕΣΑ) υπήρξε στενά συνυφασμένη με τη νέα μέθοδο διακυβέρνησης, που εγκαινιάστηκε σχεδόν ταυτόχρονα. Πολύ σύντομα οι νέες μορφές διακυβέρνησης κατέλαβαν σημαντικό μέρος του ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος¹¹ και λόγω της πρωτοτυπίας τους κίνησαν την προσοχή των ερευνητών αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους ως νέοι τρόποι οργάνωσης της συλλογικής δράσης. Χάρη στην ενεργοποίηση πολυεπίπεδων συμμετοχικών διαδικασιών, η μέθοδος συντονισμού απέκτησε ειδικό βάρος στη διαμόρφωση και εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης & συνέβαλε καθοριστικά στην ενίσχυσή τους με πρόσθετη νομιμοποιητική αξία. Ο λόγος αυτός εξηγεί ίσως και το γεγονός ότι συχνά στη βιβλιογραφία κατά την προσέγγιση της πολιτικής απασχόλησης και του τρόπου διακυβέρνησης παρατηρείται κάποιας μορφής αμοιβαία υποκατάσταση¹² ή τουλάχιστον συν-εξέταση και συν-αξιολόγηση.

1.2. Από τη νομο-κανονιστική επιταγή στην πολιτική δέσμευση.

Ενα στοιχείο που χρειάζεται να αποσαφηνιστεί είναι η δεσμευτικότητα για τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης, προκειμένου να κατανοήσουμε τον τρόπο σχεδιασμού και εφαρμογής των εθνικών πολιτικών απασχόλησης. Σύμφωνα με το άρθρο 148 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα κράτη μέλη «λαμβάνουν υπόψη»¹³ τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση κατά την άσκηση των αντίστοιχων πολιτικών. Ο ανοιχτός χαρακτήρας της ανωτέρω διατύπωσης είναι προφανής, συγκρινόμενος με τον απόλυτα δεσμευτικό – απαγορευτικό χαρακτήρα των διατάξεων, για παράδειγμα, υπό τον Τίτλο II «Η Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων» της Συνθήκης για τη Λειτουργία της

11Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος (2004), σ. 29.

12«Αν και λιγότερο δεσμευτικό εργαλείο από τις Οδηγίες, η ΕΣΑ έχει επιδράσει σε μεγάλο βαθμό στη σύγκλιση των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών της Ε.Ε. τις τελευταίες δεκαετίες γύρω από κοινούς στόχους και κατευθύνσεις». Καραμεσίνη Μαρία (2011), σ.2, όπου η ΕΣΑ αναφέρεται όχι ως ευρωπαϊκή πολιτική/στρατηγική στην απασχόληση, διαμορφωμένη σε μια δεδομένη στιγμή ή δυναμικά διαμορφούμενη και αναμορφούμενη αλλά ως «εργαλείο» που συμβάλλει στη σύγκλιση των εθνικών πολιτικών προς ένα κοινά συμφωνημένο πρότυπο.

13Ευρωπαϊκή Ένωση (2010), Άρθρο 148, Τίτλος ΙΧ– Απασχόληση.

Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η δέσμευση που παράγουν οι *Κατευθυντήριες Γραμμές Απασχόλησης* δεν έχει το χαρακτήρα της δέσμευσης που παράγουν οι Οδηγίες, οι Κανονισμοί ή οι Αποφάσεις. Στον τομέα της απασχόλησης, οι Οδηγίες, που ρυθμίζουν τα ελάχιστα εργασιακά δικαιώματα στα κράτη μέλη της Ε.Ε. είναι *νομικά δεσμευτικές*, οι διατάξεις τους *μεταφέρονται υποχρεωτικά στο εθνικό δίκαιο* και η άρνηση ή αποφυγή τήρησής τους *επιφέρει νομικές κυρώσεις (hard law)*· σε αντίθεση με μεθόδους, όπως η Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού, όπου «η επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου βασίζεται κυρίως στην ηθική και πολιτική δέσμευση»¹⁴ των συμμετεχόντων. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης «δεσμεύει τα κράτη μέλη μόνο ως προς κοινούς στόχους και κατευθύνσεις πολιτικής απασχόλησης, χωρίς να θίγει την αυτονομία των κρατών ως προς την επιλογή και εφαρμογή των συγκεκριμένων πολιτικών και μέτρων που υλοποιούν τους κοινούς στόχους και κατευθύνσεις (soft law)»¹⁵.

Σύμφωνα με το νέο θεσμικό πλαίσιο ανάπτυξης εθνικών πολιτικών απασχόλησης, που παρέχει το άρθρο 148 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «ο συντονισμός της πολιτικής διαμορφώνεται βάσει μιας προσέγγισης "διαχείρισης ανά στόχο"» (governance by objectives), και υποστηρίζεται «από τον καθορισμό μετρήσιμων στόχων σε ευρωπαϊκό ή εθνικό επίπεδο σε πολλούς τομείς, καθώς και από την προοδευτική ανάπτυξη στατιστικών δεικτών – για τους οποίους υπήρξε συμφωνία μεταξύ Επιτροπής και κρατών μελών – για τη μέτρηση της προόδου»¹⁶. Ο καθορισμός, συνεπώς, κοινών ποσοτικοποιημένων στόχων ανά προτεραιότητα και η αξιολόγηση της προόδου βάσει κοινά αποδεκτών εργαλείων μέτρησης (δεικτών) σε συνδυασμό με την εμφανή κατά τις διαδικασίες συντονισμού παρουσία των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και τη δυνατότητα του Συμβουλίου να απευθύνει Συστάσεις προς τα κράτη μέλη, ασκεί ένα βαθμό πίεσης προς αυτά, που δεν πρέπει να υποτιμάται σε σχέση με νομικές και κανονιστικές θεσμίσεις¹⁷. Με αυτή την έννοια, τμήμα της βιβλιογραφίας, αναφερόμενο στην Ανοιχτή Μέθοδο Συντονισμού κάνει λόγο «για "τρίτου τύπου" εργαλείο διακυβέρνησης μεταξύ της "σκληρής" (hard) και της "ήπιας" (soft) προσέγγισης»¹⁸. Ο ασκούμενη πίεση αυξάνει καθώς από την εφαρμογή των κοινών προτεραιοτήτων, κατευθυντηρίων γραμμών, που θέτει η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης και την επίτευξη των τεθέντων ποσοτικών στόχων εξαρτώνται οι χρηματορροές προς τα κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων και ιδιαίτερα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), το

¹⁴Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος (2004), σ.30.

¹⁵Καραμεσίνη Μαρία (2011), σ.σ.2-6.

¹⁶Επιτροπή (2002α), σ.σ.5-7.

¹⁷Βλ. και τα συμπεράσματα της Επιτροπής από την αξιολόγηση του αντίκτυπου της ΕΣΑ σχετικά με την *πολιτική δέσμευση* των κρατών μελών, όπως αυτή αποτυπώνεται στα ΕΣΔΑ. Επιτροπή (2002α), σ.10

¹⁸Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος (2004), σ.31, αναφερόμενος στους: Ahonen (2001), Heritier (2001).

[12]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

οποίο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη στήριξη των οικονομικών & κοινωνικών μετασχηματισμών και των προκλήσεων στην αγορά εργασίας της ΕΕ, «ως το οικονομικό σκέλος της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης»¹⁹.

2. Η «φυσιогνωμία» της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης: μετατοπίσεις στον άξονα του χρόνου.

2.1. Βασικές τομές της περιόδου αναφοράς.

Η αναφορά μας στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης θα μπορούσε για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης να συμπληρωθεί με μια στοχευμένη καταγραφή των ιστορικών σταθμών, που καθόρισαν τη «φυσιогνωμία» της και των περιεχομένων που εξέλαβε στο χρόνο²⁰. Οφείλουμε, στο σημείο αυτό, να επισημάνουμε ότι ένα τμήμα της βιβλιογραφίας, επιχειρεί μια περιοδολόγηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής με όρους πολιτικούς, με κριτήριο δηλαδή την αλλαγή του συσχετισμού δύναμης στην ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή καθώς και τους συντελούμενους μετασχηματισμούς των πολιτικών υποκειμένων²¹. Με βάση αυτή την προσέγγιση, εντοπίζονται δύο τομές από την υιοθέτησή της μέχρι σήμερα -όπου η πρώτη τοποθετείται στο 2005, έτος αναθεώρησης της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και η δεύτερη στο 2010 με τη διαμόρφωση της νέας στρατηγικής Ευρώπη-2020- και τρεις αντίστοιχα περίοδοι: σοσιαλδημοκρατικής έμπνευσης, νεοφιλελεύθερου μετασχηματισμού και υποχώρησης του ρόλου της Στρατηγικής Απασχόλησης. Αν και δεν αποκλείουμε άλλες προσεγγίσεις και μια άλλη περιοδολόγηση της Στρατηγικής, εντούτοις, υιοθετούμε την άποψη του Γ. Ιωαννίδη για τεχνικούς κυρίως λόγους: διότι, με βάση τις τιθέμενες τομές (2005 & 2010), οι δύο πρώτες περίοδοι εφαρμογής της Στρατηγικής συμπίπτουν λίγο πολύ με τις δύο περιόδους προγραμματισμού 2000-2006 & 2007-2013, όπου θα κινηθούμε.

19Βλ. και τις απόψεις που εκφράζει η Επιτροπή για την ανταπόκριση της ΕΣΑ στις νέες προκλήσεις - Επιτροπή (2002a), σ.21.

20Ιωαννίδης Γιώργος (2011), σ.2.

21Είναι σαφές, ότι και η υιοθέτηση, και η εμβάθυνση της ευρωπαϊκής πολιτικής απασχόλησης, "συνέπεσαν" με την αλλαγή του συσχετισμού δύναμης σε ευρωπαϊκό επίπεδο που πραγματοποιήθηκε την περίοδο 1994-1997 λόγω της σχεδόν ταυτόχρονης επικράτησης σε όλες σχεδόν τις χώρες της ΕΕ σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων (και για πρώτη φορά στην ιστορία της σε όλες τις μεγάλες χώρες της Ε.Ε.) Αντίστοιχα, η αλλαγή των πολιτικών συσχετισμών μετά το 2004, όταν τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα άρχισαν να χάνουν το ένα μετά το άλλο τις εκλογές, αντικατοπτρίστηκε και στην ΕΣΑ. Η αναθεώρηση-επανεκκίνηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας το 2005 έδωσε ένα πιο νεοφιλελεύθερο τόνο (ανάδειξη του flexicurity σε κεντρικό πυλώνα και υποχώρηση της διάστασης της ποιότητας στην εργασία), σύντομα όμως και η νέα ΣΤΛ στόνησε (και μαζί με αυτή και η διάσταση της απασχόλησης), ενώ σήμερα στα πλαίσια της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» ο ρόλος της απασχόλησης είναι σαφώς πιο περιορισμένος. Ιωαννίδης Γιώργος (2011), σ.σ. 3-4.

2.2. Νέοι προσανατολισμοί: εστιάζοντας στη διαρθρωτική φύση του ζητήματος της απασχόλησης.

Το κοινό πρόβλημα της υψηλής ανεργίας στην Ε.Ε. στο πρώτο μισό της δεκαετίας του 1990 ενόψει και της προετοιμασίας για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση απαιτούσε αντιμετώπιση. Οι επίπονες, λόγω των διαφορετικών συνθηκών και των εθνικών πολιτικών για την απασχόληση, διαπραγματεύσεις οδήγησαν τελικά σε πολιτική συναίνεση αναφορικά με «το διαρθρωτικό χαρακτήρα του προβλήματος της απασχόλησης στην Ευρώπη»²². Την αντίληψη αυτή – η οποία επικράτησε²³ – ότι η ανεργία οφείλεται κατά βάση σε ακαμψίες της αγοράς εργασίας (κινητικότητα, χρόνος & κόστος εργασίας, αντιστοιχίση δεξιοτήτων με τις ανάγκες της αγοράς), που ευθύνονται μαζί με την τεχνολογική υστέρηση & τα συστήματα κοινωνικής προστασίας για τη μειωμένη ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών οικονομιών, εγκολπώνεται το Λευκό Βιβλίο (1993)²⁴. Η παραπάνω λογική ως διαχρονικά βασικός κορμός της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης²⁵ και η ανάγκη συντονισμού των εθνικών πολιτικών απασχόλησης κατά το πρότυπο των αντίστοιχων οικονομικών αποτυπώνεται στις διατάξεις της Συνθήκης του Άμστερνταμ και στο πρώτο σετ κατευθυντηρίων γραμμών, που επικυρώθηκαν από τη Σύνοδο κορυφής του Λουξεμβούργου (1997) και ενσωματώθηκαν στα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ) του 1998.

Η σύζευξη, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής, διαφορετικών συνθηκών & εθνικών πολιτικών απασχόλησης, οι ανταγωνιστικές θεωρητικές προσεγγίσεις

22Επιτροπή (2002a), σ.5.

23Στον αντίποδα της άποψης για το δομικό ή διαρθρωτικό χαρακτήρα της ανεργίας, που θεωρεί ότι αυτή έχει δημιουργηθεί από βαθιές διαρθρωτικές ανακατατάξεις στην οικονομία, π.χ. υποχώρηση κλάδων, εισαγωγή νέων τεχνολογιών κλπ, που δημιουργούν αναντιστοιχίες μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας, η άποψη για την κυκλική ανεργία αποδίδει το πρόβλημα σε μείωση της ζήτησης. Η Κυκλική ανεργία μπορεί να αντιμετωπιστεί (;) με δημοσιονομικά και νομισματικά μέσα ενώ η Διαρθρωτική ή Δομική μέσω ουσιαστικών διαρθρωτικών μεταβολών και απαιτεί χρόνο. (Πηγές: Wiki: <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%AF%CE%B1> και Πετράκης Παναγιώτης, Κωστής Παντελής (2013), <http://www.indepanalysis.gr/?q=node/1668>). Ανάλογη κατηγοριοποίηση των βιβλιογραφικά αναφερόμενων θεωριών, των σχετικών με την απασχόληση και δημιουργία θέσεων εργασίας επιχειρούν οι Ρόντος – Ναγόπουλος. Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τις παραδοσιακές Κεϋνσιανές θεωρίες, όπου οι μισθοί βρίσκονται καθηλωμένοι πάνω από το επίπεδο εξισορρόπησης της αγοράς, δηλαδή παρατηρείται περίσσεια προσφοράς εργασίας εν σχέσει με τη ζήτηση. Μεσοπρόθεσμα η διακύμανση της απασχόλησης εξαρτάται από τη ζήτηση εργασίας, η οποία ζήτηση αυξάνει, μόνο αν οι μισθοί πέφτουν, αυξάνοντας και τα επίπεδα απασχόλησης. Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει προσεγγίσεις, που αναφέρονται στη λεγόμενη θεωρία search–matching. Εδώ, η ζήτηση δεν παίζει ρόλο. Η προσφορά δημιουργεί ίδια ζήτηση. Η αύξηση της προσφοράς ενεργοποιεί τη δημιουργία κενών θέσεων εργασίας και διαμορφώνονται περισσότερες αντιστοιχίσεις. Rontos K., Nagoropoulos N. (2014), σ. 2, <http://cri.ideainfinity.pk/wp-content/uploads/2014/03/IJMBIGMV2I1P1.pdf>

24Επιτροπή (1993), σ.σ.123-5.

25Βλ. Καραμεσίνη Μαρία (2011), σ.3 και Ιωαννίδης Γιώργος (2011), σ.4.

(Κεϋνσιανές, Νεοκλασικές αντιλήψεις²⁶) και η πολυπλοκότητα στην αντιμετώπιση «εκδηλώσεων μακρο-οικονομικής ανισορροπίας», όπως «η αύξηση και συχνά η εμμονή της υψηλής ανεργίας»²⁷, μάς προϊδεάζουν για ένα μείγμα δράσεων προσανατολισμένων τόσο στην προσφορά όσο και τη ζήτηση²⁸. Ωστόσο, η επίτευξη συναίνεσης στη βάση της παραδοχής του διαρθρωτικού χαρακτήρα της ανεργίας επιδρά αναπότρεπτα και στα πολιτικά εργαλεία, που έχουν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη για να επιτύχουν τους κοινούς στόχους. Συνεπώς, κάποια ενθάρρυνση παρεμβάσεων προσανατολισμένων στην προσφορά (supply oriented) με στόχο διαρθρωτικές βελτιώσεις στην αγορά εργασίας αναμένεται να αποτυπωθεί στα Εθνικά Σχέδια Δράσης παρότι «...οι πολιτικές αύξησης της ζήτησης εργασίας (προώθησης της ευελιξίας της εργασίας, μείωσης του μη μισθολογικού κόστους εργασίας και ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητας), ποτέ δεν έπαψαν να τρέχουν παράλληλα»²⁹.

2.3. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης συναντά το όραμα της Λισσαβόνας αλλά και τις πρώτες δυσκολίες.

Aπό το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου (1997), όπως αναφέρθηκε, τέθηκε σε εφαρμογή η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης, γνωστή και ως διαδικασία του Λουξεμβούργου. Η έκτακτη σύνοδος κορυφής της Λισσαβόνας (Μάρτιος 2000), αφού ποσοτικοποίησε μεσοπρόθεσμα, ως το 2010, το στόχο για υψηλό επίπεδο απασχόλησης (στο 70% συνολικά και 60% για τις γυναίκες) «όρισε την *πλήρη απασχόληση* ως πρωτεύοντα μακροπρόθεσμο στόχο»³⁰ εντάσσοντάς τον στη νέα στρατηγική στόχευση, να καταστεί η ευρωπαϊκή οικονομία «η *ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης* ανά την υφήλιο, ικανή για *βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη* με περισσότερες και καλύτερες *θέσεις εργασίας* και με *μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή*»³¹. Ο στόχος για πλήρη και ποιοτική απασχόληση, κατά τη μετάβαση προς την

²⁶Οι οποίες διαφοροποιούνται σε ό, τι αφορά την αγορά εργασίας, τη φύση της, τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης και προσφοράς εργασίας και τον τρόπο ρύθμισής της σε περίπτωση ανισορροπίας. Χλέτσος Μιχάλης (χ.έ.), σ.4. http://www.econ.uoi.gr/eeokp/gr/dialekseis_seminaria/seminaria_mathimata/agora_ergasias_kai_anergia/iii_mathimatos/kefalαιο2.pdf

²⁷Κουτσιαράς Νίκος (2014) – on-line: <http://www.poleconomix.gr/portal/pages/132#>

²⁸ Επιτροπή (2002a), σ.σ.5-7.

²⁹Καραμεσίνη Μαρία (2011), σ.σ.2-6.

³⁰Επιτροπή (2002a), σ.σ.5-7.

³¹Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2000). On-line: <http://www.consilium.europa.eu/el/european-council/conclusions/1993-2003/>

[15]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

οικονομία της γνώσης, αποτέλεσε τον πυρήνα της Στρατηγικής της Λισσαβόνας· αφού, δε, συμπληρώθηκε με νέους ποσοτικοποιημένους και οριζόντιους στόχους και εξειδικεύτηκε από τα επόμενα Ευρωπαϊκά Συμβούλια, επέβαλε την *αναμόρφωση* της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης, προκειμένου να ενσωματωθεί σ' αυτή.

Η αναμόρφωση του 2003³² συμπεριέλαβε επίσης «τα πορίσματα της διαδικασίας αξιολόγησης της ΕΣΑ»³³ από την εμπειρία των πέντε χρόνων εφαρμογής της και προσπάθησε να επιφέρει βελτιώσεις αναφορικά με τις κατευθυντήριες γραμμές. Έτσι, αυτές μειώθηκαν από 18 σε 10 ενώ οι στόχοι αναδιατυπώθηκαν και συναρτήθηκαν από τους 3 υπερκείμενους & αλληλένδετους στόχους της Λισσαβόνας. Οι Κατευθυντήριες Γραμμές συνοδεύτηκαν από 8 ενδιάμεσους ποσοτικοποιημένους στόχους - δείκτες αξιολόγησης σε μια προσπάθεια εστίασης στα αποτελέσματα, με ορίζοντα το 2010. Συντονίστηκαν επίσης οι χρόνοι υιοθέτησης γενικών προσανατολισμών για την οικονομική πολιτική (ΓΠΟΠ) και κατευθυντηρίων γραμμών για την απασχόληση ανά τριετία. Στο περιεχόμενο των κατευθύνσεων δεν επήλθαν ουσιαστικές αλλαγές³⁴. Τα μέτρα ενεργοποίησης της προσφοράς για αντιμετώπιση των στενώσεων και της ανεργίας παρέμειναν ως κύριο εργαλείο των πολιτικών απασχόλησης. Τέλος, η μεταρρύθμιση ανέδειξε τη βελτίωση της διακυβέρνησης & την ενίσχυση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων ως παράγοντες καθοριστικής σημασίας στην αποτελεσματική εφαρμογή της Στρατηγικής Απασχόλησης, αποφεύγοντας, όμως, να τυποποιήσει διαδικαστικά τις αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων & παραπέμποντας το θέμα στις «εθνικές παραδόσεις & πρακτικές» με σαφή παραινετικό τόνο.

Η μεταρρύθμιση της Στρατηγικής Απασχόλησης το 2003 κινήθηκε πάνω σε δύο άξονες: αφενός ενίσχυσης μέσω διαδικαστικών απλουστεύσεων και αφετέρου οριοθέτησης της πολιτικής απασχόλησης μέσω της συναρμογής της με άλλες πολιτικές (οικονομικές & ένταξης). Οι παρεμβάσεις στο χρόνο ισχύος των κατευθύνσεων και ο συνδυασμός τους με δείκτες αξιολόγησης αποτελεσμάτων, η διατήρηση σε ετήσια βάση των *εκθέσεων προόδου* από τα κράτη μέλη & της *κοινής έκθεσης των ευρωπαϊκών οργάνων*³⁵ κινούνται στον άξονα ενίσχυσης και αναμένεται να μετατοπίσουν το διοικητικό φόρτο των εθνικών αρχών από το σχεδιασμό στην εφαρμογή των πολιτικών και να τονώσουν «τη "διεισδυτικότητα" της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης»³⁶.

³²Όπως αποτυπώνεται στην απόφαση για τις κατευθυντήριες γραμμές του Συμβουλίου (2003) – on line: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003D0578&from=EN>

³³Καραμεσίνη Μαρία (2011), σ.σ.2-6. Τα συμπεράσματα από τη διαδικασία αξιολόγησης της ΕΣΑ διατυπώνονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής (2002a) σε μια λογική εντοπισμού δυνατών/αδύνατων σημείων, ευκαιριών/κινδύνων (SWOT analysis).

³⁴Watt Andrew (2004), p.p. 128-134.

³⁵Η *πολυμερής εποπτεία* στη βάση υποβολής ετήσιων εκθέσεων και συγκρίσιμων δεικτών αναγνωρίζεται από την Επιτροπή ως ισχυρό σημείο της διαδικασίας του Λουξεμβούργου, που έχει προκαλέσει "τάση σύγκλισης" προς τις καλύτερες επιδόσεις της ΕΕ.

³⁶Watt Andrew (2004), p.128

Ο εξορθολογισμός, από την άλλη, των διαδικασιών συντονισμού των δύο πολιτικών, οικονομικών & απασχόλησης (εναρμονισμός των κύκλων χάραξης πολιτικής) κινείται στον άξονα οριοθέτησης της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης, η οποία «δεν μπορεί παρά να σχεδιαστεί σε στενή συνάρθρωση με τις μακροοικονομικές και διαρθρωτικές πολιτικές, που ευνοούν τη μεγέθυνση και την ανταγωνιστικότητα, καθώς και με τις πολιτικές που προωθούν την κοινωνική ένταξη»³⁷. Επιπλέον η Στρατηγική Απασχόλησης οριοθετείται και χρηματοδοτικά. Η διαφάνεια στη διάθεση και η μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας καλούνται να συγκρατήσουν επεκτατικές πολιτικές στην περιοχή της απασχόλησης, η οποία οφείλει να ανταποκρίνεται στην ανάγκη διατήρησης υγιών δημόσιων οικονομικών σύμφωνα με τους Προσανατολισμούς της Οικονομικής Πολιτικής³⁸. Ενισχύεται, έτσι, η *δομική κυριαρχία*³⁹ των τελευταίων επί της πρώτης.

2.4. Τα όρια των πολιτικών απασχόλησης και η αναγκαιότητα συνεργειών: προς ολοκληρωμένες προσεγγίσεις & βελτίωση της διακυβέρνησης.

Η δεύτερη αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης συντελέστηκε το 2005 στα πλαίσια αναθεώρησης της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Ο ενδιάμεσος απολογισμός της Λισσαβόνας, πέντε χρόνια μετά την έναρξή εφαρμογής της δεν ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντικός λόγω της οικονομικής επιβράδυνσης στην ΕΕ-15 την τριετία 2001-2003. Με ανακοίνωσή⁴⁰ της προς το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 2005 η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη και την Έκθεση της Ομάδας Kok⁴¹, προβαίνει σε μια προσπάθεια *επανεκκίνησης* της Στρατηγικής της

³⁷Μία από τις βασικές προϋποθέσεις, προκειμένου να διατηρηθεί η αποτελεσματικότητα των κατευθυντηρίων γραμμών, που θέτει η Επιτροπή (2002a), σ.σ. 20-22, είναι «να εξακολουθήσουν να έχουν *ευρύ πεδίο πολιτικής* το οποίο να καλύπτει το φάσμα των πολιτικών που συμβάλλουν στους στόχους της απασχόλησης και στον ολοκληρωμένο χαρακτήρα της ΕΣΑ». Έτσι, ενθαρρύνονται μέτρα και πολιτικές με διπλή ή και πολλαπλή ταυτοχρόνως στόχευση, όπως: αύξηση απασχόλησης – οικονομική μεγέθυνση, ποιότητα & ελκυστικότητα εργασίας – ενίσχυση παραγωγικότητας, μείωση των αποκλεισμών & ανισοτήτων πρόσβασης στην αγορά εργασίας – ενίσχυση κοινωνικής & περιφερειακής συνοχής.

³⁸ Συμβούλιο (2003), Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, L 197/21.

³⁹Watt Andrew (2004), p.130

⁴⁰Επιτροπή (2005b).

⁴¹Πρόκειται για την έκθεση, που συνέταξε μια Ομάδα Υψηλού Επιπέδου, εμπειρογνομόνων με επικεφαλής τον πρώην πρωθυπουργό της Ολλανδίας Wim Kok, «Η αντιμετώπιση των προκλήσεων: η στρατηγική της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση» Νοέμβριος 2004. Η ομάδα προέκυψε κατόπιν εντολής προς την Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών (Μάρτιος 2003) με σκοπό «να προβεί σε ανεξάρτητη ανασκόπηση της ΣτΛ και να προσδιορίσει συγκεκριμένα μέτρα, τα οποία στο σύνολό τους θα συνιστούσαν μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τις ευρωπαϊκές οικονομίες, προκειμένου οι τελευταίες να επιτύχουν τους σκοπούς και στόχους της Λισσαβόνας». Σπηλιωτόπουλος Α. Αθανάσιος (2006), σ.54.

[17]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

Λισσαβόνας και επανακαθορισμού των πολιτικών προτεραιοτήτων, εστιάζοντας στο στόχο της οικονομικής μεγέθυνσης με απασχόληση ως προαπαιτούμενα μακρόπνοης ανάπτυξης & προώθησης του κοινωνικού προτύπου της Ευρώπης⁴².

Στη βάση μιας νέας εταιρικής σχέσης με αποσαφηνισμένες τις αρμοδιότητες ΕΕ και κρατών-μελών, ώστε να αποφευχθούν γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, επικαλύψεις και ανεπάρκειες στην οικειοποίηση της Στρατηγικής, προτείνονται διαδικαστικές απλουστεύσεις και ένα ενοποιημένο πρόγραμμα δράσης σε δύο επίπεδα, ενωσιακό & εθνικό, με στόχο τη βελτίωση της διακυβέρνησης. Οι απλουστεύσεις κινούνται στη λογική της Ανοιχτής Μεθόδου Συντονισμού, επιβεβαιώνοντας τη λειτουργικότητα αντίστοιχων διαδικασιών, που ήδη έχουν αναπτυχθεί και εφαρμόζονται ή κυοφορούνται σε επιμέρους τομείς πολιτικής⁴³. Τα έγγραφα, που προάγουν τον τριετή διαδικαστικό κύκλο ενοποιούνται. Το Συμβούλιο θα εγκρίνει μια δέσμη «ολοκληρωμένων κατευθυντηρίων γραμμών» (integrated guidelines), που «θα καλύπτουν τις μακροοικονομικές πολιτικές, την απασχόληση και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις»⁴⁴. Τα κράτη-μέλη υποχρεούνται να καταρτίσουν αντίστοιχα Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) «προσανατολισμένα σε σταθερές μακροοικονομικές και υγιείς δημοσιονομικές συνθήκες»⁴⁵, που θα διευκολύνουν την επιτυχία των στόχων της Λισσαβόνας. Τα Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων αντικαθιστούν τα Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση ενώ «όσον αφορά τους Γενικούς Προσανατολισμούς Οικονομικής Πολιτικής, εφαρμόζονται οι υφιστάμενοι μηχανισμοί πολυμερούς εποπτείας»⁴⁶ και συντονισμού, που προβλέπονται από τη Συνθήκη⁴⁷ και το Σύμφωνο

42Επιτροπή (2005b), σ.14.

43Υπό την αναθεωρημένη ΣΤΛ το 2005 τέθηκαν ως αναπόσπαστο, και «σημειολογικά» πλέον, τμήμα της, οι διαδικασίες συντονισμού των (μικρο & μακρο) οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης, που προβλέπονταν από τα άρθρα 121 & 148 της ΣΛΕΕ. Είχαν τεθεί σε εφαρμογή κατά χρονολογική σειρά στη διάρκεια των συνόδων κορυφής: α. στο Λουξεμβούργο το 1997 (διαδικασία του Λουξεμβούργου), για τις πολιτικές αγοράς εργασίας & απασχόλησης β. στο Cardiff το 1998 (διαδικασία του Κάρντιφ), για μικροοικονομικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και γ. στην Κολωνία το 1999 (διαδικασία της Κολωνίας), για μακροοικονομικά και δημοσιονομικά μέτρα <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:c11325>

44Επιτροπή (2005b), σ. 10

45Από την Επιτροπή - (2005b)- προαναγγέλλονται αλλαγές στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ) της Ε.Ε., το οποίο συγκεντρώνει σε επίπεδο Ε.Ε. τους κανόνες που διέπουν τις εθνικές δημοσιονομικές πολιτικές και αποτελείται από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου της 7ης Ιουλίου 1997 «Ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης - εποπτεία και συντονισμός των οικονομικών πολιτικών», από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου και από το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 1997 για το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών 22 & 23 Μαρτίου 2005, υιοθέτησε την έκθεση του Συμβουλίου (ECOFIN) της 20ής Μαρτίου 2005 με τίτλο «Βελτίωση της εφαρμογής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ)» και ενέκρινε τα πορίσματα και τις προτάσεις αυτής.

46Επιτροπή (2005b)

47Βλ. άρθρα 121 & 126 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

[18]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ). Τα πρώτα Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων εκπονήθηκαν από τα κράτη μέλη το 2005 και αποτέλεσαν τη βάση σχεδιασμού των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της τέταρτης προγραμματικής περιόδου, 2007-13.

Στα πλαίσια της αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας, οι κατευθύνσεις της Στρατηγικής Απασχόλησης «αναμορφώθηκαν πλήρως»⁴⁸. Στοιχήθηκαν⁴⁹ κάτω από 3 κύριους στόχους (*πλήρης απασχόληση, ποιότητα & παραγωγικότητα στην εργασία, κοινωνική & εδαφική συνοχή*), που περιλαμβάνονται στην 1^η Κατευθυντήρια Γραμμή (ΟΚΓ αρ.17) και συμπυκνώνουν τη στρατηγική στόχευση της Λισσαβόνας, ανανεωμένη με την εδαφική διάσταση της συνοχής, μια αναγκαιότητα επιβεβλημένη από τη μεγάλη διεύρυνση της ΕΕ (2004). Από τους ενδιάμεσους ποσοτικοποιημένους στόχους, τρεις παραμένουν σε ισχύ (70% συνολικό ποσοστό απασχόλησης, 60% για τις γυναίκες και 50% για τους ηλικιωμένους εργαζόμενους 55-64 ετών).

Κοινό στοιχείο και των δύο (2003 & 2005) αναθεωρήσεων της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης, είναι ο βαθμιαίος περιορισμός του αυτόνομου ρόλου της αναφορικά με το στόχο της πλήρους απασχόλησης κάτω από το βάρος διόλου αμελητέων «αρνητικών επιδόσεων»⁵⁰ στο πεδίο. Οι Γενικοί Προσανατολισμοί Οικονομικής Πολιτικής σε ένα σαφώς υπέρτερο και αυξημένης βαρύτητας ρόλο⁵¹ αναδεικνύονται όχι μόνο σε «γενικό μέσο συντονισμού» όλου του φάσματος των οικονομικών (μικρο-μακρο) πολιτικών εξασφαλίζοντας «την εν γένει οικονομική συνοχή των τριών διαστάσεων της στρατηγικής» της Λισσαβόνας αλλά υπεισέρχονται και στο πεδίο των πολιτικών απασχόλησης «αρκεί αυτές (σ.σ. οι πολιτικές απασχόλησης) να συναρτώνται προς τις πρώτες (σ.σ. τους ΓΠΟΠ)». Έτσι, η οικονομική πολιτική παρεισφρέει στο πεδίο της Στρατηγικής Απασχόλησης⁵² ενώ η ενίσχυση της

48Καραμεσίνη Μαρία (2011), σ.σ.2-6.

49Συμβούλιο (2005).

50Αναλυτική αναφορά στα μεγέθη της περιόδου αυτής θα γίνει παρακάτω. Αυτό, ίσως, που θα πρέπει να πούμε στο σημείο αυτό είναι ότι η διεύρυνση της Ε.Ε. το 2004, επιδείνωσε την κατάσταση αυξάνοντας τις ανισότητες. Το μέσο ποσοστό απασχόλησης της ΕΕ-25 μειώθηκε κατά 1,5%, ενώ η μακροχρόνια ανεργία αυξήθηκε για την ΕΕ-25 κατά 4% σε σύγκριση με το 3,3% στην ΕΕ-15 [πηγή: Kok Wim et al (2004), σ.13]. Η συνολική ανεργία, επίσης αυξήθηκε κατά περίπου 1% με τη διεύρυνση (πηγή: Eurostat). Επιπλέον, παρά την αύξηση κατά 20% του πληθυσμού της Ε.Ε. με τη διεύρυνση, το ΑεγχΠ κατά το χρόνο αναφοράς αυξήθηκε μόνο 5% έχοντας ως αποτέλεσμα τη μείωση της κατά κεφαλήν παραγωγής κατά 12,5% στην ΕΕ-25 [πηγή: Kok Wim et al (2004), σ.13]. Η δυναμική της κατάστασης, που διαμορφώνεται, προκαλεί περαιτέρω ανησυχία, αν ληφθούν υπόψη δύο ακόμη προκλήσεις, που καλείται να αντιμετωπίσει η Ευρώπη. Αφενός, η ενίσχυση του διεθνούς ανταγωνισμού από την Ασία και ιδιαιτέρως τις ΗΠΑ. Αφετέρου η δημογραφική γήρανση, που καθιστά άμεσα επιβεβλημένες πολιτικές ενίσχυσης της βιωσιμότητας του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου και ενός επιπέδου ασφάλειας, που εξισορροπεί πολιτικές ευελιξίας στην αγορά εργασίας.

51Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2005), σ.σ. 12-13.

52Με την αναθεώρηση της ΣτΛ, ο ρόλος των (μικρο & μακρο) οικονομικών πολιτικών και οι αντίστοιχες κατευθυντήριες γραμμές (ΓΠΟΠ) ενισχύεται αποφασιστικά έναντι της ΕΣΑ ενώ η δεύτερη περιορίζεται στη χάραξη πολιτικών για την αγορά εργασίας. «Έχοντας χάσει (σ.σ. η ΕΣΑ) τον "πόλεμο" να θέσει την πλήρη απασχόληση στο επίκεντρο χάραξης συνολικής οικονομικής πολιτικής, είναι ζωτικής σημασίας να κερδίσει τουλάχιστον "τη μάχη" για να διασφαλίσει ότι μόνο οι ΚΓΑ έχουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο την αρμοδιότητα

συνοχής των πολιτικών καθίσταται απολύτως αναγκαία, πράγμα το οποίο επιδιώκει η αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας.

2.5. Ένας κύκλος κλείνει. Η Στρατηγική Απασχόλησης μεταξύ οικονομικής και κοινωνικής αναγκαιότητας

Η δεύτερη δέσμη Ολοκληρωμένων Κατευθυντηρίων Γραμμών περιόδου 2008-2010 δεν επέφερε ουσιαστικά καμία αλλαγή στους γενικούς προσανατολισμούς της οικονομικής πολιτικής και πολιτικής απασχόλησης. Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι κατευθυντήριες γραμμές του πρώτου κύκλου «αποτελούν ένα συγκροτημένο και ανοικτό πλαίσιο που ανταποκρίνεται στις κυριότερες πολιτικές εξελίξεις ... και δεν απαιτείται η αναθεώρησή τους»⁵³. Αναγνωρίζεται ο κατεξοχήν κυκλικός χαρακτήρας της οικονομικής ανάκαμψης την τριετία 2005-2007 αλλά και ο αντίκτυπος των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων ιδιαίτερα στις αγορές εργασίας. Θετικά αξιολογείται⁵⁴ και η σύμπτωση, για πρώτη φορά μέσα στην τελευταία δεκαετία, των ρυθμών αύξησης της παραγωγικότητας και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Οι διαρθρωτικές αδυναμίες, που παραμένουν (χαμηλή απασχόληση, μακροχρόνια ανεργία, ανεργία νέων, γήρανση, δημόσιο χρέος, δημοσιονομικά ελλείμματα) αντιμετωπίζονται από την Επιτροπή ως πρόκληση για επιτάχυνση των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της Λισσαβόνας. Ωστόσο, επισημαίνεται ο κίνδυνος επιβράδυνσης της ανάπτυξης για τα έτη 2008-9 υπό το βάρος της διεθνούς κρίσης.

Η περίοδος που ακολουθεί, μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers τον Σεπτέμβριο του 2008, φέρνει την Ευρώπη αντιμέτωπη με τις οικονομικές & κοινωνικές συνέπειες της βαθύτερης και πιο εκτεταμένης ύφεσης μεταπολεμικά. Χωρίς να τίθεται ζήτημα αναθεώρησης των κατευθυντηρίων γραμμών λαμβάνονται σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο έκτακτα οικονομικά & δημοσιονομικά μέτρα με στόχο τον περιορισμό των κοινωνικών επιπτώσεων και την προστασία των θέσεων εργασίας. Παράλληλα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο⁵⁵ επαναβεβαιώνει «την ισχυρή προσήλωσή του σε υγιή δημόσια οικονομικά και στο Σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης». Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τονίζει τη σημασία, υπό τις παρούσες συνθήκες, της ευελιξίας με ασφάλεια (flexicurity) στην προώθηση της προσαρμοστικότητας των αγορών εργασίας και το ρόλο των συστημάτων κοινωνικής προστασίας ως μηχανισμών απορρόφησης κοινωνικών κραδασμών & αυτόματων σταθεροποιητών της οικονομίας. Ωστόσο, τα μέτρα δημοσιονομικής επέκτασης και αύξησης της ενεργού ζήτησης, που

διαμόρφωσης εθνικών πολιτικών αγοράς εργασίας». Watt Andrew (2004), p.130

⁵³Επιτροπή (2007b), σ.σ. 3-6.

⁵⁴ Επιτροπή (2007b), σ.5.

⁵⁵Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2009), σ.σ. 5 & 10.

[20]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

υιοθετήθηκαν τότε «θα μπορούσαν να κατηγοριοποιηθούν ως “παθητικά” μέτρα πολιτικής απασχόλησης, ισοδύναμα προς τα επιδόματα ανεργίας. Γι’ αυτό ... δεν εντάχθηκαν στη νέα στρατηγική της ΕΕ “Ευρώπη 2020” και τη νέα ΕΣΑ, αλλά θεωρήθηκαν έκτακτα μέτρα για έκτακτη συγκυρία»⁵⁶.

Για τη νέα δεκαετία η ΕΕ επεξεργάστηκε και υιοθέτησε μια νέα αναπτυξιακή στρατηγική, την «Ευρώπη 2020»⁵⁷, θέτοντας ως όραμα να γίνει «*μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία*». Το όραμα επικαιροποιεί εν πολλοίς τη στρατηγική στόχευση της Λισσαβόνας και συμπυκνώνει μια τριπλή επιδίωξη: προς μία οικονομία της γνώσης και της καινοτομίας ανταγωνιστική· προς μια ανάπτυξη διατηρήσιμη οικολογικά και δημοσιονομικά· προς υψηλά επίπεδα απασχόλησης, κοινωνικής ένταξης και γεωγραφικής συνοχής. Πέντε ποσοτικοποιημένοι στόχοι-δείκτες και επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής⁵⁸ προορίζονται να σταθμίσουν την πρόοδο και να δώσουν ώθηση στις βασικές προτεραιότητες της νέας στρατηγικής. Γίνεται προσπάθεια, ώστε η γενική στρατηγική της Ένωσης και η τρίτη δέσμη ολοκληρωμένων κατευθύνσεων (2011-14)⁵⁹ να αποτελέσουν ένα συνεκτικό πλαίσιο, αμοιβαία δεσμευτικό, εκπόνησης και εφαρμογής ευρωπαϊκών & εθνικών πολιτικών, που θα συναρτώνται από τους στόχους. Ταυτόχρονα οι Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές αποτελούν τη βάση ειδικών ανά χώρα συστάσεων του Συμβουλίου και εναρμονίζονται με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Οι Κατευθυντήριες Γραμμές της νέας Στρατηγικής Απασχόλησης ενσωματώνουν πολιτικές ευελιξίας με ασφάλεια (flexicurity), ενεργητικά μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας, παράτασης του εργασιακού βίου (active ageing) και τόνωσης της πράσινης επιχειρηματικότητας. Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στην αντιμετώπιση διαρθρωτικών εμποδίων μέσω της κατάρτισης ατόμων με χαμηλές ή παρωχημένες δεξιότητες και στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσω της σύνδεσης με την απασχόληση. Τέλος η νέα Στρατηγική Απασχόλησης προσπαθεί να συναρθρώσει την οικονομική με την κοινωνική διάσταση της απασχόλησης, ενσωματώνοντας πολιτικές ενεργού ένταξης και αντιμετώπισης της φτώχειας με στόχο τη διατήρηση του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς (Inclusive growth)

56Καραμεσίνη, 2011:8.

57Προτάθηκε από την Επιτροπή [COM(2010) 2020 τελικό, Βρυξέλλες 3.3.2010] και εγκρίθηκε από τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια της 25-26^{ης} Μαρτίου (EUCO 7/10) και της 17^{ης} Ιουνίου 2010 (EUCO 13/1/10, rev1).

58Στους τομείς Έρευνα-Καινοτομία-Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών, Νεολαία-Εκπαίδευση-Αγορά εργασίας, Πράσινη ανάπτυξη-Επιχειρηματικό περιβάλλον, Απασχόληση, Φτώχεια-Αποκλεισμός

59Οι κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών περιλαμβάνονται στο παράρτημα της απόφασης του Συμβουλίου της 21^{ης} Οκτωβρίου 2010 (2010/707/ΕΕ) συνδέονται, δε, αναπόσπαστα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών και της Ένωσης, που περιλαμβάνονται στο παράρτημα της σύστασης του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουλίου 2010 (2010/410/ΕΕ).

3. Πολιτικές και μεθοδολογικές συγκλίσεις προς το κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο μέσω Συντονισμού

3.1. Γενική εκτίμηση σε επίπεδο ευρωπαϊκής «τάξης»⁶⁰

Η ακριβής αποτίμηση του αντίκτυπου της ΕΣΑ στην απασχόληση, στις πραγματικές, δηλαδή, αλλαγές που συντελούνται στην περιοχή (αύξηση προσφοράς εργασίας, δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, μείωση ανεργίας) παρουσιάζει τεχνικές δυσχέρειες λόγω «της αλληλεπίδρασης των διαφόρων πολιτικών, της ταυτόχρονης βελτίωσης της οικονομικής κατάστασης και της σχετικά μικρής περιόδου που εξετάζεται σε σύγκριση με το μακροπρόθεσμο χαρακτήρα ορισμένων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων»⁶¹. Στο πεδίο αυτό διατυπώνονται σημαντικά αποκλίνουσες ερευνητικές και επιστημονικές απόψεις και η προσέγγισή του εκφεύγει του σκοπού της παρούσας μελέτης. Εκείνο, πάντως, το οποίο πρέπει να κρατήσουμε και στο οποίο συντείνουν οι απόψεις είναι η διαπίστωση «αξιοσημείωτης σύγκλισης των εθνικών πολιτικών για την απασχόληση με τους στόχους και τις κατευθυντήριες γραμμές που ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης»⁶², παρότι οι κατευθυντήριες γραμμές *δεν εναρμονίζουν τις εθνικές διατάξεις* και παρά το ήπιο, μη επιτακτικό, πνεύμα των διαδικασιών συντονισμού. «Η θέσπιση κοινών στόχων και σημείων αναφοράς (benchmarks), η κοινή ορολογία και η αμοιβαία αξιολόγηση οικοδομούν σταδιακά μια κοινή ευρωπαϊκή "ατζέντα" σε τομείς πολιτικής που αρχικά θεωρούνταν αδιαπέραστοι από τον Εξευρωπαϊσμό»⁶³. Θετικά αξιολογείται και η συμβολή της Ανοιχτής Μεθόδου Συντονισμού στη «διαμόρφωση συμπράξεων και νέων μεθόδων εργασίας»⁶⁴, τα οποία άλλωστε έχουν επισημανθεί ως τα δυνατά σημεία της⁶⁵.

60Η έννοια «τάξη» εδώ αντλείται από το χώρο της παιδαγωγικής & διδακτικής. «Σχεδόν όλοι οι συγγραφείς ακόμα και αυτοί που είναι επιφυλακτικοί με την ΑΜΣ δεν αρνούνται το κύριο περιεχόμενο της ως μηχανισμού αμοιβαίας μάθησης» (Scharpf 2001, Ferrera et al 2002: 230). Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος (2004), σ. 40

61Επιτροπή (2002a), σ.7.

62Επιτροπή (2002a), σ.7.

63Φερόνας Ανδρέας (2007), σ.σ.112-115.

64Επιτροπή (2002a), σ.7.

65Βλ. Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος (2004), σ.σ. 39-41 και Επιτροπή (2002a), σ.18.

Η διαπίστωση, γενικά, σύγκλισης των εθνικών πολιτικών απασχόλησης προς ένα κοινό ευρωπαϊκό πολιτικό πλαίσιο και ο αντίκτυπος των ανοιχτών διαδικασιών συντονισμού στη διαμόρφωση και εφαρμογή των πολιτικών, αν δεν συνιστούν «κοινές παραδοχές», τουλάχιστον εκφράζουν ένα σημαντικό μέρος της επιστημονικής και ερευνητικής κοινότητας. Σημαντικές πτυχές στο πεδίο της έρευνας, ωστόσο, εξακολουθούν να συντηρούν το ενδιαφέρον. Ζητήματα, που τίθενται, αφορούν αφ' ενός μεν στη διακρίβωση του επιπέδου και της έντασης, που οι ευρωπαϊκές κατευθύνσεις έχουν επηρεάσει τη διαμόρφωση των επιμέρους εθνικών πολιτικών απασχόλησης αφ' ετέρου δε στο βαθμό που η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης, ως διαδικασία καθαυτή, ενισχύει, ενθαρρύνει και ενεργοποιεί τους παράγοντες εκείνους, που θεωρούνται κρίσιμοι για τον επιτυχημένο σχεδιασμό (διαμόρφωση) & εφαρμογή της πολιτικής σε εθνικό & τοπικό επίπεδο στα πλαίσια μιας πολυεπίπεδης διευθέτησης. Αναφορικά με το πρώτο, τα αποτυπώματα της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης είναι περισσότερο εμφανή και ανιχνεύσιμα σε ένα πιο επιφανειακό, μορφολογικό επίπεδο. Εδώ, η άσκηση σημαντικής επίδρασης μέσω της γλώσσας, της ορολογίας, της διατύπωσης, των προτύπων – paradigms και των αρχών – principles, που καθιέρωσε η ευρωπαϊκή πολιτική, θεωρείται καθολικά σχεδόν παραδεκτή⁶⁶. Για το λόγο αυτό και δεν θα μας απασχολήσει περεταίρω. Δεν συμβαίνει, όμως, το ίδιο σε ένα επόμενο επίπεδο, περιεχομένου & δομής ούτε όσον αφορά στον τρόπο διακυβέρνησης των εθνικών πολιτικών απασχόλησης. Εδώ, ο βαθμός σύγκλισης ή/και διαφοροποίησης από τα κοινά ευρωπαϊκά πρότυπα δεν προβάλλει άμεσα και με ευκρίνεια καθώς το στερεόγραμμα των πολιτικών αλληλεπιδράσεων και των διαδικασιών παραγωγής πολιτικής τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και εθνικό επίπεδο καθίσταται πολυπλοκότερο.

3.2. Έλεγχος προόδου που καταγράφουν τα κράτη μέλη

⁶⁶«Πέρα όμως από τις επιμέρους διαφορές και τις εθνικές ιδιαιτερότητες, υπήρξε ένα πεδίο όπου η επίδραση της ΕΣΑ ήταν άμεση και καθοριστική: το πεδίο του λόγου/ρητορικής για την απασχόληση και την ανεργία. Εδώ η ευρωπαϊκή πολιτική απασχόλησης «δημιούργησε γλώσσα», κατάφερε να επιβάλει κοινές νόρμες περιγραφής τόσο του φαινομένου της ανεργίας, όσο και των πολιτικών αντιμετώπισής του, αναπτύσσοντας ένα λόγο με έννοιες-κλειδιά την *απασχολησιμότητα*, την *προσαρμοστικότητα*, την *ευελιξία* και την *ενεργοποίηση*. Ορισμένες από αυτές τις έννοιες προϋπήρχαν στην «ακαδημαϊκή λαγκάζ» (π.χ. απασχολησιμότητα) αλλά με την ΕΣΑ απέκτησαν τεράστια αναγνωσιμότητα και επιτυχία, άλλες πάλι δημιουργήθηκαν από τα κείμενα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (π.χ. η *προσαρμοστικότητα* ή η *αμοιβαία μάθηση*). Τέλος, άλλες, απέκτησαν εντελώς διαφορετικά περιεχόμενα από αυτά που είχαν στο παρελθόν. Το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι η *πλήρης απασχόληση*, που ορίστηκε από την Στρατηγική της Λισαβόνας ως «ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας τουλάχιστον ίσο με 70%» ανεξαρτήτως της κατάστασης απασχόλησης (άνεργος ή απασχολούμενος).....». Ιωαννίδης Γιώργος (2011), σ.σ.12-13. «Μπορούμε ακόμα να χρεώσουμε στην ΕΣΑ την σημαντική συμβολή της στη διαδικασία διαμόρφωσης σε μεγάλο βαθμό μιας κοινής γλώσσας...» Ψιλάκη Άννα (2007), σ.72. «.....αναπτύχθηκε σταδιακά ένας ευρωπαϊκός λόγος για την απασχόληση, στηριζόμενος σε ορισμένες βασικές έννοιες, όπως: *απασχολησιμότητα*, *προσαρμοστικότητα*, *επιχειρηματικότητα*, *ενεργοποίηση*, *διά βίου μάθηση* και πιο πρόσφατα *ευελιξία με ασφάλεια (flexicurity)*, *ενεργός γήρανση* κ.λπ. Οι έννοιες αυτές διατρέχουν το περιεχόμενο των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση, καθώς και του κεφαλαίου της απασχόλησης των μετέπειτα Εθνικών Προγραμμάτων Μεταρρυθμίσεων». Φερόνας Ανδρέας (2007), σ.118.

Οι ευρωπαϊκές κατευθύνσεις για την απασχόληση παρέχουν το απαιτούμενο στρατηγικό περίγραμμα για την εστίαση της δράσης⁶⁷ των κρατών μελών στους συμφωνημένους στόχους, μέσα στο οποίο καλούνται να συντονιστούν-συγχρονιστούν πολιτικές επιλογές, παραγωγοί πολιτικής, συστήματα και δομές. Επιδρούν, όμως, οι κοινοί ευρωπαϊκοί προσανατολισμοί κατά τον ίδιο τρόπο στη διαμόρφωση των εθνικών πολιτικών απασχόλησης και πώς αυτοί προσλαμβάνονται σε εθνικό και εδαφικό επίπεδο κατά το μετασχηματισμό τους σε αντίστοιχου επιπέδου πολιτικές; Με άλλα λόγια: οι εθνικές πολιτικές απασχόλησης ακολουθούν «πιστά» ή αποκλίνουν και κατά πόσο από το κοινό πολιτικό πλαίσιο; Αναλόγως, τίθεται το ερώτημα για την *in praxis* εφαρμογή των πολιτικών και τον συντονισμό διαδικασιών, συμμετεχόντων και δομών: ποια τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν και διαμορφώνουν τις σχέσεις των συντονιζόμενων (εταίρων) στα κράτη μέλη (συμμετέχοντες, μορφή διαλόγου, θεσμοί, ανταπόκριση); Ποια η ετοιμότητα του θεσμικού περιβάλλοντος και των δομών να υποστηρίξουν το συντονισμό κατά την εφαρμογή των πολιτικών; Μεταξύ των δύο υπάρχει κάποιου είδους συνάφεια;

Την απάντηση στα ερωτήματα που θέσαμε θα αναζητήσουμε μέσα από τη συγκριτική προσέγγιση δύο περιπτώσεων - χωρών, της Ελλάδας και της Ιρλανδίας σε δύο διακριτές χρονικές περιόδους: (α) μεταξύ των ετών 2000-2005 (β) μεταξύ 2006-2013. Οι επιλεγείσες περιόδους έγιναν με βάση δύο κριτήρια: 1^ο η συνολική περίοδος 2000-2013 καλύπτει το διάστημα δύο προγραμματικών περιόδων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (γ' & δ') και 2^ο το έτος 2005 αποτελεί ορόσημο καθώς συμπίπτει με τη 2^η αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης και την ενδιάμεση αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Η δεύτερη περίοδος περιλαμβάνει διακριτές επιμέρους φάσεις⁶⁸, κατά τις οποίες, ωστόσο, δεν μεταβάλλονται οι βασικοί μετά το 2005 προσανατολισμοί της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης.

3.3. Υπόθεση εργασίας, πεδίο, διαστάσεις και κριτήρια ελέγχου.

Η υπόθεση που κάνουμε είναι ότι, παρά την ύπαρξη και βαθμιαία ενίσχυση ενός κοινού ευρωπαϊκού πλαισίου για την απασχόληση, τόσο ο τρόπος προσέγγισης της πολιτικής από τους «εθνικούς παίκτες» όσο και η εμπλοκή στις διαδραστικές διαδικασίες «βασικών παικτών» και παραγόντων διαφοροποιούνται σημαντικά κατά περίπτωση, παράγοντας ένα πρωτότυπο μείγμα πολιτικών⁶⁹, όπου η

67Συμβούλιο (2006b), σ.6.

68Μια σύντομη περίοδο εφαρμογής έκτακτων μέτρων τόνωσης της ζήτησης μετά την χρηματοοικονομική κρίση του 2008 και την αρχική φάση της νέας ευρωπαϊκής στρατηγικής ΕΕ-2020.

69Μελέτες αξιολόγησης της επιρροής των ευρωπαϊκών πολιτικών στα κράτη μέλη διαπιστώνουν ότι τα τελευταία δεν αποτελούν απλώς παθητικούς δέκτες, αλλά προσαρμόζουν τις ευρωπαϊκές πολιτικές στην εθνική τους πραγματικότητα, παράγοντας ποικίλες λύσεις για τα κοινά προβλήματα (Heritier and Knill, 2001, de la Porte and Pochet, 2003). Στο Φερώνας Ανδρέας (2007), σ.111.

πληρότητα και η συνεκτικότητά τους ποικίλει ανάλογα με τη ποιότητα της διακυβέρνησης και των υποστηρικτικών δομών.

Πεδίο ελέγχου της υπόθεσης θα αποτελέσουν τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση και μετέπειτα Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων καθώς και τα αντίστοιχα τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα⁷⁰ στηριζόμενοι στις απόψεις, που διατυπώνουν επ' αυτών οι βασικοί εταίροι στα διάφορα επίπεδα. Τις αξιολογήσεις αυτές θα προσποριστούμε μέσα από τις Κοινές Εκθέσεις για την Απασχόληση – KEA (Join Employment Report - JER) του Συμβουλίου και της Επιτροπής, τις Συστάσεις ανά χώρα του Συμβουλίου και τις γνώμες που εκδίδονται από την εθνική Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή των δύο χωρών.

Οι Κοινές Εκθέσεις για την Απασχόληση⁷¹ του Συμβουλίου & της Επιτροπής μας παρέχουν τις αξιολογούμενες διαστάσεις και τα κριτήρια, με βάση τα οποία αποτιμάται η πληρότητα και η συνεκτικότητα των εθνικά σχεδιαζόμενων και υλοποιούμενων πολιτικών στον τομέα της απασχόλησης, όπως αυτές αποτυπώνονται στα αντίστοιχα Εθνικά Σχέδια Δράσης και τις Εκθέσεις Εφαρμογής των κρατών μελών. Είναι αλήθεια ότι κατά την ανάλυση, που ακολουθείται στις Κοινές Εκθέσεις για την Απασχόληση, το

⁷⁰Πρέπει να διευκρινίσουμε ότι η συνολική εθνική στρατηγική Απασχόλησης, όπως αυτή αποτυπώνεται στα ετήσια Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση, είναι δυνατόν να υλοποιείται με περισσότερα του ενός τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα: στην περίπτωση της Ελλάδας π.χ. με τα ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση, ΕΠ Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση. (Γ' προγρ. περίοδος 2000-6), ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, ΕΠ Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση (Δ' προγρ. περίοδος 2007-13) καθώς και μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ) ή Προγραμμάτων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών (π.χ. EQUAL). Αντίστοιχα στην Ιρλανδία έχουμε το Employment & Human Resources Development OP, (Γ' προγρ. περίοδος 2000-6), Human Capital Investment OP (Δ' προγρ. περίοδος 2007-13) ανάλογα ΠΕΠ & την Κοινοτική Πρωτοβουλία Equal. Παράλληλα όμως και άλλοι άξονες προτεραιότητας των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (Γ' ΚΠΣ, ΕΣΠΑ) περιλαμβάνουν δράσεις ενίσχυσης της απασχόλησης και ανάπτυξης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και συμβάλλουν στην «αύξηση της απασχόλησης κυρίως με την ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας των παραγωγικών τομέων της οικονομίας, λαμβάνοντας υπόψη την κοινοτική πολιτική για την απασχόληση και την ισότητα των δύο φύλων». Στο Παπαδάκης Ε. Νίκος (2005), σ.34. Για τις ανάγκες, ωστόσο, της παρούσας προσέγγισης θα εστιάσουμε την προσοχή μας στα τομεακά ΕΠ που υλοποιούνται από τα αντίστοιχα Υπουργεία Απασχόλησης των δύο χωρών, Ελλάδα & Ιρλανδίας.

⁷¹Η αντικειμενικότητα των πηγών αυτών έχει αμφισβητηθεί. Ο Α. Φερόνας (2007:123), αναφερόμενος στο θέμα, παραθέτει την άποψη των de la Porte & Pochet (2002:14) σύμφωνα με την οποία ένα από τα προβλήματα, που αντιμετωπίζει η ανάλυση της επίδρασης της ΑΜΣ στις εθνικές κοινωνικές πολιτικές είναι η μη αντικειμενικότητα των βασικών πηγών, δηλαδή των επίσημων κειμένων της Επιτροπής (Κατευθυντήριες Γραμμές & αξιολογήσεις ΕΣΔΑ) και των Εθνικών Σχεδίων Δράσης των κρατών μελών καθώς τα μεν πρώτα απηχούν τους πολιτικούς προσανατολισμούς της Επιτροπής, ειδικά όσον αφορά στα εθνικά ευαίσθητα θέματα, ενώ τα δεύτερα τείνουν να ανακυκλώνονται προσαρμοζόμενα στις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις και απέχοντας πολύ από το να είναι πλήρως αντιπροσωπευτικά. Ανάλογες αιχμές αφήνει ο Α.Watt (2004:131) αναφερόμενος στη διαδικασία παραγωγής των ευρωπαϊκών κατευθυντήριων γραμμών σε ευρωπαϊκό επίπεδο και το βαθμό που σ' αυτές αντικατοπτρίζονται οι προσανατολισμοί άλλων, πέραν της Επιτροπής, βασικών συντελεστών (κοινωνικοί εταίροι, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Επιτροπή Απασχόλησης-EMCO). Το θέμα της διαμόρφωσης πολιτικής (policy making) τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και εθνικό επίπεδο με την έννοια της συμμετοχής και εκπροσώπησης οργανωμένων και συχνά ανταγωνιστικών συμφερόντων είναι εξαιρετικά ευαίσθητο και δεν θα εισχωρήσουμε σ' αυτό πέρα από ένα πολύ επιφανειακό επίπεδο. Δεν πρόκειται, δηλαδή, να υπεισέλθουμε στο αν οι κοινές Κατευθυντήριες Γραμμές ήταν πράγματι κοινές ή τα «αποτυπώματα», όπως λέει ο Watt, κάποιοι εκ των βασικών συντελεστών είναι περισσότερο εμφανή. Άλλωστε αυτό δεν αποτελεί το σκοπό της παρούσας εργασίας, όπου ο κορμός των πολιτικών επιλογών θεωρείται ότι έχει λάβει τη βασική του μορφή σε ευρωπαϊκό επίπεδο και αυτό που εξετάζουμε είναι αν οι προτεινόμενες κατευθύνσεις στην πολιτική απασχόλησης και οι διαδικασίες συντονισμού αφομοιώθηκαν και λειτούργησαν σωστά ή όχι (με βάση τις υποδείξεις) σε εθνικό επίπεδο και τι πιθανώς συνέβαλλε προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση.

κριτήριο των αποτελεσμάτων ανά τομέα παρέμβασης (με βάση τους κοινούς δείκτες), βαραίνει δυσανάλογα στις αξιολογικές προσεγγίσεις των ευρωπαϊκών οργάνων και τούτο έχει την εξήγησή του: αφενός διότι τελικά μια πολιτική κρίνεται εκ του αποτελέσματος και αφ' ετέρου διότι τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση και πολύ περισσότερο τα Επιχειρησιακά Προγράμματα δεν αποτελούν απλώς εκθέσεις προθέσεων αλλά προορίζονται για εφαρμογή αναλώνοντας γι' αυτό σημαντικούς κοινοτικούς και εθνικούς πόρους. Από την «αδυναμία» αυτή δεν πρόκειται να ξεφύγουμε εδώ· για τον πρόσθετο λόγο ότι συχνά είναι πρακτικά αδύνατο να διαχωρίσει κανείς τα στάδια και τις διαδικασίες σχεδιασμού, υλοποίησης και παρακολούθησης μιας συγκεκριμένης πολιτικής ή παρέμβασης, ιδιαίτερα μάλιστα όταν πρόκειται για *ex post* προσέγγιση.

Έχει, επίσης, ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε ότι οι Κοινές Εκθέσεις για την Απασχόληση του Συμβουλίου και της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ακολουθούν μια αξιολογική συλλογιστική προσέγγιση με κατεύθυνση από το γενικό προς το ειδικό, από το ευρύτερο πολιτικό πλαίσιο (πολιτική ατζέντα της Λισσαβόνας) προς υποσύνολα πολιτικών καθώς και επιμέρους πολιτικές πτυχές ή διαστάσεις. Η ίδια προσέγγιση ακολουθείται και αναφορικά με τη «γεωγραφία» των πολιτικών απασχόλησης· έτσι μια συνολική αποτίμηση της κατάστασης σε επίπεδο Κοινότητας συμπληρώνεται από επιμέρους εκτιμήσεις των εθνικά σχεδιαζόμενων και υλοποιούμενων πολιτικών πρωτοβουλιών και ενεργειών με γνώμονα πάντα τους από κοινού συμφωνηθέντες στόχους και κατευθύνσεις. Μια δέσμη πολιτικών κριτηρίων εφαρμόζεται οριζόντια προκειμένου να αξιολογηθεί η συνεκτικότητα των πολιτικών.

Με βάση τα παραπάνω, ελεγκτές παράμετροι και κριτήρια ελέγχου θα αποτελέσουν (βλ. [Πίνακα 1](#)):

1. Ο ισόρροπος συνδυασμός όλων των πολιτικών (*balanced policy mix*), σε μια ολοκληρωμένη⁷² προσέγγιση της απασχόλησης μέσα στο γενικό πολιτικό πλαίσιο, που ορίζουν υπερκείμενοι στρατηγικοί στόχοι. Οι επιδόσεις, σύμφωνα με τους δείκτες μέτρησης, αναδεικνύουν τα σημεία που χρήζουν συνδυασμένης παρέμβασης. Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση, με την έμφαση που

⁷²Με τον όρο «ολοκλήρωση» νοείται εκείνη η προσέγγιση, που λαμβάνει πλήρως υπόψη την αλληλεξάρτηση πολλαπλών στοχεύσεων και τον τρόπο με τον οποίο το ένα πεδίο άσκησης πολιτικής επηρεάζει το άλλο. Η αλληλεξάρτηση των πολιτικών σημαίνει ότι, για παράδειγμα, τα συστήματα μεταφορών δεν πρέπει να καλύπτουν απλώς τις υπηρεσίες μεταφορών επιβατών αλλά να λαμβάνουν υπόψη περιβαλλοντικούς παράγοντες όπως η ενεργειακή απόδοση, τα επίπεδα θορύβου και η ατμοσφαιρική ρύπανση [Ahner Dirk (2010), p.3]. Επίσης, στην Ανακοίνωσή της, Απολογισμός πέντε ετών της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης, η Επιτροπή, αναφερόμενη στο χαρακτήρα που πρέπει να εξακολουθήσουν να έχουν οι κατευθυντήριες γραμμές στην απασχόληση, προκειμένου να διατηρήσουν την αποτελεσματικότητά τους προσδιορίζει μεταξύ άλλων τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα της ΕΣΑ ως εξής: «...οι κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να εξακολουθήσουν να έχουν ευρύ πεδίο πολιτικής το οποίο να καλύπτει το φάσμα των πολιτικών που συμβάλλουν στους στόχους της απασχόλησης και στον ολοκληρωμένο χαρακτήρα της ΕΣΑ. Η στρατηγική δεν μπορεί παρά να σχεδιαστεί σε στενή συνάρθρωση με τις μακροοικονομικές και διαρθρωτικές πολιτικές, που ευνοούν τη μεγέθυνση και την ανταγωνιστικότητα, καθώς και με τις πολιτικές που προωθούν την κοινωνική ένταξη. Η συνέργεια με τις άλλες σχετικές διαδικασίες πολιτικής πρέπει να αξιοποιηθεί στο μέγιστο δυνατό». [Επιτροπή (2002a)]. Ομοίως οι Lebessis & Paterson προσδιορίζουν την αύξηση του βαθμού συνοχής των πολιτικών ως ένα από τα στοιχεία που πρέπει να χαρακτηρίζουν τις νέες μορφές διακυβέρνησης. Εξασφαλίζεται δε η συνοχή από διαδικασίες σχεδιασμού και εφαρμογής μιας συγκεκριμένης πολιτικής, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τις πιθανές επιπτώσεις, που επιφέρει η άσκηση αυτής και σε άλλους τομείς δραστηριότητας. Στο Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος (2004), σ.34.

[26]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

δίνουν ανά τομέα παρέμβασης, συνιστούν μια πρώτη «ανάγνωση» των δεδομένων. Συνεπώς, οι ολοκληρωμένες πολιτικές ανταποκρίνονται σε μια σύνθετη, συνδυασμένη προσέγγιση των στατιστικών δεικτών, προτείνοντας παρεμβάσεις που βρίσκουν έρεισμα στα δεδομένα, με στόχο να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητά (*effectiveness*) των παρεμβάσεων.

2. Η ανάπτυξη συστήματος: δομών σχεδιασμού, εφαρμογής, παρακολούθησης & αξιολόγησης των πολιτικών. Ελέγχεται από τις σχετικές πληροφορίες –που παρέχονται από τα Εθνικά Σχέδια Δράσης και Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων-αντίστοιχων θεσμικών παρεμβάσεων και υιοθέτησης διαφοροποιημένων στόχων σε εθνικό και/ή γεωγραφικό επίπεδο. Αντικατοπτρίζει το βαθμό πολιτικής δέσμευσης (*political commitment*), των εμπλεκόμενων, τη διαφάνεια (*openness*) στη διαχείριση και αποδοτική χρήση (*efficiency*) των διαρθρωτικών κονδυλίων και τη συνεκτικότητα (*coherence*) των πολιτικών.
3. Η ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων (*partnership*) και διαδικασιών συντονισμού & διαβουλεύσεων σε πολλαπλά επίπεδα με την ενεργό συμμετοχή (*participation*) & ανάληψη πρωτοβουλιών από τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών στην εκπόνηση και εφαρμογή πολιτικών απασχόλησης. Ελέγχεται με βάση την ύπαρξη δομών συντονισμού, την υιοθέτηση στόχων καθώς και μηχανισμών αξιολόγησης & προβολής των ενεργειών όσων εμπλέκονται.
4. Η ενσωμάτωση άλλων διαστάσεων (*mainstreaming*), που διατρέχουν εγκάρσια τις κύριες κατευθύνσεις στην απασχόληση και η κατά την υλοποίηση των πολιτικών μεταξύ τους συνέργεια (*cooperation*) συμβάλλει στην επιτυχία του πολιτικού μείγματος και ενισχύει δομικά τη συνεκτικότητα του πολιτικού πλαισίου. Η υιοθέτηση ειδικών, επιμέρους στόχων και η αναλυτική παρουσίαση στα Εθνικά Σχέδια Δράσης της συμβολής των εγκάρσιων πτυχών στους κύριους στόχους των πολιτικών αποτελεί, επίσης, κριτήριο μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής προσέγγισης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Ελεγκτές παράμετροι, επίπεδα και κριτήρια ελέγχου ολοκληρωμένων πολιτικών απασχόλησης

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	ΕΛΕΓΚΤΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΕΠΙΠΕΔΑ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΕΦΑΡΜΟΓΗ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΆΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (που λαμβάνονται υπόψη)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ (integrated policies)	ΙΣΟΡΡΟΠΟΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ & κάλυψη ευρέος φάσματος πολιτικών που συμβάλλουν στους στόχους της απασχόλησης (Balanced Policy Mix) (π.χ. ποσοστά απασχόλησης ^ {μετάβση στην ΚιΠ, πρόσηση επαγγελματικού βίου, ισότητα ευκαιριών, μεταρρύθμιση συστημάτων φόρου-παροχών})	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Επίπεδα: Υπερκείμενο (Γενικοί Στρατηγικοί Στόχοι Λισσαβόνας / ΕΕ-2020) Υποκείμενο (Άξονες ΕΣΑ - ΚΓ - Μέτρα, δράσεις, εργαλεία)	ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ & ΚΑΘΕΤΗ (στο σύνολο των πολιτικών) ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ (γεωγραφική: λαμβάνει υπόψη περιφερειακές διαφορές)	Ελέγχεται με βάση τη δέουσα προσοχή που δίνεται ανά άξονα προτεραιότητας, ανά ΚΓ ή ενέργεια & στο σύνολο της στρατηγικής απασχόλησης ή των επιμέρους πολιτικών που συμβάλλουν στους στόχους της απασχόλησης (ΔΒΜ, Ισότητας, Ένταξης, Δημοσιονομικές)	Μια σειρά κοινών βασικών δεικτών ¹ & δεικτών πλαισίου που αναδεικνύουν την επιμονή διαρθρωτικών αδυναμιών ή στενώσεων στην αγορά εργασίας & τους τομείς που χρίζουν παρέμβασης. ΑΠΟΤΕΛΕΣ/ΤΗΤΑ (effectiveness)

[27]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ (Coherence)	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (σχεδιασμού, εφαρμογής, παρακολούθησης, στόχων και αξιολόγησης)	ΔΟΜΕΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ	Επίπεδα: Εθνικό - Περιφερειακό/τοπικό	ΚΑΘΕΤΗ (επίπεδα διοίκησης)	Ελέγχεται με βάση την υιοθέτηση διαφοροποιημένων στόχων (Εθνικών ή Περιφερειακών) & τις πληροφορίες των ΕΣΔΑ για ανάπτυξη δομών, μηχανισμών (διαβούλευσης, συντονισμού, κατάρτιση δεικτών, data systems, μελέτες, έρευνες, αξιολ. αντίκτυπου, δημοσιονομική διαχείριση)	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΕΣΜΕΥΣΗ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ (political commitment)
	ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΠΟΛΕΠΙΠΕΔΗ ΣΧΕΣΗ (partnership approach)	ΘΕΣΜΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ (ΜΑΣ)	Επίπεδα: (α) Διοίκησης: Εθνικό (ΔΥΑ, Υπουργεία, υπηρεσίες), Περιφερειακό, Τοπικό (β) κοινωνικοί εταίροι & κοινώνια πολιτών (γ) Τομεακό & επιχειρησιακό	ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ (στο σύνολο των δρώντων) ΚΑΘΕΤΗ (3 επίπεδα διοίκησης -διύπουργική - διύπηρεσιακή - διατομεακή, συνεργασία, οργανώσεις κ.ε. & πολιτών)	Ελέγχεται με βάση τις πληροφορίες συμμετοχής των συντελεστών στην εκπόνηση & υλοποίηση των ΕΣΔΑ & ΕΠ, την υιοθέτηση στόχων αξιολόγησης των ενεργειών τους, που επιτρέπουν τη σύγκριση στοιχείων, τη σύγκλιση ιδεών & την ανάδειξη καλών πρακτικών	ΑΡΧΕΣ ΚΑΛΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (good governance) ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (participation) ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ (openness) ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ (accountability)
	ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ Εγκάρσιων πτυχών -διαστάσεων (mainstreaming)	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Επίπεδο προσέγγισης: Εστίαση σε ειδικές, επιμέρους πολιτικές διαστάσεις, που διατρέχουν εγκάρσια τις κύριες πολιτικές κατευθύνσεις (π.χ. διάσταση φύλου, περιφερειακή, άτυπη μάθηση, προληπτικές προσεγγίσεις, ποιότητα εργασίας)			Ελέγχεται με βάση την κάλυψη και την αναλυτική παρουσίαση στα ΕΣΔ & ΕΠ της συμβολής των ειδικών διαστάσεων στους κύριους στόχους των πολιτικών.
<small>¹ Η επίκληση των ανωτέρω δεικτών στην παρούσα εργασία γίνεται για λόγους και μόνο αποτύπωσης - προσέγγισης ή αλλιώς ως απλή ένδειξη του ισόρροπου συνδυασμού των πολιτικών στα ΕΣΔ & στα σχετικά ΕΠ και σε καμία περίπτωση για την αξιολόγηση του αντίκτυπου της ΕΣΑ στην απασχόληση, για την οποία άλλωστε έχουν ήδη διατυπωθεί επιφυλάξεις [βλ. σχετικά και Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2002) 416 τελικό, σ. 7].</small>						

Πηγή: (α) Επιτροπή (2001a), p.17. (β) Συμβούλιο (1999).

Από τη συγκριτική προσέγγιση των δύο χωρών Ελλάδας και Ιρλανδίας στη βάση των ανωτέρω παραμέτρων στρατηγικής σημασίας προσδοκάμε την ανάδειξη των δυνατών και αδύνατων σημείων των σχεδιαζόμενων πολιτικών και ακολουθούμενων διαδικασιών ανάλογα με το βαθμό "συμμόρφωσης" προς τις κοινές ευρωπαϊκές κατευθύνσεις και τελικά από την «εξίσωση» αναμένουμε την ανάδειξη των παραγόντων, που επέδρασαν (επιδρούν) θετικά ή αρνητικά στην πληρότητα και συνεκτικότητα των εθνικών πολιτικών απασχόλησης και που πιθανώς έχουν κάποιο αντίκτυπο στο τελικό αποτέλεσμα.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000-2005

4. Η ευρωπαϊκή οικονομία και απασχόληση με βάση τους στόχους της Λισσαβόνας

Μέσα στο γενικό, καταρχήν, πολιτικό περίγραμμα, τουλάχιστον κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής, η πολιτική απασχόλησης καταλαμβάνει σημαντικό ρόλο· εντάσσεται «στα πλαίσια ενός στρατηγικού-αναπτυξιακού στόχου της κοινωνίας της γνώσης που αποκρυσταλλώθηκε πολιτικά με τη Στρατηγική της Λισσαβόνας»⁷³ και αντιμετωπίζεται ως βασική συνιστώσα της επιδιωκόμενης μεγέθυνσης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Η Επιτροπή παρακολουθεί τη συμβολή της απασχόλησης στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων της Λισσαβόνας με βάση την εξέλιξη των θεμελιωδών μεγεθών (ΑΕγχΠ, παραγωγικότητα εργασίας, απασχόληση, ανεργία)⁷⁴ σε επίπεδο Κοινότητας και σημείο αναφοράς τούς μεσοπρόθεσμους & μακροπρόθεσμους στόχους της Λισσαβόνας, σκιαγραφώντας κατ' αυτό τον τρόπο την οικονομική και πολιτική «συγκυρία» εντός της οποίας αναπτύσσονται οι επιμέρους εθνικές πολιτικές απασχόλησης.

Στην Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση του 2001, COM(2001)438 τελικό, εκφράζεται μια γενική αισιοδοξία για τις επιδόσεις της ΕΕ τόσο στον τομέα της οικονομίας συνολικά όσο και της απασχόλησης κατά το προηγούμενο έτος 2000. Η μεγέθυνση του ΑΕγχΠ κατά 3,4% και της παραγωγικότητας της εργασίας συνοδεύτηκαν από ενίσχυση της απασχόλησης στο 63,2% και μείωση της ανεργίας στο 8,5% σε ένα επίπεδο που, κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, «πλησιάζει αυτό που είχε επιτευχθεί στις αρχές τις δεκαετίας του 1990»⁷⁵. Ταυτόχρονα, εκτιμάται η αποτελεσματικότητα των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων ιδιαίτερα με βάση την ένταση της απασχόλησης στην οικονομική μεγέθυνση, την οποία ενισχύει η εισροή των γυναικών στην αγορά εργασίας⁷⁶ και τη συμμετοχή του τομέα υψηλής τεχνολογίας και γνώσεων στη δημιουργία θέσεων εργασίας, πράγμα που αντικατοπτρίζει τη μετάβαση στην οικονομία της γνώσης. Στον αντίποδα, τα επίπεδα ανεργίας παραμένουν υψηλά, ιδιαίτερα στους νέους (16,1%), όπως και οι διαφορές μεταξύ των φύλων στην απασχόληση ενώ η απασχόληση μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων διατηρείται χαμηλά (37,5% στην τάξη 55-64 ετών).

⁷³Ιωαννίδης Γιώργος (2011), σ.5.

⁷⁴Η παρούσα ενότητα βασίζεται στις Κοινές Εκθέσεις για την Απασχόληση (ΚΕΑ) του Συμβουλίου & της Επιτροπής, όπου εκτιμάται η πρόοδος, που σημειώνουν τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών, στη βάση των Εθνικών Σχεδίων Δράσης που υποβάλλουν τα τελευταία. Όπως γίνεται κατανοητό, τα στατιστικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στις ΚΕΑ, στις περισσότερες των περιπτώσεων διαφοροποιούνται (κάποτε, δε, σημαντικά) από τα επίσημα επικαιροποιημένα στοιχεία που παρέχονται σήμερα από τη Eurostat. Πρέπει συνεπώς να διευκρινιστεί ότι η επίκληση στην παρούσα ενότητα στατιστικών δεδομένων ακολουθεί κατά βάση τους Πίνακες και τα Διαγράμματα του Παραρτήματος, που έχουν ως μοναδική πηγή τον επίσημο ιστοχώρο της Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>) ενώ παράλληλα γίνεται προσπάθεια να μην απομακρυνθούμε από το καθαυτό περιεχόμενο των εκτιμήσεων που διατυπώνονται στις ΚΕΑ.

⁷⁵ Επιτροπή (2001b), σ.5.

⁷⁶ Από τα 2,4 περίπου εκ. νέων θέσεων απασχόλησης μεταξύ 1999-2000 τα 1,6 εκ. κατέλαβαν γυναίκες (πηγή: Eurostat).

Τη γενική αισιοδοξία με το θετικό κλίμα του 2000 διαδέχεται μια περίοδος έντονου προβληματισμού και αβεβαιότητας λόγω της επιδείνωσης των οικονομικών συνθηκών. Η αύξηση του ΑΕγχΠ περιορίζεται στο μισό σχεδόν (2%) το 2001 ενώ επιβραδύνεται ακόμη περισσότερο το 2002 & 2003 με τάση ανάκαμψης στα επίπεδα αύξησης του 2001 την αμέσως επόμενη διετία 2004-5. Η επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης της ευρωπαϊκής οικονομίας την πενταετία 2001-5 συνοδεύτηκε από ανάλογους, υποτονικούς ρυθμούς αύξησης της απασχόλησης (από 0,7% το 2001 έως 0,3% τη διετία 2002-3), σημαντική υποχώρηση κατά 1,7% το έτος της μεγάλης διεύρυνσης ενώ το 2005 θα βρει την απασχόληση στην ΕΕ πολύ πίσω (63,5%) από το μεσοπρόθεσμο στόχο του 67%, που είχε θέσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης, το Μάρτιο 2001. Το ίδιο διάστημα 2000-5, η ανεργία, σε όλες της τις εκδοχές δείχνει να ακολουθεί μια κανονική κατανομή υποχωρώντας ελαφρώς έως και τα μέσα περίπου της περιόδου αναφοράς για να επιστρέψει προς το τέλος στα επίπεδα του 2000, σε κάποιες, δε, περιπτώσεις, όπως η ανεργία των νέων (15-24), πολύ πάνω από αυτά (από το 16,1% το 2000 στο 18,6% το 2004 & 2005).

Οι Κοινές Εκθέσεις για την Απασχόληση 2003/4 & 2004/5 είναι περισσότερο αποκαλυπτικές του κλίματος στην οικονομία και την αγορά εργασίας καθώς γίνεται πλέον σαφές ότι οι μεσοπρόθεσμοι στόχοι της Στρατηγικής της Λισσαβόνας δεν πρόκειται να επιτευχθούν ως το 2005. Το δυσμενές κλίμα από τις έστω και ετεροχρονισμένες συνέπειες του οικονομικού κύκλου στο ρυθμό αύξησης της απασχόλησης και τις αβέβαιες προοπτικές και προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ την περίοδο 2000-5 έρχεται να αντισταθμίσει η διαπίστωση ότι η κατάσταση διαφοροποιείται θετικά από την ύφεση των αρχών της δεκαετίας του '90. Η Επιτροπή στην Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση 2003-4⁷⁷ εκτιμά ότι οι συνδυασμένες διαρθρωτικές αλλαγές στην αγορά εργασίας, τα χρόνια που μεσολάβησαν, (προσφορά, προσαρμοστικότητα, ευελιξία, κόστος εργασίας) διευκόλυναν ένα μοντέλο ανάπτυξης «εντάσεως απασχόλησης» και ενίσχυσαν την ανθεκτικότητα της απασχόλησης στις πιέσεις της οικονομικής επιβράδυνσης. Ωστόσο, η επιστροφή της απασχόλησης σε θετικούς ρυθμούς συναρτάται «αποφασιστικά από τις εξελίξεις στην εσωτερική και την εξωτερική ζήτηση»⁷⁸, μια σημαντική ανάκαμψη της οικονομίας και τη συνέχιση των μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας⁷⁹. Αναφορικά με το μακροπρόθεσμο στόχο 70% για την απασχόληση ως το 2010, η Επιτροπή βλέπει ότι η όποια προσέγγιση αυτού θα εξαρτηθεί από τη «δεξαμενή» του πληθυσμού μεγαλύτερης ηλικίας καθώς στην κατηγορία αυτή εντοπίζονται τα μεγαλύτερα αποθέματα, έχοντας πολύ συγκρατημένες, αν και θετικές, επιδόσεις το διάστημα αναφοράς (αύξηση κατά 5% περίπου την 5ετία 2000-5) και πάντως αρκετά μακριά από το στόχο 50% (2010). Κατ' αντιπαράθεση, ο ρόλος της γυναικείας συμμετοχής στην αγορά εργασίας φαίνεται να εξαντλεί σταδιακά τη δυναμική του καθώς το ποσοστό των απασχολούμενων γυναικών προσεγγίζει ικανοποιητικά το στόχο που είχε τεθεί για το 2005 (56,2% από 57% που ήταν ο στόχος).

77Επιτροπή (2004), σ.σ.12-14.

78Επιτροπή (2005c), σ.7.

79Επιτροπή (2004), σ.12.

[30]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

Ένα άλλο στοιχείο, στο οποίο εστιάζουν οι Κοινές Εκθέσεις για την Απασχόληση είναι το γεγονός ότι ένας ακόμα συντελεστής μεγέθυνσης, η παραγωγικότητα στην ΕΕ-15, ακολουθεί την καμπύλη της απασχόλησης καθώς και τα δύο μεγέθη εμφανίζουν πτωτική τάση του ρυθμού αύξησής τους κατά την περίοδο 1997-2003 (Πίνακας 2). Η πρόσφατη εικόνα έρχεται να ανατρέψει την συγκρατημένη ικανοποίηση που προκαλούσε έως και το 2000 η ταυτόχρονη βελτίωση σε ορισμένα κράτη μέλη και των δύο συντελεστών⁸⁰. Μια επιπλέον πρόκληση, που έχει να αντιμετωπίσει η ΕΕ είναι η διεύρυνση των διαφορών στην παραγωγικότητα μεταξύ ΗΠΑ και ΕΕ, ιδιαίτερα «όσον αφορά στην παραγωγικότητα εργασίας ανά απασχολούμενο άτομο»⁸¹. Έτσι η αύξηση της παραγωγικότητας αδυνατεί να αντισταθμίσει τη χαλάρωση του ρυθμού αύξησης της απασχόλησης και να συγκρατήσει την ανάπτυξη σε βιώσιμα επίπεδα, κάτι το οποίο φαίνεται να επιτυγχάνουν καλύτερα οι ΗΠΑ. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι δεν έχει αξιοποιηθεί αρκούντως και σε όλες τις τις πτυχές «η θετική σχέση ποιότητας εργασίας και παραγωγικότητας»⁸² βλέπει, δε, στο φαινόμενο αυτό πέραν ίσως της εισόδου «εργαζομένων σε κλάδους με χαμηλότερα επίπεδα παραγωγικότητας» και «την ύπαρξη περισσότερων και βαθύτερων δυσχερειών στις οικονομίες της ΕΕ» οι οποίες «εμποδίζουν την προώθηση και την απορρόφηση της καινοτομίας»⁸³.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Αύξηση του ΑΕγχΠ, της απασχόλησης και της παραγωγικότητας της εργασίας (ετήσιοι μέσοι όροι)

	1990-1996	1997-2000	2001-2003		ΕΕ15	ΗΠΑ
	ΕΕ15	ΗΠΑ	ΕΕ15	ΗΠΑ		
1. ΑΕγχΠ		1,5	3	3,2		1
2. Απασχόληση		-0,4	1,6	1,9		0,4
3. Παραγωγικότητα εργασίας (ανά εργαζόμενο)		1,9	1,7	1,3		0,6
4. Ωριαία παραγωγικότητα της εργασίας		2,2	1,3	1,9		1,1

Πηγή: Στοιχεία, που παρέχονται από την Επιτροπή (2005c), σ.8.

Υπό τις παρούσες συνθήκες και την «αβεβαιότητα ως προς το χρονικό ορίζοντα και την κλίμακα της ανάκαμψης»⁸⁴ αναζητούνται οι μεταρρυθμίσεις εκείνες «που

⁸⁰Επιτροπή (2001b), σ.10.

⁸¹Επιτροπή (2002b), σ.σ.15-16.

⁸²Επιτροπή (2002b), σ.σ.15-16.

⁸³Επιτροπή (2005c), σ.7.

⁸⁴Επιτροπή (2004), σ.13. Ο A.Watt σχολιάζοντας τον συντονισμό των χρόνων υιοθέτησης γενικών προσανατολισμών για την οικονομική πολιτική (ΓΠΟΠ) και κατευθυντηρίων γραμμών (ΚΓ) απασχόλησης ανά τριετία, που τέθηκε σε εφαρμογή κατά την πρώτη αναθεώρηση της ΕΣΑ το 2003, παρατηρεί ότι «Στην ειδική περίπτωση των ΓΠΟΠ, ωστόσο, οι αλλαγές ενισχύουν έναν υπερβολικά μεσοπρόθεσμο προσανατολισμό. Οι ΚΓ στερούνται οποιασδήποτε αναφοράς σε βραχυπρόθεσμες πολιτικές απαντήσεις σε περιόδους κρίσης και

[31]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

μπορούν να ασκήσουν την αμεσότερη και ταχύτερη επίδραση στην εφαρμογή της αναθεωρημένης στρατηγικής για την απασχόληση»⁸⁵. Η οικονομική ανάκαμψη, παρότι αναγκαία, δεν κρίνεται ικανή συνθήκη δημιουργίας απασχόλησης ενώ αντίστροφα η ανάπτυξη των οικονομικών δυνατοτήτων της Ευρώπης εξαρτάται από την ταυτόχρονη αξιοποίηση της απασχόλησης και αύξηση της παραγωγικότητας. Προς αυτή την κατεύθυνση ένας συνδυασμός μεταρρυθμίσεων όχι μόνο στην αγορά εργασίας αλλά και υπηρεσιών, προϊόντων και κεφαλαίων αποτελεί προϋπόθεση⁸⁶.

5. Μελέτη περιπτώσεων: Ελλάδα - Ιρλανδία

Η συνολική εικόνα της ΕΕ στην οικονομία και απασχόληση, όπως αποτυπώνεται από την εξέλιξη των βασικών μεγεθών την περίοδο 2000-5 δεν είναι απόλυτα αντιπροσωπευτική των συνθηκών, που ισχύουν στα επιμέρους κράτη μέλη. Στην οριζόντια «γεωγραφική» τους διάσταση, τα μεγέθη, που είδαμε παραπάνω να περιγράφουν το γενικό ευρωπαϊκό πλαίσιο, εμφανίζουν σημαντική ποικιλομορφία, καθώς οι επιδόσεις αρκετών κρατών μελών διαφοροποιούνται από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο τόσο ως προς τα επίπεδα όσο και ως προς το ρυθμό μεταβολής των θεμελιωδών μεγεθών.

5.1.1. Τάσεις που καταγράφονται στην οικονομία και την αγορά εργασίας των δύο χωρών

Ελλάδα: Ταχεία ανάπτυξη με χαμηλή απασχόληση και υψηλή ανεργία

Ετσι, στην περίπτωση της Ελλάδας οι δείκτες επίδοσης την περίοδο 2000-2005 αποτυπώνουν μια διφορούμενη εικόνα. Ο ρυθμός αύξησης της ελληνικής οικονομίας είναι ταχύτερος από το μέσο όρο της ΕΕ· ήδη το 2000 «για πέμπτη

προσαρμογές σε άμεσα προβλήματα. Αυτό είναι πιθανό να επιδεινωθεί με τη διατήρηση των ίδιων ΓΠΟΠ σταθερών κατά τη διάρκεια τριών ετών. Για να αποφευχθούν προ-κυκλικά αποτελέσματα σε υφεσιακές κρίσεις, απαιτούνται θεσμικές ρυθμίσεις για συντονισμό του πολιτικού μίγματος, ώστε να επιτρέπουν βραχυπρόθεσμη προσαρμογή σε κυκλικές διακυμάνσεις και κραδασμούς». Watt Andrew (2004), p.p.129-130.

85 Επιτροπή (2004), σ.13.

86 Επιτροπή (2005c), σ.5.

συνεχή χρονιά»⁸⁷. Η εξαετία 2000-5 αποτελεί για την ελληνική οικονομία περίοδο ταχείας ανάπτυξης (3,42% κατά μ.ό.) παρά τη γενική επιβράδυνση της οικονομικής μεγέθυνσης σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο ξεπερνώντας κατά πολύ το μέσο ευρωπαϊκό ρυθμό (1,97% κατά μ.ό.) και προσεγγίζοντας ικανοποιητικά το μέσο όρο του ευρωπαϊκού ΑΕγχΠ. Η αύξηση της ελληνική οικονομίας συνοδεύτηκε από ενθαρρυντικές επιδόσεις και στα επίπεδα και τη δυναμική της παραγωγικότητας, πετυχαίνοντας 2,53% μ.ό. ετήσιας αύξησης της παραγωγικότητας/ απασχολούμενο την περίοδο 2000-2005 με μέσο ρυθμό παραγωγικότητας κατά την ίδια περίοδο στην ΕΕ 1%. Το ίδιο ενθαρρυντικά είναι και τα επίπεδα παραγωγικότητας/ απασχολούμενο τα οποία κινούνται μεταξύ 83,2-91,4 (χαμηλότερο & υψηλότερο ετών 2000-2005) επί του συνολικού ευρωπαϊκού μ.ό. σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης-ΜΑΔ (ΕΕ15=100), κατατάσσοντας την Ελλάδα σε υψηλό επίπεδο ταχείας ανάπτυξης της παραγωγικότητας⁸⁸.

Κατά την ίδια, ωστόσο, περίοδο η Επιτροπή διαπιστώνει ότι «τα κύρια διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής αγοράς εργασίας παραμένουν»⁸⁹. Η συνολική απασχόληση βελτιώνεται σταθερά αλλά εξακολουθεί να βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα, 56,6% (2000) - 59,3% (2005), του ενεργού πληθυσμού ηλικίας 15-64 ετών, αρκετά χαμηλότερα από τον ΕΕ μ.ό., 62,8% (2004) - 64,5% (2003), πίσω ακόμη και από το στόχο 61,5% για το 2005, που έχει τεθεί στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση-2001⁹⁰. Στο βοηθητικό έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής⁹¹, που συνοδεύει την Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση 2004-2005 το «σχετικά ασθενές ποσοστό συνολικής απασχόλησης» αποδίδεται κυρίως «στο εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό γυναικείας απασχόλησης», μ.ό. 43,8% (2000-5) και 11,6% χαμηλότερο από μ.ό. της ΕΕ την ίδια περίοδο, υποδεικνύοντας έμμεσα και τα αποθέματα απ' όπου μπορεί να βελτιωθεί η συνολική απασχόληση. Κάπως καλύτερα φαίνεται να είναι τα πράγματα στην απασχόληση των ηλικιωμένων εργαζομένων (55-64 ετών) με μ.ό 40,1% (2000-5) όσο σχεδόν και ο ευρωπαϊκός μ.ό. (40,0%) χωρίς ωστόσο να αναιρείται η εκτίμηση της Επιτροπής, που αναφέραμε παραπάνω, ότι η επίτευξη του στόχου της Λισσαβόνας, 70% συνολική απασχόληση το 2010, μπορεί να προέλθει από την επιδίωξη του στόχου 50% για τους ηλικιωμένους εργαζόμενους. Στην ειδική περίπτωση της Ελλάδας η πρόκληση είναι διπλή και τα περιθώρια βελτίωσης της συνολικής απασχόλησης μεγάλα με δύο

87Επιτροπή (2001b), σ.σ.60-62.

88 Επιτροπή (2005c), Πίνακας σ.8.

89Επιτροπή (2001b), σ.σ.60-62.

90Επιτροπή (2001b), σ.14.

91Επιτροπή (2005a), p.66.

σημαντικές κατηγορίες πληθυσμού (γυναίκες & πληθυσμός μεγάλης ηλικίας) που μπορούν να συνεισφέρουν στην αγορά εργασίας.

Το ποσοστό συνολικής ανεργίας (πληθυσμός 15-64) μειώνεται πολύ συγκρατημένα αλλά παραμένει παρ' όλα αυτά υψηλό (10,4% κατά μ.ό.), αποκλίνοντας κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες από τον ΕΕ μ.ό. (2000-5) ενώ ιδιαίτερα υψηλή είναι η ανεργία των νέων και των γυναικών, όπου ο μ.ό. διαμορφώνεται στο 26,7% και 15,9% με απόκλιση από το ΕΕ μ.ό. (2000-5) κατά 10,5% & 6,6% αντίστοιχα. Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό, 45-50% των άνεργων νέων, 55-60% των άνεργων γυναικών και 50-55% του συνολικά άνεργου πληθυσμού (κατά μ.ό. 2000-2005) παραμένει στην ανεργία για πάνω από 12 μήνες ενώ οι αποκλίσεις 18, 14 & 10,5 αντίστοιχα ποσοστιαίων μονάδων από το μ.ό. της ΕΕ είναι αποκαλυπτικές των δυσκολιών, που παρουσιάζει η ελληνική αγορά εργασίας.

Ιρλανδία: «Μοναδικό κατόρθωμα»⁹²

Στην περίπτωση της Ιρλανδίας η εικόνα διαφοροποιείται σημαντικά καθώς καταγράφονται εξαιρετικές επιδόσεις σε όλα τα θεμελιώδη μεγέθη. Η οικονομία της, την περίοδο 2000-2005, παρά την επιβράδυνση, που υφίσταται λόγω της παγκόσμιας οικονομικής επιδείνωσης, διατηρεί ένα μέσο αυξητικό ρυθμό του ΑΕγχΠ (5%), υπερδιπλάσιο του μέσου ευρωπαϊκού (2%). Ήδη «το 2000 ήταν ο έβδομος χρόνος μιας εξαιρετικής οικονομικής ανάπτυξης στην Ιρλανδία»⁹³. Ενθαρρυντικές είναι οι επιδόσεις και στα επίπεδα και τη δυναμική της παραγωγικότητας εργασίας, πετυχαίνοντας μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 2,5% ΑΕγχΠ ανά απασχολούμενο και 3,1% ανά ώρα εργασίας την περίοδο 2000-2005 έναντι μ.ό. 1,1 & 1,5% αντίστοιχα στην ΕΕ-15. Το ίδιο διάστημα, η παραγωγικότητα της Ιρλανδίας ανά απασχολούμενο, σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης-ΜΑΔ, υπερβαίνει κατά πολύ τον ευρωπαϊκό μέσο (ΕΕ15=100), κινούμενη μεταξύ 114-123,4 και κατατάσσοντάς την σε πολύ υψηλό επίπεδο, ταχείας ανάπτυξης της παραγωγικότητας⁹⁴ ενώ και οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές προοιωνίζονται καλές με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας και της απασχόλησης.

Ιδιαίτερα σημαντικό, ωστόσο, είναι το γεγονός ότι η μεγέθυνση της ιρλανδικής οικονομίας συνδυάζει υψηλά ανοδικά επίπεδα παραγωγικότητας (αν και με ρυθμό που υποχωρεί, λόγω της παγκόσμιας οικονομικής επιδείνωσης) σταθερά πολύ υψηλά επίπεδα απασχόλησης και «ιστορικά»⁹⁵ χαμηλά ποσοστά ανεργίας. Πιο συγκεκριμένα, η

⁹²Επιτροπή (2002c), p.201

⁹³Επιτροπή (2001a), p.p.202-209.

⁹⁴Επιτροπή (2005c), Πίνακας σ. 8.

⁹⁵Επιτροπή (2001b), σ.σ.69-71.

μέση συνολική απασχόληση 65,5% (2000-2005) και 1,8% πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο της περιόδου βασίζεται σε εξίσου μεγάλη συμμετοχή και των δύο φύλων, 75,6% των ανδρών και 3,6% πάνω από το μέσο της ΕΕ και 55,3% των γυναικών, όσο δηλ. και ο μέσος της ΕΕ. Στην απασχόληση του πληθυσμού μεγάλης ηλικίας (55-64) προστέθηκαν 6,5 ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ των ετών 2000-5, φθάνοντας στο 51,6% (2005), ενώ η μέση απασχόληση στην κατηγορία αυτή 48,3% (2000-5) υπερβαίνει κατά 8,3 μονάδες το μ.ό. της ΕΕ την ίδια περίοδο. Η αύξηση της συνολικής απασχόλησης αποδίδεται⁹⁶ «στο υψηλό ποσοστό συμμετοχής, όπως και τα προηγούμενα έτη», «στην ανάπτυξη του δημόσιου τομέα» και «στο υψηλό ποσοστό απασχόλησης των γυναικών και των ηλικιωμένων», χωρίς να παραγνωρίζονται παράγοντες, όπως «η φυσική αύξηση του πληθυσμού & η εσωτερική μετανάστευση». Το 2005 η Ιρλανδία έχει υπερκαλύψει τους στόχους για την απασχόληση, τόσο τους μεσοπρόθεσμους της Λισσαβόνας (67% συνολική & 57% γυναικών) όσο και το μακροπρόθεσμο της Στοκχόλμης (50% για τους μεγάλης ηλικίας), (βλ. [Πίνακα 3](#)).

Τα ποσοστά ανεργίας παραμένουν σε εντυπωσιακά χαμηλά επίπεδα· η συνολική ανεργία 4,3% κατά μ.ό. (2000-5) βρίσκεται 4 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μ.ό. ενώ ανάλογη είναι η εικόνα σε όλους τους δείκτες ανεργίας, νέων (15-24), ηλικιωμένων (55-64), μακροχρόνια ανεργία κλπ με χαρακτηριστικό το παράδειγμα κατανομής της ανεργίας μεταξύ των φύλων, όπου η Ιρλανδία εμφανίζει ποσοστά γυναικείας ανεργίας (και μακροχρόνιας & νεανικής) μικρότερα από αυτά των ανδρών (βλ. [Πίνακα 3](#)). Οι επιδόσεις της στη διαχείριση της απασχόλησης και της ανεργίας, έχοντας χρονικό βάθος, χαρακτηρίζονται ήδη από την αρχή της εξεταζόμενης περιόδου ως «μοναδικό κατόρθωμα»

Παρά τα επιτεύγματα της ιρλανδικής οικονομίας και αγοράς εργασίας, οι Κοινές Εκθέσεις για την Απασχόληση του Συμβουλίου και της Επιτροπής υπογραμμίζουν κάποιες διαρθρωτικές αδυναμίες, που δεν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ασήμαντες· ωστόσο, από το επίπεδο ανάλυσης των προβλημάτων και εστίασης διαπιστώνουμε ότι το είδος και η ένταση των προκλήσεων, που αναδεικνύουν τα επίσημα έγγραφα σε μια καταρχήν εκτίμηση, διαφέρει των αντίστοιχων ελληνικών. Κάποιες, δε, από αυτές είναι χαρακτηριστικό ότι επισημαίνονται σε μία λογική πρόληψης, πριν, δηλαδή, καν ανακύψουν ως πραγματικό πρόβλημα. Πιο συγκεκριμένα: τονίζεται η ύπαρξη στενώσεων στην αγορά εργασίας από έλλειψη επάρκειας εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων καθώς και «ο κίνδυνος πληθωριστικών πιέσεων στους μισθούς» παρότι σε άλλο σημείο αναγνωρίζεται ότι «το πραγματικό μοναδιαίο κόστος εργασίας συνεχίζει να πέφτει»⁹⁷, περιορίζοντας έτσι την πιθανότητα η βελτίωση της απασχόλησης να οφείλεται σε κυκλικούς παράγοντες ζήτησης. Για τούτο, συνιστάται η

96 Συμβούλιο (2002), p.p.201-209. Επίσης στα: Επιτροπή (2001a), p.p.202-209 και Επιτροπή (2004), σ.σ. 62-63.

97 «Η δυναμική οικονομία έχει σφίξει περαιτέρω την αγορά εργασίας και οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού έχουν διευρυνθεί. Η αύξηση των ποσοστών απασχόλησης, η ραγδαία μείωση της ανεργίας, σχεδόν 80.000 κενές θέσεις εργασίας και οι σημαντικές πιέσεις για μισθολογικές αυξήσεις αποτελούν σαφείς ενδείξεις γι' αυτό». Επιτροπή (2001a), p.202

[35]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

προσεκτική αντιμετώπιση «με αύξηση του όγκου του εργατικού δυναμικού και των ποσοστών συμμετοχής, αντλώντας από όλες τις διαθέσιμες πηγές», όπως για παράδειγμα οι «οικονομικά ανενεργοί» και οι «εξαρτημένοι από επιδόματα»⁹⁸, ο αριθμός των οποίων παραμένει υψηλός, παρά τη μείωση της μακροχρόνιας ανεργίας. Επιπλέον, συνιστάται η αντιμετώπιση της έλλειψης δεξιοτήτων και περαιτέρω βελτίωση της παραγωγικότητας με επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο και την ποιότητα της εργασίας. Περιθώρια βελτίωσης εντοπίζονται και στην απασχόληση των γυναικών λόγω σημαντικής ψαλίδας μεταξύ των φύλων, 20% κατά μ.ό. (2000-5)· ωστόσο, η επισήμανση διευρυμένης ψαλίδας⁹⁹ στην ηλικιακή κατηγορία άνω των 35 ετών, με "διπλή παραδοχή" ότι βαίνει μειούμενη και ότι βρίσκεται κάτω από το μ.ό. της ΕΕ, αποτελεί απόδειξη αυτού που αναφέρθηκε παραπάνω σχετικά με την προσέγγιση των προκλήσεων και το επίπεδο της ανάλυσης, που ακολουθούν τα όργανα της ΕΕ στην περίπτωση της Ιρλανδίας. Ως ένδειξη ανησυχίας, τέλος, υπογραμμίζονται και τα αυξημένα ποσοστά νεανικής (16-24) απασχόλησης, 46,5% κατά μ.ό. (2000-5), τα οποία παραπέμπουν σε πρόωρη εγκατάλειψη της πλήρους εκπαίδευσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Συγκριτική παρουσίαση της εξέλιξης των βασικών μεγεθών (ΑΕγχΠ, παραγωγικότητα, απασχόληση, ανεργία) σε Ελλάδα & Ιρλανδία κατά την περίοδο 2000 – 2005. Μέγεθος αναφοράς ο Ευρωπαϊκός μέσος κατά την ίδια χρονική περίοδο.

UNIT / GEO & TIME	ΕΥΡΩΠ ΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ		ΕΛΛΑΔ Α		ΙΡΛΑΝΔ ΙΑ																
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000	2001	2002	2003	2004	2005			
ΑΕΠ (έτος βάσης 2005=100%) [05]	91,6	93,6	94,7	95,9	98,0	100,0	82,9	86,1	89,4	94,6	99,4	100,0	77,4	81,9	86,7	90,1	94,0				
ΑΕΠ (μεταβολή % έναντι προηγούμενης περιόδου) [06]	3,4	2,0	1,1	1,2	2,1	2,0	3,4	3,2	3,3	5,2	4,8	0,6	7,2	4,5	4,8	3,4	3,9				
Παραγωγικότητα/απασχολούμενο (έτος βάσης 2005=100%) [09]	95,6	96,2	96,6	97,4	98,9	100,0	89,7	93,3	94,4	98,8	100,7	100,0	91,2	92,8	96,4	98,1	98,9				
(μεταβολή % έναντι προηγ. περιόδου) [08]	1,5	0,6	0,5	0,8	1,9	1,1	4,0	4,1	1,2	4,7	1,9	-0,7	5,9	1,8	3,8	1,8	0,8				
(% επί συνόλου ΕΕ15=100% σε ΜΑΔ) [10]	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	83,2	86,8	89,4	91,4	91,2	86,6	114,0	114,7	120,4	123,4	123,3				
(% επί συνόλου ΕΕ27=100% σε ΜΑΔ) [11]	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	94,6	98,0	100,0	101,8	101,1	95,8	129,7	129,5	134,6	137,4	136,6				
Παραγωγικότητα /ώρα εργασίας (έτος βάσης 2005=100%) [13]	93,8	94,9	96,2	97,4	98,7	100,0	88,6	92,1	93,8	98,5	101,3	100,0	88,9	90,9	95,3	97,9	99,3				
(μεταβολή % έναντι προηγ. περιόδου) [12]	2,2	1,2	1,4	1,2	1,7	1,3	:	4,0	1,7	5,0	2,9	-1,3	6,4	2,3	4,8	2,8	1,4				
επί συνόλου ΕΕ27=100% σε ΜΑΔ) [14]	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	75,7	78,0	79,8	81,1	81,5	76,7	113,9	113,7	118,9	122,0	122,3				

98 Επιτροπή (2001b), σ.σ.69-71.

99 Επιτροπή (2001a), p.202

[36]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

Απασχόληση % πληθυσμού 15-64 [17]	63,2	63,9	64,2	64,5	62,8	63,5	56,6	56,5	57,6	58,7	59,3	59,6	64,5	65,2	65,1	65,1	65,5
(μεταβολή % έναντι προηγ. περιόδου) [18]		0,7	0,3	0,3	-1,7	0,7		-0,1	1,1	1,1	0,6	0,3		0,7	-0,1	0	0,4
Απασχόληση % ανδρών 15-64 [19]	72,5	73,0	72,8	72,7	70,2	70,8	71,7	71,5	72,2	72,9	73,3	73,4	75,7	76,2	75,0	74,7	75,2
Απασχόληση % γυναικών 15-64 [20]	53,9	54,9	55,6	56,3	55,4	56,2	41,8	41,8	43,2	44,6	45,5	46,0	53,2	54,0	55,2	55,3	55,8
Απασχόληση % νέων 15-24 [21]	39,9	40,5	40,5	39,9	35,7	36,0	27,4	26,2	26,9	26,0	27,5	25,0	48,1	46,8	44,9	45,4	44,8
Απασχόληση % πληθυσμού 55-64 [22]	37,5	38,4	39,8	41,5	40,5	42,3	39,4	38,3	39,4	41,5	39,9	42,0	45,1	46,6	48,0	49,2	49,5
Ανεργία % πληθυσμού 15-64 [23]	8,5	7,4	7,7	8,1	9,3	9,0	11,5	10,6	10,2	9,6	10,5	10,1	4,4	3,7	4,3	4,6	4,6
Ανεργία % ανδρών 15-64 [24]	7,3	6,5	7,0	7,4	8,7	8,4	7,6	7,0	6,6	6,1	6,5	6,3	4,5	3,9	4,7	4,9	5,1
Ανεργία % γυναικών 15-64 [25]	10,0	8,6	8,7	8,8	10,0	9,7	17,3	16,1	15,5	14,6	16,1	15,6	4,3	3,6	3,8	4,0	3,9
Ανεργία % νέων 15-24 [26]	16,1	14,1	14,7	15,3	18,6	18,6	29,2	27,9	25,8	25,4	26,1	25,8	6,5	6,2	7,8	8,1	8,3
Ανεργία % πληθυσμού 55-64 [27]	7,6	6,5	6,2	6,4	6,8	6,4	3,7	4,1	3,8	3,1	4,2	3,8	2,5	2,6	2,4	2,4	2,4
Μακροχρόνια ανεργία (12 μήνες & άνω) % πληθυσμού 15-64 [28]	45,4	44,0	40,0	41,3	44,9	46,0	56,7	52,7	52,3	56,0	54,5	51,8	38,2	33,6	29,4	35,5	34,3
Μακροχρόνια ανεργία (12 μήνες & άνω) % γυναικών 15-64 [29]	46,4	44,7	41,6	42,6	45,7	46,4	61,3	56,7	55,7	60,6	58,9	57,5	24,1	21,6	17,9	25,9	22,3
Μακροχρόνια ανεργία (12 μήνες & άνω) % νέων 15-24 [30]	31,7	29,5	26,1	27,0	31,1	30,7	51,5	45,4	45,9	48,2	48,0	45,1	19,6	19,6	20,4	23,3	23,8
Μακροχρόνια ανεργία (12 μήνες & άνω) % πληθυσμού 55-64 [31]	63,0	61,9	58,7	57,4	59,5	62,8	55,9	55,7	60,3	62,6	53,6	52,8	:	:	:	:	:

Πηγή: Eurostat. Στοιχεία από τους αντίστοιχους Πίνακες του Παραρτήματος.

5.1.2. Η μεταβλητή των επιδόσεων στο πολιτικό feedback

Μια πρώτη διαπίστωση από την ανάλυση του πλαισίου εντός του οποίου σχεδιάζονται και υλοποιούνται οι εθνικές πολιτικές απασχόλησης των δύο χωρών κατά το πρώτο διάστημα της περιόδου αναφοράς (2000-5) αποτελεί το γεγονός ότι η διαμόρφωση των πολιτικών απασχόλησης ξεκινά από διαφορετική εθνική αφετηρία. Ανεξάρτητα από το τι θα δείξει η ανάλυσή μας αναφορικά με την ποιότητα των σχεδιαζόμενων πολιτικών απασχόλησης στην Ιρλανδία και παράγοντες που ad hoc συνέβαλαν σ' αυτό το αποτέλεσμα και που στην πορεία της ανάλυσής μας θα επιδιώξουμε να αναδείξουμε, αβίαστα προκύπτει ένα καταρχήν συμπέρασμα: **ότι, de facto**, η Ιρλανδία σε σχέση με την Ελλάδα έχει καλύψει σημαντική απόσταση προς τους στόχους της Λισσαβόνας & της Στοκχόλμης για οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση επιτυγχάνοντας ισορροπία των βασικών μεγεθών στο πεδίο σε βαθμό ικανοποιητικό.

Αυτό το «κατόρθωμα», όπως χαρακτηρίστηκε, εξασφαλίζει στην Ιρλανδία τα περιθώρια σχεδιασμού και υλοποίησης πολιτικών παρεμβάσεων σε επιμέρους τομείς, που χρήζουν βελτίωσης, και αφ' ενός μεν να δρέπει άμεσα αποτελέσματα με παράλληλη διατήρηση ή μη επιδείνωση του εξωτερικού περιβάλλοντος αφετέρου δε να

επικεντρώνει τις προσπάθειές της στην ενίσχυση της προσαρμοστικότητας της αγοράς εργασίας για να αντιμετωπίσει μια τυχόν δυσμενέστερη συγκυρία. Είναι, ωστόσο, πρόωρο να συμπεράνουμε από την «ανταπόκριση» και μόνο των βασικών μεγεθών ότι οι σχεδιαζόμενες πολιτικές απασχόλησης στην Ιρλανδία το διάστημα αυτό πληρούν το σύνολο των κριτηρίων, που περιγράφονται παραπάνω (βλ. [Πίνακα 1](#)), με βάση τα οποία θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ολοκληρωμένες και συνεκτικές, ήδη από το πρώιμο στάδιο του σχεδιασμού τους. Τούτο απαιτεί επιπλέον αναλυτική προσέγγιση πράγμα το οποίο θα επιχειρήσουμε στη συνέχεια.

Από την άλλη πλευρά, η Ελλάδα, φαίνεται να αντιμετωπίζει μια εγγενή δυσκολία να μεταφράσει την επιτευχθείσα ανάπτυξη σε απασχόληση και θέσεις εργασίας και να ελέγξει ικανοποιητικά την ανεργία· μια δυσκολία η οποία εμμένει, αν λάβουμε υπόψη το γεγονός ότι ήδη το 2000 αποτελεί το πέμπτο συνεχές έτος μεγέθυνσης της ελληνικής οικονομίας. Το διάστημα 2000-5 το ΑΕγχΠ αυξήθηκε επιπλέον κατά 17% περίπου ενώ η συνολική απασχόληση μόλις 3% και η ανεργία μειώθηκε κατά 1,4%· με δεδομένες τις σημαντικές αποκλίσεις από τους μ.ό. της ΕΕ, τα μεγέθη υπογραμμίζουν τα περιθώρια διαρθρωτικών βελτιώσεων, που μένουν να καλυφθούν. Παρά την ταυτόχρονη βελτίωση των βασικών μεγεθών, η εμμονή ανισορροπιών στην εξέλιξή τους καθιστά συνθετότερη τη διαδικασία χάραξης πολιτικών απασχόλησης και λειτουργεί ως αντίβαρο στην επίτευξη σημαντικών αποτελεσμάτων βραχυπρόθεσμα. Συμπερασματικά, οι επιδόσεις καθαυτές σε μια δεδομένη στιγμή¹⁰⁰, ικανοποιητικές ή μη, αποτελούν μία μεταβλητή, που παρεμβαίνει αφητηριακά στη χάραξη των πολιτικών απασχόλησης, τροφοδοτώντας τη διαδικασία ανασχεδιασμού και διευκολύνοντας ή δυσχεραίνοντας αυτήν αναλόγως.

5.2. Παρακολουθώντας το σχεδιασμό & την εφαρμογή των εθνικών πολιτικών απασχόλησης

Γενική εικόνα των κρατών μελών

Aνεξάρτητα από την πορεία των μακροοικονομικών μεγεθών την περίοδο 2000-2005, οι Κοινές Εκθέσεις για την Απασχόληση του Συμβουλίου και της Επιτροπής εκφράζουν γενικά ικανοποίηση για τη σταδιακή βελτίωση της ποιότητας σχεδιασμού των εθνικών πολιτικών απασχόλησης, όπως προκύπτει από τα αντίστοιχα Εθνικά Σχέδια Δράσης, που υποβάλλουν τα κράτη μέλη, η σφαιρικότητα, σαφήνεια και συνεκτικότητα των οποίων εμφανίζει θετικό πρόσημο. Η ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών με την εμπλοκή αυξανόμενου αριθμού εταίρων στην εκπόνηση και στην υλοποίησή τους αποτελούν κατά την Επιτροπή «απόδειξη της ώθησης που δημιουργήθηκε από την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση»¹⁰¹.

100 Αυτές αποτυπώνουν την υφιστάμενη κατάσταση στην αγορά εργασίας και συνιστούν το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα τεθούν οι στόχοι και θα κινηθούν οι παρεμβάσεις το επόμενο διάστημα.

101 Επιτροπή (2001b), σ.5.

Αντίθετα, τα ΕΣΔ κρίνονται γενικά ανεπαρκή¹⁰² ως προς την εξειδίκευση των στόχων σε εθνικό επίπεδο, την αξιολόγηση αντικτύπου των μέτρων που λαμβάνουν τα κράτη στην απασχόληση, τη διαφάνεια στις δημοσιονομικές πτυχές των εθνικών πολιτικών απασχόλησης, ιδιαίτερα όσον αφορά στην αποδοτική χρήση των διαρθρωτικών ταμείων για την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης και την προβολή του ρόλου των κοινωνικών εταίρων, παρά την ενίσχυση της συμμετοχής τους στη χάραξη και την υλοποίηση των πολιτικών. Σε χαμηλά επίπεδα κινείται και η συμμετοχή των περιφερειακών & τοπικών παραγόντων και της κοινωνίας των πολιτών. Τα σημαντικότερα, επομένως, κενά εντοπίζονται κατά πρώτον στην ανάπτυξη συστημάτων, δομών και μηχανισμών σχεδιασμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των εθνικών πολιτικών απασχόλησης καθώς και στην διαφάνεια διαχείρισης των κοινοτικών πόρων, που προορίζονται για τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης, κυρίως μέσω της ενίσχυσης πληροφοριακών και στατιστικών συστημάτων· κατά δεύτερον στην ενδυνάμωση των εταιρικών σχέσεων με την εμπλοκή όλων των επιπέδων διοίκησης και την παροχή στοιχείων μέσω των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση αναφορικά με το ρόλο των κοινωνικών εταίρων.

5.2.1. Οι πολιτικές προτεραιότητες των δύο χωρών ως προς τους άξονες των ευρωπαϊκών κατευθύνσεων

Aναφορικά με την κάλυψη των πολιτικών προτεραιοτήτων, ο άξονας της απασχολησιμότητας στα ελληνικά Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση απολαμβάνει όλο αυτό το διάστημα ιδιαίτερης προσοχής και έμφασης σε σχέση με τους υπόλοιπους άξονες πολιτικής, όπως η διευκόλυνση των επιχειρήσεων και η αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους στη δημιουργία απασχόλησης, η ικανότητα προσαρμογής της ελληνικής αγοράς εργασίας στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται αλλά και έναντι του άξονα πολιτικών ισότητας και ενσωμάτωσης μέσω της απασχόλησης. Το δίδυμο πρόβλημα της χαμηλής απασχόλησης και αυξημένης ανεργίας αποτελεί για τις ελληνικές επιδιώξεις μια σταθερή πολιτική πρόκληση. Οι μόνιμες παροτρύνσεις της ΕΕ για ενίσχυση των επιδόσεων, η υστέρηση από τους στόχους της Λισσαβόνας και τον ευρωπαϊκό μ.ό. σε συνάρτηση με την οξύτητα του κοινωνικού προβλήματος της ανεργίας, που επιτείνει η ανισοκατανομή της μεταξύ ανδρών & γυναικών και η αδυναμία των τελευταίων να επωφεληθούν αισθητά από την όποια βελτίωση της απασχόλησης (βλ. [Πίνακα 3](#)) καθώς, τέλος, και η δυσκολία επιτυχούς ένταξης των νέων στον παραγωγικό ιστό της χώρας ίσως είναι μερικοί μόνο από τους λόγους, που εξηγούν την προσήλωση των ελληνικών Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση στον άξονα αυτό, όπου ακριβώς εκδηλώνεται το πρόβλημα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Η ανισοκατανομή της ανεργίας και της απασχόλησης μεταξύ των δύο φύλων στην Ελλάδα την περίοδο 2000-5.

102 Επιτροπή (2002b), σ.σ.5 & 19-20.

[39]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Λόγος απασχόλησης γυναικών/ανδρών (15-64)	0,583	0,585	0,598	0,612	0,621	0,627
Λόγος ανεργίας γυναικών/ανδρών (15-64)	2,276	2,300	2,348	2,393	2,477	2,476

Πηγή: Eurostat. Στοιχεία από τους αντίστοιχους Πίνακες του Παραρτήματος (20 - 19 - 25 - 24)

Η τάση αυτή είναι περισσότερο έντονη στην αρχή της περιόδου, καθώς άλλωστε βρισκόμαστε στα πρώτα χρόνια εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης· ωστόσο, δεν περνάει απαρατήρητη από τα ευρωπαϊκά όργανα μια προσπάθεια βαθμιαίας εξισορρόπησης του πολιτικού μίγματος, που όμως φαίνεται να συντελείται με αργούς ρυθμούς και να απέχει ακόμη αρκετά από μια ολοκληρωμένη προσέγγιση (βλ. Πίνακα 5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Ελληνικά Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση (2000-2005). Γενική εκτίμηση για την ισορροπία των πολιτικών (balanced policy mix) μεταξύ των πυλώνων.

	2000 COM(2000)551	2001 COM(2001)438 SEC(2001)1398	2002 COM(2002)621 SEC(2002)1204	2003-4 COM(2004)24	2004/5 SEC(2005)67
Α Π Α Σ Χ Ο Λ Η Σ Η (Ε ν ε ρ γ ο π ο ί η σ η / ε υ ε λ ι ξ ί α)	ΑΠ ΑΣ ΧΟ ΛΗ ΣΙ ΜΟ ΤΗ ΤΑ - ΑΝ ΕΡ ΓΙ Α ΕΠ ΑΕ (μέ τρα πρό λη ψη ς/ ενε ργο ποί ηση ς)	Η προώθηση ανάπτυξης, η πρόληψη της ανεργίας & η υποστήριξη εύλατων ομάδων αποτελούν βασικούς στόχους της νέας ελληνικής κυβέρνησης (ΚΕΑ:106). Το ΕΣΔΑ αποτελεί συνέχεια του προηγούμενου. Χρειάζεται μια πιο στρατηγική οπτική & καλύτερη ισορροπία των πολιτικών μεταξύ των πυλώνων (ΚΕΑ:108)	Ο πυλώνας της απασχολησιμότητας παραμένει ο πλέον σημαντικός. Αξιοσημείωτη μια βαθμιαία μετατόπιση προς τους άλλους πυλώνες (SEC:178)	Η απασχολησιμότητα ο πλέον σημαντικός άξονας από άποψη κατανομής πόρων (ΚΕΑ:87) Έχει γίνει πρόοδος στην ανάπτυξη ενός πιο ισορροπού πολιτικού μίγματος (SEC:172) Η προσπάθεια για ανάπτυξη ενός set ισορροπημένων πολιτικών μεταξύ όλων των πυλώνων να συνεχιστεί (SEC:174)	Το ελλ. ΕΣΔΑ δίνει μεγάλη έμφαση στην πλήρη απασχόληση (SEC:66)
	ΕΠ ΙΧ ΕΙ ΡΕ ΙΝ - ΝΘ Ε ΠΡ ΟΣ ΑΡ ΜΟ ΣΤΙ ΚΟ ΤΗ ΤΑ		Μεγαλύτερη έμφαση δόθηκε αυτή τη φορά στον πυλώνα της Επιχ/τας (SEC:178) Μίγμα πολιτικών για ενίσχυση της επιχ/τητας & της απασχόλησης που λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες της νέας οικονομίας & της ΚτΠ (SEC:179)	Αυξημένη η έμφαση του μίγματος πολιτικών στη δυνατότητα των επιχειρήσεων να δημιουργούν απασχόληση. Προσοχή δόθηκε & στη γυναικεία επιχ/τα (SEC:173)	

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

	ΙΣΕ ΣΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ (γυναίκες & ευάλωτες ομάδες)	Οι ίσες ευκαιρίες για ευάλωτες ομάδες & η ισότητα των φύλων επιδιώχθηκαν με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου & μέσω ειδικών μέτρων (ΚΕΑ: 106). Αρκετά μέτρα έχουν ενσωματώσει τη διάσταση του φύλου. Πρέπει να γίνουν βήματα προς ολοκληρωμένη στρατηγική ενίσχυσης της γυναικείας απασχόλησης (ΚΕΑ:110)	Απαιτούνται νέα ουσιαστικά μέτρα για προώθηση της ισότητας των φύλων (ΚΕΑ:60) Κάποιες ειδικές δράσεις έκαναν την εμφάνισή τους στο ΕΣΔΑ ή σχεδιάζονται στο ΚΠΣ (SEC:180)	Οι πολιτικές ίσων ευκαιριών προωθήθηκαν ενεργά (SEC:171). Δίνεται προσοχή στην ενσωμάτωση του φύλου αλλά μία πλήρης & συστηματική προσέγγιση απουσιάζει. Δεδομένου ότι η ΕΛΛ. έχει μεγάλες διαφορές λόγω φύλου (απασχόληση, ανεργία, αμοιβές), οι προσπάθειες αντιμετώπισης της μακροχρόνιας αδυναμίας πρέπει να ενισχυθούν (SEC:173)	Το ΕΣΔΑ θέτει ως κύρια προτεραιότητα τη βελτίωση των ίσων ευκαιριών (ΚΕΑ:56). Είναι εμφανής η πρόβδος στην ισότητα των φύλων αλλά συνεχίζουν οι μεγάλες διαφορές στην απασχόληση & ανεργία. Λαμβάνεται σειρά μέτρων ενίσχυσης της γυναικείας απασχόλησης (ΚΕΑ:57)	Σε εξέλιξη μέτρα ενίσχυσης της γυναικείας συμμετοχής στην αγορά εργασίας (SEC:68)
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑ Γ-ΚΤ-Π-ΔΒΜ	Έχουν εισαχθεί αρκετά μέτρα. Ενθαρρυντική αλλά όχι επαρκής προσπάθεια (ΚΕΑ:111). Ανάγκη περαιτέρω βελτίωσης της ποιότητας εκπαίδευσης & επαγγ. κατάρτισης & ανάπτυξης ολοκληρωμένων στρατηγικής ΔΒΜ (ΚΕΑ:108)	Οι προσπάθειες διαμόρφωσης ολοκληρωμένης στρατηγικής ΔΒΜ βρίσκονται σε αρχικό στάδιο (SEC:182), ωστόσο υπάρχει ορατή πρόβδος προς αυτή την κατεύθυνση (SEC:179)	Το ΕΣΔΑ επισημαίνει το θέμα ποιότητας της εργασίας & σίγουρα έχουν καταβληθεί προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή (ΚΕΑ: 87) Μια εθνική στρατηγική ΔΒΜ άρχισε να διαμορφώνεται ενθαρρυνόμενη από πρόσθετους πόρους (SEC:171) Μεγαλύτερη έμφαση απαιτείται στην ανάπτυξη ολοκληρωμένου & συνεκτικού συστήματος Ε.Κ & Απασχόλησης (SEC:175)	Το ΕΣΔΑ θέτει επίσης ως προτεραιότητα τη βελτίωση της υγείας & ασφάλειας στο χώρο εργασίας, καθώς & τη συμμετοχή των ενηλίκων στην Εκπαίδευση & Κατάρτιση (ΚΕΑ:56)	Εφαρμόζονται μέτρα συμμετοχής στην Ε&Κ αλλά μια ολοκληρωμένη στρατηγική ΔΒΜ συνεχίζει να λείπει. Σε γενικές γραμμές οι πολιτικές για τη βελτίωση της ποιότητας & παραγωγικότητας στην εργασία απολαμβάνουν λιγότερη προσοχή στο ΕΣΔΑ (SEC:66)

Πηγή: Κοινές εκθέσεις απασχόλησης (Join Employment Report) & αντίστοιχα συνοδευτικά έγγραφα (Commission Staff Working Paper - SEC).

Μια σαφέστερη, ωστόσο, ποσοτικοποιημένη εικόνα των προτεραιοτήτων, που προκύπτει από χρηματοδοτικά στοιχεία τόσο από το σύνολο των κοινοτικών πόρων, που προορίζονται να υποστηρίξουν την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης όσο και εθνικούς πόρους ή ιδιωτικές επενδύσεις δεν παρέχεται με σταθερότητα και κατά τρόπο ομοιογενή από τα ίδια τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση, ώστε να διευκολύνονται οι συγκρίσεις μεταξύ των κ.μ. και να προάγεται η αμοιβαία μάθηση¹⁰³. Από τα όποια στοιχεία μάς δίνουν τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση (βλ. Πίνακα 6), κυρίως όμως από το πώς τελικά αυτά μεταφράστηκαν σε αντίστοιχα

¹⁰³Το γεγονός αυτό επισημαίνεται στις Κοινές Εκθέσεις Απασχόλησης ενώ συστήνεται στα κράτη μέλη να βελτιώσουν τη συγκρισιμότητα των παρεχόμενων στοιχείων ακολουθώντας έναν πιο σταθερό και ομοιογενή τρόπο διάρθρωσης των οικονομικών πληροφοριών, που δεν θα επικεντρώνεται μόνο στη συνεισφορά του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και με μια στενή λογική συμμετοχής στις *ενεργητικές πολιτικές αγοράς εργασίας* (ΕΠΑΕ) αλλά θα αναδεικνύουν την πραγματική ενεργητική & καινοτόμα λειτουργία του στην υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης. Ο τρόπος παρουσίασης των οικονομικών στοιχείων της ελληνικής πολιτικής απασχόλησης, ωστόσο, χαρακτηρίζεται ενδιαφέρον και πιο ολοκληρωμένος από άποψη τουλάχιστον σύνδεσης της πολιτικής με άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία, όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Το πρόβλημα, όμως, του «συντονισμού» των μεθόδων παρουσίασης στατιστικών και οικονομικών στοιχείων γενικά παραμένει, θέτοντας περιορισμούς σε κάποια συγκριτική ανάλυση εξαιτίας θεσμικών και άλλων διαφορών των κ.μ. Πηγή: Επιτροπή (2001a), p.142-3 & Επιτροπή (2005a), p.40-42.

[41]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

επενδυτικά προγράμματα δεν επιβεβαιώνεται κάποια μονοσήμαντη προσήλωση της ελληνικής πολιτικής απασχόλησης στο άξονα της *Απασχολησιμότητας*¹⁰⁴.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Ελληνικά Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση (2000-2002). Κατανομή κονδυλίων με βάση τον Πυλώνα.

	ΕΣΔΑ 2000 (Απο λώνισ)	ΕΣΔΑ 2001 (Απο λώνισ)	ΕΣΔΑ 2002 (Προ ήπολ)											
	SUM	EMP	ENT	EQU	HR	SUM	EMP	ENT	EQU	HR	SUM	EMP	ENT	EQU
ES F	0,10	0,09	0,00	0,00	0,01	310,10	225,78	43,15	15,13	26,05	0,00	0,00	0,00	0,00
ER DF	0,09	0,02	0,07	0,00	0,00	6,45	3,49	0,00	2,96	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NA TI	0,30	0,03	0,20	0,02	0,05	300,73	188,85	5,72	99,63	6,53	0,00	0,00	0,00	0,00
PR IV	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	119,12	3,56	0,00	0,00	66,57	0,00	0,00	0,00	0,00
SU M	0,50	0,14	0,28	0,02	0,06	736,40	452,77	62,22	117,72	103,69	2285,84	1819,65	94,62	235,36

Πηγή: Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση 2001 & 2002 του Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Σημαντικοί πόροι ιδιαίτερα μέσω του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των δύο πλέον συναφών με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης επιχειρησιακών προγραμμάτων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση (βλ. [Πίνακα 32 Παραρτήματος](#)) και του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση II (βλ. [Πίνακα 33 Παραρτήματος](#)), που εκτελούνται από τα αντίστοιχα Υπουργεία Απασχόλησης & Παιδείας, κατανέμονται για την Ανάπτυξη των Ανθρώπινων Πόρων, μια μεταστροφή που επισημαίνεται στην Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση 2002 & στο συνοδευτικό έγγραφο (βλ. [Πίνακα 5](#)). Με το ίδιο κριτήριο, της κατανομής δημόσιων πόρων, δεν παρατηρείται καταρχήν εμφανής ανισορροπία του πολιτικού μίγματος με βάση τους άξονες προτεραιότητας. Η όποια έλλειψη εστίασης επισημαίνουν τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα στις Κοινές Εκθέσεις για την Απασχόληση, σε ένα πολύ πρώιμο στάδιο πολιτικού σχεδιασμού μέσω των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση, φαίνεται ότι έχει το περιθώριο αποκατάστασης σε ένα πιο ώριμο στάδιο, που περιλαμβάνει και την κατανομή κονδυλίων για την υποστήριξη των πολιτικών αυτών.

¹⁰⁴ Παρότι από μια ενδεικτική κατανομή των κονδυλίων του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση στους 4 Πυλώνες της ΕΣΑ προκύπτει σαφής μονοσημία του άξονα της Απασχολησιμότητας (67,7%), συνυπολογίζοντας προφανώς και πόρους του άξονα Ισότητας Ευκαιριών, εκτιμάμε ότι τούτο δεν αποδίδει την πραγματική εικόνα καθώς οι πόροι του άξονα Ισότητας φαίνεται να έχουν περισσότερο κοινωνική στόχευση, άποψη η οποία ενισχύεται από τις ομάδες-στόχους οι οποίες συμμετέχουν στα οφέλη των παρεμβάσεων. Υπουργείο Απασχόλησης (2004), σ.σ. 55-57 & 115

Πιο επιτυχημένη στο σύνολό της κρίνεται εκ πρώτης η πολιτική συνταγή, που ακολουθεί η Ιρλανδία στην αγορά εργασίας. Παρότι τονίζεται αρχικά κάποια σχετική υπερίσχυση του άξονα της Απασχολησιμότητας, η εξίσου emphaticή προσήλωσή της σε ένα σταθερό μακρο-οικονομικό περιβάλλον, ευνοϊκό για την ανάπτυξη επιχειρήσεων και ο υψηλός βαθμός προσαρμοστικότητάς τους, η αποδοχή μιας ισχυρής σύνδεσης μεταξύ των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης συναντούν συχνά μια εντυπωσιακή αποδοχή από τα ευρωπαϊκά όργανα¹⁰⁵. Στην προσέγγισή τους αυτή είναι σχεδόν αδύνατο τις περισσότερες φορές να αποστούν από τις επιδόσεις, που έχει να παρουσιάσει η Ιρλανδία στους εν λόγω τομείς και στις οποίες ήδη έχουμε αναφερθεί. Πιο συγκρατημένα, όμως, προσεγγίζεται ο άξονας της προσαρμοστικότητας και η ενίσχυση της ποιότητας εργασίας μέσω των συστημάτων εκπαίδευσης & κατάρτισης λόγω και του περιορισμού της μακροπρόθεσμης απόδοσης αυτών, που φαίνεται να εξισορροπείται από μια ισχυρή κοινωνική συναίνεση στο πεδίο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Ιρλανδικά Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση (2000-2005). Γενική εκτίμηση για την ισορροπία των πολιτικών (balanced policy mix) μεταξύ των πυλώνων.

		2000 COM(2000)551	2001 COM(2001)438 SEC(2001)1398	2002 COM(2002)621 SEC(2002)1204	2003-4 COM(2004)24	2004/5 SEC(2005)67
Α Π Α Σ Χ Ο Λ Η Σ Η (Ε ν ε ρ γ ο π ο ί η σ η / ε υ	Α Π Α Σ Χ Ο Λ Η Σ Ι Μ Ο Τ Η Τ Α - Α Ν Ε Ρ Γ Ι Α Ε Π Α Ε (μέ τρα πρό λη ψη ς/ ενε ργο ποί ηση ς)	Μέχρι σήμερα έμφαση πολιτική στο ΕΣΔΑ δίνεται στον Άξονα της Απασχολησιμότητας (ΚΕΑ:127)	Το ΕΣΔΑ συνεχίζει να προωθεί μια διπλή στρατηγική: προώθηση απασχόλησης - κίνητοποίηση του ε.δ. & ενίσχυση ποιότητας εργασίας μέσω της Ε&Κ (SEC:202). Υπάρχει μετατόπιση της εστίασης από την Απασχολησιμότητα προς τους άλλους πυλώνες. (SEC:203)	Η πολιτική απασχόλησης μετατοπίστηκε. Τονίζεται emphaticά η σημασία της ΔΒΜ (SEC:201)		Η διατήρηση υψηλών επιπέδων απασχόλησης & χαμηλής ανεργίας παραμένει κεντρική (επιδίωξη) στην ιρλ. πολιτική προσέγγιση (κίνητοποίηση προσφοράς, αντιμετώπιση εμποδίων στην απασχόληση) (SEC:85)

¹⁰⁵Ακόμα και η πιο χαρακτηριστική υπαγωγή των πολιτικών ισότητας και ενσωμάτωσης στον άξονα της ενεργοποίησης της απασχόλησης, μεταφράζεται ως στοιχείο αναγνώρισης από την πλευρά της Ιρλανδίας του ενταξιακού ρόλου μιας αποτελεσματικής & αποδοτικής λειτουργίας της αγοράς εργασίας. Department of Employment (2000), p.51 & Επιτροπή (2005a), p.85.

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

ΕΛΙΞΙΑ)	ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ - ΝΘΕΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ		Ο Πυλώνας Επιχ/τας έχει αναπτυχθεί περισσότερο (SEC:203). Το ΕΣΔΑ αναφέρει την προσπάθεια για διατήρηση ενός σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος για τις επιχ/σεις (SEC:204)	Υποστηρίζεται & ενισχύεται ένα οικονομικό & επιχ/κό περιβάλλον που συμβάλλει στην εκκίνηση, ανάπτυξη, χωροθέτηση ανταγωνιστικών παγκοσμίως επιχ/ων, βασισμένων στη γνώση & σε απασχολούμενους με υψηλές ικανότητες. (SEC:203-204)		Δίδεται έμφαση στην ανάγκη διατήρησης της ανταγων/τας σε μια μικρή & ανοιχτή οικονομία. Ισχυρή έμφαση επίσης στην αύξηση επενδύσεων σε E & A (SEC:85)
	ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ (γυναικες & ευάλωτες ομάδες)	Στο παρόν ΕΣΔΑ έχει δοθεί μεγαλύτερο βάρος στον άξονα Έσων Ευκαιριών, ιδιαίτερα στην αύξηση της γυναικείας συμμετοχής στην κατάρτιση, εκπ/ση & απασχόληση (ΚΕΑ:128)	Έχει επιτευχθεί πρόοδος στην προώθηση της ατζέντας της ισότητας. (SEC:205) Η οικονομική & κοινωνική ένταξη, στόχος προς επίτευξη (SEC:202)	Οι δεσμοί μεταξύ της κοινωνικής πολιτικής & πολιτικής απασχόλησης μια από τις αξιολημειώτες επιτυχίες του μίγματος πολιτικής (SEC: 203). Η Ιρλανδία αναγνωρίζει ότι η πρόσβαση σε περισσότερες & καλύτερες ΘΕ αποτελεί θεμελιώδες αίτημα της κοινωνικής ένταξης (SEC:206). Έχει γίνει πρόοδος στην ατζέντα της ισότητας (SEC:204)		Η κοινωνική ενσωμάτωση τείνει να ειδωθεί ως αποτέλεσμα μιας αποτελεσματικής & αποδοτικής λειτουργίας της αγοράς εργασίας (SEC:85)
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚτΓ - ΚτΠ - ΔΒΜ		Ενίσχυση του Πυλώνα της Προσαρ/τητας στη βάση μιας ιστορικής σημασίας συμφωνίας των κ.ε. στο πλαίσιο του προγράμματος PPF. Ωστόσο, αυτό θα πάρει χρόνο για να δώσει αποτελέσματα (SEC:203) Οι προσπάθειες βελτίωσης της ποιότητας εργασίας μέσω της ΕΚ & της ΔΒΜ να συνεχιστούν συστηματικά (ΚΕΑ:69)	Δίδεται έμφαση στη σημασία της ΔΒΜ (SEC:201). Το ΕΣΔΑ δίνει έμφαση στην ανάπτυξη της ΚτΓ & στα σοβαρά προβλήματα εγγραμματισμού αλλά λείπει μια στρατηγική προσέγγιση στη ΔΒΜ (SEC:202). Η πρόοδος στην περιοχή της προσαρ/τητας είναι αργή & να δοθεί προτεραιότητα (SEC:204). Δεν διακρίνεται συνολική στρατηγική στο θέμα της ποιότητας εργασίας (SEC:202)		Όσον αφορά στην ποιότητα & παραγ/τητα έμφαση δίνεται στη ΔΒΜ, την ανάπτυξη δεξιοτήτων & σε μέτρα εξισορρόπησης ζωής-εργασίας (SEC:85)

Πηγή: Κοινές εκθέσεις απασχόλησης (Join Employment Report) & αντίστοιχα συνοδευτικά έγγραφα (Commission Staff Working Paper - SEC)

Πως το πολιτικό μίγμα μεταφράζεται ποσοτικά; Εδώ, τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση παραπέμπουν ευθέως στο Εθνικό Σχέδιο Ανάπτυξης (NDP) και τη στήριξη της πολιτικής απασχόλησης για την περίοδο 2000-2006 μέσω του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης & κυρίως του Ε.Π. Απασχόληση & Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων (OP EHRD), όπου κατανέμεται το σημαντικότερο μέρος των κονδυλίων κάτω από τους τέσσερεις Άξονες της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης (βλ. [Πίνακα 34 Παραρτήματος](#)). Από μια πρώτη ανάγνωση των δεδομένων έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής: (1) ο άξονας της *απασχολησιμότητας* αποτελεί, μακράν, την πρώτη προτεραιότητα της ιρλανδικής πολιτικής απασχόλησης, ενισχυόμενος έτι περαιτέρω στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόληση & Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων (EHRD OP) από τον αρχικό σχεδιασμό μέσω του Εθνικού Σχεδίου Ανάπτυξης (2) ακολουθεί με σημαντική διαφορά η προτεραιότητα ενίσχυσης της *ποιότητας και προσαρμοστικότητας* του ε.δ., που εξισορροπείται εν μέρει από ικανές επενδύσεις σε υποδομές στον τομέα αυτό (3) η άσκηση «αυτοτελούς» πολιτικής *ισότητας & κοινωνικής ένταξης*, ουσιαστικά,

υποβαθμίζεται¹⁰⁶ εντός του Επιχειρησιακού Προγράμματος (4) απουσία αυτοτέλειας, αν και σε μικρότερο βαθμό, ή έστω περιορισμένη εμβέλεια χαρακτηρίζει και τον άξονα ενίσχυσης της *προσαρμοστικότητας* των παραγωγικών τομέων & *επιχειρηματικότητας* και τέλος (5) σε απόλυτες τιμές, οι πόροι που διατίθενται για τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης είναι εξαιρετικά σημαντικοί (14,2 δισ. €) και ακόμα σημαντικότερη η εθνική συμμετοχή στο σύνολο της δαπάνης, που πλησιάζει το 90%.

5.2.2. Ο μετασχηματισμός των ευρωπαϊκών κατευθύνσεων στο περιβάλλον των δύο χωρών

Μήπως, παρόλα αυτά, υπάρχουν επί μέρους στοιχεία στις πολιτικές απασχόλησης των δύο χωρών, που συνθέτουν ένα πιο «επιτυχές» πολιτικό μόρφωμα, από άποψη προφίλ και το οποίο ενδεχομένως θα μπορούσε να έχει και κάποιο αντίκτυπο και στην αποτελεσματικότητα της πολιτικής; Τι συμβαίνει αν μετακινηθούμε από την επιφάνεια των βασικών πολιτικών προτεραιοτήτων (αξόνων) -όπως αυτές διαμορφώνονται αυτή την περίοδο, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης- προς το επίπεδο των ευρωπαϊκών κατευθύνσεων στην απασχόληση;

Παρακολουθώντας τις Κατευθυντήριες Γραμμές απασχόλησης (βλ. Πίνακες Παραρτήματος) στην οριζόντια, χρονική τους εξέλιξη θα διαπιστώσουμε ότι, παρά τη συχνή ανανέωση και στοίχισή τους κάτω από διαφορετικές προτεραιότητες, είναι εμφανείς κάποιες δέσμες κατευθύνσεων από στοιχεία που διαπερνούν εγκάρσια τις ευρωπαϊκές πολιτικές απασχόλησης: (1) η έμφαση σε πολιτικές ενεργοποίησης της ποσοτικής-ποιοτικής επάρκειας & ευελιξίας του ε.δ. ή/και πολιτικές τόνωσης της ζήτησης & προσαρμογής των παραγωγικών τομέων (2) η χρήση ενεργητικών μέτρων στην αντιμετώπιση της ανεργίας: ατομικό σχέδιο δράσης & συμβουλευτική, προγράμματα εκπαίδευσης & κατάρτισης, άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας όπως είναι η κοινωνική απασχόληση, η ένταξη αναπήρων κλπ (3) ο καίριος ρόλος των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης στην εφαρμογή των ενεργητικών πολιτικών και στην αντιμετώπιση του ρίσκου, που ενέχει μια ευέλικτη οργάνωση της αγοράς εργασίας, μέσω προληπτικών και εξατομικευμένων προσεγγίσεων (4) ο καίριος ρόλος των συστημάτων εκπαίδευσης & κατάρτισης και της Δια Βίου Μάθησης στην προπαρασκευή, βελτίωση της ποιότητας & αναγκαία προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού στις ανάγκες μιας αενάως μεταβαλλόμενης οικονομίας (5) η πρόληψη και ο μετριασμός των κοινωνικών επιπτώσεων, που δυνητικά ή μη προκαλούν οι

¹⁰⁶Είναι χαρακτηριστικό ότι προκειμένου να αιτιολογηθεί το ασήμαντο ποσοστό (0,14%) συμμετοχής του άξονα της Ισότητας Ευκαιριών & της Κοινωνικής Ένταξης στη συνολική δαπάνη του Προγράμματος αλλά και τη στήριξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης γίνεται μνεία από το Εθνικό Σχέδιο Ανάπτυξης, το Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-6 αλλά και από τις Κοινές Εκθέσεις Απασχόλησης των σημαντικών πόρων που κατανέμονται στις προτεραιότητες Ισότητας-Ένταξης μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

αναδιարθρώσεις στους τομείς παραγωγής αλλά και γενικότερα οι ακραίες κοινωνικές ή γεωγραφικές ανισότητες μέσω ενός ελάχιστου διασφαλισμένου επιπέδου ασφάλειας. Τα στοιχεία αυτά δεν αποτελούν από την έναρξη εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης κάποιο σφριγηλό πακέτο προσανατολισμών. Ωριμάζουν μαζί μ' αυτήν και αφήνουν αισθητό το αποτύπωμά τους σε κάθε αλλαγή των ευρωπαϊκών Κατευθυντηρίων Γραμμών απασχόλησης από 1998 έως το 2011. Καθένα από αυτά αποτελεί για τα κ.μ. και μια ιδιαίτερη πρόκληση.

Ενεργοποίηση προσφοράς και τόνωση της ζήτησης.

Πως ανταποκρίνονται σ' αυτές τις προκλήσεις οι χώρες, που εξετάζουμε; Αναφορικά με τις πολιτικές ενίσχυσης της συμμετοχής στην αγορά εργασίας & την απασχόληση, οι συστάσεις του Συμβουλίου τόσο για την Ελλάδα όσο και την Ιρλανδία εστιάζουν στην άντληση δυνατοτήτων κατά βάση¹⁰⁷ από τη δεξαμενή των γυναικών αλλά & από κάθε διαθέσιμη πηγή (ευάλωτες ομάδες, μετανάστες, φτωχοί εργαζόμενοι, οικονομικά ανενεργοί). Η Ιρλανδία φαίνεται να ξεκινά από μια πιο προωθημένη αφετηρία σε σχέση με την Ελλάδα καθώς η τελευταία, αρχικά τουλάχιστον, δεν έχει ενσωματώσει στις πολιτικές *ενεργοποίησης* τη διάσταση του φύλου. Ωστόσο και στις δύο περιπτώσεις επισημαίνεται με έμφαση η αναγκαιότητα χάραξης ολοκληρωμένων στρατηγικών, που περιλαμβάνουν συνδυασμένα κίνητρα φορολογικά & αμοιβές, διευκολύνσεις & άρση εμποδίων καθώς και ευέλικτες ρυθμίσεις απασχόλησης (χρόνος απασχόλησης, μέθοδοι εργασίας, συμβάσεις κλπ). Ιδιαίτερη πρόκληση για την Ελλάδα αποτελεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική παράτασης του επαγγελματικού βίου και συμμετοχής στην απασχόληση του πληθυσμού μεγάλης ηλικίας λόγω της πίεσης που ασκεί στο σύστημα ασφάλισης – συνταξιοδότησης και στο δημοσιονομικά της χώρας η δημογραφική γήρανση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Αύξηση συμμετοχής στην αγορά εργασίας & την απασχόληση (Συστάσεις του Συμβουλίου)

	2000 COM(2000)551	2001 COM(2001)438 SEC(2001)1398	2002 COM(2002)621 SEC(2002)1204	2003-4 COM(2004)24	2004/5 SEC(2005)67
ΕΛ ΛΑ ΔΑ	Να ενισχυθεί η διάσταση του φύλου (ΚΕΑ:109)	Να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή στην αγορά εργασίας των γυναικών (ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου (SEC:180)	Δράση ολοκληρωμένη & αποτελεσματική για μείωση των διαφορών μεταξύ των φύλων: απασχόληση & ανεργία (επέκταση υπηρεσιών φροντίδας παιδιών κλπ) (SEC:174)	Πρόσδος ως προς την ισότητα των φύλων αλλά συνεχίζουν οι μεγάλες διαφορές στην απασχόληση & ανεργία. Η επίτευξη των στόχων για τη φροντίδα παιδιών συνεχιζόμενη πρόκληση (ΚΕΑ:56-57)	Κίνητρα συμμετοχής στην αγορά εργασίας των γυναικών (μερική απασχόληση). Να αυξηθεί η διαθεσιμότητα & προσιτότητα υπηρεσιών φροντίδας παιδιού & εξαρτημένων ατόμων (SEC:67) " <i>εν εξελίξει</i> "

¹⁰⁷Η ύπαρξη ευρωπαϊκού μεσο/μακροπρόθεσμου στόχου αύξησης της απασχόλησης των γυναικών (57% για το 2005 & 60% για το 2010) αλλά και η σχετικά χαμηλή συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας (βλ. Πίνακα παρ. 40) των δύο χωρών, ιδιαίτερα της Ελλάδας –αρκετά κάτω από το μ.ό. της ΕΕ– εξηγεί το αυξημένο ενδιαφέρον ενεργοποίησης των γυναικών και αύξησης της γυναικείας απασχόλησης, απ' όπου αναμένεται σημαντική βελτίωση της συνολικής απασχόλησης.

			Να εξασφαλιστεί η πλήρης εφαρμογή της πρόσφατης μεταρρύθμισης στην αγορά εργασίας: Ν. 2874/2000 "Πρώωση της απασχόλησης & άλλες διατάξεις" σε στενή συνεργασία με τους κ.ε. (SEC:174)	Ο νόμος για τη μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας είχε περιορισμένο αντίκτυπο & επανεξετάζεται. Να ενθαρρυνθεί η διαφοροποίηση εργασιακών ρυθμίσεων (ενίσχυση ελκυστικότητας μερικής απασχόλησης) (ΚΕΑ:56-57)	Να εφαρμοστούν οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας. Να ενθαρρυνθεί η διαφοροποίηση στις εργασιακές ρυθμίσεις (μερική απασχόληση, ο.κ., εργασία μέσω εταιρειών παροχής προσωπικού) (SEC:66) " <u>περιορισμένη</u> "
			Να αναπτυχθεί ένα στρατηγικό πλαίσιο & ένα σετ καλά δομημένων πολιτικών & στους 4 πυλώνες με στόχο να αυξηθεί το ποσοστό απασχόλησης κυρίως γυναικών & νέων (SEC:174)	Τόνωση της προσφοράς ε.δ. & ανταμοιβή της εργασίας. Τα μέτρα μείωσης ασφαλιστικών εισφορών για χαμηλά αμειβόμενους μέχρι στιγμής είχαν περιορισμένους καρπούς (ΚΕΑ:56-57)	Να καθοριστεί ολοκληρωμένη στρατηγική παράτασης επαγγελματικού βίου (ευέλικτες μέθοδοι εργασίας, κίνητρα, υποστήριξη για ανάπτυξη δεξιοτήτων) (SEC:67) " <u>ανεπαρκής</u> "
ΙΡΑ ΑΝ ΔΙΑ	Χρειάζεται ολοκληρωμένη στρατηγική προώθησης της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (π.χ. άρση φορολογικών αντικινήτρων, μέτρα συμφιλίωσης work-life, φροντίδα παιδιών, ευέλικτη άδεια κλπ) (ΚΕΑ:130)	Να προχωρήσει μια συνολική στρατηγική αύξησης της αναλογίας των γυναικών στην απασχόληση (αφαίρεση φορολογικών εμποδίων, αύξηση σημείων παιδικής φροντίδας, μείωση διαφορών στις αμοιβές) (SEC:206)	Να προχωρήσει η ολοκληρωμένη στρατηγική αύξησης προσφοράς εργασίας & απασχόλησης. Προσπάθεια ένταξης μη ενεργών & κυρίως των γυναικών (φορολογικά εμπόδια, κέντρα παιδικής μέριμνας, μείωση gap στις αμοιβές) (SEC:205)	Δέσμευση πενταετούς εθνικής στρατηγικής για τις γυναίκες. Ωστόσο, οι διαχωρισμοί στην εργασία σε υψηλά επίπεδα (μισθολογικές διαφορές 19% το 2000). Πρόδος στις υπηρεσίες φροντίδας παιδιών όμως με υψηλό κόστος (ΚΕΑ:63)	Να αυξηθεί η προσφορά & η προστότητα των υπηρεσιών παιδικής φροντίδας. Επείγουσα δράση καταπολέμησης των αιτιών στη διαφορά αμοιβών των φύλων (SEC:85) " <u>εν εξελίξει</u> "
				Πρόδος για τη μη φορολόγηση των χαμηλόμισθων εργαζομένων, όχι όμως & εξατομικευμένη προσαρμογή της φορολογίας. (ΚΕΑ:63)	

Πηγή: Κοινές εκθέσεις απασχόλησης (Join Employment Report) & αντίστοιχα συνοδευτικά έγγραφα (Commission Staff Working Paper - SEC)

Αντίστοιχα, οι συστάσεις για την *τόνωση* της ζήτησης μέσω των πολιτικών απασχόλησης επικεντρώνονται στη δημιουργία ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος που συνίσταται σε μέτρα ελάφρυνσης του διοικητικού φόρτου κυρίως κατά το ξεκίνημα νέων επιχειρήσεων και δημοσιονομικές παρεμβάσεις, σχετιζόμενες κυρίως με το μη μισθολογικό κόστος εργασίας & το συντελεστή φόρου επιχειρήσεων, που χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο τη σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών και τη βιωσιμότητα των συστημάτων ασφάλισης-συνταξιοδότησης θα δίνουν κίνητρα στις επιχειρήσεις για την πρόσληψη νέου προσωπικού. Αδύνατο σημείο¹⁰⁸ για την Ελλάδα με προεκτάσεις στα δημοσιονομικά, τις δημόσιες επενδύσεις και τον ανταγωνισμό των επιχειρήσεων αποτελεί η αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας, η οποία, σύμφωνα με κάποιες πρώτες εκτιμήσεις της Επιτροπής από πολύ περιορισμένα δεδομένα για την έκταση του προβλήματος, υπολογίζεται επί του ΑΕγχΠ στην Ελλάδα σε πάνω από 20%. Η απουσία κάποιας ιδιαίτερης σύστασης προς την Ιρλανδία για την τόνωση της *ζήτησης*, με εξαίρεση την περεταίρω αξιοποίηση των δυνατοτήτων του τομέα υπηρεσιών στη δημιουργία Θέσεων Εργασίας, δεν είναι άσχετη με εκείνο, που ήδη αναφέρθηκε κατά τον έλεγχο των βασικών προτεραιοτήτων: η προσήλωση, δηλαδή, της Ιρλανδίας «στη δημιουργία επιχειρήσεων ανταγωνιστικών παγκοσμίως, που να

108Επιτροπή (2005a), p.11 & 20

[47]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

Βασίζονται περισσότερο στη γνώση και σε απασχολούμενους με υψηλές ικανότητες» μέσω κυρίως «της ενθάρρυνσης των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων και σε συνδυασμό με ισχυρούς τοπικούς δεσμούς»¹⁰⁹. Συνδέεται επίσης με το γεγονός ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ιρλανδίας εντοπίζεται σε ελλείψεις προσφοράς και στενώσεις στην αγορά εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Τόνωση της ζήτησης - ΝΘΕ & προσαρμογή των παραγωγικών τομέων (Συστάσεις του Συμβουλίου)

	2000 COM(2000)551	2001 COM(2001)438 SEC(2001)1398	2002 COM(2002)621 SEC(2002)1204	2003-4 COM(2004)24	2004/5 SEC(2005)67
ΕΛ ΛΑ ΔΑ	Να εγκριθούν & εφαρμοστούν συνεκτικές στρατηγικές (μέτρα νομοθετικά, δημοσιονομικά κ.α.) μείωσης διοικητικών βαρών κατά την ίδρυση επιχ/ων για τόνωση επιχ/τας & αξιοποίηση δυνατοτήτων του τομέα υπηρεσιών στη δημιουργία ΘΕ (ΚΕΑ:109)	Να εγκριθεί & εφαρμοστεί συνεκτική στρατηγική με στόχο τη μείωση των διοικητικών βαρών κατά την ίδρυση επιχ/ων για τόνωση επιχ/τας & αξιοποίηση των δυνατοτήτων του τομέα υπηρεσιών στη δημιουργία ΘΕ (SEC:181)		Να μειωθεί η διοικητική επιβάρυνση των επιχειρήσεων για να προωθηθεί η δημιουργία Θ.Ε. (ΚΕΑ:57)	Να προωθηθεί ένα πιο φιλικό προς την απασχόληση επιχειρηματικό περιβάλλον (SEC:66) <u>"εν εξελίξει"</u>
		Να εξεταστεί η πιθανότητα μείωσης φορολογικών βαρών επί της εργασίας και/ή του εισοδήματος με στόχο να αυξηθεί το ποσοστό απασχόλησης. (SEC:180)	Να εξεταστεί η εξάλειψη στρεβλώσεων από φόρους επί της εργασίας & τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα ώστε να βελτιωθούν τα κίνητρα για δουλειά. (SEC:174)		Να μειωθεί το μη μισθολογικό κόστος εργασίας διατηρώντας παράλληλα τη σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών (SEC:66) <u>"περιορισμένη"</u>
					Να μετατραπεί η αδήλωτη σε κανονική εργασία βελτιώνοντας την ελκυστικότητα των τυπικών & μη τυπικών συμβάσεων & να ενισχυθεί η ικανότητα επιβολής του νόμου (SEC:66) <u>"περιορισμένη"</u>
ΙΡΑ ΑΝ ΔΙΑ	Να συνεχιστούν οι πρόσφατα εφαρμοσθείσες πολιτικές (μέτρα θεσμικά, εκπ/σης, δημοσιονομικά) για επέκταση των δυνατοτήτων του τομέα υπηρεσιών στη δημιουργία ΘΕ (ΚΕΑ:130)				

Πηγή: Κοινές εκθέσεις απασχόλησης (Join Employment Report) & αντίστοιχα συνοδευτικά έγγραφα (Commission Staff Working Paper - SEC)

Μια αξιολόγηση, που επιχειρείται στο τέλος αυτής της περιόδου με βάση την ανταπόκριση των δύο χωρών στις συστάσεις και την πρόοδο που έχει συντελεστεί στους τομείς παρέμβασης διαπιστώνει περιορισμένη εφαρμογή των *ευέλκτων ρυθμίσεων* στην ελληνική αγορά εργασίας και *ανύπαρκτη σχεδόν στρατηγική παράτασης του επαγγελματικού βίου*. δύο σημεία αιχμής που δεν δημιούργησαν συνθήκες ευνοϊκές για την ενεργοποίηση του εργατικού δυναμικού, με αποτέλεσμα αυτό να υπολείπεται κατά περίπου 4 ποσοστιαίες μονάδες στο σύνολο του πληθυσμού

¹⁰⁹Επιτροπή (2002c), p.204

[49]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

Διάρκεια εργασιμου βίου [44]	32,9	32,9	32,9	33,2	33,3	33,6	31,4	30,9	31,1	31,2	31,7	31,6	33,2	33,3	33,4	33,5	33,7
------------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Πηγή: Eurostat. Στοιχεία από τους αντίστοιχους Πίνακες του Παραρτήματος.

Ενεργητικές Πολιτικές Αγοράς Εργασίας (ΕΠΑΕ) και Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΔΥΑ)

Εξίσου εμφανείς και μετρήσιμες διαφορές εντοπίζονται και όταν αναφερόμαστε στην υιοθέτηση & εφαρμογή των *Ενεργητικών Πολιτικών Αγοράς Εργασίας (ΕΠΑΕ)* κατά την αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας και ιδιαίτερα της μακροχρόνιας ανεργίας. Εδώ χρειάζεται να επισημάνουμε τα εξής: *πρώτον* ότι η εφαρμογή των *ενεργητικών μέτρων* δεν συνάντησε από την αρχή την ίδιο βαθμό εισδοχής στις δύο περιπτώσεις χωρών, που εξετάζουμε. *Δεύτερον*, διαφορές υπάρχουν και στην επιλογή των ενεργητικών προγραμμάτων (ως προς τον τύπο παρέμβασης, την ομάδα στόχο, τη στόχευση) και γενικότερα στο σχεδιασμό πολιτικών που ανταποκρίνονται συνδυασμένα τόσο στις ατομικές ανάγκες των ανέργων όσο και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. *Τρίτον*, μία προσέγγιση του προβλήματος της ανεργίας ολοκληρωμένη σε όλα τα στάδια, από την πρόβλεψη των αναδιαρθρώσεων και πρόληψη των επιπτώσεων, την έγκαιρη αντιμετώπιση και τον περιορισμό τους ως την αποτροπή του κοινωνικού αποκλεισμού και τη βελτίωση εισοδήματος & προοπτικών απασχόλησης, επίσης δεν θεωρείται δεδομένη. *Τέλος*, και το σημαντικότερο, διαφορές διαπιστώνονται και στην απαιτούμενη προπαρασκευή, οργάνωση και επάρκεια των μηχανισμών σχεδιασμού, υλοποίησης, παρακολούθησης & αξιολόγησης των *ενεργητικών μέτρων*.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Ενεργητικά μέτρα, προληπτική & εξατομικευμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση της ανεργίας· Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης. (Συστάσεις του Συμβουλίου & αξιολογήσεις)

	2000 COM(2000)551	2001 COM(2001)438 SEC(2001)1398	2002 COM(2002)621 SEC(2002)1204	2003-4 COM(2004)24	2004/5 SEC(2005)67
ΕΛ ΛΑ ΔΑ	Χρειάζεται αποφασιστική συνεκτική & μετρήσιμη δράση για να εμποδιστεί η ολισθηση των ανέργων νέων & ενηλίκων στην μ.α. (ΚΕΑ:109)	Χρειάζεται αποφασιστική & συνεκτική δράση για να εμποδιστεί η ολισθηση των ανέργων νέων & ενηλίκων στη μ.α. (ΟΑΕΔ & σύστημα παρακολούθησης) (SEC:180) Η παραδοσιακή θεραπευτική προσέγγιση (ομάδες στόχοι & επιδοτήσεις μισθού) να συνδεθεί με μια προληπτική & εξατομικευμένη προσέγγιση αντιμετώπισης των βασικών αιτιών της ανεργίας (SEC:181)	Αποφασιστική & συνεκτική δράση για να εμποδιστεί η ολισθηση των ανέργων νέων & ενηλίκων στην μ.α. (SEC:174) Η προληπτική & εξατομικευμένη προσέγγιση σε περιορισμένη κλίμακα (SEC:175) Η αποδοτικότητα των ε.μ. πρέπει να παρακολουθείται. Τα παραδοσιακά προγ/ματα επιδοτήσης μισθού να αξιολογηθούν & να έρθουν στο επίκεντρο άλλα (πρωτοβουλίες ΕΚ) (SEC:174)	Η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων ΕΠΑΕ (επαγγελματική επανένταξη, ΚΕΑ:23) θα πρέπει να ενισχυθεί ιδίως με μια μείζονα μεταρρύθμιση των μέτρων & προγραμμάτων των ΔΥΑ (ΚΕΑ:56)	Ισχυρή δράση για να αυξηθεί το επίπεδο & η αποτελεσματικότητα των ΕΠΑΕ & να καλυφθεί ένα μεγάλο μέρος των ανενεργών & ανέργων "περιορισμένων" Η εφαρμογή της εξατομικευμένης προσέγγισης καλύπτει μόνο 17% των ανέργων (SEC:66) Η αποτελ/τητα & αποδοτικότητα των ΕΠΑΕ βασική πρόκληση. Η χρηματοδότηση των ΕΠΑΕ από τις χαμηλότερες της ΕΕ-15

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

	Να ενισχυθούν οι προσπάθειες για τη μεταρρύθμιση του ΟΑΕΔ & την εφαρμογή προληπτικών πολιτικών (ΚΕΑ:109)	Να επιταχυνθεί η μεταρρύθμιση του ΟΑΕΔ (SEC:180)	Να επιταχυνθεί η μεταρρύθμιση του ΟΑΕΔ (SEC:174) Λήφθηκαν νέα μέτρα για την αναδιοργάνωση του ΟΑΕΔ & συστήθηκαν νέα ΚΠΑ. Πρέπει να προχωρήσει με σθένος ώστε να περιοριστούν τα εμπόδια απ' ελλείψεις, τεχνικές, διοικητικές, νομοθετικές (SEC:175)	Έγιναν βήματα για να επιταχυνθεί η μεταρρύθμιση των ΔΥΑ & εφαρμοστεί σε ενιαίο επίπεδο η προληπτική & εξατομικευμένη προσέγγιση. Ωστόσο, η μεταρρύθμιση πρέπει να προχωρήσει κι άλλο (ΚΕΑ:57)	Να επιταχυνθεί η ανάπτυξη & αποδοτικότητα των ΔΥΑ σε όλη τη χώρα στην προσφορά προληπτικών & εξατομικευμένων υπηρεσιών (SEC:66) "εν εξελίξει" Η μεταρρύθμιση του ΟΑΕΔ προχωράει καλά με αναβάθμιση της ικανότητας & του ρόλου του (επέκταση δικτύου, πρόσληψη συμβούλων εργασίας)
ΙΡΑ ΑΝ ΔΙΑ	Ανεπτυγμένη Στρατηγική πρόληψης: στόχος στους 9 μήνες ανεργίας για όλες τις ομάδες, παροχή κάποιου ε.μ. Στόχος συμμετοχής στις ΕΠΑΕ: 49,6% των εγγεγ/μένων ανεργών & 25% των μ.α. (στόχος ΕΕ: 20%) (ΚΕΑ:128)	Το ΕΣΔΑ συνεχίζει την προληπτική στρατηγική & την πολιτική για την ενεργοποίηση του ε.δ. (SEC:203) Η προληπτική προσέγγιση εφαρμόζεται πλήρως & για τους άνεργους νέους. Το κατώφλι παρέμβασης (παροχή ε.μ.) στους 9 μήνες. Δεν έχει ακόμα επεκταθεί στην ομάδα 55+ (SEC:203-4)	Η πρόληψη για όλα τα groups στον πυρήνα των παρεμβάσεων (SEC:203) Τα ε.μ. δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ευάλωτων ομάδων (ανεργία ΑΜΕΑ:70%) παρότι προσεγγίζονται στοχευμένα. Οι δαπάνες ε.μ. έχουν αυξηθεί παρά τη μείωση των ανέργων & μ.α. (SEC:205-6) Χαμηλή συσχέτιση των προγ/των άμεσης απασχόλησης με τη βελτίωση της απασχόλησης σε σχέση με τα προγράμματα κατάρτισης (SEC:203) Συνολική αναθεώρηση των ενεργ. προγρ/των σε προχωρημένο στάδιο (SEC:206)	Πρόκληση η αύξηση της συμμετοχής σε ε.μ. των ανέργων και αέργων & η αποτροπή ολίσθησης στη μ.α. (ΚΕΑ:62) Ξεπεράστηκε ο στόχος ενεργοποίησης (μ.α.) 25% (ΚΕΑ :22) Σημαντικό: ενσωμάτωση της διάσπασης φύλου στη διαδικασία πλήρους συμμετοχής σε ε.μ. για όλους τους άνεργους, όταν έχουν συμπληρώσει 6 μήνες ανεργίας (ΚΕΑ:62)	Να αυξηθεί η πρόσβαση σε ε.μ μεγαλύτερου τμήματος ανέργων & ανενεργών. Να επιβεβαιωθεί η αποδ/τητά τους. Δεν έχουν ληφθεί ουσιαστικά πολιτικά μέτρα προς τη σωστή κατεύθυνση. "Ανεπαρκής". Οι εκροές των εν. προγραμμάτων κατά 10% χαμηλότερες το 2003. Τα δεδομένα απόδοσης περιορισμένα (SEC:86)
	Ενίσχυση του ρόλου των Εθνικού Οργανισμού Απασχόλησης (FAS) με ενσωμάτωση της Υπηρεσίας Τοπικής Απασχόλησης (LES) & μεταφορά αρμοδιοτήτων από το Εθνικό Συμβούλιο Επανεπένταξης (NRB) (ΚΕΑ:130-1)		Ο FAS άρχισε να εφαρμόζει ενεργητική προσέγγιση σε πολύ πρώιμο στάδιο εμπλεκόντας επιχειρήσεις & εργαζόμενους & πριν ακόμη αυτοί καταστούν άνεργοι. Πολιτική αποτελεσματική σε μεγάλης κλίμακας απολύσεις (SEC:204)		

Πηγή: Κοινές εκθέσεις απασχόλησης (Join Employment Report) & αντίστοιχα συνοδευτικά έγγραφα (Commission Staff Working Paper - SEC)

Μία εικόνα των προτεραιοτήτων αλλά και του μίγματος των *Πολιτικών Αγοράς Εργασίας*, που ακολουθήθηκε από τις δύο χώρες, μάς δίνει η κατανομή των δαπανών για την αντιμετώπιση της ανεργίας· το συνολικό μερίδιο των Πολιτικών Αγοράς Εργασίας ως ποσοστό του ΑΕγχΠ αλλά και η μεταξύ των ενεργητικών και των παθητικών πολιτικών κατανομή των πόρων. Από τον έλεγχο διαπιστώνουμε σημαντική διαφορά μεταξύ των δύο χωρών (τριπλάσιο περίπου ποσοστό η Ιρλανδία) στις δαπάνες του συνόλου των *Πολιτικών Αγοράς Εργασίας (ΠΑΕ)*¹¹², ως ποσοστό του ΑΕγχΠ,

112Σύστημα ταξινόμησης των ΠΑΕ: οι Πολιτικές Αγοράς Εργασίας ομαδοποιούνται σε τρεις κύριους τύπους (α) Υπηρεσίες και δράσεις των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης & κάθε άλλη δημοσίως χρηματοδοτούμενη υπηρεσία προς τους αναζητούντες εργασία (β) μέτρα Πολιτικών Αγοράς Εργασίας, τα οποία παρέχουν εποχική στήριξη σε ομάδες με δυσκολίες στην αγορά εργασίας και τα οποία στοχεύουν να ενεργοποιήσουν τους άνεργους βοηθώντας τους να μεταβούν από την ακούσια αδράνεια στην απασχόληση ή να διατηρήσουν τις θέσεις εργασίας από μόνον που απειλούνται από την ανεργία (γ) χρηματοδοτική βοήθεια λόγω απώλειας μισθού & υποστήριξη κατά τη διάρκεια αναζήτησης εργασίας (δηλαδή κυρίως τα επιδόματα ανεργίας) ή διευκόλυνση πρόωρης συνταξιοδότησης. Ακολουθώς οι ΠΑΕ ταξινομούνται σε οχτώ κατηγορίες με βάση τον τύπο της δράσης: 1. Υπηρεσίες αγοράς εργασίας, 2. Κατάρτιση, 3. Κυκλική εργασία (job rotation) και μοίρασμα της εργασίας (job sharing) [πλέον περιλαμβάνεται στην κατηγορία 4], 4. Κίνητρα απασχόλησης, 5. Υποστηριζόμενη απασχόληση και αποκατάσταση, 6. Άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας (κυρίως στον δημόσιο ή μη κερδοσκοπικό τομέα της οικονομίας) 7. Κίνητρα εκκίνησης επιχείρησης (start-up), 8. Στήριξη

[51]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

γεγονός το οποίο, συνεκτιμώμενο με την ένταση του προβλήματος της ανεργίας, που εμφανίζουν οι δύο χώρες την περίοδο αυτή, διευρύνει την απόσταση. Ακόμη μεγαλύτερη είναι η απόκλιση της Ελλάδας από το μ.ό. της ΕΕ-15. Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει η αναλογία των δαπανών για τις *ενεργητικές πολιτικές (κατ. 2-7)* σε σχέση με το σύνολο των δαπανών για τις Πολιτικές Αγοράς Εργασίας (εκτός της κατ. 1) με την Ιρλανδία να διαθέτει το 50,3% & 35,4% για τα έτη 2000 & 2004 και την Ελλάδα 37,4% και 27,0% αντίστοιχα¹¹³ ένα στοιχείο που αντανακλά το βαθμό διείσδυσης των *ενεργητικών μέτρων* στις πολιτικές απασχόλησης των δύο χωρών. Παράλληλα, στο εσωτερικό των *ενεργητικών μέτρων* ιδιαίτερη έμφαση δίνεται από την Ιρλανδία στην *άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας (κ. 6)* με ποσοστό σταθερά πάνω από το 40% των *ενεργητικών* δαπανών ενώ ένα αρχικά λιγότερο (27% το 2000) αλλά σταθερά αυξανόμενο (σε 46% το 2005) ποσοστό προορίζεται για *μέτρα κατάρτισης (κ. 2)*, αντανακλώντας τον ανασχεδιασμό των ενεργητικών προγραμμάτων, που σημειώνουν οι υπηρεσίες της Επιτροπής αλλά και τις επισημάνσεις αναφορικά με τον αντίκτυπο των μέτρων *άμεσης δημιουργίας θέσεων Εργασίας* στην απασχόληση. Το μερίδιο των επιμέρους βασικών κατηγοριών στο σύνολο των *ενεργητικών δαπανών* για την Ελλάδα εμφανίζει διακυμάνσεις, που δεν επιτρέπουν τον εντοπισμό κάποιας ιδιαίτερης τάσης - πιθανώς ως αποτέλεσμα της συνολικής υποχρηματοδότησης των *ενεργητικών μέτρων*¹¹⁴-πέρα ίσως από το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος (60% έως 95%) κατευθύνεται από κοινού σε *μέτρα κατάρτισης & κίνητρα απασχόλησης (κ. 2 & 4)*.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Συγκριτική παρουσίαση των *Πολιτικών Αγοράς Εργασίας (ΠΑΕ)* σε Ελλάδα & Ιρλανδία κατά την περίοδο 2000 – 2005. Μέγεθος αναφοράς ο Ευρωπαϊκός μέσος κατά την ίδια χρονική περίοδο.

UNI T / GEO & TIM E	ΕΥΡ ΩΠ ΑΪΚ Η ΕΝ ΩΣ Η		ΕΛΛ ΑΔ Α Α		ΙΡΛ ΑΝ ΔΙΑ														
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Δαπάνες ΠΑΕ, % ΑΕγχΠ, Σύνολο δράσεων (κατηγορίες 1-9) [45]							2,15	2,02					0,54	0,47					1,53
Δαπάνες ΠΑΕ, Υπηρεσίες Αγοράς Εργασίας (κατ. 1), % ΑΕγχΠ [46]							0,21	0,22					0,02	0,01					0,19
Δαπάνες ΠΑΕ, Κατάρτιση (κατ. 2), % του ΑΕγχΠ [47]							0,24	0,22	0,14	0,03	0,09	0,02	0,03	0,04	0,17	0,22	0,23	0,22	0,22
Δαπάνες ΠΑΕ, Κίνητρα απασχόλησης (κατ. 4), % ΑΕγχΠ [48]							0,13	0,12	0,06	0,20	0,06	0,03	0,05	0,02	0,13	0,09	0,11	0,09	0,07
Δαπάνες ΠΑΕ, Άμεση δημιουργία ΘΕ (κατ. 6), % ΑΕγχΠ [49]		0,17	0,15				0,09	0,06							0,29	0,33	0,27	0,22	0,20
Δαπάνες ΠΑΕ, Σύνολο Ενεργητικών Μέτρων (2-7), % ΑΕγχΠ [50]							0,59	0,54	0,23	0,24	0,16	0,09	0,14	0,06	0,63	0,69	0,62	0,54	0,49
Δαπάνες ΠΑΕ, Επιδόματα σύνολο (κατηγορίες 8-9), % ΑΕγχΠ [51]		1,18	1,17	1,25	1,34	1,35	1,26	0,38	0,34	0,32	0,35	0,39	0,40	0,78	0,69	0,80	0,85	0,86	
Ενεργοποίηση εγγεν. ανέργων %, Σύνολο ενεργητικών μέτρων (2-7) [52]															45,2	45,0	35,9	28,0	28,1

εισοδήματος εκτός εργασίας, 9. Πρόωρη συνταξιοδότηση (Πηγή: Eurostat)

113 Επιτροπή (2006b), p.128

114 Επιτροπή (2005a), p.66.

[52]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

Ενεργοποίηση εγγεν. ανέργων %, ηλικία>25, Σύνολο ε.μ. (2-7) [53]	:	:	:	:	:	:	47,2	47,0	:	29,2	:
Ενεργοποίηση εγγεν. ανέργων %, ηλικία<25, Σύνολο ε.μ. (2-7) [54]	:	:	:	:	:	:	31,7	32,0	:	22,0	:

Πηγή: Eurostat. Στοιχεία από τους αντίστοιχους Πίνακες του Παραρτήματος.

Από την άποψη της ποσοτικής κάλυψης και της ποιότητας των παρεχόμενων παρεμβάσεων για ανάσχεση της ανεργίας και αποφυγή ολίσθησης του ανέργου στην κατηγορία της μακροχρόνιας ανεργίας, η Ιρλανδία έχει να επιδείξει μια πρώιμα ολοκληρωμένη στρατηγική που περιλαμβάνει σταδιακή επίσπευση του χρόνου αρωγής, διεύρυνση των κατηγοριών των δυνητικά ωφελούμενων, εμπλοκή εργαζομένων & επιχειρήσεων στο σχεδιασμό ενεργητικών μέτρων και κατάρριψη των στόχων που θέτουν οι ευρωπαϊκές κατευθύνσεις. Ωστόσο της απευθύνεται αυστηρή σύσταση του Συμβουλίου για αύξηση του αριθμού των συμμετεχόντων στα ενεργητικά μέτρα κυρίως των οικονομικά μη ενεργών¹¹⁵ και των ευάλωτων ομάδων ενώ τονίζεται η ανάγκη αξιολόγησης της αποδοτικότητάς τους καθώς παρατηρείται αναντίστοιχα υψηλό κόστος των ενεργητικών προγραμμάτων σε σχέση με τα άμεσα αποτελέσματα αυτών (αριθμός ωφελουμένων) και παρά τη μείωση των ανέργων και μ.α¹¹⁶.

Ο βαθμός ετοιμότητας των δύο χωρών να διαχειριστούν, σχεδιάσουν, υλοποιήσουν & παρακολουθήσουν ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας, αποτυπώνεται και προαπαιτεί την οργάνωση και επάρκεια των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης. Το οργανωτικό πλαίσιο, οι πόροι, η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους παράγοντες που δραστηριοποιούνται στην αγορά εργασίας τόσο από την πλευρά της προσφοράς όσο και της ζήτησης, οι μέθοδοι εργασίας, η δικτύωση και η ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων έχουν ειδική βαρύτητα στην εφαρμογή των *Ενεργητικών Πολιτικών Αγοράς Εργασίας*. Οι ευρωπαϊκές κατευθύνσεις επισημαίνουν τον κρίσιμο ρόλο των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης στη διαμεσολάβηση των αντίστοιχων πολιτικών και προτρέπουν συχνά στην ανάγκη εκσυγχρονισμού¹¹⁷ τους, προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα και ο αντίκτυπος στην αγορά εργασίας των *ενεργητικών πολιτικών*. Εδώ ακριβώς εντοπίζονται και οι αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών.

Η ελληνική Υπηρεσία Απασχόλησης (ΟΑΕΔ) ιδιαίτερα στην αρχή της περιόδου αυτής δεν πληροί ακόμη τις ουσιαστικές προϋποθέσεις μιας αποτελεσματικής¹¹⁸ και ολοκληρωμένης παρέμβασης. Πρόοδος καταγράφεται αλλά με πολύ αργούς ρυθμούς και το ζήτημα της αναδιάρθρωσης του Οργανισμού αποτελεί μόνιμη αιτία των κοινοτικών συστάσεων. Οι δεσμεύσεις για διοικητική αναδιάρθρωση του ΟΑΕΔ¹¹⁹ λόγω

115 Το ποσοστό, ιδιαίτερα των οικονομικά μη ενεργών γυναικών ηλικίας 20-64 κινείται πάνω από το μ.ό. της ΕΕ την περίοδο 2000-5 (38% έναντι 35% περίπου). Πηγή: Eurostat.

116 Επιτροπή (2005a), p.86 και Επιτροπή (2002c), p.206.

117 Επιτροπή (2002c), p.47.

118 Επιτροπή (2001a), p.181.

119 Υπουργείο Απασχόλησης (2001), σ.16.

δυσλειτουργιών, η κάλυψη αναγκών σε προσωπικό¹²⁰, κυρίως εξειδικευμένο (εργασιακούς συμβούλους), η επέκταση του δικτύου των Κέντρων Προώθησης Απασχόλησης (ΚΠΑ)¹²¹ και η σύσταση ειδικής υπηρεσίας του ΟΑΕΔ για τη λειτουργία των ΚΠΑ, η αποκέντρωση¹²² αρμοδιοτήτων & η ευελιξία σε τοπικό επίπεδο (Ν. 3144/2003), η σύσταση του «Παρατηρητηρίου Απασχόλησης Ερευνητική-Πληροφορική (ΠΑΕΠ) Α.Ε.» με το νόμο 2956/2001 και η συστηματική παρακολούθηση-καταγραφή των αναγκών της αγοράς εργασίας, η συνεργασία με τους ιδιωτικούς φορείς, η βελτίωση των υποδομών μέσω κυρίως της εισαγωγής των νέων τεχνολογιών και η αναβάθμιση του συστημάτων στατιστικής παρακολούθησης, δεν έφτασαν σε σχετική επάρκεια, παρά μόνο προς το τέλος της περιόδου¹²³. Αυτός είναι και ο βασικός λόγος με τον οποίο συνδέεται η περιορισμένη αποτελεσματικότητα των *ενεργητικών μέτρων* τόσο από άποψη ποσοτική (κάλυψη ικανού αριθμού ανέργων, ιδιαίτερα σε πρώιμο στάδιο) αλλά και υπό την έννοια της επαγγελματικής επανένταξης.

Διαφορετικά προσεγγίζεται από την Ιρλανδία¹²⁴ ο ρόλος της Εθνικής Υπηρεσίας Απασχόλησης (FAS) κατά την εφαρμογή των *ενεργητικών* πολιτικών για τους ανέργους. Αναγνωρίζεται η συμβολή της σε συνεργασία με τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες και ιδρύματα. Χαράσσεται στρατηγική με σαφή στόχο την αποτροπή ολίσθησης στη μακροχρόνια ανεργία. Από την έναρξη της προληπτικής στρατηγικής (1998) διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής της με κάλυψη όλων των κατηγοριών ανέργων (ως το 2001) και επισπεύδεται στους 6 μήνες (έως το 2004) μια έγκαιρη παρέμβαση για το σύνολο των ανέργων. Αποτυπώνονται τα χαρακτηριστικά και οι ανάγκες των ανέργων ώστε να επιλεγεί ο σωστός τύπος παρέμβασης. Παρακολουθείται η πορεία του ανέργου μετά την παρέμβαση. Ο FAS παρέχει υπηρεσίες προσαρμοσμένες στις ανάγκες τόσο των εργοδοτών όσο και εκείνων, που αναζητούν εργασία μέσω ενός δικτύου καταστημάτων και ηλεκτρονικών μέσων, όπου κοινοποιούνται και καταχωρούνται από τους εργοδότες οι κενές θέσεις Εργασίας χωρίς, όμως, να αντιμετωπίζεται ικανοποιητικά ο βαθμός αυτονομίας¹²⁵ των υπηρεσιών του σε περιφερειακό επίπεδο. Ενισχύονται οι αρμοδιότητές του με την ενσωμάτωση της ειδικής Τοπικής Υπηρεσίας

¹²⁰Επιτροπή (2005a), p.39-40.

¹²¹Ο αριθμός των Κέντρων Προώθησης Απασχόλησης αυξάνει σταδιακά από 50 το 2001, 60 το 2002, 73 τέλος 2003 (πρόβλεψη). Υπουργείο Απασχόλησης (2001), σ.16 & Υπουργείο Απασχόλησης (2003), σ.20.

¹²²Επιτροπή (2005a), p.96.

¹²³Επιτροπή (2005a), p.68.

¹²⁴Οι πληροφορίες αντλούνται από το Ireland National Development Plan 2000-2006, σ.σ. 96-97 και τα έγγραφα των υπηρεσιών της Επιτροπής, όπως αυτά αναφέρονται στον Πίνακα 11.

¹²⁵Επιτροπή (2002c), p.96.

Απασχόλησης (LES) για τους μακροχρόνια άνεργους και τη μεταφορά αρμοδιοτήτων από το Εθνικό Συμβούλιο Επανεξέτασης (NRB). Τέλος ο FAS¹²⁶ αναπτύσσει για την περίοδο 2002-2005 ολοκληρωμένη στρατηγική με οχτώ στόχους, κατόπιν διαβουλεύσεων με όλους τους εμπλεκόμενους στην αγορά εργασίας και ενεργητική συμμετοχή του προσωπικού στην παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς τους πελάτες μετά από μια νέα συμφωνία συνεργασίας που επιτεύχθηκε στις αρχές του 2002 μεταξύ Διοίκησης και εκπροσώπων των συνδικάτων.

Συστήματα Εκπαίδευσης-Κατάρτισης. Πολιτικές Διά Βίου Μάθησης

Η σπουδαιότητα της Δια Βίου Μάθησης και των ευκαιριών, που προσφέρει για τη μετάβαση στην Κοινωνία της Γνώσης έχει αρκούτως επισημανθεί· επιπλέον, αναγνωρίζεται από την εγκάρσια παρουσία πτυχών του θέματος σε όλους τους άξονες των ευρωπαϊκών κατευθύνσεων και διαχρονικά¹²⁷. Στην αρμοδιότητα των κρατών μελών αλλά και όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων εναπόκειται η αξιοποίηση των ευκαιριών, που προσφέρει η Κοινωνία της Γνώσης για πλήρη οικονομική ανάπτυξη, απασχόληση και κοινωνική συνοχή. Οι προσεγγίσεις διαφέρουν και η διασφάλιση ενός ισόρροπου και επιτυχημένου μίγματος πολιτικών αποτελεί ζητούμενο. Πολλά δομικά στοιχεία μιας εθνικής στρατηγικής Δια Βίου Μάθησης¹²⁸ τίθενται αυτή την περίοδο και πρόοδος καταγράφεται. Ωστόσο, δεν επιτυγχάνεται η υπέρβαση των διαφορών του εθνικού πλαισίου και το διαφορετικό σημείο, απ' όπου εκκινούν τα κράτη μέλη αποτελεί παράγοντα, που οφείλουν σε κάθε περίπτωση να λαμβάνουν υπόψη οι αξιολογήσεις στο σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών Δια Βίου Μάθησης. Το μεγαλύτερο πρόβλημα εντοπίζεται σε περιορισμούς, που λειτουργούν ανασχετικά στη συνεκτικότητα των πολιτικών· αφορά, δε, τόσο την Ελλάδα όσο και την Ιρλανδία και είναι ένα στοιχείο, το οποίο θα μας απασχολήσει αυτοτελώς κατά τη συνολική προσέγγιση της συνοχής των πολιτικών απασχόλησης. Εδώ αναφέρουμε απλώς ότι οι παραδοσιακοί διαχωρισμοί μεταξύ των διαφόρων σταδίων της εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι επικαλύψεις αρμοδιοτήτων και η απουσία συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων κρατικών φορέων και επιπέδων διοίκησης, ο βαθμός εμπλοκής των κοινωνικών εταίρων και άλλων παραγόντων (επιχειρήσεων, παρόχων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, της κοινωνίας των πολιτών) αφήνουν το στίγμα τους στη χάραξη ολοκληρωμένων και συνεκτικών *πολιτικών Διά Βίου Μάθησης*.

126Οι στόχοι επικεντρώνονται στην εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση & προληπτική στρατηγική. Επιτροπή (2002c), p.96 - http://www.fas.ie/en/PubDocs/AnnualReports/annual_report01/site/contents.html.

127Επιτροπή (2001a), p.31.

128Επιτροπή (2001a), p.p.13-19.

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: Ο ρόλος των συστημάτων εκπαίδευσης & κατάρτισης και της Δια Βίου Μάθησης (Συστάσεις του Συμβουλίου & αξιολογήσεις)

	2000 COM(2000)551	2001 COM(2001)438 SEC(2001)1398	2002 COM(2002)621 SEC(2002)1204	2003-4 COM(2004)24	2004/5 SEC(2005)67
ΕΛ ΛΑ ΔΑ	Να προχωρήσουν οι προσπάθειες για περαιτέρω βελτίωση της ΕΚ και να υποστηριχθεί η συνεχιζόμενη κατάρτιση (ΚΕΑ:109)	Να υιοθετηθεί ολοκληρωμένη στρατηγική ΔΒΜ & να τεθούν στόχοι. Να βελτιωθούν περαιτέρω τα συστήματα ΕΚ ώστε να ενισχυθούν οι δεξιότητες του ε.δ. Να υποστηριχθεί περισσότερο η συνεχιζόμενη κατάρτιση με την ενεργητικότερη συμμετοχή των κ.ε. (SEC:180)	Να αναπτυχθεί & εφαρμοστεί ολοκληρωμένη στρατηγική ΔΒΜ & να τεθούν στόχοι. Να αυξηθούν οι επενδύσεις & να βελτιωθούν περαιτέρω τα συστήματα ΕΚ & μαθητείας ώστε να ενισχυθούν οι δεξιότητες του ε.δ. & να ανταποκριθούν στις ανάγκες (SEC:174)	Τα μέτρα προώθησης της ΔΒΜ σε σωστή κατεύθυνση. Περισσότερη προσπάθεια συντονισμού των συστημάτων ΕΚ & Απασχόλησης & για να αυξηθεί η συμμετοχή στη ΔΒΜ ιδίως των ενηλίκων (ΚΕΑ:57)	Να μειωθεί η σχολική διαρροή. Να ενισχυθεί η σύνδεση τριτοβάθμιας εκπ/σης & αγοράς εργασίας. Να αναθεωρηθούν τα κίνητρα ώστε να προωθηθεί η ΔΒΜ & να αυξηθεί η συμμετοχή στην κατάρτιση (ατόμων με χαμηλές δεξιότητες & μεταναστών) (SEC:67)
	Αρκστά μέτρα στοχεύουν στη βελτίωση της ΕΚ. Να συνεχιστεί η προσπάθεια (ΚΕΑ:105). Να αναπτυχθεί ολοκληρωμένη στρατηγική ΔΒΜ & να τεθούν στόχοι (ΚΕΑ:108) Συνεχιζόταν η εφαρμογή της εκπ/κής μτρθ 1998 με έναν από τους κύριους στόχους τη βελτίωση ΕΚ (ΚΕΑ:110) Μέτρα: Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας & Γενική Εκπ/ση Ενηλίκων· δεν έπιασαν τους στόχους (ΚΕΑ:110)	Μια ολοκληρωμένη στρατηγική ΔΒΜ σε αρχικό στάδιο. Οι πρωτοβουλίες εστιάζουν στην αρχική ΕΚ. Να δοθεί προσοχή στην πρόσβαση ενηλίκων με ενίσχυση μη-τυπικών ευκαιριών (SEC:182) Οι προσπάθειες σύνδεσης αρχικής-συνεχιζόμενης ΕΚ & η σύσταση Ινστιτούτων Διαρκούς Εκ/σης στα παν/στήμια αξίζει να σημειωθούν Η αναδιάρθρωση του β' βθέμιου επαγγ. εκπ/κού συστήματος αναμένεται να ενισχύσει τη σύνδεση εκπ/σης & αγοράς εργασίας (SEC:179)	Λήφθηκαν μέτρα βελτίωσης της ποιότητας & σύνδεσης (με την αγορά) της Κατάρτισης. Σχεδιάζονται μέτρα συνεργασίας των συστημάτων ΕΚ & Απασχόλησης. Έμφαση να δοθεί στην ανάπτυξη ολοκληρωμένου & συνεκτικού συστήματος & στόχων για το σύνολο ΕΚ & την εκπ/ση ενηλίκων (τυπική και άτυπη) (SEC: 171 & 175) Θα συσταθεί ως το τέλος 2002 το ΕΣΣΕΚΑ (κράτος & κ.ε.) (SEC:172) Υπάρχει σχέδιο παρακολούθησης των αναγκών αγοράς εργασίας (ΠΑΕΠ ΑΕ) (ΕΣΔΑ:42)	Κάτω του 4% η συμμετοχή των ενηλίκων στην ΕΚ (στόχος ΕΕ: 12,5%) (ΚΕΑ:29)	Μερική ανταπόκριση στο ΕΣΔ & η εφαρμογή της σύστασης περιορισμένη. Σχολική διαρροή χαμηλή αλλά πάνω από το στόχο 2010. Η σύνδεση ΕΚ & Απασχόλησης χρειάζεται να ενισχυθεί (ποιότητα συμβουλευτικής κλπ). Το ΕΣΣΕΚΑ δεν έχει ακόμη λειτουργήσει. Έτσι, οι ευκαιρίες ΕΚ ενηλίκων περιορισμένες (SEC:68)
ΙΡΑ ΑΝ ΔΙΑ	Να ενταθούν οι προσπάθειες για βελτίωση της κατ' οίκον κατάρτισης των εργαζομένων (ΚΕΑ:130)	Να δυναμώσουν οι προσπάθειες για βιώσιμη ανάπτυξη της παραγ/τας & να αναβαθμιστούν τα προσόντα & οι δεξιότητες του ε.δ. με έμφαση στην ενδο-επιχ/κή κατάρτιση και τη ΔΒΜ. Να τεθούν στόχοι (SEC:206)	Να συνεχιστεί η προσπάθεια για σταθερή αύξηση παραγωγικότητας & αναβάθμιση δεξιοτήτων του ε.δ. με περισσότερη έμφαση στην ενδο-επιχ/κή κατάρτιση & περαιτέρω ανάπτυξη ΔΒΜ(SEC:206)	Σημαντικές αυξήσεις στα ποσοστά συμμετοχής στη ΔΒΜ. Έχουν αναληφθεί πρωτοβουλίες & μέτρα για ενδοεργασιακή κατάρτιση. Όμως, δύσκολο να ειπωθεί ότι υπάρχει ένα συνολικό συνεκτικό πλαίσιο. Τέθηκαν στόχοι αλλά οι πληροφορίες για την πρόοδο μη επαρκείς (ΚΕΑ:63)	Να εφαρμοστεί συνεκτική στρατηγική ΔΒΜ για να μειωθεί η σχολική διαρροή & να αυξηθεί η συμμετοχή στην κατάρτιση, ιδίως των ατόμων με χαμηλά προσόντα & των ηλικιωμένων (SEC:86)
	Ανακοινώθηκε η ίδρυση National Training Fund (NTF). Αυτό δεν προσθέτει κάτι αναφορικά με την κατ' οίκον κατάρτιση (ΚΕΑ:130) Συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας για την προσαρμοστικότητα, την αναβάθμιση προσόντων και την πρόσβαση σε ευκαιρίες μάθησης (ΚΕΑ:131)	Δομικά στοιχεία μιας συνεκτικής στρατηγικής ΔΒΜ έχουν τεθεί σε εφαρμογή. Όμως παραμένει ο διαχωρισμός Ε&Κ με τη δεύτερη να υστερεί. Στόχοι για αύξηση συμμετοχής στη ΔΒΜ & επενδύσεις λείπουν. Ένδειξη αργής εφαρμογής της ΔΒΜ & συνεχιζόμενης κατάρτισης οι δαπάνες των πυλώνων 2-3 (SEC:206-7)	Δεν έχει ολοκληρωθεί ένα στρατηγικό σχέδιο ΔΒΜ. Αναφέρονται πρωτοβουλίες, δομές & αύξηση χρηματοδότησης. Δεν υπάρχουν πρωτοβουλίες, που στοχεύουν σε ηλικιωμένους (εργαζόμενους ή μη) & δεν αντιμετωπίζεται το θέμα της πρόσβασης. Στόχος μείωσης αναλφabetισμού αλλά όχι άλλοι μετρήσιμοι στόχοι στην περιοχή ΔΒΜ (SEC:202) Απογοητευτικό: η πρόοδος στην ενδο-επιχ/κή κατάρτιση έχει μείνει πίσω (SEC:207)	Η ομάδα εμπειρογνομώνων (Future Skill Needs ΕΣΔΑ 2003-5:26) για τις μελλοντικές ανάγκες δεξιοτήτων υπέβαλε σειρά εκθέσεων για ελλείψεις & προχώρησε σε συστάσεις για κάλυψή τους. Το ΕΣΔ δεν παρέχει επαρκή στοιχεία για τον αντίκτυπο των πολιτικών αυτών (ΚΕΑ:62). Κάτω του 6% η συμμετοχή ενηλίκων στην ΕΚ (ΚΕΑ:29)	Μερική ανταπόκριση στο ΕΣΔ & η εφαρμογή της σύστασης περιορισμένη. Οι πολιτικές αύξησης της συμμετοχής στην κατάρτιση δεν εστιάζουν επαρκώς σε άτομα χαμηλών δεξιοτήτων & ηλικιωμένους. Δύσκολα διακρίνεται ένα γενικό πλαίσιο εφαρμογής, δεδομένου ότι το National Adult Learning Council (NALC) πρέπει να συσταθεί δρόντως. Η σχολική διαρροή μειώθηκε αν & είναι πάνω από το μ.δ. της ΕΕ (SEC:86)

Πηγή: Κοινές εκθέσεις απασχόλησης (Join Employment Report) & αντίστοιχα συνοδευτικά έγγραφα (Commission Staff Working Paper - SEC)

Αναφορικά με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση και ένα συνδυασμό παρεμβάσεων τα επιτεύγματα αλλά και οι προκλήσεις των δύο χωρών διαφοροποιούνται. Για την Ελλάδα (α) με τη μεταρρύθμιση του 1997-98 (Ν. 2525/97 & 2640/98) επιδιώχθηκε η αντιμετώπιση της κατάτμησης της ανώτερης δευτεροβάθμιας, η βελτίωση της αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης-Κατάρτισης και η σύνδεσή της με την αγορά εργασίας και τέθηκαν οι βάσεις για τη συνεχιζόμενη Εκπαίδευση-Κατάρτιση ενηλίκων (Προγράμματα Σπουδών Επιλογής, Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας) (β) αρχίζει να ενισχύεται (προετοιμασία σ.ν.) ο συντονισμός των συστημάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και αγοράς εργασίας με τη σύσταση Εθνικού Συμβουλίου Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ) (γ) αρχίζει να αντιμετωπίζεται το πρόβλημα πιστοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαιδευτών (δημιουργία μητρώου) (δ) ομοίως η πιστοποίηση προσόντων (Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης – Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης) βασική προϋπόθεση της εκπαιδευτικής & εργασιακής κινητικότητας (ε) η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού & Παρακολούθησης Δράσεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου γνωμοδοτεί για ενέργειες κατάρτισης, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων και να αποφεύγονται επικαλύψεις (στ) σημαντικές δράσεις μη τυπικής εκπαίδευσης και απόκτησης δεξιοτήτων κυρίως στο πεδίο των νέων τεχνολογιών και της ψηφιακής σύγκλισης (προγράμματα κατάρτισης στελεχών, επαγγελματιών, εκπαιδευτών, επέκταση στα σχολεία των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών κλπ) λαμβάνουν χώρα μέσα από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Κοινωνία της Πληροφορίας», «Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση» (ζ) σημαντικές δράσεις ενίσχυσης της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος & της διασύνδεσης με την αγορά εργασίας σχεδιάζονται μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση»¹²⁹. Οι προκλήσεις ωστόσο παραμένουν: (α) η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1997-98 συνάντησε σε επίπεδο εφαρμογής μεγάλη κοινωνική αντίδραση και μετά το 2000 το πνεύμα της θα αλλοιωθεί «στο βωμό της αποκατάστασης πολιτικών ισορροπιών & κοινωνικής ηρεμίας»¹³⁰ (β) οι παρεμβάσεις εστιάζουν στα συστήματα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης & κατάρτισης· η συνεχιζόμενη τυπική και μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων συνεχίζει να συγκεντρώνει ως το τέλος της περιόδου αυτής τις συστάσεις των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων ενώ το ποσοστό συμμετοχής των ενηλίκων στη Δια Βίου Μάθηση παραμένει εξαιρετικά χαμηλό σε σχέση με το μ.ό. της ΕΕ. Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι η κατηγορία του πληθυσμού με τίτλο ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα δεν ωφελείται από την τάση βελτίωσης της απασχόλησης και

129Στον Άξονα προτεραιότητας 2, μέτρα 2.1 & 2.4. περιλαμβάνουν δράσεις επιμόρφωσης & αξιολόγησης των συντελεστών του εκπαιδευτικού έργου καθώς και δράσεις διασύνδεσης με την αγορά εργασίας μέσω επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής, παρότι το τελευταίο δεν απολαμβάνει της δέουσας προσοχής από άποψη κατανομής πόρων. Υπουργείο Παιδείας (2007α), σ.σ. 46-48 & 64-66.

130Μπουζάκης Σήφης, Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα (1974-2000) σε ευρωπαϊκό πλαίσιο. Συγκλίσεις, αποκλίσεις, προοπτικές. <http://www.alba.edu.gr/uploads/Bouzakis.pdf>

της ανεργίας, που χαρακτηρίζει την ίδια κατηγορία σε επίπεδο ΕΕ (γ) η σύσταση του Εθνικού Συμβουλίου Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση που ανακοινώθηκε με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση 2002 δεν προχώρησε ως το 2005 και τέλος (δ) οι επενδύσεις στην εκπαίδευση παρέμειναν, παρά τις δεσμεύσεις, αρκετά πιο κάτω από το μ.ό. της ΕΕ τόσο ως ποσοστό του ΑΕγχΠ όσο και στο σύνολο των δημοσίων δαπανών ενώ υποχρηματοδοτούμενα, όπως είδαμε και παραπάνω, είναι και τα ενεργητικά μέτρα κατάρτισης.

Αντίστοιχα, οι παρεμβάσεις της Ιρλανδίας στη περιοχή της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης έχουν τα εξής χαρακτηριστικά: (α) απέχουν από το να είναι θεσμικές μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις στο υφιστάμενο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα, (β) παρότι στοιχίζονται κάτω από τους βασικούς άξονες των Κατευθυντηρίων Γραμμών και κυρίως τον άξονα απασχολησιμότητας & προσαρμοστικότητας ουσιαστικά πρόκειται για παρεμβάσεις (προγράμματα) πολλαπλής στόχευσης¹³¹: (i) μία διακριτή ομάδα παρεμβάσεων αφορά μέτρα κοινωνικού προσανατολισμού (παιδιά με ειδικές ανάγκες, μετακινούμενοι, με μειονεκτικό οικογενειακό background κλπ) στον τομέα της αρχικής (κυρίως υποχρεωτικής 0-2) εκπαίδευσης (χρηματοδότηση 0,46 δισ. €) (ii) μια δεύτερη αφορά προγράμματα απόκτησης & ανάπτυξης δεξιοτήτων, που καλύπτουν όλο το φάσμα (μέση, ανώτερη, ανώτατη, multi-skilling) της αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (σημαντική χρηματοδότηση 1,5 δισ. €) και αρχικής Εκπαίδευσης-Κατάρτισης (μαθητεία & πρακτική άσκηση, τομεακή: τουρισμός/γεωργία/πολιτισμός, & ευάλωτες ομάδες-στόχοι) [περίπου 1,4 δισ. €] (iii) μια τρίτη καλύπτει το χώρο της τυπικής (αρχικής και συνεχιζόμενης) εκπαίδευσης ενηλίκων (περίπου 1,5 δισ. €) και την κατάρτιση (σε μη τυπικές μορφές: ενδοεπιχειρησιακή/τομεακή) με ρόλο σαφώς περιορισμένο (0,14 δισ. €), (γ) αρκετά από αυτά έχουν το χαρακτήρα ενεργητικών μέτρων ενίσχυσης της απασχόλησης και αντιμετώπισης της ανεργίας, ιδιαίτερα εκείνα, που κινούνται στην περιοχή της αρχικής εκπαίδευσης-κατάρτισης, (δ) το ποσοστό (επί του ΑΕγχΠ) των επενδύσεων στην εκπαίδευση ενισχύεται σημαντικά από ικανές δημόσιες δαπάνες και (ε) παρατηρείται ισχυρή σύνδεση των συστημάτων εκπαίδευσης-κατάρτισης & των ενεργητικών προγραμμάτων με τις ανάγκες σε δεξιότητες κρίσιμων παραγωγικών τομέων της οικονομίας. Παράλληλα χωρίς το κράτος να αποποιείται το ρυθμιστικό του ρόλο επί της αγοράς αναζητούνται τρόποι κριτικής ενσωμάτωσης¹³² των

131(i) Early Education Initiative, School Completion Initiative, Traveller Education, (ii-a). Middle-Level Technician/Higher Technical Business Skills, Undergraduate Skills, Postgraduate Conversion Courses, (ii-b) Apprenticeship/Traineeship, Early School Leaver Progression, Sectoral Entry Training, (iii-a) Back to Education Initiative (BTEI), National Adult Literacy Strategy, Further Education Support Services, (iii-b) In-Company Training (Enterprise Ireland & FÁS). Department of Employment (2000), p.p.103-111 & Department of Finance (2000b), p.p.97-114.

132Τα μέτρα των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κατηγοριοποιούνται σε 4 τύπους με βάση τον τύπο δημόσιας παρέμβασης, με την έννοια του πως η δημόσια δαπάνη που προορίζεται γι' αυτά μπορεί να αιτιολογηθεί: α) **Public Good**: σε εκείνα που έχουν τα χαρακτηριστικά κατεξοχήν «δημόσιου αγαθού», η «βέλτιστη» παροχή των οποίων δεν μπορεί να γίνει από την αγορά β) **Corrective Strategy**: εκείνα τα οποία έχουν τα χαρακτηριστικά μιας διορθωτικής παρέμβασης, που σχεδιάζονται για να μεταβάλλουν τις τιμές με σκοπό να διορθώσουν κάποια εξωτερικότητα. Μεγάλα παθητικά προγράμματα επιχορηγήσεων. Η διαχείρισή τους περιορίζεται στο να επιβεβαιώσει ότι αυτό πιάνει την ομάδα-στόχο, ανταποκρίνεται σ' αυτή και στην επιθυμητή αλλαγή των τιμών (παρέμβαση στον ανταγωνισμό, λιγότερο ενεργητική, ανοιχτού προϋπολογισμού προγράμματα με βάση τη ζήτηση) γ) **Targeted Schemes**: εκείνα τα οποία έχουν το χαρακτήρα δημόσιας «ρυθμιστικής» παρέμβασης, προκειμένου να μεταβάλλουν συμπεριφορές εκεί που η αγορά έχει ανεπαρκή πληροφόρηση ή επιφύλαξη ή κάποια εξωτερικότητα (πατερναλιστική θεώρηση του δημοσίου, περισσότερο ενεργητική παρέμβαση, απαιτεί μεγαλύτερη επιλεκτικότητα, έχει σημαντική

Πρόληψη και αντιμετώπιση επιπτώσεων, κοινωνικών ή/και γεωγραφικών ανισοτήτων

Οι ευρωπαϊκές κατευθύνσεις για την απασχόληση ενσωματώνουν μια σειρά διαστάσεων κοινωνικής στόχευσης για ευάλωτα τμήματα του πληθυσμού ή περιοχές, που πλήττονται άμεσα από τις επιπτώσεις των οικονομικών αναδιαρθρώσεων και διευκολύνονται στο να συμμετάσχουν ισότιμα και ενεργά στην οικονομική & κοινωνική ζωή: εδώ εντάσσονται η μείωση της μακροχρόνιας ανεργίας, εισοδηματικές εγγυήσεις, παρεμβάσεις στα συστήματα φορολογίας & παροχών, η ενίσχυση της ποιότητας της εργασίας (συνθήκες, υγεία, ασφάλεια), μέτρα συμφιλίωσης της οικογένειας με την εργασία, το κλείσιμο της ψαλίδας, των διαφορών που χαρακτηρίζουν στην αγορά εργασίας τα δύο φύλα, άτομα με αναπηρίες, μετανάστες, εθνικές μειονότητες ή γεωγραφικές περιφέρειες. Παρότι προοδευτικά ενισχύεται η αντίληψη για το ρόλο, που διαδραματίζει η απασχόληση στην κοινωνική ένταξη¹³³, οι διαφορές των κρατών στο πως προσεγγίζουν τις ανάγκες των ομάδων-στόχων παραμένουν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: Πολιτικές πρόληψης και αντιμετώπισης επιπτώσεων, κοινωνικών ή γεωγραφικών ανισοτήτων (Συστάσεις του Συμβουλίου & αξιολογήσεις)

	2000 COM(2000)551	2001 COM(2001)438 SEC(2001)1398	2002 COM(2002)621 SEC(2002)1204	2003-4 COM(2004)24	2004/5 SEC(2005)67
ΕΛ ΛΑ ΔΑ			Να αναληφθεί ολοκληρωμένη δράση μείωσης των διαφορών λόγω φύλου (απασχόληση, ανεργία). Επέκταση κοινωνικών υποδομών (SEC: 174)	Εμφανής πρόοδος στην ισότητα των φύλων. Συνεχίζουν οι μεγάλες διαφορές σε απασχόληση & ανεργία (KEA:57).	
	Η υποστήριξη ευάλωτων ομάδων ένας από τους βασικούς στόχους (κέντρα παιδικής φροντίδας & πρόνοιας για ηλικιωμένους) (KEA:106, 109)	Δύσκολο το σημείο αφετηρίας σε πολιτικές ισότητας των φύλων (διαφορές: απασχόληση, ανεργία) (KEA:44-6). Ανάγκη βελτίωσης της κοινωνικής υποδομής & ευέλικτα προγράμματα χρόνου εργασίας για γυναίκες & άνδρες με οικογενειακές ευθύνες (SEC:180) Μια ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη στην απασχόληση αποτελεί προτεραιότητα (SEC: 179) Τα ΠΕΠ ενθαρρύνουν πρωτοβουλίες τοπικής απασχόλησης (SEC: 91)	Πρόοδος με μια πιο αποκεντρωμένη εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης & τοπικής ανάπτυξης. Απαιτούνται διοικητικές ενέργειες ενίσχυσης της ικανότητας του Περιφερειακού & τοπικού επιπέδου να σχεδιάζει & εκτελεί ενεργητικά μέτρα. Μεγάλες οι διαφορές λόγω φύλου. Ανάγκη ενίσχυσης προσπάθειών (SEC:173). Η διάσταση του φύλου εμφανής: αργή πρόοδος στο έλλειμμα ισότητας (SEC:175)	Η ισορροπία ευελιξίας-ασφάλειας & η ισότητα των φύλων θέματα καιρία (KEA :19,20). Έμφαση δίδεται σε πολιτικές ίσων ευκαιριών υγείας & ασφάλειας στην εργασία, συμμετοχής σε ΕΚ, φιλικές προς την οικογένεια (KEA:56). Στόχος: η μείωση περιφερειακών ανισοτήτων (απασχόληση, ανεργία). Η στρατηγική περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης προωθεί την ανάπτυξη υποδομών. Ο αντίκτυπος στην απασχόληση σπανίως αξιολογείται (KEA:44)	

¹³³Επιτροπή (2001b), σ.30 & Επιτροπή (2004), σ.19-20.

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

ΙΡΑ ΑΝ ΔΙΑ			Να αναληφθεί δράση για μείωση των διαφορών λόγω φύλου στις αμοιβές. Ανάγκη αντιμετώπισης των περιφερειακών ανισορροπιών στην απασχόληση, ανεργία, δημιουργία Θ.Ε, χρηματοδότηση ανθρώπινου κεφαλαίου (SEC:205)	Σημαντική η πρόοδος στην αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων (ποσοστά ανεργίας). Η στόχευση επενδύσεων & επιδοτήσεων στη φτωχότερη περιφέρεια είχε θετικό αντίκτυπο (ΚΕΑ:63)	Επείγουσα δράση καταπολέμησης των αιτιών στη διαφορά αμοιβών των φύλων (SEC:85) <u>"εν εξελίξει"</u>
	Ενίσχυση ίσων ευκαιριών (αύξηση συμμετοχής γυναικών σε ΕΚ & Απασχόληση) Εισαγωγή κατώτατου μισθού (2000) (ΚΕΑ: 128) Δέσμευση κ.ε. (στο PPF) για άμεση εφαρμογή στρατηγικής ίσων ευκαιριών (νομοθετικό πλαίσιο πολιτικών φιλικών για την οικογένεια σε επίπεδο επιχειρήσεων) (ΚΕΑ:130) Αναμένονται προτάσεις συμβουλευτικής ομάδας (με κ.ε.) αντιμετώπισης διαφορών στα φύλα (ESRI:αμοιβές) (ΚΕΑ:131)	Η περιφερειακή διάσταση ΕΚ-απασχόλησης & επενδυτικά προγράμματα διαπεριφερειακά διασφαλίζουν πιο ισορροπημένη ανάπτυξη. Τα ΠΕΠ & το ΕΠ Κοινωνικής Οικονομίας ενθαρρύνουν την τοπική ανάπτυξη (SEC:203 & 5) Η νομοθεσία 1998-2000 για την ένταξη λειτουργεί. Νέα πρωτοβουλία για ΑΜΕΑ-ευάλωτες ομάδες. Λείπει σαφής σύνδεση, ΕΣΔΑ & νέου ΕΣΔΕν (SEC:204). Η διάσταση του φύλου εφαρμόζεται ενεργά. Η Gender Equality Unit αρχίζει να ανακοινώνει στοιχεία για τις διαφορές των φύλων (SEC:205).	Έμφαση σε ολοκληρωμένη προσέγγιση ένταξης : ίσοι όροι ανταγωνισμού (αγορά εργασίας) & ευρύτερες κοινωνικές πολιτικές (υγεία, κατοικία..) (SEC:78). Ποιότητα εργασίας: έμφαση σε αμοιβές & χρόνο εργασίας: όχι ολοκληρωμένη στρατηγική. Η οικονομική ανάπτυξη, ευκαιρία για τους πιο αδύναμους (μείωση μακροχρόνιας ανεργίας) (SEC:202). Ωστόσο δεν ωφελούνται επαρκώς ευάλωτες ομάδες (μετακινούμενοι, πρόσφυγες, ηλικιωμένοι, ανεργία ΑΜΕΑ 70%) (SEC:203). Μικρή βελτίωση στις διαφορές των φύλων (SEC: 206). Η Χωρική Στρατηγική δεν έχει προαχθεί ως τώρα. Το NDP παρέχει σημαντικές επενδύσεις & τονίζει την ανάγκη αντιμετώπισης ανισοτήτων (SEC:207)	Ευρύ φάσμα προγραμμάτων απασχόλησης κοινωνικά αποκλεισμένων, ευάλωτων ομάδων & φτωχών περιοχών. Σύστημα ενδοεργασιακών επιδομάτων ως κίνητρο εξεύρεσης εργασίας & αντιμετώπισης του ζητήματος των φτωχών εργαζόμενων (ΚΕΑ:41) Η στρατηγική περιφερειακής ανάπτυξης: ποιοτικές δημόσιες υπηρεσίες προς επιχειρήσεις, προγράμματα δημιουργίας επιχειρήσεων & ενίσχυσης επενδύσεων (ΚΕΑ:44)	

Πηγή: Κοινές εκθέσεις απασχόλησης (Join Employment Report) & αντίστοιχα συνοδευτικά έγγραφα (Commission Staff Working Paper - SEC)

Έχουμε ήδη κάνει¹³⁴ σαφή αναφορά μιας «εξαρτημένης» από τους στόχους της απασχόλησης πολιτικής Ισότητας & Ένταξης, που ακολουθείται από την Ιρλανδία. Επιμέρους, έχουμε αναφερθεί σε παρεμβάσεις και ενεργητικά μέτρα πρόληψης και επανένταξης των μακροχρόνια ανέργων, εκπαίδευσης & κατάρτισης, που στοχεύουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, έγκαιρη ενεργή εφαρμογή της διάστασης του φύλου με εμφανή αποτελέσματα στην περιοχή της ανεργίας, συνδυασμένες φορολογικές & μισθολογικές παρεμβάσεις για τη χαμηλόμισθη εργασία¹³⁵ ως κίνητρο συμμετοχής στην απασχόληση και τόνωσης της ζήτησης. Επιπλέον, η εθνική πολιτική απασχόλησης της Ιρλανδίας εγκολπώνεται οριζόντια την περιφερειακή διάσταση¹³⁶, στοχεύοντας άμεσα στις περιφερειακές ανάγκες, πράγμα το οποίο «δίνει τη δυνατότητα στις περιφέρειες να αναπτύξουν τις δικές τους πολιτικές ή τουλάχιστον να κάνουν ευέλικτη χρήση των

134Βλ. παραπάνω υποσημείωση 105.

135Η φορολογική μεταρρύθμιση και ιδιαίτερος η κατοχύρωση του ελάχιστου εθνικού ημερομισθίου βελτίωσε τη θέση των χαμηλά αμειβόμενων, η πλειοψηφία των οποίων ήταν γυναίκες και οδήγησε περισσότερες γυναίκες στην αμειβόμενη απασχόληση. Κέντρο Γυναικείων Μελετών & Ερευνών (χ.έ.), σ.40.

136Department of Employment (2000), p.p.48 & 73.

[61]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

εθνικών»¹³⁷. Όμως, επισημαίνεται κάποια καθυστέρηση στη συνολική εκτύλιξη της Περιφερειακής στρατηγικής. Οι πόροι του Επιχειρησιακού Προγράμματος Employment and Human Resources Development-OP κατανέμονται ανά άξονα προτεραιότητας και ανά περιφέρεια (NUTS2)¹³⁸, ενισχύεται η πιο αδύναμη και μέσα σε ένα περιβάλλον έντονης οικονομικής ανάπτυξης, και παρά τη γενική επιβράδυνση της περιόδου, τα αποτελέσματα μιας πιο ισορροπημένης διαπεριφερειακής ανάπτυξης στην απασχόληση γίνονται ορατά. Οι διαφορές σε εδαφικό επίπεδο (NUTS2) ακολουθούν σταθερά φθίνουσα πορεία: στην απασχόληση από 3,7 (2001) ποσοστιαίες μονάδες σε 2,1 (2005) ενώ στην ανεργία η διαφορά μεταξύ των δύο Περιφερειών από 1,6 (2001) σχεδόν εκμηδενίζεται στο τέλος της περιόδου αυτής σε 0,1 ποσοστιαίες μονάδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16α: Συγκριτική παρουσίαση περιφερειακές διαφορές στην Ιρλανδία. Μέγεθος αναφοράς ο Εθνικός μέσος κατά την ίδια χρονική περίοδο.

UNI T / GEO & TIM E	IP AN ΔΙΑ	Bor der, Mid land and We ster n	Sou the rn and Eas ter n	2000 2001 2002 2003 2004 2005															
				2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000	2001	2002	2003
Απασχόληση %, πληθυσμός 15-64, περιφερειακ. διαφορές (NUTS2) [74]				65,2	65,1	65,1	65,5	67,6		62,4	62,5	62,7	63,9	66,1		66,1	66,0	65,9	66,1
Ανεργία %, πληθυσμός 15 & άνω περιφερειακές διαφορές (NUTS2) [75]				3,7	4,2	4,5	4,5	4,3		4,5	5,4	5,3	4,6	4,4		3,4	3,8	4,2	4,4

Πηγή: Eurostat. Στοιχεία από τους αντίστοιχους Πίνακες του Παραρτήματος.

Ωστόσο, στο πεδίο των κοινωνικών προσεγγίσεων εξίσου σημαντικές είναι και οι συστάσεις που δέχεται η Ιρλανδία. Οι πολιτικές συμφιλίωσης της οικογένειας με την εργασία καθυστερούν· η συγκρατημένη αύξηση της γυναικείας απασχόλησης στα όρια του ευρωπαϊκού μ.ό. ακολουθεί τους ρυθμούς επέκτασης και προσιότητας του δικτύου παιδικής μέριμνας κάτι, που επισημαίνουν και οι κοινωνικοί εταίροι¹³⁹ ενώ κι αυτή

¹³⁷Επιτροπή (2001a), p.p.28-29.

¹³⁸Η Ιρλανδία, αν και χώρα με σχετικά συγκεντρωτική διοίκηση έχει εκχωρήσει σημαντικές αρμοδιότητες στο τοπικό & περιφερειακό επίπεδο. Οι οχτώ περιφερειακές αρχές (NUST3) συντονίζουν βασικές αρμοδιότητες των τοπικών αρχών & παίζουν ένα ρόλο παρακολούθησης σε σχέση με τη χρήση των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (ΕΔΕΤ). Επιπλέον, συμφωνήθηκε στο πλαίσιο της "Agenda 2000 : For a stronger and wider Union" [COM(97) 2000], η διάρθρωση της χώρας σε δύο Περιφερειακές Διοικήσεις (NUTS2) για λόγους διαχείρισης των κοινοτικών πόρων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη διατήρηση του καθεστώτος χρηματοδοτικής στήριξης από τα ΕΔΕΤ της περιφέρειας Border Midland & Western (του Στόχου 1) ως το 2006 και ενός μεταβατικού καθεστώτος για τις περιφέρειες του Στόχου 1 που καλύπτει την περιφέρεια Southern & Eastern έως το 2005. Εκλογές με βάση τη Συνταγματική Αναθεώρηση του 1999, άμεσες και υποχρεωτικές, διεξάγονται μόνο σε τοπικό επίπεδο κάθε 5 χρόνια. Τα μέλη των διοικήσεων στα δύο περιφερειακά επίπεδα διορίζονται από τις αντίστοιχες τοπικές αρχές. (α) Department of Finance (2000b), p.39 (β) Department of Finance (2000a), p.5 και (γ) http://www.iro.ie/irish_regions.html

¹³⁹Επιτροπή (2002c), p.206.

ακόμα η αύξηση απασχόλησης αντισταθμίζεται αρνητικά από το υψηλό ποσοστό των γυναικών που αμείβεται με τον κατώτατο μισθό. Συστήνεται άμεση & επείγουσα αντιμετώπιση του θέματος αλλά ως το τέλος αυτής της περιόδου οι παρεμβάσεις βρίσκονται οριακά στη φάση της αποτύπωσης του προβλήματος¹⁴⁰. Οι Ενεργητικές Πολιτικές Αγοράς Εργασίας δεν έχουν την ίδια ενταξιακή αποτελεσματικότητα στις περισσότερες ευάλωτες ομάδες (ΑΜΕΑ, μετακινούμενους, μετανάστες, ηλικιωμένους) όσο στην «αφρόκρεμα» των ανέργων παρότι αναγνωρίζεται από τα ευρωπαϊκά όργανα η στοχευμένη προσέγγιση των ομάδων αυτών. Γενικότερα, η Ιρλανδία φαίνεται να αναγνωρίζει την ύπαρξη σημαντικών αστικών και αγροτικών θυλάκων κοινωνικά αποκλεισμένων & φτωχών πληθυσμών¹⁴¹, καθώς και τις ιδιαίτερες κοινωνικές ανάγκες των ευάλωτων¹⁴² ομάδων παρότι ως κύριο εργαλείο ένταξης και επανένταξης χρησιμοποιεί την απασχόληση.

Αντίθετα η Ελλάδα ανήκει στην ομάδα χωρών, που «αν και αναγνωρίζουν το βασικό ρόλο τον οποίο διαδραματίζει η πολιτική απασχόλησης για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού αποδίδουν μεγαλύτερη έμφαση στη δυσχερή κατάσταση συγκεκριμένων ομάδων»¹⁴³. Ο προσανατολισμός αυτός είναι σημαντικός καθώς επιδρά καθοριστικά στο σχεδιασμό των δράσεων. Τούτο αποτυπώνεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση τόσο από την εξειδίκευση των πόρων που προορίζονται για τον άξονα Ισότητας Ευκαιριών για απειλούμενους από Κοινωνικό Αποκλεισμό όσο και από τις ομάδες στις οποίες στοχεύει ο άξονας, οι οποίες χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό δυσκολιών ένταξης στην αγορά εργασίας¹⁴⁴. Οι δράσεις έχουν έντονο προνοιακό χαρακτήρα ενώ το οξύ πρόβλημα της μακροχρόνιας ανεργίας αντιμετωπίζεται κάτω από τον άξονα παρεμπιπτόντως. Η έντονα κοινωνική στόχευση των παρεμβάσεων διακρίνεται και στην περίπτωση επέκτασης του δικτύου φροντίδας παιδιών και εξαρτημένων ατόμων κάτι το οποίο έμμεσα επισημαίνεται από τα ευρωπαϊκά όργανα¹⁴⁵. Αυτό εξηγείται ίσως από το γεγονός ότι ο κύριος όγκος των παρεμβάσεων υπέρ των ευπαθών ομάδων κατά την περίοδο αυτή τίθεται κάτω από την ομπρέλα του προγράμματος «Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση»¹⁴⁶. Γενικά θα

140Επιτροπή (2005a), p.86.

141Department of Employment (2000), p.40.

142Επιτροπή (2002c), p.p.78-79.

143Επιτροπή (2004), σ.σ.19-20.

144Υπουργείο Απασχόλησης (2004), σ.σ.45-52.

145Επιτροπή (2005a), p.68.

146Υπουργείο Απασχόλησης (2004), σ.48.

[63]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

μπορούσε να υποστηριχτεί ότι οι δράσεις έρχονται να καλύψουν υπαρκτές ανάγκες του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας περισσότερο παρά να επιτύχουν την κοινωνική ένταξη των στοχευόμενων πληθυσμών διά της απασχόλησης ή τουλάχιστον είναι εμφανής μια ασύμμετρα διπλή στόχευση¹⁴⁷.

Παρόλα αυτά και με δεδομένο το σημείο αφητηρίας της χώρας και τις ιδιομορφίες του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας και ενσωμάτωσης¹⁴⁸ οι δράσεις στην περιοχή της απασχόλησης (ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση) αλλά και της εκπαίδευσης & κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ) εγκολπώνονται σημαντικές πτυχές κοινωνικής ένταξης χωρίς όμως άμεσα, αισθητά αποτελέσματα ως το τέλος αυτής της περιόδου, με εξαίρεση ίσως το δείκτη διαφορών στην ανεργία για μη ευρωπαίους πολίτες της χώρας. Παραμένουν ακόμα οι διαφορές των φύλων στην απασχόληση, την ανεργία και τις αμοιβές, το υψηλό ποσοστό των φτωχών εργαζομένων ενώ οι πολιτικές βελτίωσης της ελκυστικότητας της εργασίας (αμοιβές, φορολόγηση χαμηλόμισθων, ευέλικτες μορφές απασχόλησης) δεν απολαμβάνουν ιδιαίτερης προσοχής.

Κάποια εξισορρόπηση των ανισοτήτων γίνεται αισθητή σε εδαφικό επίπεδο, όπου ο βαθμός περιφερειακών διαφορών στην απασχόληση και την ανεργία είναι αρκετά χαμηλότερος από το μέσο ευρωπαϊκό αντανακλώντας την έμφαση που δίνεται στην περιφερειακή ανάπτυξη της απασχόλησης. Η εκπόνηση Τοπικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση στα πλαίσια αντίστοιχης πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹⁴⁹ και δεκατρία περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα την περίοδο 2000-2006 στοχεύουν άμεσα στις ανάγκες αντίστοιχων περιφερειών της χώρας ενισχύοντας δράσεις τοπικής απασχόλησης ενώ παράλληλα σημαντικά μέτρα εκπαίδευσης & κατάρτισης γυναικών, νέων, μεταναστών και κοινωνικά ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού των αντίστοιχων εθνικών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ενθαρρύνονται από κοινοτικούς πόρους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16β: Συγκριτική παρουσίαση των επιδόσεων Ελλάδας & Ιρλανδίας: περιοχή Ισότητας & Ένταξης στα πλαίσια των εθνικών πολιτικών Απασχόλησης. Μέγεθος αναφοράς ο Ευρωπαϊκός μέσος κατά την ίδια χρονική περίοδο.

UNI T / GEO & TIM E	ΕΥΡ ΩΠ ΑΪΚ Η ΕΝ ΩΣ Η	ΕΛΛ ΑΔ Α	ΙΡΛ ΑΝ ΔΙΑ																	
				2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000	2001	2002	2003	2004	2005					
Μακροχρόνια ανεργία (>12 μήνες), % πληθυσμού 15-64 [28]				45,4	44,0	40,0	41,3	44,9	46,0	56,7	52,7	52,3	56,0	54,5	51,8	38,2	33,6	29,4	35,5	34,3
Ανεργία % νέων 15-24 [26]				16,1	14,1	14,7	15,3	18,6	18,6	29,2	27,9	25,8	25,4	26,1	25,8	6,5	6,2	7,8	8,1	8,3

147Υπουργείο Απασχόλησης (2004), σ.σ.72-73.

148Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος, Οικονόμου Χαράλαμπος (2006), σ. 26.

149Υπουργείο Απασχόλησης (2002), σ.76.

[64]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

Διαφορά (gap) % των φύλων, στην απασχόληση, 20-64 [68]	20,1	19,5	18,5	17,8	16,1	16,0	33,3	33,0	31,6	31,1	30,1	29,6	24,9	23,9	22,2	21,5	21,3
Διαφορά (gap) % των φύλων, στην ανεργία, 25-74 [70]	1,8	1,7	1,7	1,8	1,5	1,5	7,5	7,5	7,3	7,7	8,5	7,5	-0,4	-0,8	-0,6	-0,8	-0,6
Διαφορά (gap) των φύλων στις αμοιβές [69]	:	:	:	:	:	:	:	:	25,5	:	:	:	:	:	15,1	:	:
Διαφορά ανεργίας (gap) ΕΕ & μη-ΕΕ πολιτών, 20-64 [71]	9,4	8,9	8,7	9,2	9,4	:	-0,1	-0,1	-0,7	-1,1	-1,3	:	:	:	:	2,6	2,2
Εθνικός κατώτατος μισθός (€/μήνα) [76]							540,1	551,7	582,0	606,5	630,8	667,7	944,7	1008,9	1008,9	1073,2	1183,0
Εθνικός κατώτατος μισθός (σε ΜΑΔ) [72]							637,4	670,3	725,7	705,0	719,0	755,6	822,7	845,3	805,8	847,4	938,4
Μέσος Χρόνος εργασίας (εβδομαδιαίος) [80]	37,8	37,7	37,4	37,4	38,1	38,0	43,2	43,3	43,2	43,3	43,0	43,0	38,0	37,7	37,5	37,0	36,9
Φτωχοί εργαζόμενοι % [81]	:	:	:	:	:	8,2	:	:	:	13,5	13,1	12,9	:	:	:	7,5	6,7
Φορολογία χαμηλόμισθων - παγίδα ανεργίας [82]	:	74,3	74,3	74,3	73,7	71,7	:	56,0	55,2	57,5	52,8	55,5	:	72,3	73,7	73,6	74,6
Φορολογία χαμηλόμισθων (Tax rate on low wage earners) [83]	41,3	40,7	40,8	40,6	40,0	39,9	36,0	35,3	35,6	35,2	36,1	35,4	18,1	17,6	16,5	16,5	19,5
Περιφερειακές ανισότητες στην απασχόληση, πληθυσμός 15-64 (NUTS2) [72]	13,1	13,3	13,0	12,8	12,2	11,8	5,9	4,8	4,3	3,8	4,5	4,3	:	:	:	:	:
Περιφερειακές ανισότητες στην ανεργία, πληθυσμός 15-74 (NUTS2) [73]	60,5	66,5	63,1	59,0	55,0	51,6	17,4	18,2	17,4	17,2	19,1	17,5	:	:	:	:	:

Πηγή: Eurostat. Στοιχεία από τους αντίστοιχους Πίνακες του Παραρτήματος.

5.2.3. Ευθυγράμμιση συμμετεχόντων, πολιτικών και στόχων¹⁵⁰

Έλλειμμα συνοχής στην πολιτική δράση των κρατών μελών

Έχοντας ήδη διανύσει αρκετή απόσταση, σημαντική πρόοδος από την εφαρμογή της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση γίνεται αισθητή στη βελτιωμένη ποιότητα των Εθνικών Σχεδίων Δράσης και σε μια πιο πολύπλευρη και συνδυασμένη κάλυψη των πολιτικών παρεμβάσεων. Ωστόσο, μια πιο συνεκτική εφαρμογή των μέτρων για την απασχόληση¹⁵¹ στη βάση εξακριβωμένων αναγκών και εντοπισμένων προβλημάτων διαπιστώνεται συχνά ότι απουσιάζει ενώ ο κερματισμός και η αποσπασματικότητα οδηγούν «στην αναποτελεσματικότητα και στον περιορισμό της προστιθέμενης αξίας των διαφόρων παρεμβάσεων» αποτελώντας ταυτόχρονα «υπαρκτή αντίφαση η οποία δεν αίρεται εύκολα». Τα κράτη μέλη, παρότι αναπτύσσουν πολλά μέτρα για την απασχόληση, διστάζουν σε γενικές γραμμές να δεσμευτούν θέτοντας εθνικούς στόχους ενώ με μεγαλύτερη καθυστέρηση ακολουθεί η εφαρμογή των κοινών δεικτών μέτρησης, η αξιολόγηση αντικτύπου των παρεμβάσεων και της αποδοτικότητας

150(a) Kok Wim et al (2004), p.p.39-43, (b) Επιτροπή (2002c), p.p.37-38, (c) Επιτροπή (2004), p.p.45-48, (d) Ιακωβίδης Κώστας, Καλλιάνης Διονύσης, Μαθιουδάκης Γιώργος (2008), σ.σ.118-134.

151Σιδηρά Βιβή, Ναγόπουλος Νίκος (2005), σ.13.

[65]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

των χρησιμοποιούμενων πόρων, η ανάπτυξη του φάσματος και του πεδίου δράσης των συμμετεχόντων¹⁵².

Η ανάγκη αποκατάστασης της συνοχής των παρεμβάσεων και διεργασιών δεν αφορά μόνο στην εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης αλλά αξιολογείται ως ζήτημα πρώτης προτεραιότητας για το σύνολο των πολιτικών, που υπηρετούν τους ευρύτερους στρατηγικούς στόχους της Λισσαβόνας κατά την ενδιάμεση αναθεώρησή της. Με τις κατευθυντήριες γραμμές για την οικονομία και την απασχόληση να εκλαμβάνονται από τα κράτη μέλη «σαν να εκπροσωπούν δύο διαφορετικούς κόσμους»¹⁵³, τη δέσμευση των συμμετεχόντων σε όλα τα επίπεδα προς τους κοινούς στόχους αδύναμη και ελλιπή και τη διαπίστωση ότι «η Μέθοδος Ανοιχτού Συντονισμού δεν στάθηκε στο ύψος των προσδοκιών», η στροφή προς πιο ολοκληρωμένες και συνεκτικές προσεγγίσεις σε ενιαίο πλαίσιο και η ενίσχυση του συντονισμού καθίστανται απολύτως απαραίτητα. Με τα λόγια των εμπειρογνομόνων της ομάδας Kok «συνεκτικότητα και συνέπεια σημαίνει ότι όσοι εμπλέκονται θα πρέπει να γνωρίζουν και να μοιράζονται τον ίδιο στόχο... Επίτευξη του στόχου για περισσότερη ανάπτυξη και απασχόληση πάει να πει ότι εξασφαλίζεται σαφής ευθυγράμμιση μεταξύ συμμετεχόντων, πολιτικών και στόχων»¹⁵⁴.

Η προσέγγιση αυτή, όπως αναλύεται¹⁵⁵ στην σχετική έκθεση, ερχόμενη σε μια κρίσιμη καμπή για την πορεία της ευρωπαϊκής στρατηγικής στο σύνολό της, ενσωματώνει τους βασικούς άξονες και τη φιλοσοφία των προτύπων ποιότητας, επιχειρώντας κατ' αυτόν τον τρόπο ν' αντιμετωπίσει υπαρκτές αδυναμίες, που εντοπίζουν ποικίλοι έλεγχοι κατά την εφαρμογή των επιμέρους πολιτικών. Δεν επιδιώκει να παρέμβει στην πολιτική σύλληψη, την ευρωπαϊκή στρατηγική στόχευση, την οποία στη φάση αυτή θεωρεί δεδομένη αλλά σε διαδικαστικές βελτιώσεις κατά την υλοποίηση του οράματος, προϋποθέτοντας ότι, εφόσον πληρούνται οι αρχές της ποιότητας, τα παραγόμενα αποτελέσματα θα είναι ποιοτικά με βάση κάποιες ελάχιστες προδιαγραφές και κριτήρια (Standards), οι αποδέκτες αυτών περισσότερο ικανοποιημένοι και ο τρόπος διάθεσης των πόρων βέλτιστος. Πάνω σ' αυτό το μοντέλο, αξιοποιώντας τα εργαλεία των Συστημάτων Διαχείρισης Ποιότητας, επιχειρείται η αποκατάσταση της συνοχής των

152Επιτροπή (2002b), σ.19.

153Kok Wim et al (2004), p.41.

154Kok Wim et al (2004), p.p.39-43.

155*Πολιτική*: 1. Πολιτική βούληση και δέσμευση (από τις κυβερνήσεις) *Σχεδιασμός*: 2. Διαμόρφωση οδικού χάρτη εθνικών δράσεων (μεταρρυθμίσεων) για τον τρόπο επίτευξης των στόχων 3. Αντιστοίχιση του ευρωπαϊκού και των εθνικών προϋπολογισμών με τις προτεραιότητες, συνέπεια (πόροι) *Εφαρμογή*: 4. Επαρκή σύνδεση όλων των συμμετεχόντων (κυβερνήσεων, πολιτών, κοινωνικών εταίρων & άλλων μετόχων) με τη διαδικασία εφαρμογής 5. Εταιρική σχέση 6. Διαφάνεια, πληροφόρηση & διαβούλευση (προς, των και με τους εταίρους) 7. Ενεργητικότερη εμπλοκή του ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 8. Λογοδοσία της Επιτροπής για τον τρόπο άσκησης των αρμοδιοτήτων της 9. Οι κοινωνικοί εταίροι σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δεσμός μεταξύ ευρωπαϊκού και εθνικού επιπέδου *Έλεγχος-Αξιολόγηση*: 10. Αποδοχή του πνεύματος της αμοιβαίας συγκριτικής αξιολόγησης στη βάση μέτρησης της απόδοσης (δείκτες απόδοσης). Kok Wim et al (2004), p.p.39-43.

πολιτικών παρεμβάσεων και παράλληλα η μεταβίβαση σχετικής τεχνογνωσίας προς τα κράτη μέλη.

Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης και οι Κοινές Εκθέσεις για την Απασχόληση, ως μέρος μιας πρωτότυπης & πολυεπίπεδης διαδικασίας σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης πολιτικών στην αγορά εργασίας, αναδεικνύουν όλο αυτό το διάστημα τα προβλήματα συνεκτικότητας και τα κριτήρια εκείνα, που διασφαλίζουν τη συνοχή των παρεμβάσεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Ωστόσο, η ευθυγράμμιση των κρατών μελών προς τα κριτήρια ποιότητας και την ενίσχυση της προστιθέμενης αξίας των παρεμβάσεων δεν ακολουθεί αποκλειστικά ή κυρίως την οδό της εκούσιας ηθικής και πολιτικής δέσμευσης που προωθούν οι διαδικασίες ανοιχτού συντονισμού αλλά επιβάλλεται εν πολλοίς από τις κανονιστικές ρυθμίσεις, που διέπουν τη λειτουργία των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών Ταμείων. Οι θεμελιώδεις αρχές¹⁵⁶ της δράσης των Ταμείων, διαφάνεια δημοσιονομικής διαχείρισης, εταιρική σχέση, προσθετικότητα, αποτελεσματικότητα, διατηρώντας την ισχύ τους στο χρόνο και βελτιούμενες, επικαθορίζουν, αφενός, τα μέσα, τους ρόλους και τις εφαρμοστέες διαδικασίες στα διάφορα γεωγραφικά επίπεδα και στάδια του προγραμματισμού. Αφετέρου, κατά την αποκεντρωμένη εφαρμογή των παρεμβάσεων από τα κράτη μέλη¹⁵⁷, θέτουν επιτακτικά το ζήτημα παροχής εγγυήσεων «όσον αφορά τον τρόπο και την ποιότητα της εφαρμογής, τα αποτελέσματα και την αξιολόγησή τους & τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και τον έλεγχο της».

Έτσι τα κράτη μέλη καλούνται¹⁵⁸: (α) να καθορίσουν στόχους με βάση τις ιδιαίτερες εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές συνθήκες, που αντανακλούν τους αντίστοιχους κοινούς ευρωπαϊκούς. Οι στόχοι αποτελούν παρακολούθημα των πολιτικών και εξειδικεύουν τις γενικές πολιτικές προθέσεις και κατευθύνσεις, δεσμεύοντας παράλληλα τους βασικούς συντελεστές στην επίτευξή τους. (β) να αναπτύξουν ποιοτικά και αποτελεσματικά (υπο)συστήματα υλοποίησης των πολιτικών (Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης, Συστήματα Εκπαίδευσης & Κατάρτισης, Κοινωνικές Υπηρεσίες). (γ) να βελτιώσουν τις δομές, τους μηχανισμούς και τα εργαλεία παρακολούθησης, αξιολόγησης των πολιτικών και ελέγχου (διοικητικές δομές, διαχειριστικές αρχές, επιτροπές παρακολούθησης-αξιολόγησης, συντονιστικά σώματα, παρατηρητήρια, καθορισμός δεικτών μέτρησης, ανάπτυξη τεχνολογικών εργαλείων, μελετών, βάσεων δεδομένων) που επιτρέπουν την αξιολόγηση της προόδου και την εκτίμηση αντικτύπου βάσει μετρήσεων, το δημοσιονομικό έλεγχο των παρεμβάσεων, τη σύγκριση μεταξύ των κ.μ. και τη λήψη διορθωτικών ή ενισχυτικών μέτρων. (δ) να ενθαρρύνουν διαδικασίες συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων και να ενδυναμώσουν την

156Συμβούλιο (1999), σ.σ.1-7.

157Κατ' εφαρμογή της γενικής αρχής της επικουρικότητας, «η εφαρμογή των παρεμβάσεων εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών στο κατάλληλο εδαφικό επίπεδο ανάλογα με τις ειδικές συνθήκες κάθε κράτους μέλους, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής, και ιδίως όσον αφορά την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων». Συμβούλιο (1999), κεφ. IV, άρθρο 8, παρ. 3.

158Συχνά, ωστόσο, διευκρινίζεται ότι η παράλειψη σχετικών πληροφοριών από τα κράτη μέλη στα εθνικά σχέδια δράσης για την απασχόληση δεν συνεπάγεται αυτόματα και απουσία του ελεγχόμενου στοιχείου.

ικανότητα των εταιρών στην προπαρασκευή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων μέσα σε σαφώς καθορισμένα και αξιόπιστα πλαίσια.

Στις παραπάνω απαιτήσεις, που τίθενται τόσο από το ρυθμιστικό πλαίσιο δράσης των διαρθρωτικών Ταμείων όσο και από εκείνο του ανοιχτού συντονισμού, τα κράτη μέλη ανταποκρίνονται με διαφορετικό ρυθμό και τρόπο. Το εγχώριο περιβάλλον επισημαίνεται ως παράγοντας κρίσιμος¹⁵⁹, τόσο αναφορικά με την κατεξοχήν τεχνοκρατική προσαρμογή των συστημάτων και των θεσμικών και ανθρώπινων υποδομών όσο και, κυρίως, με τη λειτουργία των εταιρικών σχέσεων κατά την εφαρμογή των πολιτικών παρεμβάσεων.

Αποφυγή δέσμευσης, έλλειμμα αποτελεσματικότητας & νομιμοποίησης

Aπό την αξιολογική προσέγγιση των ελληνικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση, που πραγματοποιούν τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας, καταγράφονται σημαντικές ελλείψεις στις παραμέτρους που προαναφέραμε. Οι στόχοι «ιδίως όσον αφορά στα ποσοστά απασχόλησης, την πραγματική ηλικία εξόδου από την αγορά εργασίας καθώς και τα κριτήρια της ΕΕ για την εκπαίδευση και την κατάρτιση»¹⁶⁰ αλλά και άλλοι ειδικότεροι στόχοι¹⁶¹ είτε απουσιάζουν, είτε χαρακτηρίζονται από μερικότητα ή αοριστία, είτε αποτελούν προϊόν πολιτικής εξαγγελίας, είτε τίθενται χωρίς ακριβή διάγνωση των προβλημάτων¹⁶². Στόχους δεν θέτουν ούτε οι κοινωνικοί εταίροι για τους τομείς ευθύνης τους ούτε περιλαμβάνονται κάποιοι ειδικοί στόχοι τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας παρότι καταγράφονται

159(a) Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος, Οικονόμου Χαράλαμπος (2006), σ.24 και (b) Bähr:2008, Knill:1998 στο Spilanis Ioannis, Kizos Thanasis, Giordano Benito (2013), p.3.

160Επιτροπή (2004), σ.48.

161Οι στόχοι πρόληψης & ενεργοποίησης ανέργων και για την αύξηση της απασχόλησης των γυναικών κάνουν την εμφάνισή τους στο ΕΣΔΑ του 2003-6. Στόχος παράτασης του επαγγελματικού βίου απουσιάζει καθ' όλη την περίοδο αναφοράς. Οι στόχοι στην περιοχή της εκπαίδευσης-κατάρτισης και ΔΒΜ καλύπτουν πτυχές μόνο μιας συνολικής στρατηγικής (απουσία στόχου για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, την αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση-Κατάρτιση, μη τυπικές μορφές εκπαίδευσης). Κάποιοι στόχοι έχουν το χαρακτήρα πολιτικής εξαγγελίας χωρίς να παρουσιάζεται η στρατηγική επίτευξης ή χωρίς ποτέ να υλοποιούνται (δημόσια δαπάνη για την εκπαίδευση στο 5% του ΑΕΠ). Άλλοι, τέλος, χαρακτηρίζονται από αοριστία (δαπάνες για έρευνα στο 1,5 % και συμμετοχή στη Διά Βίου Μάθηση στο 10% χωρίς να τίθεται χρονικός ορίζοντας ή μείωση των διαφορών στις αμοιβές μεταξύ των δύο φύλων χωρίς να τίθεται ποσοστό).

162Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόλησης του 2003-2006 αναγνωρίζει την ανάγκη μιας ακριβέστερης αποτύπωσης της εικόνας τόσο αναφορικά με τη συμμετοχή στην απασχόληση όσο και με το ποσοστό ανεργίας εξαρτώντας την ικανοποίησή της από την αναμόρφωση του δείγματος της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας. Υπουργείο Απασχόλησης (2003), σ.19.

εντοπισμένα προβλήματα και λαμβάνουν χώρα παρεμβάσεις τοπικής ή περιφερειακής κλίμακας¹⁶³ μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, των Ολοκληρωμένων Τοπικών Παρεμβάσεων κ.ά.

Για τη σπουδαιότητα των Συστημάτων εφαρμογής πολιτικών απασχόλησης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού (ιδιαίτερα των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης και των Συστημάτων Εκπαίδευσης & Κατάρτισης) καθώς και κάποιες πτυχές αυτών στην ειδική περίπτωση των χωρών που μελετάμε έχουμε κάνει λόγο παραπάνω. Εδώ να επισημάνουμε μόνο ότι ο συντονισμός των δραστηριοτήτων ενός Συστήματος¹⁶⁴ ή μεταξύ Συστημάτων με στόχο την παραγωγή αποτελεσμάτων που ικανοποιούν τις ανάγκες και προσδοκίες των αποδεκτών (ανέργων, εκπαιδευομένων, ευπαθών ομάδων, επιχειρήσεων, φορέων) αποτελεί το κριτήριο ποιότητας του Συστήματος. Βασικά στοιχεία που αλληλεπιδρούν και συντείνουν στην παραγωγή αποτελεσμάτων είναι το ανθρώπινο δυναμικό των Συστημάτων, οι χρησιμοποιούμενοι πόροι & μέσα καθώς και οι πληροφορίες. Η αποτελεσματικότητα, δε, του Συστήματος ή αλλιώς η ικανότητά του να παράγει αποτελέσματα, που να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των τελικών αποδεκτών, αξιολογείται σε σχέση με την ποιότητα των δραστηριοτήτων του με βάση καθορισμένα αντιπροσωπευτικά μετρήσιμα μεγέθη - χαρακτηριστικά (δείκτες). Με τα δεδομένα αυτά, τα συστήματα εκπαίδευσης και οι υπηρεσίες προς τους συντελεστές της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα δεν διαθέτουν, τουλάχιστον αρχικά, την απαιτούμενη αποτελεσματικότητα και το κριτήριο της ποιότητας. Οι δομές συντονισμού είναι υπό διαμόρφωση και αδύναμες (Εθνικό Συμβούλιο Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση)¹⁶⁵. Τα ίδια τα συστήματα (ΟΑΕΔ, Εκπαίδευση-Κατάρτιση) υπό αναδιάρθρωση-μεταρρύθμιση. Οι πόροι που διατίθενται ιδιαίτερα για την εκπαίδευση (δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις) επισημαίνονται ως ανεπαρκείς. Το ανθρώπινο δυναμικό του ΟΑΕΔ, ιδιαίτερα το εξειδικευμένο, ομοίως. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών ενθαρρύνεται από κοινοτικούς πόρους και μια ενιαία πολιτική επιμόρφωσης μόλις ξεκινά (Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών Ν.2986/2002). Η χώρα δεν διαθέτει ακόμη κάποιο εθνικό σύστημα και εμπειρία αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και των ιδρυμάτων ενώ στην προσπάθεια αυτή οι ισορροπίες ανάμεσα στους εμπλεκόμενους είναι εύθραυστες¹⁶⁶. Τα στατιστικά συστήματα, τα τεχνολογικά μέσα (ΤΠΕ) και η αποτύπωση της αγοράς εργασίας βρίσκονται σε αρχικό

163Υπουργείο Απασχόλησης (2002), σ.σ.75-80.

164Σιδηρά Βιβή, Ναγόπουλος Νίκος (2005), σ.σ.33-39.

165Οι κοινωνικοί εταίροι επισημαίνουν ιδιαίτερα το πρόβλημα συντονισμού και φαινόμενα γραφειοκρατίας των οργάνων που υλοποιούν πολιτικές στο χώρο της επαγγελματικής κατάρτισης με αποτέλεσμα την αποσπασματικότητα της παρεχόμενης κατάρτισης. Προτείνουν, δε, τη σύσταση Εθνικής Επιτροπής Επιτελικού χαρακτήρα με συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και αντικείμενο τον ενιαίο σχεδιασμό πολιτικών επαγγελματικής κατάρτισης (αρχικής & συνεχιζόμενης) και την παρακολούθησή τους καθώς και την ενίσχυση της συνεργασίας των Υπουργείων Εργασίας και Παιδείας, Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2001), σ.σ.8-9.

166Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2001), σ.σ.32-34.

στάδιο. Η εφαρμογή μεθόδων πρόληψης, συμβουλευτικής και προσανατολισμού δεν υποστηρίζεται από επαρκή πληροφόρηση και ειδικευμένο προσωπικό. Μια σειρά δείκτες τονίζουν την αναποτελεσματικότητα και την αδυναμία των συστημάτων να συγχρονιστούν με τις αυξημένες κοινωνικές ανάγκες και μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της κοινωνίας της γνώσης.

Εφόσον, με βάση τα παραπάνω, τα Συστήματα εφαρμογής δεν διαθέτουν την απαιτούμενη επάρκεια (συντονισμού, πόρων, ανθρώπινου κεφαλαίου, πληροφοριών) και η παραγωγή ποιοτικών αποτελεσμάτων αναμένεται ν' αντιμετωπίσει ποικίλες δυσκολίες. Στην περίπτωση αυτή, η ενεργοποίηση προληπτικών και διορθωτικών διεργασιών, οι οποίες λαμβάνουν χώρα στη βάση παρακολούθησης και ενδεδειγμένης αξιολόγησης των πολιτικών παρεμβάσεων, αποτελεί προαπαιτούμενο συνεχούς βελτίωσης. Και εδώ, όμως, εντοπίζονται αδυναμίες καθώς η ανάγκη καλύτερης παρακολούθησης και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των υλοποιούμενων πολιτικών απασχόλησης αποτελεί διαπίστωση όχι μόνο των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων αλλά και των ελληνικών αρχών¹⁶⁷. Οι μέθοδοι συλλογής στατιστικών δεδομένων και οι χρησιμοποιούμενοι δείκτες δεν εναρμονίζονται με τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς, η εξαγωγή συμπερασμάτων για τυχόν μη συμμόρφωση ή αποκλίσεις «από προδιαγεγραμμένες απαιτήσεις (συμπεριλαμβανομένων και των νομοθετικών και κανονιστικών απαιτήσεων)¹⁶⁸ καθίσταται δυσχερής, η σύγκριση με τα άλλα κράτη μέλη αδύνατη και η ανάγκη για αλλαγές στην πολιτική και τους στόχους δυσδιάκριτη. Σχετική τεχνογνωσία παρακολούθησης των παρεμβάσεων, δημιουργίας μηχανισμών συλλογής οικονομικών & στατιστικών δεδομένων και κατάρτισης υλικών και δημοσιονομικών δεικτών διαχέεται στα διάφορα επίπεδα διοίκησης μέσω των διαδικασιών που ακολουθούνται κατά την υλοποίηση του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Ιδιαίτερα στο σημείο αυτό, ο ρόλος του ρυθμιστικού πλαισίου, που διέπει τη δημοσιονομική διαχείριση των πόρων φαίνεται να είναι καταλυτικός σε μια κατεύθυνση προσαρμογής της Ελλάδας και υιοθέτησης συστημάτων διαχείρισης της ποιότητας¹⁶⁹ και αποτελεσματικότητας των πολιτικών απασχόλησης και ανάπτυξης ανθρώπινων πόρων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17α: Στόχοι - Συστήματα εφαρμογής - δομές, μηχανισμοί & εργαλεία παρακολούθησης & αξιολόγησης - Διακυβέρνηση (Συστάσεις του Συμβουλίου & αξιολογήσεις)

2000 COM(2000)551	2001 COM(2001)438 SEC(2001)1398	2002 COM(2002)621 SEC(2002)1204	2003-4 COM(2004)24	2004/5 SEC(2005)67
------------------------------------	--	--	-------------------------------------	-------------------------------------

¹⁶⁷Υπουργείο Απασχόλησης (2003), σ.35.

¹⁶⁸ Ιακωβίδης Κώστας, Καλλιάνης Διονύσης, Μαθιουδάκης Γιώργος (2008), σ.σ.130-132.

¹⁶⁹Βέβαια, από το 1997, όταν παρουσιάστηκε για πρώτη φορά η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση, μέχρι σήμερα, είναι εμφανής μια σχετική πρόοδος στον σχεδιασμό και ειδικά στην εφαρμογή των ενεργών μέτρων πολιτικής. Η πλειοψηφία των βελτιώσεων στον τομέα της χάραξης πολιτικής συνδέεται άμεσα με την καθιέρωση διάφορων υποστηρικτικών δομών και μηχανισμών, που ελέγχουν την ποιότητα των παρεμβάσεων. Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος, Οικονόμου Χαράλαμπος (2006), σ.23.

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

<p>ΕΛ ΛΑ ΔΑ</p>		<p>Λείπει μια πιο ακριβής διάγνωση των προβλημάτων & ποσοτικοί στόχοι στις περισσότερες ΚΓ (SEC:178) ΔΒΜ: να εγκριθεί ολοκληρωμένη στρατηγική & να τεθούν στόχοι. Ορατή πρόοδος αλλά οι προσπάθειες βρίσκονται σε αρχικό στάδιο. (SEC:179 & 182)</p>	<p>Να τεθούν στόχοι που καλύπτουν το συνολικό πλέγμα εκπαίδευσης κατάρτισης & ΔΒΜ (SEC:175)</p>	<p>Απασχόληση γυναικών & διαφορές: στόχος η αύξηση απασχόλησης κατά 2% κάθε χρόνο & μείωση μισθολογικών διαφορών ως το 2008 (ΕΣΔΑ-2003/5:62)</p>	<p>Εθνικός στόχος: μείωση της γυναικείας ανεργίας κάτω από το 10% (2006) & στο 8% (2008). Αύξηση απασχόλησης κατά 1,5 % ετησίως και 2% για τις γυναίκες. Αύξηση στο 5% του ΑΕΠ έως το 2008 της δημόσιας δαπάνης για την εκπαίδευση (ΕΣΔΑ-2003/5:62-64)</p>
	<p>Ανάγκη περαιτέρω βελτίωσης της ποιότητας της εκπαίδευσης & της επαγγελματικής κατάρτισης, αρχικής & συνεχιζόμενης (ΚΕΑ:105 & 109) Εκπαίδευση-ΔΒΜ: ΟΕΕΚ: με κοινή συμμετοχή των Υπ. Παιδείας, Απασχόλησης & των κ.ε. Αξιοσημείωτη η τριμερής επιτροπή διαβούλευσης (ΚΕΑ:109) Ίσες Ευκαιρίες: διϋπουργική Επιτροπή για προώθηση ίσων ευκαιριών, ένα πρώτο βήμα για πιο σαφείς πρωτοβουλίες (ΚΕΑ:111)</p>	<p>ΟΑΕΔ: συνεκτική δράση για να εμποδιστεί η ολίσθηση άνεργων στη μ.α. (SEC:180) Η μεταρρύθμιση του ΟΑΕΔ αποτελεί προαπαιτούμενο αποτελεσματικών πολιτικών απασχόλησης (SEC:181) Να βελτιωθούν περαιτέρω τα συστήματα εκπαίδευσης & επαγγελματικής κατάρτισης (SEC:180)</p>	<p>ΟΑΕΔ: εισαγωγή νομοθεσίας για τον εκσυγχρονισμό των ιδρυμάτων στην αγορά εργασίας & νέα ΚΠΑ. Να εξασφαλιστεί ότι τα μέτρα εφαρμόζονται αποτελεσματικά (SEC:172 & 174) Ίδρυση υποστηρικτικών δομών & μηχανισμών για τον έλεγχο ποιότητας των παρεμβάσεων (SEC:172) Να αυξηθούν οι επενδύσεις & να βελτιωθούν τα συστήματα εκπ/σης, κατάρτισης & μαθητείας (SEC:174) Λήφθηκαν μέτρα βελτίωσης της ποιότητας & της συνέπειας της κατάρτισης με την αγορά. Διασύνδεση Συστημάτων Εκπαίδευσης Κατάρτισης & Απασχόλησης: Σχεδιάζονται μέτρα συνεργασίας (ΕΣΣΕΕΚΑ) (SEC:175)</p>	<p>Έγιναν βήματα για να επιταχυνθεί η μεταρρύθμιση των ΔΥΑ. Να προχωρήσει κι άλλο. Να γίνουν προσπάθειες συντονισμού των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης & απασχόλησης (ΚΕΑ:57)</p>	<p>Να επιταχυνθεί η ανάπτυξη & αποδοτικότητα των ΔΥΑ σε όλη τη χώρα (SEC:67) Αναβαθμίστηκε ο ρόλος & η ικανότητα των ΔΥΑ (επέκταση δικτύου, πρόσληψη προσωπικού, κυρίως συμβούλων εργασίας, έργα απλούστευσης της πρόσβασης για άτομα & επιχειρήσεις) (ΚΕΑ:68) Αδήλωτη εργασία: έγιναν βελτιώσεις στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των δημόσιων υπηρεσιών (ΟΑΕΔ-ΙΚΑ). Όμως δεν είναι καθαρό αν θα εφαρμοστούν οι κυρώσεις με περισσότερη αυστηρότητα απ' ότι στο παρελθόν (ΚΕΑ:67)</p>

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

<p>Να παρθούν μέτρα αναβάθμισης του συστήματος παρακολούθησης με τους συμφωνημένους ορισμούς & μεθόδους Έγιναν βήματα στο σύστημα παρακολούθησης του ΕΣΔΑ. Η μτρθ των ΔΥΑ & η εισαγωγή υπολογιστών δεν προχώρησε αρκετά ώστε να μετριοούνται οι δείκτες πρόληψης ενεργοποίησης. Μειονέκτημα του ΕΣΔΑ η έλλειψη στατιστικών στοιχείων (ΚΕΑ:110-11) Η ανάπτυξη ενός σετ ολοκληρωμένων & αξιόπιστων δεδομένων, στόχων & δεικτών αξιολόγησης θα ενίσχυε το θετικό ρόλο του ΕΚΤ (ΚΕΑ:109)</p>	<p>Δύσκολη η αξιολόγηση αντικτύπου των πολιτικών καθώς λείπουν οι αναγκαίες πληροφορίες (SEC:178) Το Σύστημα στατιστικών στοιχείων πρέπει να αναβαθμιστεί ώστε οι δείκτες πρόληψης & ενεργοποίησης να είναι διαθέσιμοι έγκαιρα & η πρόοδος να παρακολουθείται αποτελεσματικά (SEC:180) Οι δείκτες συμμόρφωσης με τη ΚΓ1 αναμένεται να τεθούν σε εφαρμογή ως το τέλος 2001. Τα στατιστικά των ρών βρίσκονται σε αρχικό στάδιο & χρειάζεται βελτίωση των μεθόδων & των δεδομένων. Υπάρχει κάποια πρόοδος για πρώτη φορά (SEC:179)</p>	<p>Η αποδοτικότητα των ενεργητικών μέτρων να παρακολουθείται στενά (SEC:174) Τάσεις στην αγορά εργασίας: υπάρχει σχέδιο παρακολούθησης(SEC:172) Εκπαίδευση –Κατάρτιση: η δημιουργία συνεργιών πρέπει να συνοδεύεται από επαρκείς μηχανισμούς παρακολούθησης της αγοράς εργασίας (απόκτηση απαραίτητων προσόντων & δεξιοτήτων). Στρατηγική ΔΒΜ: απαραίτητοι στοχευμένοι έλεγχοι ποιότητας & παρακολούθηση προόδου (SEC:171) Κοινοί δείκτες: απαιτείται περισσότερη δουλειά για την ανάπτυξή τους. Κάποια πρόοδος στον τομέα Ίσων Ευκαιριών (SEC:172) Απουσία ανεπάρκεια Δεικτών: για ποιότητα εργασίας, ΑΜΕΑ, πρόληψη, ενεργοποίηση (SEC:172) Δείκτες ενεργοποίησης: τα στατιστικά, μείγμα εισροών & αποθεμάτων. Αδυναμία αξιολόγησης προόδου (SEC:172) Χρειάζεται βελτίωση των μεθόδων συλλογής στατιστικών δεδομένων & χρήση δεικτών στο σχεδιασμό & την αξιολόγηση παρεμβάσεων (SEC:172)</p>	<p>Απασχόληση γυναικών: ελλείπει στοιχεία δυσκολία αξιολόγησης (ΚΕΑ:57)</p>	<p>Να αναβαθμιστεί το σύστημα παρακολούθησης στατιστικών δεδομένων (SEC:67) Αναβαθμίστηκε το σύστημα παρακολούθησης & ποικίλοι δείκτες μπορούν να δημιουργηθούν για να παρακολουθείται & αξιολογείται η αποτελεσματικότητα & η πλήρης λειτουργία των ΔΥΑ (ΚΕΑ:68) Η εφαρμογή του ΕΣΔΑ παρακολουθείται από την Επιτροπή Απασχόλησης του ΥΠΕΚΑ (ΚΕΑ`69) Συστάθηκε Ομάδα Εργασίας για την επίβλεψη εφαρμογής των μέτρων απασχόλησης & την ανάπτυξη συστήματος αξιολόγησης (ΚΕΑ:69) Τα δεδομένα για την εθνική χρηματοδοτική συμμετοχή στο ΕΣΔΑ δεν είναι πλήρη (ΚΕΑ:69)</p>
--	---	--	---	--

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

<p>Οργάνωση εργασίας ευελιξία & ασφάλεια: να ενθαρρυνθεί μια προσέγγιση εταιρικής εταρικής σε όλα τα επίπεδα. Προγραμματίζεται (2000) διαβούλευση με τους κ.ε. Σημαντικός ο ρόλος τους με περιθώρια βελτίωσης (ΚΕΑ:109) Έχουν εμπλακεί στο σχεδιασμό & εφαρμογή αρκετών πολιτικών & μέτρων. Καμία πληροφορία δέσμευσης σχετικά με τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης εργασίας (ΚΕΑ:110)</p>	<p>Οργάνωση εργασίας – ευελιξία & ασφάλεια: Να ενισχυθεί μια εταιρική προσέγγιση & να προωθηθούν σαφείς δεσμεύσεις από τους κ.ε. (SEC:181) Οι κ.ε. εκπροσωπούνται σε όλα τα κύρια σώματα & στη διοίκηση των υπηρεσιών που σχεδιάζουν & εφαρμόζουν πολιτικές & μέτρα αγοράς εργασίας. Θετική εξέλιξη με δεδομένη την παράδοση της Ελλάδας στον τομέα αυτό (SEC:177-8) Κατάρτιση: να εμπλακούν πιο ενεργητικά οι κ.ε. στον τομέα της συνεχιζόμενης κατάρτισης (SEC:180) Ακολούθησε τριμερής διάλογος κατά την εισαγωγή κανονιστικού πλαισίου εργασιακών σχέσεων (N.2874) (SEC:182)</p>	<p>Οι κ.ε. να δεσμευθούν για τον εκσυγχρονισμό οργάνωσης εργασίας παράλληλα με την ισορροπία ευελιξίας & ασφάλειας (SEC:174) Εμπλοκή κ.ε. με τη σύσταση Εθνικού φορμ Απασχόλησης (θεματικά πεδία: ΤΣΑ, αγροτική απασχόληση, παρακολούθηση & εφαρμογή του ΕΣΔΑ, οργάνωση εργασίας, μείωση διαρθρωτικών ανισορροπιών). Αυτό θα πρέπει να καλωσοριστεί (SEC:175) Κοινωνικός διάλογος: για μεταρρύθμιση των συστημάτων φορολογίας, κοινωνικής πρόνοιας & συντάξεων (SEC:175) Συμφωνία κ.ε. επί σχεδίου νόμου των υπουργείων Παιδείας & Εργασίας για σύνδεση αρχικής & συνεχιζόμενης κατάρτισης με την αγορά εργασίας (SEC:176) Να αναληφθούν καμπάνιες πληροφόρησης των κ.ε. & διαβουλεύσεις ώστε να εφαρμοστούν οι νέες ρυθμίσεις (N.2874) & να αντιμετωπιστεί η αδράνεια με νέους τρόπους συνεργασίας (SEC:173) Απαιτούνται διοικητικές ενέργειες για να ενισχυθεί η ικανότητα του Περιφερειακού και τοπικού επιπέδου να σχεδιάζει & εκτελεί μέτρα για την αγορά εργασίας (SEC:173)</p>	<p>Εκπροσώπηση – συμμετοχή: κ.ε. στο ΕΣΣΕΕΚΑ (όργανο διαμόρφωσης πολιτικής & συντονισμού), στην Επιτροπή Απασχόλησης: κ.ε. & τοπικές, περιφερειακές αρχές (προγραμματισμός & εφαρμογή του ΕΣΔΑ). Σύσταση: να ενισχυθεί η συμμετοχή τους & στην αξιολόγηση (ΚΕΑ:56) Υιοθέτηση αιτήματός της Τ.Α. για συμμετοχή στα προγράμματα ΝΘΕ (νέα πρωτοβουλία). Θα ενδυναμώνει το ρόλο & θα ενισχύσει την εμπειρία τους στη διακυβέρνηση (ΕΣΔΑ: 41-2) Η αποτελεσματικότητα των ΕΠΑΕ να ενισχυθεί ιδίως με μια μείζονα μεταρρύθμιση των προγραμμάτων σε διαβούλευση με τους κ.ε. (ΚΕΑ:56)</p>	<p>Εκπαίδευση & ΔΒΜ: το ΕΣΣΕΕΚΑ παραμένει ανενεργό & κανένα ειδικό μέτρο δεν έχει ανακοινωθεί για την καλύτερη εμπλοκή των κ.ε. στη ΔΒΜ (ΚΕΑ:69) Υπάρχει ακόμη μεγάλο περιθώριο ενεργοποίησης & συμμετοχής των κ.ε. Η συμμετοχή τους δεν προβάλλεται επαρκώς (ΚΕΑ:69) Μετά την έγκρισή του από την κυβέρνηση το ΕΣΔΑ συζητείται σε μια επιτροπή της Βουλής (ΚΕΑ:69)</p>
--	--	---	---	---

Πηγή: Κοινές εκθέσεις απασχόλησης (Join Employment Report) & αντίστοιχα συνοδευτικά έγγραφα (Commission Staff Working Paper - SEC)

Ωστόσο, αν η ευθυγράμμιση των συστημάτων διαχείρισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των πολιτικών απασχόλησης είναι εφικτή στη βάση προτυποποιημένων διαδικασιών, μεθόδων και εργαλείων, που προϋποθέτει η λειτουργία των διαρθρωτικών Ταμείων και η αποτελεσματική και διαφανής διαχείριση των κοινοτικών πόρων, δεν ισχύει το ίδιο για την εταιρική εργασία: «οι σχέσεις που ενθαρρύνονται από την αρχή της εταιρικής δεν είναι γραμμικές ή ομοιόμορφες με τα διάφορα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να λειτουργούν με αντίθετους τρόπους, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχουν διαφοροποιημένα μοντέλα πολυεπίπεδης διακυβέρνησης σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση»¹⁷⁰. Ο ρόλος του εγχώριου περιβάλλοντος, όπως ήδη αναφέρθηκε, επισημαίνεται ως κρίσιμος.

Στην Ελλάδα, η εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων παίρνει το χαρακτήρα συμμετοχής σε διαδικασίες διαβούλευσης και εκπροσώπησης «στη διοίκηση όλων των δημόσιων οργανισμών άσκησης κοινωνικής πολιτικής»¹⁷¹, η οποία ενισχύεται από τη

170Spilanis Ioannis, Kizos Thanasis, Giordano Benito (2013), p.3.

171Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2002), σ.32.

[73]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

δημιουργία μόνιμων δομών και θεσμικών οργάνων διαλόγου σε εθνικό επίπεδο (Εθνική Επιτροπή Απασχόλησης, Εθνική Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή: Ν.2232/94 & συνταγματικά κατοχυρωμένος θεσμός με την αναθεώρηση του 2001) έστω και «με σημαντική καθυστέρηση και διστακτικότητα και με την καθοριστική προτροπή της ΕΕ»¹⁷². Ωστόσο, ο βαθμός εταιρικών σχέσεων είναι από τους χαμηλότερους στην ΕΕ¹⁷³. Από τους ίδιους τους εταίρους και εκπροσώπους της αυτοδιοίκησης αναγνωρίζεται ότι παρά την ύπαρξη συμμετοχικών θεσμών στη χώρα μας «η κουλτούρα του διαλόγου σε κεντρικό επίπεδο έχει αρκετά περιθώρια ενίσχυσης»¹⁷⁴ σε αναζήτηση ενός νέου, αμοιβαία αποδεκτού σημείου ισορροπίας. Διαπιστώνεται «δυστοκία στην ανάπτυξη συναινετικών θεσμών», που αποδίδεται σε μια «ιστορική πορεία συγκρούσεων και αντιθέσεων μεταξύ κοινωνικών συμφερόντων και μιας συνολικότερης παρεμβατικής πολιτικής αντίληψης για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής από το κράτος»¹⁷⁵. Πιο απογοητευτική¹⁷⁶ είναι η εικόνα του κοινωνικού διαλόγου σε αποκεντρωμένη βάση. Παράλληλα, η παράβλεψη από την πλευρά της κυβέρνησης σημαντικών δυσκολιών στην εξεύρεση κοινά αποδεκτών λύσεων σε κρίσιμα για την απασχόληση ζητήματα (εκσυγχρονισμός της οργάνωσης εργασίας, μερική απασχόληση, Ασφαλιστικό, Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης), οι χρονικοί περιορισμοί που τίθενται και η άσκηση πιέσεων από την ΕΕ αποδυναμώνουν τον κοινωνικό διάλογο, την προσπάθεια μιας σταδιακής προσέγγισης των κοινωνικών εταίρων και οδηγούν τελικά σε αποτυχία τις συναινετικές διαδικασίες¹⁷⁷. Γενικά, διαπιστώνεται ότι «τα βασικά γνωρίσματα του κοινωνικού διαλόγου δεν άλλαξαν»¹⁷⁸ στη

172Μουρίκη Α, «Εργασιακές σχέσεις και κοινωνικός διάλογος στην Ελλάδα: Η δύσκολη πορεία από την κρατική κηδεμονία προς την αυτονόμηση», 2002:148 στο Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος, Οικονόμου Χαράλαμπος (2006), σ.16.

173Επιτροπή (2002b), σ.37.

174Υπουργείο Απασχόλησης (2003), σ.40.

175Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2002), σ.24.

176Ο θεσμός των Νομαρχιακών ΟΚΕ βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο. Ο ρόλος τους δεν είναι απόλυτα ξεκάθαρος. Πρακτικά είτε δεν καλούνται στα νομαρχιακά συμβούλια είτε η γνώμη τους δεν λαμβάνεται σοβαρά υπόψη. Δεν διαθέτουν την απαιτούμενη νομιμοποίηση από τις τοπικές κοινωνίες, λόγω καχυποψίας προς τα συλλογικά όργανα (προηγούμενη αρνητική εμπειρία από τα νομαρχιακά συμβούλια) και εμπεδωμένων αντιλήψεων αναφορικά με τη λήψη αποφάσεων σε επίπεδο διαπροσωπικών/πελατειακών σχέσεων και στη βάση πολιτικής και οικονομικής ισχύος. Επισημαίνονται ελλείψεις στο νομικό πλαίσιο και παντελής έλλειψη πόρων, που υπονομεύει την υπόσταση και τη διοικητική αυτοτέλεια του θεσμού. Επιπλέον, τα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης (θεσπίστηκαν το 1998), ως μορφή τοπικού κοινωνικού διαλόγου και εταιρικής δικτύωσης δεν εξασφαλίζουν τη συναίνεση των κοινωνικών εταίρων. Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2002), σ.29 & 35.

177Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2002), σ.29-33.

178Ιωαννίδης Γιώργος (2011), σ.12.

χώρα μας κάτω από την επίδραση των διαδικασιών συντονισμού καθώς «οι σχέσεις κυβέρνησης και συνδικάτων χαρακτηρίζονταν από αμοιβαία δυσπιστία και όχι εμπιστοσύνη, όπως στις ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης, όπου επιχειρήθηκαν ανάλογες μεταρρυθμίσεις»¹⁷⁹. Έτσι, η συμμετοχή στις διαδικασίες του κοινωνικού διαλόγου προσέλαβε «τελετουργικό»¹⁸⁰ χαρακτήρα χωρίς να εξασφαλίσει ούτε την απαιτούμενη νομιμοποίηση του ανοιχτού συντονισμού αλλά ούτε και την αποτελεσματικότητα και συνεκτικότητα των πολιτικών απασχόλησης.

Η ενίσχυση της περιφερειακής και τοπικής διάστασης της απασχόλησης ανέδειξε τα αντίστοιχα επίπεδα διοίκησης σε συμβαλλόμενους μιας ολοένα και πιο διευρυμένης εταιρικής σχέσης είτε με την ιδιότητά τους ως τοπικοί εργοδότες είτε ως πάροχοι κοινωνικών υπηρεσιών είτε τέλος ως ωφελούμενοι προγραμμάτων & χρηματοδοτήσεων από τα διαρθρωτικά Ταμεία¹⁸¹. Στον αντίποδα αυτού, αναγνωρίζεται ότι «το επίκεντρο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση (ΕΣΑ) είναι περισσότερο εθνικό παρά περιφερειακό, ακόμα κι αν σχετίζεται περισσότερο με περιοχές υψηλής ανεργίας»¹⁸² κάτι το οποίο περιορίζει το ρόλο του αντίστοιχου επιπέδου διοίκησης στη διακυβέρνηση των πολιτικών απασχόλησης. Παράγοντας κρίσιμος για την εμπλοκή τους, την αλληλεπίδρασή τους με τα υπόλοιπους συμμετέχοντες & τη δυναμική της ανοιχτής πολυεπίπεδης διακυβέρνησης θεωρείται «ο βαθμός περιφερειακής και τοπικής αυτονομίας καθώς διαμορφώνει τις σχέσεις ισχύος μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων»¹⁸³ αλλά επιδρά και στην ίδια την ικανότητα των υποκρατικών επιπέδων διοίκησης να σχεδιάζουν και να υλοποιούν πολιτικές για την αγορά εργασίας. Στοιχεία που ενθαρρύνουν την αυτονομία και την ικανότητα των Περιφερειών και των Δήμων στην Ελλάδα, άμεση εκλογή, μεταφορά πόρων και αρμοδιοτήτων, έλεγχος των δημόσιων επενδύσεων, λαμβάνουν σταδιακά χώρα χωρίς, ωστόσο, να αίρεται ο παραδοσιακά συγκεντρωτικός ρόλος του κράτους¹⁸⁴. Ειδικά σε ότι αφορά το ποσοστό

179Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος, Οικονόμου Χαράλαμπος (2006), σ.24.

180Ιωαννίδης Γιώργος (2011), σ.12.

181Επιτροπή (2002a), σ.18.

182Επιτροπή (2010), σ.189.

183Spilanis Ioannis, Kizos Thanasis, Giordano Benito (2013), p.3.

184Μεταρρυθμιστικές προσπάθειες στο χώρο της αυτοδιοίκησης το αμέσως προηγούμενο διάστημα αποτελούν οι νόμοι Ν. 2218/1994 και 2240/1994 και το πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας». Με την πρώτη επιχειρείται, μέσα σε ένα νέο θεσμικό πλαίσιο, η παρέμβαση στην οργάνωση και τη λειτουργία των τοπικών αρχών σε όλα τα επίπεδα. Η καθιέρωση άμεσης εκλογής των νομαρχιακών αρχών, τον Οκτώβριο του 1993 για πρώτη φορά στην ιστορία της Ελλάδας, αποτέλεσε ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα του μεταρρυθμιστικού αυτού εγχειρήματος. Η δεύτερη αποσκοπεί, κατ' αρχήν, στη συρρίκνωση της κεντρικής διοικητικής μηχανής με «αποσυγκέντρωση» πολλών αρμοδιοτήτων προς τις περιφέρειες και τις νομαρχίες και σε «μία κεντρική διοίκηση ευέλικτη και αποτελεσματική, με ικανότητα στρατηγικού σχεδιασμού». Επιχειρείται η υποχρεωτική συνένωση μέχρι τέλους 1997 των περίπου 5000 υφιστάμενων δήμων και κοινοτήτων. Ωστόσο μεγάλες δυσκολίες στην εφαρμογή τους συνάντησαν και οι δύο αυτές μεταρρυθμίσεις. Για το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας» διαμορφώνεται αρνητικό κλίμα μέσα στους κόλπους της αυτοδιοίκησης κυρίως λόγω των υποχρεωτικών συνενώσεων. Για το θεσμό της Ν.Α. οι δυσκολίες πήγαζαν, κατά κύριο λόγο, από την

των δημόσιων επενδύσεων, που ελέγχεται από τις περιφερειακές και τοπικές αρχές το μικρότερο (κάτω του 20% την περίοδο 1995-2004) μεταξύ των χωρών της ΕΕ έχει η Ελλάδα, όπου, επίσης, μειώνονται και οι σχετικές αρμοδιότητες των αντίστοιχων επιπέδων διοίκησης¹⁸⁵. Ένδειξη μιας κάποιας ενεργητικότερης δράσης του περιφερειακού κυρίως επιπέδου στην ανάπτυξη στρατηγικών απασχόλησης είναι η εμφάνιση Περιφερειακών Σχεδίων για την απασχόληση πέρα από τη συμμετοχή σε προγράμματα που σχεδιάζονται και χρηματοδοτούνται από την κεντρική διοίκηση. Το ζητούμενο, πάντως, που είναι η συνεκτικότητα των εφαρμοζόμενων πολιτικών απασχόλησης δεν φαίνεται να επιτυγχάνεται εύκολα καθώς απουσιάζουν οι μηχανισμοί και τα εργαλεία, που εξασφαλίζουν τη συναλληλία των επιπέδων διοίκησης και το συντονισμό των δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών. Η συμμετοχή των εκπροσώπων την αυτοδιοίκησης στα εθνικά όργανα συντονισμού (Εθνική Επιτροπή Απασχόλησης) αλλά και ως μέλη της ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών διαμορφώνει κάποιες προϋποθέσεις συνεκτικής δράσης, περισσότερο, όμως, λειτουργεί συμπληρωματικά προς την κύρια ευθύνη του ευρωπαϊκού και του εθνικού κέντρου στον τομέα της απασχόλησης.

Εντοπισμένα προβλήματα αποτελεσματικότητας και υψηλό επίπεδο εταιρικών σχέσεων

Με δεδομένο ότι το ζήτημα της στοχοθεσίας τίθεται επιτακτικά ιδιαίτερα στις περιπτώσεις, όπου τα αποτελέσματα των πολιτικών παρεμβάσεων εμφανίζονται συγκρατημένα, δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι η ευρωπαϊκή κριτική απέναντι στην Ιρλανδία, αναφορικά με το θέμα αυτό, εστιάζει σε δύο κύρια σημεία: στην περιοχή της Διά Βίου Μάθησης και στην περιοχή των πολιτικών ισότητας (διαφορές αμοιβών, συμφιλίωση οικογένειας-εργασίας). Αντιστρόφως, η αποφυγή δέσμευσης¹⁸⁶ με τον καθορισμό σαφών στόχων και δεικτών παρακολούθησης

καθυστέρηση, που παρατηρήθηκε στην εκχώρηση των εξουσιών από το κράτος προς τους αιρετούς νομάρχες, αφού οι συγκεντρωτικές τάσεις του κράτους ήταν και παρέμειναν ιδιαίτερα ισχυρές. Παράλληλα, παρατηρήθηκαν φαινόμενα «αναπαραγωγής αρνητικών στοιχείων» από την αυτοδιοίκηση Α' και Β' βαθμού, όπως «πελατειακό σύστημα και συγκεντρωτική άσκηση εξουσίας», «μη ολοκληρωμένη εφαρμογή-άσκηση παλαιών-κλασικών αρμοδιοτήτων» (καθαριότητα), «ροπή προς πολιτική εξυπηρέτηση στενών οικονομικών και κομματικών ή άνομων συμφερόντων». Το πρόβλημα εξάλλου της διασφάλισης αυτοτελών πόρων της αυτοδιοίκησης παρέμεινε ένα από τα βασικότερα. Παράλληλα, το Σχέδιο Νόμου που κατατέθηκε στη Βουλή τον Απρίλιο του 1996 (σ.σ. μετέπειτα νόμος 2503/1997), εκτός από την οργανωτική αναδιάρθρωση και ταυτόχρονα αναβάθμιση της Περιφέρειας, η οποία θεσπίζεται ως ενιαία κρατική διοικητική οντότητα, προέβλεπε επιπλέον τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στη νομαρχιακή και τοπική αυτοδιοίκηση. Ωστόσο, παρά τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες, επισημαίνεται η αναγκαιότητα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, αποσαφήνισης των αρμοδιοτήτων και αποκλεισμού των επικαλύψεων που ταλανίζουν από την εποχή της ίδρυσης του ελληνικού κράτους την τοπική και νομαρχιακή αυτοδιοίκηση καθώς και την περιφερειακή διοίκηση. Γεωργούλης Σταμάτης (1997), σ.σ.40-61.

185Επιτροπή (2007c), σ.147.

186Η αντίφαση, για παράδειγμα, ανάμεσα σε μια αναγνωρισμένα ενεργητική και εν γένει αποτελεσματική εφαρμογή της οπτικής του φύλλου και στην επιμονή προβλημάτων, που επηρεάζουν το γυναικείο πληθυσμό στην απασχόληση (χαμηλές αμοιβές, διαχωρισμός επαγγελματών κλπ) μπορεί να ερμηνευτεί και ως μια

της προόδου και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων μαρτυρά τις εγχώριες δυσκολίες αντιμετώπισης των προβλημάτων στους συγκεκριμένους τομείς αλλά ως ένα βαθμό, πιθανώς, και τις προτεραιότητες¹⁸⁷, που θέτει η ίδια η χώρα ενώ μπορεί να ενισχύεται και από τις γενικότερα ικανοποιητικές επιδόσεις της στην απασχόληση. Γεγονός πάντως είναι ότι πέραν των δεικτών προόδου, που συνοδεύουν τις κατευθυντήριες γραμμές (4 & 6) της περιόδου 2003-5 κάποιοι ειδικοί στόχοι¹⁸⁸ στην περιοχή βάσει των οποίων θα μπορούσε να αξιολογηθεί και να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων σπανίζουν ή εκτιμώνται ως ανεπαρκείς για την εκπεφρασμένη φιλοδοξία¹⁸⁹ της Ιρλανδίας να καταστεί μια «Κοινωνία της Γνώσης», πράγμα που επισημαίνουν και οι κοινωνικοί εταίροι.

Κατ' αντιστοιχία προς την ανεπάρκεια των στόχων αλλά και κάποια υστέρηση στην αποτελεσματικότητα των πολιτικών παρεμβάσεων, εντοπισμένη στις περιοχές κυρίως εκπαίδευσης/Διά βίου Μάθησης και ισότητας, διαπιστώνεται αδυναμία και στα Συστήματα εφαρμογής. Ενδείξεις περιορισμών στην ικανότητα των συστημάτων να παράγουν απτά αποτελέσματα που καλύπτουν τις ανάγκες των τελικών αποδεκτών αποτελούν το σχετικά υψηλό ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και αναλαβητισμού, η δυσκολία επανεκπαίδευσης και επανακατάρτισης ομάδων υψηλού κινδύνου, η απόσταση από τους ευρωπαϊκούς στόχους στην παροχή υπηρεσιών φροντίδας για παιδιά¹⁹⁰ και η διατήρηση του χάσματος στις αμοιβές γυναικών και ανδρών. Η ως τώρα λειτουργία του συστήματος παιδικής μέριμνας μέσω περιορισμένων, άτυπων μορφών, όπως το πρόγραμμα Community Employment Scheme και ιδιωτικής παροχής κρίνεται ανεπαρκής και προτείνεται¹⁹¹ μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση μέσω δημόσιας συμμετοχής, μικρής κλίμακας ιδιωτική, κοινοτική, κατ' οίκον παροχή και φορολογικές ελαφρύνσεις, ώστε να ενισχυθεί η

τυπική, τεχνοκρατική ή και γραφειοκρατική συμμόρφωση προς την αρχή του mainstreaming κατά τις «διαδικασίες διαμόρφωσης, υλοποίησης και αποτίμησης των εφαρμοζόμενων πολιτικών» χωρίς, όμως, αυτή να δεσμεύει τις «βασικές πολιτειακές/κυβερνητικές πολιτικές επιλογές» και να ενσωματώνεται σε μια «στρατηγική έμφαση στην έμφυλη διάσταση της αγοράς εργασίας» Κέντρο Γυναικείων Μελετών & Ερευνών (χ.έ.), σ.σ.39 & 42. Μία ένδειξη, που πιθανώς συνηγορεί στην παραπάνω άποψη αποτελεί και το γεγονός ότι στις Επιτροπές Παρακολούθησης του ΚΠΣ 2000-6 και των Επιχειρησιακών προγραμμάτων ενώ συμμετέχει εκπρόσωπος αρμόδιου Υπουργείου για την προώθηση των ίσων ευκαιριών γενικά και περιβαλλοντικών θεμάτων και προβλέπεται η ισόρροπη σύσταση των Επιτροπών δεν συμμετέχει εκπρόσωπος φορέα ή Υπουργείου για θέματα φύλου ειδικά Department of Finance (2000b), p.p.210-11.

187Department of Employment (2004), p.p.79-86.

188Αναφέρεται ο στόχος αύξησης των συμμετεχόντων στα προγράμματα εγγραμματος ενηλίκων για την περίοδο 2000-6 καθώς και ο στόχος αύξησης των κέντρων (και θέσεων) παροχής παιδικής φροντίδας κατά 50%. Department of Employment (2004), p.p.33 & 44.

189Department of Employment (2004), p.p.79-86.

190Department of Employment (2004), p.p.85-86.

191Παρατηρήσεις των κοινωνικών εταίρων, Department of Employment (2004), p.p.85-86.

προσιτότητα των υπηρεσιών. Προς αυτή την κατεύθυνση απαιτείται ενίσχυση των επενδύσεων για παροχές φροντίδας εξαρτημένων ατόμων ενώ εκφράζονται ανησυχίες για τις περικοπές του προϋπολογισμού ενεργητικών προγραμμάτων (Youthreach, Vocational Training measure – VTOS) με σημαντική επίδραση στη φροντίδα¹⁹². Επιπλέον, η εφαρμογή συστήματος διαχείρισης ποιότητας στο χώρο της εκπαίδευσης, μέσω της διαδικασίας της συγκριτικής αξιολόγησης (benchmarking process) συναντά τις αντιδράσεις των εμπλεκομένων¹⁹³ ενώ ο παραδοσιακός διαχωρισμός και οι ιστορικά διαμορφωμένες ιδιαιτερότητες του εκπαιδευτικού συστήματος της Ιρλανδίας¹⁹⁴ δυσχεραίνουν το συντονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Από άποψη τεχνοκρατική, ένα ανεπτυγμένο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης βάσει δεικτών μέτρησης, στατιστικών δεδομένων και ερευνών καθώς και δομών που είναι επιφορτισμένες με το έργο γίνεται ιδιαίτερα αισθητό κατά την εφαρμογή ενεργητικών μέτρων με εμφανή αποτελέσματα την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών τόσο προς την κατεύθυνση της προσφοράς όσο και της ζήτησης, την ενίσχυση της απασχόλησης και τον έλεγχο της ανεργίας. Άρα, μπορούμε με βεβαιότητα να πούμε ότι η Ιρλανδία διαθέτει την απαιτούμενη τεχνογνωσία και σχετική επάρκεια στο έλεγχο της αποτελεσματικότητας, τη διόρθωση αποκλίσεων & την ανατροφοδότηση των παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας. Αν, επομένως, πρέπει να δοθεί κάποια ερμηνεία σε παρατηρούμενες ελλείψεις (στην εκπαίδευση-κατάρτιση και Διά Βίου Μάθηση) και καθυστερήσεις (σε θέματα φύλου) στην παρακολούθηση, τον εντοπισμό αποκλίσεων και τον ανασχεδιασμό των παρεμβάσεων, πιθανώς αυτή θα αναζητηθεί και πάλι στις δυσκολίες κοινωνικής συμφωνίας ή την ιεράρχηση των πολιτικών προτεραιοτήτων. Υφίστανται δομές συμβουλευτικές στην περιοχή των έμφυλων διαφορών & της εκπαίδευσης/κατάρτισης ενηλίκων (Consultative Group on Male/Female Wage Differentials, Taskforce on Lifelong Learning), ωστόσο ανάλογες δομές παρακολούθησης είτε καθυστερούν να συσταθούν (Εθνικό Συμβούλιο

192(a) Department of Employment (2004), p.p.85-86 & (b) Κέντρο Γυναικείων Μελετών & Ερευνών (χ.έ.), σ.41.

193Η διαδικασία της αξιολόγησης θεωρήθηκε από τους περισσότερους εκπαιδευτικούς ότι εστιάζει υπερβολικά στην «αξία του χρήματος» και σε επενδύσεις για οικονομικούς σκοπούς και ως εκ τούτου διακυβεύεται η παραδοσιακή φιλελεύθερη φιλοσοφία της εκπαίδευσης. Ως αποτέλεσμα, η Ένωση Εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Association of Secondary Teachers - ASTI) αποσύρθηκε από τον κοινωνικό διάλογο στα πλαίσια του προγράμματος Ευημερίας και Δικαιοσύνης (PPF). Halton J. Michael (2003), p.p.331-32.

194Αποτέλεσμα του κυρίαρχου ρόλου της καθολικής θρησκείας και εκκλησίας στη διαχείριση του συστήματος της γενικής εκπαίδευσης καθώς και άλλων παραγόντων, όπως το αποικιακό παρελθόν, οι πολιτισμικές παραδόσεις, η οικονομική δομή διαμόρφωσαν ένα «ασυνήθιστο, ενδιαφέρον και περίπλοκο» σύστημα, δυαδικό ως προς το δεύτερο επίπεδο εκπαίδευσης: αφενός τη μεγάλη πλειοψηφία των σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να είναι δογματικά σχολεία, ελεγχόμενα από θρησκευτικές ομάδες και αφετέρου τα επαγγελματικά δημόσια σχολεία, υπό τον έλεγχο της κεντρικής κυβέρνησης και των τοπικών αρχών, αρμόδια για την παροχή επαγγελματικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης σε θεσμική βάση. Επίσης, νέες μορφές μετα-πρωτοβάθμιων, δημόσιων σχολείων, τα ενιαία και κοινοτικά, που παρέχουν ένα μείγμα ακαδημαϊκής και εφαρμοσμένης γνώσης και καλύπτουν τις ανάγκες ενός πολύ μικρότερου ποσοστού μαθητών στην περιοχή ευθύνης τους. (a) Halton J. Michael (2003), p.333 & (b) Coolahan John (1981), p.p.141-3.

[78]

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

Εκπαίδευσης Ενηλίκων - NALC) είτε απουσιάζει ένα πλαίσιο σαφούς καθορισμού αρμοδιοτήτων¹⁹⁵.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17β: Στόχοι - Συστήματα εφαρμογής - δομές, μηχανισμοί & εργαλεία παρακολούθησης & αξιολόγησης - Διακυβέρνηση (Συστάσεις του Συμβουλίου & αξιολογήσεις)

	2000 COM(2000)551	2001 COM(2001)438 SEC(2001)1398	2002 COM(2002)621 SEC(2002)1204	2003-4 COM(2004)24	2004/5 SEC(2005)67
ΙΡΑ ΑΝ ΔΙΑ		Στόχος για την ολοκλήρωση της μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αλλά δεν παρουσιάζεται η στρατηγική υλοποίησης (SEC:204) Να τεθούν στόχοι για τη ΔΒΜ (SEC:206) ΔΒΜ: οι στόχοι & οι δείκτες δεν έχουν εναγκαλιστεί το συνολικό φάσμα της ΔΒΜ (αύξηση συμμετοχής, επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο) (ΚΕΑ:70 & SEC:206-7)	Για πρώτη φορά τίθεται σαφής στόχος για τη μ.α. & ανεργία των ΑΜΕΑ (SEC: 201-2) ΔΒΜ: εκτός της μείωσης του αναλφabetισμού δεν υπάρχουν άλλοι μετρήσιμοι στόχοι στην ευρύτερη περιοχή (SEC:202) Να τεθούν γενικοί στόχοι για την αναβάθμιση των προσόντων & δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού με την ενεργό συμμετοχή των κ.ε. (SEC:205) Φιλόδοξη στρατηγική με στόχους στον τομέα των υπηρεσιών υψηλής τεχνολογίας (SEC:204)	Συμμετοχή στην απασχόληση: στόχοι εθνικής εμβέλειας για αύξηση συμμετοχής γυναικών στα ενεργητικά μέτρα & ευάλωτων ομάδων (μετακινούμενοι) στην εκπαίδευση (95%) (ΚΕΑ: 39 & 62) Έλλειψη, ανεπάρκεια στόχων: στον τομέα των μισθολογικών διαφορών (19% το 2000)(ΚΕΑ:63). Κάποιοι στόχοι έχουν τεθεί στην περιοχή της ΔΒΜ (ΚΕΑ:63)	
	Ενίσχυση του ρόλου των Εθνικού Οργανισμού Απασχόλησης (ΚΕΑ:130)		Στρατηγική αναθεώρηση του Οργανισμού Απασχόλησης ολοκληρώθηκε το 2001 (SEC:206)		

¹⁹⁵Department of Employment (2004), p.86.

Σε αναζήτηση νέων μορφών πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκριτική θεώρηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης σε Ελλάδα & Ιρλανδία

<p>Η ικανότητα της Ιρλανδικής οικονομίας να απορροφή ερευνητικούς πόρους θα πρέπει να παρακολουθείται (ΚΕΑ:131) Εξαιρετικά ισχυρή δεσμευση για μηχανισμό παρακολούθησης σε θέματα φύλου: αμοιβές, κατάρτιση, φορολογία, επιδόματα, βάση δεδομένων σε όλες τις περιοχές του ΕΣ Ανάπτυξης (NDP) & του ΚΠΣ (ΚΕΑ:129)</p>	<p>Δεν περιλαμβάνονται στοιχεία ρών στην ανεργία. Δύσκολη η αξιολόγηση (SEC:204) Μερική αξιολόγηση της απόδοσης των επιχειρήσεων στη δημιουργία ΘΕ από στοιχεία μόνο της Enterprise Ireland (SEC:205) Οι δεσμεύσεις (παρακολούθησης) στον πυλώνα Ίσων Ευκαιριών αρχίζουν να αποδίδουν (SEC:203) Η Gender Equality Unit έχει αναλάβει την αξιολόγηση αντικτύπου στην κατάρτιση (SEC:205) Δεν παρέχεται η γραμμική βάση ώστε να αξιολογηθεί η πρόοδος στον τομέα της παιδικής μέριμνας (SEC:206)</p>	<p>Εκπαίδευση, Διά βίου μάθηση: ανάγκη διαμόρφωσης συνεκτικού πλαισίου παρακολούθησης & αξιολόγησης του εγγραμματισμού με στόχους στο σύνολο του εκπ/κού συστήματος (SEC:207) Σύσταση πλήθους διοικητικών δομών στην περιοχή ΔΒΜ (National Adult Learning Council κλπ) (SEC:207) Έλλειψη – ανεπάρκεια δεδομένων για: παιδική φροντίδα: δύσκολο να αξιολογηθεί αν η πρόοδος καλύπτει τη ζήτηση (SEC:204-5) Αναφαβητισμός, Gap αμοιβών: διεξάγεται έρευνα αλλά ελλείψει στατιστικών δεδομένων δυσκολία αξιολόγησης (SEC:206-7) Ίσες Ευκαιρίες: η Gender Equality Unit δεσμεύεται για διεξαγωγή έρευνας αντικτύπου των πολιτικών ισότητας (SEC:205) Σύσταση της Equal Studies Unit για να εκπονήσει & εφαρμόσει στρατηγική βασισμένη σε δεδομένα (για ομάδες με μειονεξίες) (SEC:203) Δαπάνες ΚΠΣ/NDP: ανάπτυξη συστήματος προγραμματισμού, διαχείρισης, παρακολούθησης & αξιολόγησης των δαπανών σύμφωνα με τις συστάσεις της ΕΕ(SEC:205)</p>	<p>Έλλειψη ανεπάρκεια δεδομένων: χρηματοοικονομικών, πέραν του ΕΚΤ (ΚΕΑ:62) Ανεπαρκείς η πληροφορίες για τα αποτελέσματα στην ΔΒΜ (ΚΕΑ:63)</p>	<p>Τα δεδομένα προόδου των ΕΠΑΕ είναι πολύ περιορισμένα για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας (SEC:86) Η διαφορά των φύλων στις αμοιβές έχει μειωθεί από το 1999 αλλά από το ΕΣΔΑ δεν είναι καθαρό ποιος παράγοντας ευθύνεται (SEC:86) Επίσημες έρευνες δείχνουν συνεχή ακάλυπτη ζήτηση στην παιδική μέριμνα (SEC:86) Το Εθνικό Συμβούλιο Εκπαίδευσης Ενηλίκων (NALC) το σώμα, που σχεδιάστηκε για να συντονίζει, εξετάζει & αναφέρει την εφαρμογή των συστάσεων της Taskforce on Lifelong Learning δεν έχει συσταθεί κατάλληλα (SEC:86) Υπογραμμίζεται ο ρόλος του ΕΚΤ. Η διαφάνεια των χρηματοδοτικών κατανομών αντιμετωπίζεται μερικώς. Θα ήταν χρήσιμη μια συνεκτική & ολοκληρωμένη γενική εικόνα (SEC:87)</p>
<p>Οργάνωση εργασίας & συμφιλίωση εργασίας οικογένειας: συμφωνία κ.ε. σε θέματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη σε επίπεδο επιχ/σης (ΚΕΑ:131) Ίσες Ευκαιρίες: η νέα Εταιρική Συμφωνία δεσμεύεται για ολοκλήρωση συζητήσεων & εφαρμογή εντός 2000 μιας στρατηγικής (φροντίδα παιδιών & νομοθετικό πλαίσιο για φιλικές προς την οικογένεια πολιτικές σε επίπεδο επιχειρήσεων) (ΚΕΑ:130) Εμπλοκή κ.ε.: σταθερή για πάνω από 15 χρόνια. Πρόσφατη εταιρική συμφωνία κυβέρνησης -κ.ε. το πρόγραμμα ευημερίας & δικαιοσύνης (PPF) (αμοιβαία κατανόηση - κοινοί στόχοι). Ζητείται η γνώμη των κ.ε. για το ΕΣΔΑ (ΚΕΑ:129)</p>	<p>Αξιοσημείωτο ιστορικό επιδόσεων σε εταιρικές συμφωνίες. Η τελευταία (PPF) καλύπτει ένα ευρύ φάσμα πολιτικών & στους 4 πυλώνες. Ενεργητικός ο ρόλος των κ.ε. Το πλαίσιο της συμφωνίας (PPF) ενισχύει ιδιαίτερα τον άξονα της προσαρμοστικότητας (SEC:203) Αναφέρεται (PPF) η σύσταση τριμερούς σώματος, National Centre for Partnership & Performance: σημαντικό εργαλείο για την οργάνωση & ποιότητα στην εργασία & την ενίσχυση της εταιρικής (SEC:205 & SEC2002:202 & 206)</p>	<p>Συνεχής αλληλεπίδραση μεταξύ Κυβέρνησης & κ.ε. στη διαμόρφωση & παρακολούθηση του ΕΣΔΑ: κοινοί στόχοι ως μέρος της νέας εταιρικής συμφωνίας, εμπλοκή κ.ε. στην παρακολούθηση του ΚΠΣ/NDP (SEC:202) Περιφερειακό Τοπικό επίπεδο: δεν υπάρχουν ενδείξεις εμπλοκής των κ.ε. σε περιφερειακό & τοπικό επίπεδο ούτε των περιφερειακών- τοπικών Αρχών στον εθνικό σχεδιασμό. (SEC:202) Σημαντικός μέτοχος των επιδόσεων της ιρλανδικής οικονομίας το ενισχυμένο σύστημα κοινωνικής εταιρικής (SEC:205) Νέα εταιρική συμφωνία, η έκρηξη επιτυχής, πρόκειται να συζητηθεί στο τέλος 2002 (SEC:204) Πεδία εταιρικής συμφωνίας: αναθεώρηση ΕΠΑΕ, ευέλικτη οργάνωση & ποιότητα εργασίας, στρατηγικό πλαίσιο για την εκπαίδευση & ΔΒΜ, φροντίδα παιδιών: το πρόβλημα επισημαίνεται από τους κ.ε. (SEC:206)</p>	<p>Εθνικό κοινοβούλιο: το ΕΣΔΑ αποστέλλεται στο κοινοβούλιο (ΚΕΑ 2003/4:46) Κοινωνική συνεργασία: η πρόσφατη επιβράδυνση της οικονομίας άσκησε πιέσεις στη διαδικασία (ΚΕΑ:62)</p>	<p>Η αναθεώρηση των ΕΠΑΕ το 2003 δεν εξασφάλισε κοινωνική συναίνεση. Η μελλοντική κλίμακα & διάρθρωση των προγραμμάτων κοινωνικής εργασίας υπό αναθεώρηση (SEC:86) Νέα εταιρική συμφωνία 'Sustaining Progress' (2003-5) Η μακράχρονη εταιρική σχέση δίνει την ευκαιρία στους κ.ε. να επηρεάσουν την πολιτική. Οι απόψεις τους αντανακλώνται στο ΕΣΔΑ (SEC:87) Πτυχές της ΕΣΑ αντιμετωπίζονται από κοινοβουλευτικές επιτροπές αλλά η δημόσια προβολή του ΕΣΔΑ & της ΕΣΑ παραμένει χαμηλή (SEC:87)</p>

Ένα προηγμένο μοντέλο θεσμοθετημένου πολυεπίπεδου¹⁹⁶ κοινωνικού διαλόγου στην Ιρλανδία συμβάλλει καίρια στη βελτίωση της διακυβέρνησης των πολιτικών απασχόλησης. Όντας καθοριστικός παράγοντας η διακυβέρνηση στην ποιοτική εφαρμογή των πολιτικών παρεμβάσεων, προϋποθέτει υψηλό βαθμό εμπλοκής¹⁹⁷, κοινούς προσανατολισμούς και αμοιβαίο όφελος των εμπλεκόμενων μερών. Τα στοιχεία αυτά φαίνεται ότι χαρακτηρίζουν τις διαδικασίες ανοιχτού συντονισμού στην Ιρλανδία ενώ ο ενεργός επίσης ρόλος των κοινωνικών εταίρων στην παρακολούθηση του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του Εθνικού Σχεδίου Ανάπτυξης επιτρέπει συνδέσεις μεταξύ των προγραμμάτων και ενισχύει τη συνοχή των παρεμβάσεων. Η σταθερή εμπλοκή τους από τα μέσα της δεκαετίας του '80 έχει συμβάλλει στο να οικοδομηθεί μια στέρεη κοινωνική βάση και να εμπεδωθεί ένα κλίμα διαλόγου, δημιουργικής αντιπαράθεσης¹⁹⁸ και εθνικής συνεννόησης, που ανανεώνεται σε τακτά διαστήματα με συμφωνίες πάνω σε κοινούς άξονες. Δίνεται, έτσι, η ευκαιρία στους κοινωνικούς εταίρους να επηρεάσουν με τις απόψεις τους την πολιτική. Στο πεδίο αυτό η Ιρλανδία επιδεικνύει ένα ιστορικό επιδόσεων με δύο από τις συνολικά έξι, ως τώρα, συμφωνίες να συνάπτονται μέσα στην εξαετία 2000-2005¹⁹⁹. Η παράδοση αυτή, ωστόσο, αν και δοκιμασμένη σε κεντρικό δεν έχει ακόμη λειτουργήσει σε εδαφικό επίπεδο²⁰⁰ ενώ και η συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών στην διακυβέρνηση της πολιτικής απασχόλησης δεν είναι αντίστοιχη των αρμοδιοτήτων που διαθέτουν, κυρίως όσον αφορά στις δημόσιες επενδύσεις²⁰¹.

196Σε επίπεδο εθνικό, δημόσιων υπηρεσιών, επιχειρήσεων & οργανισμών του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ή στο πλαίσιο της εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης Επιχειρησιακών προγραμμάτων και κοινών θεματικών πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν και δεσμεύονται να προωθήσουν οι κοινωνικοί εταίροι. Σε εθνικό επίπεδο η διαδικασία διαλόγου περιλαμβάνει τέσσερις πυλώνες: την κυβέρνηση, τους εργοδότες, τις ενώσεις των εργαζομένων καθώς και τον κοινοτικό & εθελοντικό τομέα (οργανώσεις της Κοινοτικής Πλατφόρμας). Department of the Taoiseach (2000), p.p.5-10 & 132-134.

197Επιτροπή (2002b), σ.37.

198Δεν απουσιάζουν τα σημεία τριβής, όπως χαρακτηριστικά η αναθεώρηση των ενεργητικών προγραμμάτων το 2003, γύρω από την οποία δεν εξασφαλίστηκε η συναίνεση των κοινωνικών εταίρων καθώς από τη μεριά των εργαζομένων εκφράζονται ανησυχίες για την περικοπή προγραμμάτων και αξιόλογων υπηρεσιών (υγείας, παιδικής μέριμνας κλπ) ενώ από την πλευρά των εργοδοτών αξιώνεται ο εξορθολογισμός κυρίως των προγραμμάτων άμεσης δημιουργίας θέσεων εργασίας και η μείωση της διάρκειας των επιδομάτων απασχόλησης. Department of Employment (2004), p.p.79-92.

199Η πρώτη κάτω από το Πρόγραμμα Ευημερίας και Δικαιοσύνης - Programme for Prosperity and Fairness 2000-2003 και η δεύτερη συμφωνία Sustaining Progress, Social Partnership Agreement για το διάστημα 2003-2005.

200Ένας συγκεντρωτισμός στη διαμόρφωση των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση και την εφαρμογή των δράσεων, με περιορισμένη εμπλοκή των τοπικών παραγόντων επισημαίνεται τόσο από τα ευρωπαϊκά όργανα όσο και από τμήμα των κοινωνικών εταίρων (Community and Voluntary Pillar). Department of Employment (2004), p.88.

201Επιτροπή (2007c), σ.147.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ 2006 2013

6. Έμφαση στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων

6.1. Η απασχόληση σε πλαίσιο ενισχυμένου συντονισμού

Η αναθεωρημένη στρατηγική της Λισσαβόνας θα συνεχίσει για μια πενταετία ακόμη να παρέχει το πλαίσιο «για μια ευρωπαϊκή στρατηγική ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας βάσει της οποίας η οικονομική πολιτική, η πολιτική απασχόλησης και η κοινωνική πολιτική ενισχύονται αμοιβαία»²⁰². Στο τέλος του διαστήματος η στρατηγική στόχευση για οικονομική μεγέθυνση, υψηλό επίπεδο απασχόλησης & παραγωγικότητας και κοινωνική προστασία & ένταξη επικαιροποιείται στην ουσία και τον προσανατολισμό της με την «Ευρώπη 2020» και ένας νέος κύκλος συντονισμού ανοίγει στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, που «αποτελεί μέρος του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης»²⁰³. Μέσα σε ένα διαδικαστικό εξαμηνιαίο χρονοδιάγραμμα, καθ' έτος επαναλαμβανόμενο, επιχειρείται ο συντονισμός των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, οι οποίες εστιάζουν στην προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης, των δημοσιονομικών πολιτικών στη βάση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και η πρόληψη υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών. Οι κανόνες που διέπουν τη διακυβέρνηση των επιμέρους τομέων, σύμφωνα με τις Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και τα συνοδευτικά έγγραφα (Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων, Προγράμματα Σταθερότητας & Σύγκλισης, Εκθέσεις των Ευρωπαϊκών Οργάνων και Συστάσεις ανά χώρα) διατηρούνται και ακολουθούν πλέον τον οδικό χάρτη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Ωστόσο, το στοιχείο της αμοιβαιότητας, που χαρακτήριζε την ενίσχυση της οικονομικής πολιτικής & της πολιτικής απασχόλησης φαίνεται να υποχωρεί σε βάρος της απασχόλησης, η βελτίωση της οποίας αναμένεται υπό την προϋπόθεση της σταθεροποίησης και ενδυνάμωσης της ευρωπαϊκής οικονομίας στον παγκόσμιο οικονομικό χάρτη²⁰⁴.

Μια πιο σφαιρική, συνεκτική και στοχοθετημένη προσέγγιση των παρεμβάσεων σε όλους τους τομείς πολιτικής προβάλλει πλέον ως δυνατότητα και αναγκαιότητα. Η πείρα που αποκτήθηκε το προηγούμενο διάστημα σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσα από

202 Συμβούλιο (2006b), σ.4.

203 <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/european-semester/>

204(a) Συμβούλιο (2011b), σ.2 και (b) Pochet 1999:272 στο Ιωαννίδης Γιώργος (2011), σ.15.

παράλληλες και επάλληλες διαδικασίες συντονισμού, τα προβλήματα συνοχής που αναδείχθηκαν, η απόκλιση από τους στόχους που είχε θέσει η ΕΕ, η αναγνώριση μιας ολόενα και αυξανόμενης αλληλεξάρτησης των ευρωπαϊκών και παγκόσμιων οικονομιών, που κατέδειξε η χρηματοπιστωτική κρίση²⁰⁵ και η ανάγκη βέλτιστης αξιοποίησης των πόρων σε καιρούς δημοσιονομικής εξυγίανσης αποτέλεσαν τη βάση επέκτασης και αναβάθμισης της διακυβέρνησης μέσω συντονισμού.

Η στρατηγική για την ανάπτυξη και την απασχόληση είναι ένα κοινό σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση πρόγραμμα διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων²⁰⁶, στην εφαρμογή των οποίων μετατίθεται το βάρος για την περίοδο, που διανύουμε, με στόχο τη διάχυση των θετικών αποτελεσμάτων μιας μεταρρύθμισης που θεσπίζει ένα κράτος μέλος στο σύνολο της Ένωσης²⁰⁷. Παράλληλα στο πλαίσιο των Ολοκληρωμένων Κατευθυντηρίων Γραμμών για την ανάπτυξη & τις θέσεις εργασίας, οι κατευθύνσεις για την απασχόληση από κοινού με τη χρηστή και αποτελεσματική διακυβέρνηση παρέχουν το απαιτούμενο στρατηγικό περίγραμμα για την εστίαση της δράσης²⁰⁸ των κρατών μελών στους στόχους της πλήρους απασχόλησης της ποιότητας και παραγωγικότητας της εργασίας και της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.

6.2. Ο αντίκτυπος της κρίσης στην οικονομία και αγορά εργασίας των δύο χωρών

Η πρόοδος, ωστόσο, που συντελείται προς επίτευξη των στόχων είναι βραδεία και μετά από ένα σύντομο διάστημα (2005-2007) ανάκτησης κάποιας δυναμικής όλοι σχεδόν οι δείκτες προόδου σε ευρωπαϊκό επίπεδο δέχονται έκδηλα την πίεση της μεγαλύτερης στην ιστορία της ΕΕ ύφεσης, που ακολούθησε τη «χρηματοοικονομική, τραπεζική και πιστωτική κρίση». Υπό συνθήκες οικονομικής συρρίκνωσης, επιδείνωσης του οικονομικού κλίματος και της εμπιστοσύνης των καταναλωτών, υποχώρησης των επιχειρηματικών σχεδίων & δραστηριοτήτων, μειωμένης ζήτησης, αρνητικής αύξησης της απασχόλησης και ογκούμενης ανεργίας, με συγκρατημένες παράλληλα προβλέψεις μιας βαθμιαίας ανάκαμψης κατά τη διάρκεια της διετίας που ακολουθεί την κρίση (2009-2010) και στασιμότητα παραταύτα της απασχόλησης, καθώς αργεί να αντιδράσει σε μια θετική αλλαγή της οικονομικής δραστηριότητας, οι στόχοι της Λισσαβόνας «παραμένουν πλέον οριστικά ανέφικτοι»²⁰⁹.

205Επιτροπή (2008), σ.21.

206Επιτροπή (2006c), σ.6.

207Επιτροπή (2006c), σ.6.

208Συμβούλιο (2006b), σ.6.

209(a) Συμβούλιο (2009), σ.σ.3-4 & (b) Επιτροπή (2009), σ.2.

Οι νέοι, περιορισμένοι στον αριθμό, ευρωπαϊκοί στόχοι²¹⁰, που τίθενται κάτω από τις κατευθυντήριες γραμμές απασχόλησης για την περίοδο 2011-14, αποσκοπούν στην ενίσχυση της προσφοράς εργασίας για το σύνολο των εργαζομένων, αύξηση του εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και μείωση του πληθυσμού που ζει κάτω από τα εθνικά όρια φτώχειας.

Ο αντίκτυπος της κρίσης δεν γίνεται αισθητός με τον ίδιο τρόπο στα διάφορα κράτη μέλη και τις περιφέρειες· σε ορισμένα οι επιπτώσεις είναι πιο σοβαρές ενώ σε άλλα η καθοδική μεταστροφή είναι πιο μέτρια²¹¹. Ανάλογα προδιαγράφεται και η πορεία εξόδου από την κρίση. Μια γενική εικόνα μπορούμε να αποκομίσουμε από την πορεία που διαγράφουν τα δείκτες στην οικονομία και την απασχόληση κατά το διάστημα 2006-2013 καθώς και του πως αυτοί διαφοροποιούνται ανάμεσα στις δύο χώρες που μελετάμε.

Έπειτα από μια εκτεταμένη περίοδο ισχυρής οικονομικής ανάπτυξης (ΑΕγχΠ +26% μεταξύ των ετών 2000-8), σημαντικής βελτίωσης του επιπέδου ευημερίας, με παραγωγικότητα εργασίας πάνω από τον ευρωπαϊκό μ.ό., συγκρατημένα αλλά σταθερά βελτιούμενη απασχόληση, μείωση της ανεργίας (-3,5% 2000-8), η Ελλάδα φαίνεται να εισέρχεται στην περίοδο αυτή από καλύτερη αφετηρία. Αδύναμα σημεία αποτελούν και επισημαίνονται από τα ευρωπαϊκά όργανα το υψηλό δημόσιο έλλειμμα και ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕγχΠ, που είναι το υψηλότερο στην ευρωπαϊκή ένωση²¹². Στο μικροοικονομικό περιβάλλον, οι ιδιωτικές επενδύσεις κινούνται στο ήμισυ του ευρωπαϊκού μ.ό. ενώ οι επενδύσεις στην Έρευνα και Ανάπτυξη (δημόσιες & ιδιωτικές) είναι ανεπαρκείς για να ενισχύσουν την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, ώστε να δημιουργηθούν συνθήκες ανάπτυξης. Δραματική, ωστόσο, είναι η μεταστροφή του κλίματος για την Ελλάδα μετά το έτος καμπίς σε όλους τους παραπάνω τομείς. Το ΑΕΠ στην πενταετία που ακολουθεί την κρίση συρρικνώνεται κατά 28,5 ποσοστιαίες μονάδες επιστρέφοντας στα επίπεδα του 1999. Το κατά κεφαλή ΑΕγχΠ από περίπου 92% της ΕΕ-27 (2009-11) περιορίζεται στο 83%. Το δημόσιο χρέος αποκτά «μη διατηρήσιμη δυναμική» ενώ το έλλειμμα τροφοδοτούμενο από «την εξυπηρέτηση του χρέους, του κόστους γήρανσης του πληθυσμού, της αύξησης των κοινωνικών μεταβιβάσεων και των επιδομάτων ανεργίας»²¹³ διογκώνεται υπερβολικά δυσχεραίνοντας την επίτευξη υγιών δημόσιων

210Η στόχευση αυτή λαμβάνει υπόψη την παρουσία επίμονων διαρθρωτικών προβλημάτων: την υψηλή ανεργία και τις δυσκολίες εισόδου των νέων στην αγορά εργασίας καθώς και τη χαμηλή συμμετοχή στη διά βίου μάθηση. Παίρνει επίσης υπόψη την ανάγκη ειδικευμένου προσωπικού για την περίοδο ανάκαμψης της οικονομίας καθώς και τη διαπίστωση, από την πρόσφατη κρίση, ότι εργαζόμενοι χαμηλής ειδίκευσης, νέοι με λιγότερη επαγγελματική εμπειρία και μειονεκτούσες ομάδες (μετανάστες) βρέθηκαν σε σχετικά ασθενέστερη θέση στην αγορά εργασίας και ήταν αυτοί που επλήγησαν πρώτοι σε περίοδο ύφεσης, αντιμετωπίζοντας αυξημένο κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας. Επιτροπή (2009), σ.2.

211(a) Συμβούλιο (2009), σ.4 & (b) Επιτροπή (2009), σ.10.

212Επιτροπή (2006a), p.64.

213 Υπουργείο Οικονομικών (2011), σ.σ.11-12.

οικονομικών ως προϋπόθεση σταθερότητας των τιμών, βιώσιμης ανάπτυξης και απασχόλησης²¹⁴. Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες, η τελευταία υφίσταται καθίζηση 12 περίπου ποσοστιαίων μονάδων μέσα σε μια πενταετία, διευρύνοντας την απόσταση από τον ευρωπαϊκό μ.ό. από 4,5 (2008) σε 15,5 (2013) ποσοστιαίες μονάδες ενώ ακόμη και ο υπολογισμός της στην ηλικιακή τάξη 20-64²¹⁵ φαίνεται να εξυπηρετεί μόνο ψυχολογικούς λόγους (52,9% έναντι 68,5% του ΕΕ μ.ό.). Δυσμενέστερη είναι η εξέλιξη της ανεργίας²¹⁶: από 7,9% και με θετική απόκλιση μόλις 0,9 % από το μ.ό. της ΕΕ-27 το 2008, τίθεται εκτός ελέγχου, αυξάνοντας κατά 3,5 φορές και μεταπίπτοντας κατά τα 2/3 σε μακροχρόνια έως το 2013 ενώ σε συνδυασμό με την υποχώρηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας διαμορφώνονται συνθήκες βίαιης αναδιάρθρωσης της ελληνικής αγοράς εργασίας και διόλου αμελητέες κοινωνικές προκλήσεις για τη χώρα.

Αισθητά πιο μέτρια, αν και έντονη, είναι η καθοδική μεταστροφή στην Ιρλανδία. Με δεδομένες τις ως τώρα επιδόσεις της στην απασχόληση και στη διατήρηση ενός σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος, οι σημαντικές απώλειες που καταγράφει η πρώτη και η εκτίναξη του δημόσιου χρέους (από 23,6% το 2006 στο 120% του ΑΕγχΠ το 2013) & των ελλειμμάτων δεν περνάνε απαρατήρητες²¹⁷. Παρόλα αυτά, τα επίπεδα παραγωγικότητας της εργασίας κινούνται πολύ πάνω από το μ.ό. της ΕΕ, ενώ στο μικροοικονομικό περιβάλλον, η διατήρηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και των επενδύσεων σε Έρευνα και καινοτομία συγκρατούν τη μεγέθυνση, εξασφαλίζοντας ρυθμό ανάκαμψης μετά το 2009. Από το ίδιο αυτό χρονικό σημείο ο τομέας της απασχόλησης στην Ιρλανδία είναι αυτός, που δέχεται τη μεγαλύτερη πίεση από την κρίση της περιόδου χωρίς, παρόλα αυτά, το πρόβλημα να προσλαμβάνει τις διατάσεις του αντίστοιχου ελληνικού. Το γεγονός πάντως ότι για πρώτη φορά κατά το διάστημα που μελετάμε υπάρχει σημαντική έως και «δραματική», για τα δεδομένα της χώρας (τριπλασιασμός της ανεργίας), επιδείνωση των μεγεθών και υστέρηση από το μέσο ευρωπαϊκό πρέπει να επισημανθεί.

214 <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/european-semester/european-semester-key-rules-and-documents/>

215 Η μετατόπιση του στόχου (στο 75%) για την απασχόληση κάτω από τις κατευθυντήριες γραμμές 2011-14 και η μέτρηση της προόδου με βάση τον απασχολούμενο πληθυσμό στην ηλικιακή τάξη 20-64 (δείκτης), εξαιρεί το τμήμα εκείνο του εργατικού δυναμικού νεαρής ηλικίας και χαμηλής ειδίκευσης, που βρίσκεται σε ασθενέστερη θέση στην αγορά εργασίας [Συμβούλιο (2009), σ.6], υφιστάμενο πρώτο τις συνέπειες της κρίσης και που διαφορετικά θα συμπαρέσυρε το στόχο για αύξηση του ποσοστού απασχόλησης.

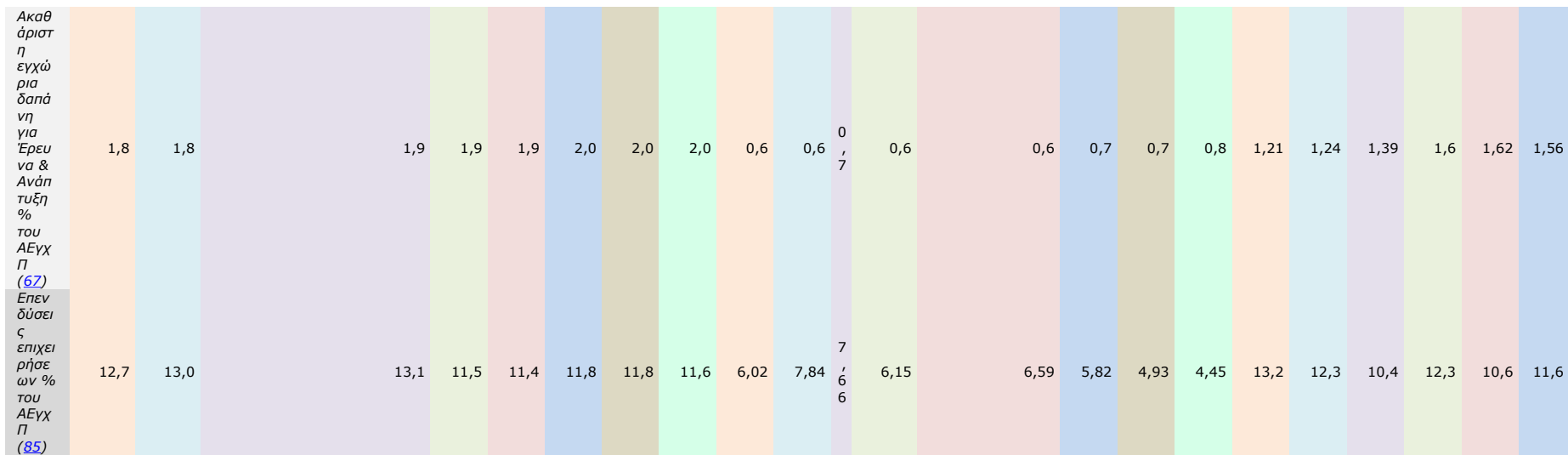
216 Από την παρακολούθηση, εξάλλου, της λειτουργίας των αγορών εργασίας διαπιστώνεται ότι η αδυναμία αντιμετώπισης της υψηλής ανεργίας συσχετίζεται με την αδυναμία εξασφάλισης υψηλών ποσοστών συμμετοχής και ενεργοποίησης. Συμβούλιο (2009), σ.5.

217 Συμβούλιο (2011a).

ΠΙΝΑΚΑΣ 18: Συγκριτική παρουσίαση βασικών μεγεθών (ΑΕγχΠ, δημόσιο χρέος/έλλειμμα, παραγωγικότητα, απασχόληση, ανεργία, επιχειρηματική δραστηριότητα) σε Ελλάδα & Ιρλανδία κατά την περίοδο 2006 – 2013. Μέγεθος αναφοράς ο Ευρωπαϊκός μέσος κατά την ίδια χρονική περίοδο.

UNIT / GEO & TIME	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ																				
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
ΑΕΠ (2005=100%) (5)	103,4	106,6	107,1	102,4	104,5	106,3	105,8	106,0	105,7	109,1	104,1	98,4	89,4	82,9	80,2	106,3	112,2	109,8	103,6	104,0	106,7		
ΑΕΠ κατά κεφαλή (ΕΥ27=100) (7)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	85,8	88,4	92,6	91,8	92,7	87,9	83,2	120,7	117,9	121,6	118,4	110,3	110,1		
Δημόσιο χρέος, % του ΑΕΥΧΠ (82)	60,5	57,9	61,0	73,1	78,5	81,1	83,8	85,5	103,5	103,1	126,7	146,2	172,0	159,4	177,0	23,6	23,9	42,4	61,8	86,8	109,3		
Δημόσιο έλλειμμα/πλεόνασμα, % του ΑΕΥΧΠ (86)	-1,6	-0,9	-2,5	-6,7	-6,4	-4,5	-4,3	-3,3	-5,9	-6,7	-15,2	-11,2	-10,2	-8,8	-12,4	2,8	0,3	-7,0	-13,8	-32,3	-12,5		
Παραγωγικότητα/απασχόληση. Ποσοστό επί της ΕΕ27 =100% (σε ΜΑΔ) [11]	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	97,0	95,3	98,1	92,8	89,7	91,7	92,7	135,4	136,2	126,9	132,8	137,6	141,0		

Απασχόληση % πληθυσμού ηλικίας 15-64 (17)	64,4	65,3	65,8	64,5	64,2	64,2	64,2	64,2	60,6	60,9	61,4	60,8	59,1	55,1	50,8	48,8	68,7	69,2	67,4	61,9	59,6	58,9
Απασχόληση % πληθυσμού ηλικίας 55-64 (22)	43,4	44,5	45,5	45,9	46,3	47,3	48,8	50,2	42,5	42,7	43,0	42,4	42,4	39,5	36,5	35,6	53,1	53,9	53,9	51,3	50,2	50,0
Απασχόληση % γυναικών ηλικίας 15-64 (20)	57,2	58,2	58,9	58,4	58,3	58,5	58,7	58,8	47,3	47,7	48,6	48,9	48,0	45,0	41,7	39,9	59,3	60,6	60,1	57,4	55,8	55,1
Ανεργία % πληθυσμού ηλικίας 15-64 (23)	8,2	7,2	7,0	9,0	9,7	9,7	10,5	10,9	9,1	8,5	7,9	9,8	12,9	18,1	24,7	27,7	4,5	4,8	6,5	12,2	14,1	14,9
Μακροχρόνια ανεργία (12 μήνες & άνω) % πληθυσμού ηλικίας 15-64 (28)	45,9	42,7	36,9	33,1	39,8	42,7	44,2	47,1	54,1	49,6	47,0	40,3	44,6	49,3	59,1	67,0	31,6	30,1	26,5	29,1	49,1	59,3

Πηγή: Eurostat. Στοιχεία από τους αντίστοιχους Πίνακες του Παραρτήματος.

6.3. Προσαρμοσμένος οδικός χάρτης εξόδου από την κρίση

Ανεξάρτητα από τις δυσχέρειες που συναντά η επίτευξη των στρατηγικών στόχων της Λισσαβόνας αρχικά και της Ευρώπης 2020 στα πρώτα της βήματα, λόγω και της μεταστροφής του κλίματος στην παγκόσμια οικονομία μετά το 2008, η συνέπεια στην εφαρμογή των πολιτικών παρεμβάσεων και μεταρρυθμιστικών προσπαθειών, που έχουν δρομολογηθεί από το προηγούμενο διάστημα, αποτελεί θέμα ζωτικής σημασίας. Η αποτελεσματικότητά τους δεν αμφισβητείται ούτε στο ξεκίνημα αυτής της περιόδου, όπου μέρος του υψηλού αναπτυξιακού ρυθμού, που ανακτά η οικονομία μεταξύ 2005-2007 και των πρόσθετων θέσεων εργασίας αποδίδεται στη «στρατηγική των μεταρρυθμίσεων της Λισσαβόνας»²¹⁸ αλλά ούτε κατά τη φάση αποσταθεροποίησης. Η συνέχιση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για «την εκ νέου τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης» και «την αύξηση της απασχόλησης, ειδικότερα με νέες μόνιμες θέσεις» τίθεται στον πυρήνα της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»²¹⁹.

Στη βάση της άμεσης δράσης για αντιμετώπιση της κρίσης καθώς και της εκτίμησης ότι ορισμένα διαρθρωτικά προβλήματα (ανεργία, δεξιότητες, αποκλεισμός), που εντοπίστηκαν κατά τα τελευταία έτη, παραμένουν ενώ η κρίση τα έχει τονίσει, επιτείνοντας τον κατακερματισμό και την άνιση λειτουργία των αγορών εργασίας, δίδεται «έμφαση στην ανάγκη για ολοκληρωμένες απαντήσεις της πολιτικής»²²⁰. Ένας επιτυχής συνδυασμός ανάπτυξης με θέσεις απασχόλησης, όταν θα ανακάμψει η οικονομία, εναπόκειται στην εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών διέλευσης και εξόδου από την κρίση με ένα διπλό στόχο: αφενός τη βραχυπρόθεσμη τόνωση της ζήτησης εργασίας και την αποτροπή των κοινωνικών επιπτώσεων της κρίσης· αφετέρου την προπαρασκευή ατόμων και επιχειρήσεων, ώστε «να αντιμετωπίσουν τις δομικές προκλήσεις» και βελτίωση της αποδοτικότητας των δημόσιων πολιτικών ώστε να επιτευχθεί «ο εκσυγχρονισμός των αγορών εργασίας με ευελιξία και ασφάλεια»²²¹.

Έτσι, ένας οδικός χάρτης κατευθύνσεων²²², που προορίζεται να υποβοηθήσει διαφορετικές στρατηγικές για διαφορετικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη τη «θερμή περίοδο» της κρίσης, με προσανατολισμό στην «επόμενη μέρα», συνιστά:

- (α) για τα κράτη μέλη, όπου αναμένεται αύξηση ανεργίας το προσεχές διάστημα: βελτίωση της αποτελεσματικότητας των μέτρων κατά της κρίσης (ρυθμίσεις εργασίας μειωμένου χρόνου με αυστηροποίηση των κριτηρίων

218Επιτροπή (2006c), σ.4.

219Συμβούλιο (2011b), σ.2.

220(a) Συμβούλιο (2009), σ.5 & (b) Επιτροπή (2009), σ.σ.9-10.

221Επιτροπή (2009), σ.σ.3 & 9-12.

222Επιτροπή (2009), σ.σ.9-12.

επιλεξιμότητας, ενίσχυση της ικανότητας των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης)·

(β) για τα κράτη ειδικά, που αντιμετωπίζουν πρόβλημα δημοσιονομικής σταθερότητας: επαναπροσανατολισμό των μέτρων κατά της κρίσης από αντιπαραγωγικά παθητικά σε μέτρα εισοδηματικής στήριξης και ενεργού ένταξης·

(γ) για τα κράτη μέλη με ευνοϊκότερες προοπτικές (στην οικονομία & απασχόληση): σταδιακή (in time) κατάργηση των μέτρων με πλήρη εστίαση στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις·

ενώ κοινός στόχος όλων θα πρέπει να αποτελεί η συνεκτικότητα των βραχυπρόθεσμων μέτρων με τις μακροπρόθεσμες μεταρρυθμίσεις και η ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας σε μελλοντικούς κραδασμούς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19: Τάσεις στην αγορά εργασίας & κοινωνικές· συγκριτική παρουσίαση, Ελλάδα & Ιρλανδία, περίοδος 2006–2013. Μέγεθος αναφοράς ο ΕΕ μέσος

UNIT / GEO & TIME	ΕΥΡΩΠ ΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	ΕΛΛΑΔ Α	ΙΡΛΑΝ ΔΙΑ																				
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Απασχόληση % πληθυσμού 15-64 [17]				64,4	65,3	65,8	64,5	64,2	64,2		64,2	64,2	60,6	60,9	61,4	60,8	59,1	55,1	50,8	48,8	68,7	69,2	67,4
Απασχόληση % νέων 15-24 [21]				36,5	37,3	37,3	34,9	33,9	33,4		32,7	32,3	24,2	24,0	23,5	22,8	20,1	16,1	13,0	11,8	50,3	51,0	46,2
Απασχόληση % γυναικών 15-64 [20]				57,2	58,2	58,9	58,4	58,3	58,5		58,7	58,8	47,3	47,7	48,6	48,9	48,0	45,0	41,7	39,9	59,3	60,6	60,1
Απασχόληση % ανδρών ηλικίας 15-64 [19]				71,6	72,4	72,7	70,6	70,1	70,0		69,7	69,5	73,9	74,2	74,4	73	70,3	65,4	60,1	57,9	77,9	77,5	74,5
Απασχόληση % ηλικιωμένων 55-64 [22]				43,4	44,5	45,5	45,9	46,3	47,3		48,8	50,2	42,5	42,7	43,0	42,4	42,4	39,5	36,5	35,6	53,1	53,9	53,9
Μερική απασχόληση % της συνολικής [42]				17,5	17,5	17,7	18,4	18,7	19,0		19,4	19,7	5,5	5,2	5,5	6,0	6,4	7,0	8,5	8,5	16,4	17,6	18,8
Παραγωγικότητα/απασχολούμενο % (ΕΕ27=100%) σε ΜΑΔ [11]				100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		100,0	100,0	97,0	95,3	97,5	98,1	92,8	89,7	91,7	92,7	135,4	136,2	126,9
Παραγωγικότητα/ώρα εργασίας % (ΕΕ27=100%) σε ΜΑΔ [14]				100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		100,0	100,0	78,4	78,1	83,3	80,8	76,0	72,7	74,0	74,7	120,3	121,9	114,6
Μέσος συνήθης εβδομαδιαίος χρόνος εργασίας [80]				37,9	37,9	37,8	37,6	37,5	37,4		37,3	37,2	42,7	42,4	42,4	42,4	42,2	42,1	42,0	42,0	36,6	36,4	36,0
Ανεργία % πληθυσμού 15-64 [23]				8,2	7,2	7,0	9,0	9,7	9,7		10,5	10,9	9,1	8,5	7,9	9,8	12,9	18,1	24,7	27,7	4,5	4,8	6,5
Ανεργία % νέων 15-24 [26]				17,3	15,5	15,6	19,9	20,9	21,6		23,1	23,5	25,0	22,7	21,9	25,7	33,0	44,7	55,3	58,3	8,6	9,1	13,3
Ανεργία % γυναικών 15-64 [25]				9,0	7,9	7,5	8,9	9,6	9,8		10,6	11,0	13,9	13,0	11,6	13,4	16,5	21,7	28,4	31,6	4,3	4,3	5,0
Ανεργία % ηλικιωμένων 55-64 [22]				6,1	5,4	5,0	6,2	6,8	6,8		7,2	7,7	3,7	3,4	3,2	4,6	6,2	8,4	13,5	16,2	2,4	2,4	3,4
Μακροχρόνια ανεργία % πληθυσμού 15-64 [28]				45,9	42,7	36,9	33,1	39,8	42,7		44,2	47,1	54,1	49,6	47,0	40,3	44,6	49,3	59,1	67,0	31,6	30,1	26,5
Διαφορά ανεργίας μεταξύ μη ΕΕ & ΕΕ-πολιτών, 20-64 [71]				7,5	7,3	7,6	10,7	10,5	10,9		11,4	11,6	-1,5	-1,3	-1,5	0,6	2,5	4,3	11,2	12,4	4,3	2,7	2,6
Ανεργία % πληθυσμού 25-64, με κατώτερη Β'βάθμια εκπ/ση (επίπ. 0-2) [62]				9,9	9,2	9,7	12,8	14,1	14,7		16,7	17,9	7,3	7,1	6,9	8,9	11,9	17,0	25,1	28,7	5,7	6,2	8,4
Ανεργία % πληθυσμού 25-64, με τριτοβάθμια εκπ/ση (επίπ. 5-8) [64]				4,1	3,6	3,4	4,5	4,9	5,0		5,6	5,9	6,4	6,1	5,7	6,7	8,8	13,0	17,1	19,4	2,4	2,4	3,2
Δαπάνες Πολιτικών Αγοράς Εργασίας, % του ΑΕγχΠ, Επιδόματα (κατ.8-9) [51]				1,07	0,90	0,91	1,34	1,31	1,16	:		:	0,37	0,33	0,46	0,68	0,71	:	:	:	0,82	0,88	1,29
Διάρκεια εργασίμου βίου [44]				33,9	34,0	34,3	34,4	34,6	34,7		35,0	35,2	31,7	31,7	31,8	32,1	32,3	32,0	32,0	32,1	35,1	35,6	35,6
Μέση Ηλικία εξόδου από το εργατικό δυναμικό [43]				61,2	61,2	61,4	61,4	61,5					61,1	61,0	61,4	61,5	:				64,1	:	:
Πληθυσμός % 20-24 με ανώτερη Β'βάθμια εκπ/ση (επίπ 3-4) [55]				65,0	65,0	65,0	65,0	64,7	64,7		64,6	64,6	71,8	72,7	72,6	73,4	74,1	73,4	74,2	74,6	59,3	60,1	61,0
Πληθυσμός % 30-34 με τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπ. 5-8) [56]				29,1	30,2	31,3	32,4	33,9	34,9		36,1	37,2	26,9	26,3	25,7	26,6	28,6	29,1	31,2	34,9	41,3	43,3	46,3
Πληθυσμός % 18-24,εγκατάλειψη εκπ/σης-κατάρτισης (Διαρροή)[58]				15,4	15,0	14,7	14,3	14,0	13,5		12,8	12,0	15,1	14,3	14,4	14,2	13,5	12,9	11,3	10,1	12,2	11,8	11,4
Πληθυσμός % 25-64, συμμετοχή σε εκπ/ση-κατάρτιση (ΔΒΜ) [57]				9,5	9,3	9,4	9,3	9,2	8,9		9,1	10,6	2,0	2,2	3,0	3,3	3,1	2,5	3,0	3,0	7,4	7,5	6,9
Επενδύσεις σε εκπαίδευση % του ΑΕγχΠ (όλα τα επίπεδα) [65]				4,91	4,93	5,04	5,38	5,41	5,25				:	:	:	:	:	:			4,7	4,9	5,7
Κατώτατος Μισθός, σε ΜΑΔ [77]													796	854	865	908	913	921	739	767	1038	1177	1126
Φορολογική επιβάρυνση χαμηλόμισθων [83]				40,0	39,9	39,4	39,2	39,5	39,8		39,9	39,0	36,4	36,0	35,5	35,6	35,8	40,0	39,8	37,1	16,1	14,9	15,0
Μεταβολή ονομαστικού κόστους εργασίας [79]				:	:	:	2,6	1,8	2,4		2,1	1,4	-1,5	5,1	5,5	-0,2	-0,1	-5,9	-9,6	-6,4	4,9	4,6	4,3
Άτομα σε κίνδυνο φτώχειας, % του πληθυσμού [84]				16,5	16,5	16,5	16,4	16,5	16,8		16,8	16,7	20,5	20,3	20,1	19,7	20,1	21,4	23,1	23,1	18,5	17,2	15,5

Πηγή: Eurostat. Στοιχεία από τους αντίστοιχους Πίνακες του Παραρτήματος.

6.4. Συμμετοχή στην αγορά εργασίας, απασχόληση & επιχειρηματικό περιβάλλον

Ο στόχος αύξησης της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και της απασχόλησης αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα και για την περίοδο που διανύουμε. Υπηρετείται από τις ευρωπαϊκές στρατηγικές της Λισσαβόνας και της «Ευρώπης 2020», από την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης, όπως αποτυπώνεται στις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση²²³, τους στόχους των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων²²⁴ αλλά και από τους προσανατολισμούς των κρατών μελών. Παράλληλα οι κυκλικές επιπτώσεις της κρίσης στην απασχόληση, με τη συρρίκνωση της ζήτησης και την αύξηση της ανεργίας, επιβάλλουν την αντιμετώπισή της ως προτεραιότητα με τη λήψη έκτακτων μέτρων ανακούφισης, κυρίως των πιο ευάλωτων ομάδων, με κατά το δυνατό αποφυγή των παθητικών «καθεστώτων παροχών, που λειτουργούν ως τρόποι εξόδου»²²⁵ από την αγορά εργασίας.

Με διαφοροποιήσεις που έχουν να κάνουν με τον προσανατολισμό των παρεμβάσεων προς την κατεύθυνση ενεργοποίησης της προσφοράς ή την κινητοποίηση και υποστήριξη της ζήτησης εργασίας, με τις δεξαμενές άντλησης εργατικού δυναμικού ανάλογα με τα περιθώρια και τις ιδιαίτερες ανάγκες τους καθώς & τα εργαλεία παρέμβασης και τη χρήση των δημόσιων πόρων απαντούν στην πρόκληση οι δύο χώρες, που μελετάμε.

Η Ελλάδα επικεντρώνεται στη «διασφάλιση της ποιότητας» και ελκυστικότητας των ενεργητικών πολιτικών, τον προσανατολισμό τους σε κατηγορίες με ιδιαίτερες δυσκολίες πρόσβασης στην απασχόληση (μακροχρόνια άνεργοι, νέοι, γυναίκες, ειδικές ομάδες), ενισχύοντας παράλληλα τη «χωρική διάσταση» των παρεμβάσεων σε περιφέρειες με χαμηλές επιδόσεις απασχόλησης & αναπτυξιακή δυναμική. Πόροι του νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013, υποστηρίζουν Ολοκληρωμένες δράσεις κοινωνικής ένταξης²²⁶, που περιλαμβάνουν προπαρασκευαστικές ενέργειες προκατάρτισης, συμβουλευτικής και τοπικά σχέδια κοινωνικής ένταξης. Παρόλα αυτά, οι δαπάνες ενεργητικών πολιτικών εξακολουθούν να παραμένουν χαμηλές, ενώ παρατηρείται αύξηση των επιδομάτων ανεργίας ως απόρροια της κρίσης.

Προς την κατεύθυνση ενίσχυσης της ζήτησης νέων εργαζομένων, χρησιμοποιείται, ιδιαίτερα μετά την έναρξη της κρίσης, ο μηχανισμός επιδότησης της απασχόλησης²²⁷. Με τον τρόπο αυτό, όμως, δεν αντιμετωπίζεται ολοκληρωμένα η εξάλειψη των αντικινήτρων

223(a) Συμβούλιο (2005) (b) Συμβούλιο (2008) (c) Συμβούλιο (2010).

224Συμβούλιο (2006a), Κεφάλαιο II, άρθρο 3, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L210/36-37).

225Συμβούλιο (2006b), σ.12.

226(a) Υπουργείο Οικονομικών (2008), σ.62 & (b) Υπουργείο Απασχόλησης (2007), σ.σ.22-24.

227(a) Υπουργείο Οικονομικών (2005), σ.52 & (b) Επιτροπή (2009), σ.4.

για την ανάληψη εργασίας²²⁸ αφενός και αφετέρου ο ρόλος του ως μέτρο ενεργητικής πολιτικής είναι αμφιλεγόμενος²²⁹. Μια ουσιαστικότερη ενίσχυση της ζήτησης, που θα μπορούσε να διευκολυνθεί από τη δημιουργία ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος αντιμετωπίζεται με παρεμβάσεις κάτω από τις κατευθυντήριες γραμμές των μικροοικονομικών πολιτικών. Σημαντικό μέρος των παρεμβάσεων αφορά στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης με μοχλό το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-13, απ' όπου αναμένεται η βελτίωση του κανονιστικού, ελεγκτικού και εκτελεστικού πλαισίου με θετικό αντίκτυπο μεταξύ άλλων στην επιχειρηματικότητα και τον ανταγωνισμό. Από την Επιτροπή διαπιστώνονται «αισιόδοξα δείγματα προόδου»²³⁰ και «βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση» αλλά και καθυστερήσεις σε βασικά μέτρα, όπως ο χρόνος σύστασης επιχειρήσεων, μετάθεση του στόχου αύξησης των επενδύσεων σε Έρευνα-Ανάπτυξη και αργή πρόοδο για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης²³¹.

Παρεμβάσεις συγκράτησης του μισθολογικού κόστους της εργασίας²³², που θα μπορούσαν να καταστήσουν ανταγωνιστικότερη την ελληνική αγορά εργασίας και να επηρεάσουν θετικά τη ζήτηση εισάγονται μόνο κάτω από το βάρος της απότομης μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας, της άμεσης πίεσης που ασκεί η ανισορροπία των μακροοικονομικών μεγεθών και των παροτρύνσεων των ευρωπαϊκών οργάνων²³³, κυρίως μετά από το 2010 (-22% έως το 2013). Ταυτόχρονα το ίδιο διάστημα το μη μισθολογικό κόστος της εργασίας αυξάνει σημαντικά παρά τις επιμέρους στοχευμένες μειώσεις, που αποσκοπούν κυρίως στην ανάσχεση του κοινωνικού κόστους από απολύσεις προσωπικού²³⁴. Πάντως, οι όποιες παρεμβάσεις στο πεδίο αυτό δεν φαίνεται να αντιστρέφουν την πτωτική τάση της επενδυτικής δραστηριότητας, τουλάχιστον άμεσα, και την καθοδική πορεία της απασχόλησης.

Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της προόδου αναφορικά με την ενεργοποίηση της απασχόλησης, τον έλεγχο της ανεργίας και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης αναδεικνύει σημαντική υστέρηση στο πεδίο. Η πλήρης νοήματος επισήμανση της

228Επιτροπή (2006a), p.66.

229Ωστόσο σύμφωνα με ορισμένες οικονομετρικές εκτιμήσεις η αποτελεσματικότητα των επιδοτήσεων στην καθαρή αύξηση της απασχόλησης περιορίζεται σημαντικά εξαιτίας των πιέσεων που αυτές ασκούν στην αύξηση του γενικού επιπέδου των μισθών (Cahuc P. and Zylberberg A, 2004:126). Άλλοι συγγραφείς ωστόσο, υποστηρίζουν ότι η συνολική απασχόληση θα μπορούσε να αυξηθεί με τις επιδοτήσεις, εφόσον αυτές συμπληρώνουν τους χαμηλούς μισθούς οι οποίοι χρηματοδοτούνται με την υψηλή φορολογία ή τις ασφαλιστικές εισφορές των υψηλών μισθών κι έτσι ενδέχεται να περιοριστεί η ελαστικότητα της ζήτησης εργασίας χαμηλών δεξιοτήτων με γενικότερο στόχο τη συνολική αύξηση της απασχόλησης της οικονομίας. Δημουλάς Κώστας, Μιχαλοπούλου Καίτη (2008), σ.σ.32-33.

230Επιτροπή (2006d), σ.16.

231Επιτροπή (2007a), σ.8.

232Υπουργείο Οικονομικών (2011), σ.σ.5-6.

233Υπουργείο Οικονομικών (2011), σ.σ.13-14.

234Υπουργείο Οικονομικών (2011), σ.35.

Επιτροπής στην αρχή της περιόδου ότι το «ΕΠΜ (σ.σ. 2005-8:46) υποθέτει σταθερή οικονομική ανάπτυξη και ζήτηση εργασίας τα επόμενα χρόνια»²³⁵ έρχεται να επιβεβαιωθεί από τη δυσμενή συγκυρία που ακολουθεί και απομακρύνει την επίτευξη των στόχων της Ελλάδας καθώς αυτοί τοποθετούνταν αποκλειστικά μέσα σε ένα αισιόδοξο σενάριο ανάπτυξης. Η αρνητική ανάπτυξη της απασχόλησης και η ραγδαία επιδείνωση της ανεργίας πλήττει ιδιαίτερα τις κατηγορίες με την ασθενέστερη σύνδεση με την αγορά εργασίας, τις γυναίκες (-7,4%, +17,7%), τους νέους (-12,4%, +33,3%), τους μετανάστες (ανεργία από -1,5% σε +12,4%)· οι έτσι και αλλιώς χαμηλές επενδύσεις σε ενεργητικά μέτρα αδυνατούν υπ' αυτές τις συνθήκες να συγκρατήσουν τη μακροχρόνια ανεργία, που αγγίζει το 67% των ανέργων ενώ το ποσοστό κάτω από το εθνικό όριο φτώχειας προσεγγίζει (2013) το ¼ του πληθυσμού αποκλίνοντας θετικά κατά 6,5 ποσοστιαίες μονάδες από ένα σχετικά σταθερό ευρωπαϊκό μέσο της περιόδου. Σε χωρικό επίπεδο γίνεται αισθητή μια μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στην ανεργία (κυρίως μετά το 2008 - [Πίνακας παρ. 73](#)) και σημαντική αύξηση αυτών στην απασχόληση (μετά το 2010 - [Πίνακας παρ. 72](#))²³⁶.

Σ την ποιότητα & οικονομική ανταγωνιστικότητα του εργατικού της δυναμικού από κοινού με τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας & εξωστρέφειας της οικονομίας²³⁷ της με βελτίωση των επενδύσεων σε Έρευνα - Ανάπτυξη και Καινοτομία²³⁸ επιλέγει μέσω των Μεταρρυθμιστικών Προγραμμάτων της να εστιάσει η Ιρλανδία. Ρυθμίσεις συγκράτησης του κόστους εργασίας σε σχέδιο συμφωνίας με τους κοινωνικούς εταίρους κινούνται προς τη κατεύθυνση αυτή καθώς και τη σταθεροποίηση των δημόσιων οικονομικών που έχει ανάγκη η χώρα²³⁹ με παράλληλη σταθερή αύξηση του κατώτατου μισθού την ίδια περίοδο. Ωστόσο, οι πόροι που προορίζονται για την αγορά εργασίας, όπως αποτυπώνονται στο τομεακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επενδύσεις στο Ανθρώπινο Κεφάλαιο 2007-2013²⁴⁰ είναι εξαιρετικά περιορισμένοι, υπολειπόμενοι κατά πολύ από τις επενδύσεις της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και καθιστώντας αναγκαία μια πιο εστιασμένη και στρατηγική επιλογή των προτεραιοτήτων.

Ενεργητικά Προγράμματα που περιλαμβάνουν κατάρτιση και υποστηρικτικές υπηρεσίες απευθύνονται σε άτομα με ασθενή σύνδεση με την αγορά εργασίας και ειδικές ομάδες, στοχεύοντας στην τόνωση της συμμετοχής και την κοινωνική ένταξη ενώ μεγαλύτερη έμφαση δίνεται τώρα και στους άνεργους, που αυξάνουν σημαντικά²⁴¹.

235Επιτροπή (2006a), p.p.66-67.

236Η αύξηση της ανεργίας επηρεάζει με λιγότερο διαφοροποιημένο τρόπο τις περιφέρειες απ' ότι η μείωση της απασχόλησης το ίδιο διάστημα.

237(a) Επιτροπή (2006a), p.p.77-79 & (b) Department of the Taoiseach (2011), p.9.

238Επιτροπή (2006d), σ.22.

239(a) Department of the Taoiseach (2008), p.25 & (b) Department of the Taoiseach (2011), p.5.

240Department of Employment (2009), p.p.118 & 125.

241Department of the Taoiseach (2008), p.p.13, 59 & 64.

Αξιοσημείωτο είναι ότι ο γυναικείος πληθυσμός συγκριτικά με τον ανδρικό διατηρεί πιο ισχυρούς δεσμούς με την αγορά εργασίας μετά την κρίση²⁴². Παράλληλα μια ολοκληρωμένη στρατηγική αντιμετώπισης των στενώσεων σε δυναμικό υψηλής ειδίκευσης προωθεί τη ζήτηση μέσω της οικονομική μετανάστευσης ενισχύοντας σημαντικές πτυχές ενσωμάτωσης και διαχείρισης της διαφορετικότητας²⁴³.

Με δεδομένο για την Ιρλανδία ότι (α) όλη αυτή, την κρίσιμη περίοδο, καταφέρνει να συγκρατήσει το ρυθμό ανάπτυξης σταθερά πάνω από τον ευρωπαϊκό μ.ό. και την παραγωγικότητα της εργασίας σε πολύ υψηλό επίπεδο αλλά και (β) λόγω των περιθωρίων, που της παρέχει η ανάπτυξη, το προηγούμενο διάστημα, της αγοράς εργασίας, οι επιπτώσεις της ύφεσης στην απασχόληση, παρότι σημαντικές για τη χώρα, δεν προσλαμβάνουν το δραματικό χαρακτήρα των αντίστοιχων ελληνικών. Μια υπολογίσιμη ανάσχεση των επιπτώσεων της κρίσης αντανακλάται, και είναι ιδιαίτερα σημαντικό αυτό, στον κοινωνικό δείκτη των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια, το ποσοστό των οποίων βαίνει μειούμενο και σταθερά κάτω από το μ.ό. της ΕΕ. Η απασχόληση καταγράφει απώλειες σε όλες τις κατηγορίες πληθυσμού, κυρίως, όμως, στους νέους (-21,3%) & στον ανδρικό πληθυσμό (-12,8%) λόγω της υποχώρησης του κατασκευαστικού και οικοδομικού τομέα²⁴⁴. Πιο ήπια είναι η μείωση της γυναικείας απασχόλησης υποστηριζόμενη πιθανώς από την αύξηση το ίδιο διάστημα της μερικής απασχόλησης. Στους νέους επίσης εντοπίζεται η μεγαλύτερη επιδείνωση της ανεργίας (+18,2%) ενώ ενισχύεται η δυναμική και της «παραδοσιακά» ελεγχόμενης μακροχρόνιας ανεργίας (+29%). Η επιδείνωση της κατάστασης γίνεται αισθητή και σε χωρικό επίπεδο, όπου μετά από μία περίοδο απόσβεσης των περιφερειακών ανισοτήτων σημειώνεται άνοιγμα της ψαλίδας τόσο στην απασχόληση όσο και την ανεργία (βλ. [Πίνακες παρ. 74 & 75](#)). Σημαντικοί πόροι κατευθύνονται από κοινού σε ενεργητικά και παθητικά μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας²⁴⁵ με μια προοδευτική αποκλιμάκωση των επιδομάτων και ενίσχυση των πρώτων μετά το 2010. Αισθητή πάντως γίνεται μια γενική βελτίωση των επιδόσεων τα δύο τελευταία έτη.

6.5. Λειτουργία αγορών εργασίας με ευελιξία για τον εργοδότη και ασφάλεια & ελκυστικότητα για τον εργαζόμενο

Aπό τις ως τώρα προσπάθειες συντονισμού, διαπιστώνεται από τα ευρωπαϊκά όργανα ότι σημαντικές περιοχές των πολιτικών απασχόλησης εκφεύγουν της προσοχής των κρατών μελών ή προσεγγίζονται κατά τρόπο μη ισορροπημένο. Πολιτικές και μέτρα που αποσκοπούν σε μια βελτιωμένη και ευπροσάρμοστη λειτουργία των αγορών εργασίας είτε διακρίνονται από ασάφεια είτε παραβλέπουν τους περιορισμούς, στους οποίους υπόκεινται οι βασικοί εμπλεκόμενοι στη διαδικασία της αγοράς, εργατικό δυναμικό και εργοδοσία. Βασικές πτυχές με αντίκτυπο στην οικονομική-παραγωγική

242Department of the Taoiseach (2011), p.8.

243(a) Department of the Taoiseach (2008), p.13 & (b) Επιτροπή (2009), σ.5.

244Department of the Taoiseach (2011), p.7.

245Επιτροπή (2009), σ.9.

δραστηριότητα, που πρέπει να διευθετηθούν, όπως ο συμβατικός χρόνος απασχόλησης, το κόστος εργασίας, οι δεξιότητες του εργατικού δυναμικού σε σχέση με τις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς, η οργάνωση της εργασίας, η κινητικότητα, η πρόβλεψη και η διαχείριση των οικονομικών αναδιαρθρώσεων, ο βαθμός προστασίας και ασφάλειας της εργασίας, η ύπαρξη κινήτρων και διευκολύνσεων εκούσιας συμμετοχής στην αγορά εργασίας, η βελτίωση των εταιρικών σχέσεων, δεν αντιμετωπίζονται από τα κράτη μέλη κατά τρόπο ολοκληρωμένο. Επιπλέον μια γενική προσπάθεια διευθέτησης των παραπάνω, στη βάση των αρχών βιωσιμότητας και αποτελεσματικότητας των δημόσιων οικονομικών και των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, παραμένει ανεπαρκής. Ως αποτέλεσμα, οι ευρωπαϊκές αγορές εργασίας παραμένουν κατακερματισμένες και ανομοιογενείς, δυσχεραίνοντας την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας²⁴⁶.

Ως κρίσιμα ζητήματα με αντίκτυπο στη λειτουργία της ελληνικής αγοράς εργασίας έχουν ήδη επισημανθεί η χαμηλή διείσδυση νέων μορφών συμβατικής σχέσης, η ανεπαρκής χρησιμοποίηση του ευέλικτου χρόνου για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων ή για την αναδιοργάνωση της εργασιακής διαδικασίας, η ανεπάρκεια των μηχανισμών ελέγχου της αγοράς εργασίας, η περιορισμένη κινητικότητα και η αναποτελεσματικότητα των ενεργητικών προγραμμάτων στην υποστήριξη των μεταβάσεων, η χαμηλή συμμετοχή στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση, το εύρος της αδήλωτης εργασίας. Κάποια από τα ζητήματα αυτά επαναπροσεγγίζονται. Δίδεται επιπλέον βαρύτητα στη μερική απασχόληση με θεσμική της κατοχύρωση στο Δημόσιο για γυναίκες και ευπαθείς ομάδες (Ν.3250/2004) και αίρονται αντικίνητρα (ο χρόνος μερικής απασχόλησης εξομοιώνεται συνταξιοδοτικά με το χρόνο πλήρους), που ενισχύουν το μερίδιό της στην αγορά εργασίας αν και η ακούσια αποδοχή της από ένα σημαντικό τμήμα εργαζομένων επισημαίνεται ως πρόβλημα²⁴⁷. Διευθετείται σε ευέλικτη βάση ο χρόνος εργασίας (Ν. 3385/2005), παρέχονται κάποια κίνητρα γεωγραφικής κινητικότητας, γίνονται κάποια πρώτα βήματα διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες από το Παρατηρητήριο Απασχόλησης²⁴⁸. αργότερα προωθείται για τον ίδιο σκοπό η λειτουργία Συστήματος στα πλαίσια του Εθνικού Συστήματος Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ) υποστηριζόμενο από το ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013²⁴⁹. Για την αντιμετώπιση του φαινομένου της αδήλωτης εργασίας αυστηροποιούνται οι έλεγχοι και οι ποινές και προωθείται η διαλειτουργικότητα των πληροφοριακών συστημάτων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών αλλά μια ακριβέστερη μέτρηση και ανάλυση των αιτιών για το σχεδιασμό αποτελεσματικών πολιτικών παρεμβάσεων εξακολουθεί να βρίσκεται σε προπαρασκευαστικό στάδιο²⁵⁰.

246(a) Συμβούλιο (2006b), σ.σ.6-7, 10, 13-15 (b) Επιτροπή (2006c), σ.σ.6, 11 (c) Συμβούλιο (2009), σ.σ.4-5, 7-8 (d) Επιτροπή (2009), σ.σ.7, 9-10 (e) Ευστράτογλου Άγγελος (2006), σ.σ.62-72.

247Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2009), σ.27.

248Υπουργείο Οικονομικών (2005), σ.σ.45-55.

249Υπουργείο Οικονομικών (2008), σ.σ.62-63.

250Υπουργείο Οικονομικών (2008), σ.σ.66-67.

Αρκετά από τα παραπάνω αποτελούν αντικείμενο μιας πιο ολοκληρωμένης προσέγγισης, που εμπλέκει τους κοινωνικούς εταίρους, όπως ο εκσυγχρονισμός του εργατικού δικαίου (Πράσινη Βίβλος), η προστασία και ενίσχυση της ελκυστικότητας των άτυπων μορφών απασχόλησης, η διευκόλυνση των μεταβάσεων, η αποσαφήνιση του πλαισίου για τη μισθωτή απασχόληση & αυτοαπασχόληση, η αδήλωτη εργασία²⁵¹. Ωστόσο ένα στρατηγικό πλαίσιο για την «ευελιξία με ασφάλεια» μόλις ξεκινά και προσεγγίζεται με προσοχή από τους κοινωνικούς εταίρους²⁵².

Η παγκόσμια κρίση του 2008-9 αποκαλύπτει την ακαμψία της ελληνικής αγοράς εργασίας ως ένα από τα τρωτά σημεία της οικονομίας, που συντείνει στην απώλεια ανταγωνιστικότητας²⁵³. Η εφαρμογή όλων αυτών των κρίσιμων ζητημάτων, συμπεριλαμβανομένου του εργατικού κόστους, θα αντιμετωπιστεί εσπευσμένα υπό το κράτος της οικονομικής μεταστροφής προς διάσωση των δημόσιων οικονομικών και αποφυγή ανεξέλεγκτου κοινωνικού κόστους. Με το Ν. 3845/2010 και τις μετέπειτα αναθεωρήσεις του (Ν. 3863/2010, 3899/2010) καθώς και το Ν. 3846/2010 ελαστικοποιείται το σύστημα διαπραγμάτευσης των μισθών και καθιερώνεται ένας νέος τύπος διαπραγμάτευσης σε επίπεδο επιχείρησης, οι «ειδικές επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις», νομοθετούνται νέες ευέλικτες μορφές απασχόλησης, εισάγεται μειωμένος κατώτατος μισθός στο 80-85% του κατώτατου ορίου των συλλογικών συμβάσεων για τα άτομα έως 25 ετών, ώστε να διευκολυνθεί η απασχόληση των νέων²⁵⁴, ρυθμίζονται ζητήματα χρόνου εργασίας και εργασιακών σχέσεων.

Με περιορισμένες πολιτικές και προσανατολισμένες κατά το πλείστον σε μια αποδοτικότερη οργάνωση της παραγωγικής διαδικασίας παρεμβαίνει η Ιρλανδία στην αγορά εργασίας. Το διάστημα αυτό βρίσκεται σε εξέλιξη μια εθνική Στρατηγική ανάπτυξης νέων καινοτόμων και πιο παραγωγικών μορφών οργάνωσης της εργασίας -υποστηριζόμενη από το Ταμείο Καινοτομίας (Workplace Innovation Fund - WIF)- πάνω σε πέντε άξονες: καινοτομία, ικανότητα αλλαγής, δεξιότητες, πρόσβαση σε ευκαιρίες, ποιότητα εργασιακής ζωής²⁵⁵. Παράλληλα σε μια προσπάθεια εκσυγχρονισμού του εργατικού δικαίου (απλούστευση, εναρμονισμός και ενοποίηση του δικαίου επίλυσης εργατικών διαφορών)²⁵⁶ αναζητούνται τρόποι εξισορρόπησης μεταξύ των νέων ευέλικτων μορφών οργάνωσης της εργασίας και της προστασίας και των δικαιωμάτων των

251Υπουργείο Οικονομικών (2008), σ.σ.59-60.

252Επιτροπή (2007a), σ.10.

253Συμβούλιο (2011c), Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (2011/C 213/04).

254Υπουργείο Οικονομικών (2011), σ.σ.26-27 & 34-35.

255(a) Department of the Taoiseach (2005), p.46 & (b) Department of the Taoiseach (2008), p.40.

256Department of the Taoiseach (2005), p.47.

εργαζομένων όλων των κατηγοριών με σεβασμό στην «εθελοντική παράδοση και φύση των εργασιακών σχέσεων» της χώρας²⁵⁷.

Προκειμένου να ενισχυθούν οι ευέλικτες μορφές εργασίας, αίρονται αντικίνητρα (αναθεώρηση των επιδομάτων ανεργίας για άτομα μερικής απασχόλησης)²⁵⁸ ενώ αυξάνουν σημαντικά και τα επίπεδα της μερικής απασχόλησης συμβάλλοντας στη συγκράτηση της ανεργίας. Μια πρόκληση, που αντιμετώπιζε η χώρα το προηγούμενο διάστημα και συγκέντρωνε τις συστάσεις των ευρωπαϊκών οργάνων, φαίνεται να αντιμετωπίζεται αποτελεσματικά παρά τη δυσμενή συγκυρία: η διαφορά των μισθών μεταξύ των φύλων περιορίζεται αρκετά, σε επίπεδα κάτω από το μ.ό. της ΕΕ, ενώ γι' αυτό σημαντικός είναι ο αντίκτυπος, που αποδίδεται στην εισαγωγή του κατώτατου μισθού²⁵⁹.

Σε γενικές γραμμές υπάρχει η εκτίμηση, με βάση τα στοιχεία ανάπτυξης της απασχόλησης το προηγούμενο διάστημα, ότι η χώρα έχει επιτύχει ένα μεγάλο βαθμό ευελιξίας με ασφάλεια, που αποδίδεται στην εφαρμογή ισορροπημένων πολιτικών εργατικών δικαιωμάτων, κοινωνικών παροχών, φορολογίας εισοδήματος, κατάρτισης, διευκόλυνσης των μεταβάσεων από την ανεργία στην απασχόληση και κυρίως χάρη σε έναν καλό μηχανισμό κοινωνικής εταιρικότητας²⁶⁰.

6.6. Ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου μέσω της εκπαίδευσης και κατάρτισης

Aν και η ζωτική σημασία των δεξιοτήτων για τις οικονομίες της γνώσης αναγνωρίζεται γενικά από τα κράτη μέλη²⁶¹, η επίτευξη & διατήρηση μιας αντιστοιχίας ανάμεσα στη ζήτηση από την αγορά και στις προσφερόμενες δεξιότητες των εργαζομένων δεν είναι μια εύκολη υπόθεση. «Η ετερογένεια, ανάμεσα στα χαρακτηριστικά των εργαζομένων και των θέσεων εργασίας»²⁶² & «οι ατέλειες των αγορών εργασίας»²⁶³ (λ.χ. ελλιπής πληροφόρηση των συμμετεχόντων: εργαζομένων & επιχειρήσεων) καθιστούν «αναπόφευκτη σε όλες τις οικονομίες μια κάποια ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης δεξιοτήτων»²⁶⁴. Τη δυσχέρεια αποκατάστασης αυτής της

257Department of the Taoiseach (2008), p.64.

258Department of the Taoiseach (2005), p.47.

259Department of the Taoiseach (2008), p.81.

260Department of the Taoiseach (2008), p.p.62-63.

261Συμβούλιο (2006b), σ.σ.7 & 15-17.

262Kaufman 1986:5, στο Ευστράτογλου Άγγελος (2006), σ. 70.

263CEDEFOP (2014), σ.σ.1-4.

264CEDEFOP (2014), σ.σ.1-4.

αναντιστοιχίας στο βαθμό που αυτή είναι εφικτή, επιτείνει η σύγχρονη «μεταβαλλόμενη πολυπλοκότητα των θέσεων εργασίας»²⁶⁵ που καθοδηγείται από την εξέλιξη των επιστημών-τεχνολογιών και την ένταση του οικονομικού ανταγωνισμού, μια συνθήκη την οποία μοιράζονται, έστω και σε διαφορετικό βαθμό, οι κύριοι μέτοχοι της αγοράς εργασίας (απασχολούμενοι & επιχειρήσεις)²⁶⁶. Λόγω αυτών ακριβώς των περιορισμών στην επίτευξή της, η αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης δεξιοτήτων αποκτά ρόλο ρυθμιστικό της ανάπτυξης, της απασχόλησης και κατ' επέκταση της κοινωνικής συνοχής²⁶⁷.

Παρά τις μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις των κρατών μελών, ώστε να ανταποκριθούν στις ανάγκες της οικονομίας σε ανθρώπινο κεφάλαιο και να αντιμετωπίσουν το επίμονο πρόβλημα της διαρθρωτικής ανεργίας, μια συνολική προσέγγιση, που να υπερβαίνει τον κατακερματισμό των λαμβανόμενων μέτρων, διαπιστώνεται συχνά ότι αποτελεί συνεχή πρόκληση²⁶⁸. Έντονες διαρθρωτικές αναντιστοιχίες εντοπίζονται στο σταθερά υψηλό και δραματικά αυξανόμενο μετά το 2008 ποσοστό της νεανικής ανεργίας ενώ ένδειξη αποτελεί και το γεγονός της χαμηλής συμμετοχής των ενηλίκων στην διά βίου μάθηση²⁶⁹. Το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Νεολαία²⁷⁰, που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου 2005, εισάγει στις Ευρωπαϊκές Στρατηγικές Απασχόλησης και Ενσωμάτωσης την οριζόντια διάσταση της νεολαίας & άξονες δράσης, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή μέτρων, που αποσκοπούν στη «βελτίωση της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της κινητικότητας, της επαγγελματικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ευρωπαίων νέων» και σε μια συστηματική παρακολούθηση της προόδου. Ωστόσο, η ανταπόκριση των κρατών μελών είναι συγκρατημένη²⁷¹ και τα αποτελέσματα (ποσοστό απασχόλησης, ανεργίας) σε ευρωπαϊκό επίπεδο πολύ πρόσκαιρα.

Mέσω κυρίως των δύο τομεακών Προγραμμάτων²⁷² «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» και «Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση» επιχειρούνται αυτή την περίοδο, με ενισχυμένη τη χωρική διάσταση, παρεμβάσεις βελτίωσης της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και ελκυστικότητας της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης²⁷³. Έμφαση δίνεται επίσης στη μεταξύ των συστημάτων αλληλουχία και

265CEDEFOP (2014), σ.σ.1-4.

266CEDEFOP (2014), σ.σ.1-4.

267Συμβούλιο (2009), σ.9.

268Συμβούλιο (2006b), σ.σ.7 & 15-17.

269(a) CEDEFOP (2014), σ.σ.1-4.& (b) Συμβούλιο (2009), σ.6.

270(a) Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2005), σ.σ.19-20 & (b) Επιτροπή (2005d), σ.σ.2-5.

271Συμβούλιο (2006b), σ.16.

272(a) Υπουργείο Απασχόλησης (2007), σ.σ.95-98 & (b) Υπουργείο Παιδείας (2007b), σ.σ.140-144 & 158-162.

σύνδεσή τους με την αγορά εργασίας (πρακτική άσκηση, Συμβουλευτική & Επαγγελματικός Προσανατολισμός - ΣΕΠ). Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση διευκολύνεται η πρόσβαση μέσω συστημάτων οικονομικής βοήθειας και βελτιώνεται η σύνδεση των Πανεπιστημίων με τις Επιχειρήσεις (χορηγία κεφαλαίων σε υπηρεσίες, που διευκολύνουν την υλοποίηση σχεδίων και τη μεταφορά γνώσεων)²⁷⁴. Ωστόσο, η ποιότητα της εκπαίδευσης και κατάρτισης, η σύνδεσή τους με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, η ποιότητα του εργατικού δυναμικού, η συμμετοχή στην κατάρτιση, η εγκατάλειψη του εκπαιδευτικού συστήματος, οι επενδύσεις και οι δυσκολίες εισόδου των νέων στην αγορά εργασίας αποτέλεσαν και την περίοδο αυτή σταθερό πεδίο συστάσεων για τη χώρα²⁷⁵. Μετά το 2010, η ποιότητα του ανθρώπινου κεφαλαίου εκτιμάται ως ένα από τα διαρθρωτικά εμπόδια που δυσχεραίνουν την ανάπτυξη της χώρας και η αναμόρφωση της εκπαίδευσης και κατάρτισης αποτελεί το όχημα για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων.

Η απόδοση των παρεμβάσεων δεν γίνεται ιδιαίτερα αισθητή μέχρι το τέλος της περιόδου. Βελτίωση, στο 10,1% το 2013, παρουσιάζει μόνο ο δείκτης σχολικής διαρροής, κυρίως μετά το 2010 (-3,4%). Το ποσοστό αποφοίτων (20-24 ετών) δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αν και σημαντικά υψηλότερο του μ.ό. της ΕΕ παραμένει σχετικά αμετάβλητο (74,6% το 2013) και πίσω από το στόχο 85% της Λισσαβόνας. Οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας (30-34 ετών) στο 34,9% (37,2% ΕΕ) και σε απόσταση από το στόχο 40% της ΕΕ-2020. Η συμμετοχή στη Διά Βίου Μάθηση στο 3% (10,6% ΕΕ) και μακριά από το στόχο 6% της χώρας για το 2015²⁷⁶. Οι δαπάνες των ενεργητικών προγραμμάτων κατάρτισης περιορίζονται στο ελάχιστο ιδιαίτερα μετά το 2008 και ο στόχος του 5% επί του ΑΕγχΠ για την εκπαίδευση, στην αρχή ακόμα της περιόδου αυτής, καλύπτεται από ασάφεια²⁷⁷. Τέλος, η ανεργία των νέων προσεγγίζει στο απόγειό της το 60% (2013).

Το αναγνωρισμένο ως απειλή²⁷⁸ στην ανταγωνιστικότητα της Ιρλανδίας έλλειμμα δεξιοτήτων και οι επίμονες συστάσεις των ευρωπαϊκών οργάνων καθ' όλο το προηγούμενο διάστημα θέτουν αυτήν την περίοδο σε εφαρμογή μια μακροπρόθεσμη στρατηγική ανάπτυξης της προσφοράς δεξιοτήτων, στη βάση των ευρημάτων και προβλέψεων σχετικής Ομάδας Εμπειρογνομητών²⁷⁹. Στόχος μια διπλή αναβάθμιση του επιπέδου προσόντων των νέων και του εγχώριου εργατικού δυναμικού

273Ολοκληρωμένο πλαίσιο Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, αναθεώρηση θεσμικού πλαισίου, δικτύωση δομών, κίνητρα συμμετοχής, νέες μορφές εκπαίδευσης με χρήση ΤΠΕ, συνάρθρωση ειδικοτήτων, προγράμματα σπουδών, επαγγελματικά δικαιώματα.

274Συμβούλιο (2009), σ.16.

275(a) Επιτροπή (2006d), σ.σ.16-17 (b) Επιτροπή (2007a), σ.11.

276Επιτροπή (2007a), σ.9.

277Επιτροπή (2007a), σ.9.

278(a) Department of Employment (2000), p.44 & (b) Department of Employment (2009), p.33.

279Πρόκειται για την ομάδα εμπειρογνομητών Expert Group on Future Skills Needs, που είχε συσταθεί το προηγούμενο διάστημα.

μέσω ποιοτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της προσέλκυσης εξειδικευμένου δυναμικού μέσω της οικονομικής μετανάστευσης. Το στόχο αυτό, ο οποίος είναι οριζόντιος, στο σύνολο των περιοχών Επιστήμης-Τεχνολογίας και Καινοτομίας, Επιχειρήσεων και Έρευνας του Εθνικού Σχεδίου Ανάπτυξης (NDP 2007-13), υποστηρίζουν υπολογίσιμα εθνικά κεφάλαια (20 δισ. €)²⁸⁰.

Για τη διερεύνηση των επαγγελματικών τάσεων της αγοράς, τη ζήτηση δεξιοτήτων, την ενεργοποίηση της συμμετοχής σε δράσεις κατάρτισης εργοδοτών και εργαζομένων και την υποβοήθηση του έργου των διαμορφωτών πολιτικής κινητοποιείται ένα ευρύ εγχώριο δυναμικό (διϋπουργική επιτροπή, Εμπειρογνώμονες, η Εθνική Υπηρεσία Απασχόλησης) μέσω στατιστικών ερευνών, μελετών και αναλύσεων²⁸¹. Τα ενεργητικά προγράμματα και πρωτοβουλίες της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και των επιχειρήσεων (Skillnets: δικτύωση επιχειρήσεων με σκοπό την από κοινού παροχή κατάρτισης) συγχρονίζονται με το στρατηγικό στόχο προωθώντας και επιτυγχάνοντας την ανάπτυξη μιας «ισχυρής μαθησιακής κουλτούρας»²⁸² στο χώρο δουλειάς ενώ δίνεται ιδιαίτερη προτεραιότητα σε άτομα με χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων.

Οι δεσμεύσεις για την ανάπτυξη της στρατηγικής γίνονται με ικανοποίηση δεκτές από τα ευρωπαϊκά όργανα και το γεγονός καταγράφεται στα ισχυρά σημεία της χώρας²⁸³. Ως το τέλος αυτής της περιόδου οι δείκτες προόδου καταγράφουν σημαντική βελτίωση και η Ιρλανδία επιτυγχάνει μεγάλο μέρος των ευρωπαϊκών και εθνικών στόχων: (α) η συμμετοχή 7,3% στη Διά Βίου Μάθηση είναι η μόνη με σχετική στασιμότητα διευρύνοντας έτσι και την απόσταση από το μ.ό. της ΕΕ 10,6% (β) μια σημαντική απόσταση (5,7%) που τη χώριζε από το μ.ό. ΕΕ στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση περιορίζεται στο 1,3%, αν και απέχει ακόμη αρκετά από το στόχο 85% (Λισσαβόνα) (γ) η σχολική εγκατάλειψη περιορίζεται σε 8,4% (ΕΕ 12%) (δ) το ποσοστό τριτοβάθμιας εκπαίδευσης 52,6% (ΕΕ 37,2%) βελτιώνεται κατά 11 περίπου ποσοστιαίες μονάδες από το 2006 (ε) οι επενδύσεις στην εκπαίδευση αυξάνουν από 4,7% σε 6,2% (2006-11) αποκλίνοντας θετικά από το μ.ό. της ΕΕ κατά 1% περίπου. Τέλος η νεανική ανεργία, ως ένδειξη διαρθρωτικών προβλημάτων στην αγορά εργασίας, κινείται ως το 2008 σε χαμηλότερα επίπεδα του μέσου ευρωπαϊκού για να ακολουθήσει στη συνέχεια την ανοδική τροχιά της συνολικής ανεργίας, υποδεικνύοντας και τα περιθώρια διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για τη χώρα.

280 Από άποψη επενδύσεων έχει ενδιαφέρον να σημειώσουμε ότι η Προτεραιότητα Ανθρώπινο Κεφάλαιο, ως μία από τις 5 Στρατηγικές Προτεραιότητες που θέτει το Εθνικό Σχέδιο Ανάπτυξης (NDP) υποστηρίζεται από 3 Προγράμματα α) Κατάρτιση & Ανάπτυξη Δεξιοτήτων (7,7 δισ. €), β) Εκσυγχρονισμός των σχολείων & ανάπτυξη (5,1 δισ. €), και γ) Ανώτερη Εκπαίδευση (13,0 δισ. €), συνολικού προϋπολογισμού 25,8 δισ. € από πόρους στο σύνολό τους εθνικούς. Το Πρόγραμμα Human Capital Investment OP 2007-2013 αφορά σε συγχρηματοδοτούμενες δράσεις υποστηριζόμενες από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και οι πιστώσεις του προγράμματος είναι εξαιρετικά περιορισμένες (0,9 δισ. €) σε σχέση με το αντίστοιχο επιχειρησιακό πρόγραμμα της περιόδου 2000-6. (a) Department of Employment (2009), p.p.57-58 & 121 & (b) Department of Finance (2007), p.p.30, 187 & 191.

281 Department of Employment (2009), p.76.

282 Υπουργείο Απασχόλησης (2007), σ.95.

283 Επιτροπή (2006d), σ.22.

6.7. Μεταρρυθμίσεις στη βάση αρχών· εκσυγχρονισμός δημόσιας διοίκησης, συστημάτων και δομών

Κοινό στοιχείο, που μοιράζονται οι δύο εξεταζόμενες περιόδους, αποτελεί η έμφαση στις μεταρρυθμίσεις των συστημάτων, που υλοποιούν πολιτικές απασχόλησης, εκπαίδευσης και κοινωνικής προστασίας· εκείνο που διαφοροποιεί την παρούσα είναι η μετατόπιση του ενδιαφέροντος από την υιοθέτηση των μεταρρυθμίσεων στην εφαρμογή τους. Ενδεικτικό της σπουδαιότητας που αποδίδεται στην εφαρμογή μεταρρυθμίσεων αποτελεί το γεγονός ότι ανάλογες δράσεις με στόχο την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου και την ενίσχυση της ικανότητας και αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών αποτελούν βασική προτεραιότητα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ)²⁸⁴. Ένα διάχυτο έλλειμμα συνεκτικότητας και αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων, που ανέδειξε η ενδιάμεση αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και η ανάγκη μιας αποδοτικότερης χρήσης των πόρων, που ενισχύει η χρηματοοικονομική κρίση, καθιστά ανάγκη τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της ικανότητας των συστημάτων στη βάση της βιωσιμότητάς τους, της σταθερότητας των δημόσιων οικονομικών, μιας δίκαιης κατανομής των βαρών και της επαρκούς κάλυψης των κοινωνικών αναγκών²⁸⁵. Πολλές από τις μεταρρυθμίσεις παρότι τίθενται κάτω από τις κατευθύνσεις των μακροοικονομικών πολιτικών έχουν αντίκτυπο στην απασχόληση και εξετάζονται παρεμπιπτόντως. Οι μεταρρυθμίσεις των συστημάτων κοινωνικής προστασίας είναι μια τέτοια περίπτωση.

Η ανάγκη να επιταχύνει η Ελλάδα τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης και του εκπαιδευτικού της συστήματος²⁸⁶ -προς την κατεύθυνση βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος (προφύλαξη του υγιούς ανταγωνισμού, Γενικό Εμπορικό Μητρώο)²⁸⁷, την παροχή επαρκών και ποιοτικών υπηρεσιών από τον ΟΑΕΔ (one-stop shop)²⁸⁸, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων, τον έλεγχο των δημόσιων οικονομικών (τρέχουσες πρωτογενείς δαπάνες)²⁸⁹ και την αποτελεσματική χρήση των πόρων-επισημαίνεται από τα ευρωπαϊκά όργανα²⁹⁰. Παράλληλα η μεταρρύθμιση του συστήματος

284Κοινοβούλιο & Συμβούλιο (2006), Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (L 210).

285Συμβούλιο (2011b), σ.σ.2-5.

286Επιτροπή (2007a), σ.11.

287(a) Επιτροπή (2007a), σ.σ.7-8. & (b) Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2010a), σ.2.

288(a) Επιτροπή (2006a), p.66 & (b) Επιτροπή (2007a), σ.9.

289(a) Επιτροπή (2007a), σ.6. & (b) Συμβούλιο (2011c), Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (2011/C 213/04), σ.13.

290Επιτροπή (2006d), σ.16.

κοινωνικής ασφάλισης προβάλλει πλέον επιτακτικά κάτω από το βάρος της επιδεινούμενης δημοσιονομικής σταθερότητας και των μακροοικονομικών ανισορροπιών²⁹¹.

Σημαντικοί Κοινοτικοί πόροι²⁹² υποστηρίζουν αλληλοσυμπληρούμενες παρεμβάσεις, οι οποίες συμβάλλουν στη λειτουργική επάρκεια των θεσμών, δομών και μηχανισμών, που ασκούν, σχεδιάζουν και υλοποιούν δημόσιες πολιτικές αναφορικά με την απασχόληση, την εκπαίδευση και την κοινωνία²⁹³. Μια συνολικότερη, που διατρέχει όλο το εύρος της δημόσιας διοίκησης (επίπεδα και τομείς πολιτικής δράσης) στη βάση διαπιστωμένων χρόνιων αδυναμιών²⁹⁴ και εφαρμοσμένων προτύπων²⁹⁵ υποστηρίζεται από το Ε.Π. Διοικητική Μεταρρύθμιση και στοχεύει στη «*βελτίωση της ποιότητας της διακυβέρνησης μέσα από την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δημοσίων οργανώσεων*»²⁹⁶. Στον τομέα της απασχόλησης ενισχύονται επιπλέον συστημικές παρεμβάσεις²⁹⁷ ανάπτυξης δομών και μηχανισμών, δικτύωσης και συντονισμού των εμπλεκόμενων φορέων, που αποσκοπούν στη διερεύνηση των αναγκών της αγοράς εργασίας, την ενδυνάμωση της προσαρμοστικότητας του εργατικού δυναμικού, τη σύνδεση της εκπαίδευσης - κατάρτισης με την αγορά εργασίας και την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών από τις υπηρεσίες του ΟΑΕΔ.

291Επιτροπή (2007a), σ.11.

292Στα πλαίσια των δύο βασικών τομεακών προγραμμάτων, που έχουμε προαναφέρει αλλά και του ειδικού τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος «Διοικητική Μεταρρύθμιση».

293(a) Κοινοβούλιο & Συμβούλιο (2006) & (b) Υπουργείο Απασχόλησης (2007), σ.86.

294Αφορούν **(i)** στο σύνολο των συντελεστών της διοικητικής ικανότητας: το ανθρώπινο δυναμικό, το κανονιστικό πλαίσιο, τις δομές και τα συστήματα της Δημόσιας Διοίκησης, την ισότητα των φύλων και περιλαμβάνουν ελλείψεις προσωπικού & εξειδικευμένων προσόντων, απουσία σύγχρονου management, γραφειοκρατικό & περίπλοκο θεσμικό πλαίσιο, απουσία αξιολόγησης, πολυπλοκότητα του ρυθμιστικού πλαισίου, κατακερματισμό της οργάνωσης, πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων και επικαλύψεις, αδυναμίες στοχοθεσίας, παρακολούθησης και αξιολόγησης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, φαινόμενα διαφθοράς και **(ii)** στο σύνολο των κριτηρίων καλής διακυβέρνησης (βλ. παραπάνω, υποσημείωση 65) και περιλαμβάνουν αδυναμίες όπως: χαμηλά επίπεδα διαφάνειας και ενδημικά φαινόμενα διαφθοράς (από στοιχεία της Διεθνούς Διαφάνειας - Transparency International, Transparency International Global Corruption Barometer:2005), που διατρέχει ένα μεγάλο εύρος των συναλλαγών των πολιτών και των επιχειρήσεων με τις δημόσιες υπηρεσίες καθώς επίσης και υψηλό κόστος διοικητικής επιβάρυνσης των επιχειρήσεων και συμμόρφωσης προς το κανονιστικό πλαίσιο (κατά την έναρξη λειτουργίας επιχειρήσεων και τις διαδικασίες πρόσληψης προσωπικού). Υπουργείο Εσωτερικών (2007), σ.σ.10-31.

295Μη ολοκληρωμένη, περιστασιακή και περιπτωσιακή αντιμετώπιση των δυσλειτουργιών, κυριαρχία του προτύπου της θεσμικής προσέγγισης των αλλαγών (νομοθέτηση ρυθμίσεων γενικής ισχύος), υποβάθμιση του ρόλου της επιχειρησιακής προσέγγισης (στοχοθεσία, μηχανισμοί και διαδικασίες παρακολούθησης της εφαρμογής των ρυθμίσεων) και συγκεντρωτική οργάνωση των λειτουργιών του κράτους και της δημοσιονομικής διαχείρισης. Υπουργείο Εσωτερικών (2007), σ.σ.28-29.

296Υπουργείο Εσωτερικών (2007), σ. 86.

297Πρόκειται για την ανάπτυξη των υποσυστημάτων Καθορισμού των αναγκών της Αγοράς Εργασίας (1), Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση (4), Συμβουλευτική και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (6) στα πλαίσια του ΕΣΣΕΕΚΑ, τη μετεξέλιξη των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ σε κέντρα παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών (one-stop shops), την ενίσχυση του μηχανισμού καταπολέμησης της αδήλωτης εργασίας κλπ. Υπουργείο Απασχόλησης (2007), σ.σ.86-93.

Στην περιοχή της εκπαίδευσης, με σειρά χρηματοδοτικής σπουδαιότητας²⁹⁸, εντάσσονται συστημικές παρεμβάσεις ενσωμάτωσης ΤΠΕ (σε όλες τις βαθμίδες) & βελτίωσης του ανθρώπινου δυναμικού (40%), αναμόρφωσης του προγράμματος σπουδών (αρχική επαγγελματική εκπαίδευση-κατάρτιση) κλπ (23,6%), αύξησης & βελτίωσης του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού (19,6%), επέκτασης δομών Διά Βίου Εκπαίδευσης (Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, Ανοιχτό Πανεπιστήμιο κλπ). Όσον αφορά στο κανονιστικό πλαίσιο, με το Ν. 3879 επιχειρείται μετά το 2010 η ρύθμιση μιας σειράς χρόνιων και εκκρεμών προβλημάτων²⁹⁹. Στο θεσμικό περιβάλλον, προωθείται η ίδρυση Ινστιτούτου για την υποβοήθηση του Υπουργείου Παιδείας στο σχεδιασμό και την υλοποίηση Εκπαιδευτικής Πολιτικής με συγχώνευση τεσσάρων αλληλεπικαλυπτόμενων στις αρμοδιότητες φορέων ενώ, παράλληλα, συνιστώνται όργανα υποβοηθούμενα από διεθνείς οργανισμούς (ΟΟΣΑ) και εμπειρογνώμονες προκειμένου να υποβάλλουν προτάσεις για τη μεταρρύθμιση του συνόλου της δημόσιας εκπαίδευσης³⁰⁰.

Τέλος σε ό, τι αφορά τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος, αυτό που δεν κατάφερε ο στόχος αύξησης του αποθέματος εργατικού δυναμικού και προσαρμογής της ελληνικής αγοράς εργασίας σε μια προσέγγιση παράτασης του εργασιακού βίου, επιτυγχάνει εσπευσμένα ο στόχος διάσωσης των δημόσιων οικονομικών. Οι παρεμβάσεις στις οποίες προσάπτεται έλλειμμα ορθολογικότητας, που «πλήττει την αξιοπιστία της κοινωνικής ασφάλισης»³⁰¹ δεν εξασφαλίζουν την απαιτούμενη συναίνεση των κοινωνικών εταίρων ενώ βραχυπρόθεσμα τουλάχιστον φαίνεται να υπηρετούν ελάχιστα την απασχόληση.

Mια δυσκολία διϋπουργικού συντονισμού σε θέματα ένταξης οικονομικών μεταναστών, λόγω και της αυξημένης εισροής στη χώρα, αναφέρεται ως βασική πρόκληση της ιρλανδικής Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης την περίοδο αυτή και αντιμετωπίζεται με τη σύσταση Γραφείου, αρμόδιου για το συντονισμό των δημόσιων πολιτικών³⁰². Ο απαραίτητος εκσυγχρονισμός της υπηρεσίας, που επιβάλλει η αύξηση του αριθμού των ανέργων μετά το 2008, επιδιώκεται με ένα συνδυασμό υπηρεσιών διαδικτύου και προληπτικής παρέμβασης-καθοδήγησης προς εργαζόμενους και εργοδότες σε περιπτώσεις ανακατατάξεων³⁰³. Ωστόσο, η επιδείνωση των συνθηκών, θέτει υπό πίεση τις

298Υπουργείο Παιδείας (2007b), σ.σ.80-81.

299Οργάνωση του Συστήματος Διά Βίου Μάθησης στη βάση δικτύωσης των φορέων, η εκπόνηση Εθνικού Προγράμματος δράσεων Διά Βίου Μάθησης, η συγκρότηση οργάνων συντονισμού, σχεδιασμού και εφαρμογής πολιτικών ΔΒΜ (εθνική σύνοδος ΔΒΜ με συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, Εθνικό Συμβούλιο Διά Βίου Μάθησης με αρμοδιότητα τη σύνδεση των προγραμμάτων με την αγορά εργασίας και την υποβοήθηση λειτουργίας του ΕΣΣΕΕΚΑ), αντιμετωπίζεται το ζήτημα της πιστοποίησης προσόντων μη τυπικής εκπαίδευσης και άτυπης μάθησης με τη σύσταση Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων, συγχρονίζεται το εθνικό πλαίσιο προσόντων με το ευρωπαϊκό, μεταβιβάζονται αρμοδιότητες ΔΒΜ στην αυτοδιοίκηση Α' & Β' βαθμού. Βασικός στόχος, η συστηματοποίηση της Διά Βίου Μάθησης και ο συντονισμός της με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

300Υπουργείο Οικονομικών (2011), σ.σ.14 & 29, 43-44.

301Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2010b), σ.σ.2-3.

302Department of the Taoiseach (2008), p.p.71-75.

303Επιτροπή (2009), σ.5.

παρεχόμενες υπηρεσίες και την ικανότητα του Οργανισμού να ανταποκριθεί στη ζήτηση, ενισχύει υφιστάμενες αδυναμίες & επιβάλλει τελικά την ενσωμάτωση των υπηρεσιών απασχόλησης και παροχής επιδομάτων ανεργίας υπό τη νέα Εθνική Υπηρεσία Απασχόλησης (NEES)³⁰⁴. Ένα συνολικότερο πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων στη δημόσια διοίκηση τίθεται κάτω από τη νέα εταιρική συμφωνία *Towards 2016*. Περιλαμβάνει αλλαγές στις δομές & εργασιακές μεθόδους, ανακατανομή προσωπικού και έργου, ευελιξία στο μείγμα υπαλληλικών δεξιοτήτων, επέκταση των νέων τεχνολογιών, βελτίωση του θεσμικού περιβάλλοντος (προσλήψεις, προαγωγές) ενώ το ζήτημα των αμοιβών τίθεται σε εξάρτηση από την ικανοποιητική εφαρμογή της μεταρρυθμιστικής ατζέντας. Στόχος η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας και η παροχή δημόσιων υπηρεσιών ποιότητας με βάση τα διεθνή πρότυπα³⁰⁵.

Στο χώρο της εκπαίδευσης, το μεταρρυθμιστικό πλάνο της Ιρλανδίας, στη βάση εκτενών συστάσεων του ΟΟΣΑ, εστιάζει την ανώτερη προπτυχιακή και μεταπτυχιακή εκπαίδευση, αναγνωρίζοντας τον κρίσιμο ρόλο της στον πολιτισμό την οικονομική ευημερία και κοινωνική συνοχή. Η στρατηγική ενσωματώνει σειρά δράσεων προς επίτευξη πέντε κύριων και αλληλεξαρτώμενων στόχων: αύξηση του αριθμού σπουδαστών, εκσυγχρονισμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, βελτίωση των διαδικασιών ποιότητας, και μεταρρύθμιση του θεσμικού και χρηματοδοτικού πλαισίου, ώστε να ευθυγραμμιστεί με τις εθνικές προτεραιότητες³⁰⁶. Χάρη στην εκπόνηση & εφαρμογή, εξάλλου, ενός Εθνικού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων που καλύπτει όλους τους τομείς της εκπαίδευσης και κατάρτισης διευκολύνονται οι ευέλικτες πορείες μάθησης και η κινητικότητα μεταξύ των τομέων³⁰⁷.

Σειρά μεταρρυθμιστικών μέτρων στις παροχές κοινωνικής προστασίας, ώστε να καταστούν περισσότερο φιλικές προς την απασχόληση, με κατάργηση προσυνταξιοδοτικού επιδόματος, κίνητρα και υποβοήθηση της επιστροφής στην εργασία, στοχεύουν στην αύξηση της προσφοράς εργασίας σε μια προσέγγιση παράτασης του εργασιακού βίου³⁰⁸. Ωστόσο, στο θέμα των συντάξεων, η ανάγκη μιας ιδιαίτερης προσοχής, ώστε να αντιμετωπιστεί η ανισορροπία μεταξύ του εισοδήματος στη δουλειά και τη σύνταξη και επιτάχυνση της μεταρρυθμιστικής προόδου, για να συνεχιστεί η μακροοικονομική σταθερότητα και ποιότητα των δημόσιων οικονομικών της χώρας, επισημαίνεται από τα ευρωπαϊκά όργανα³⁰⁹. Η διατήρηση της απασχόλησης προβάλλει ως πρόκληση για τη χώρα στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και της υπαγωγής της σε Πρόγραμμα Οικονομικής Στήριξης, μετά το 2010. Η συνεισφορά του συνταξιοδοτικού συστήματος

304National Economic and Social Council (2011), p.p.42-43 & <http://www.welfare.ie/en/Pages/Project-Plan-for-the-Development-and-Implementation-of-the-.aspx>

305Department of the Taoiseach (2006), p.p.7 & 114-119.

306Department of Finance (2007), p.p.200-6.

307(a) Συμβούλιο (2009), σ.16 & (b) Επιτροπή (2009), σ.8.

308Department of the Taoiseach (2005), p.40 & Department of the Taoiseach (2008), p.64.

309(a) Επιτροπή (2006d), σ.22 (b) Επιτροπή (2006a), p.77.

στην μακροοικονομική σταθερότητα, που έχει ανάγκη η χώρα προβλέπει μεταρρυθμίσεις (όρια συνταξιοδότησης, σύστημα αυτασφάλισης, συμμετοχή του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα) με στόχο ένα βιώσιμο, οικονομικά ανεκτό και επαρκές σύστημα συντάξεων για όλους³¹⁰.

6.8. Ενίσχυση και βελτίωση των εταιρικών σχέσεων και διαδικασιών

Με μοχλό τα Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων και υποστηρικτικά μέτρα (εθνικοί συντονιστές) η εταιρική σχέση ενισχύεται αποφασιστικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο μετά την αναθεώρηση της Λισσαβόνας στη βάση της κατανομής ρόλων, της συμμετοχής των επιμέρους εμπλεκόμενων (κοινοτικών θεσμικών οργάνων, κρατών μελών) και της διάχυσης τεχνογνωσίας³¹¹. Έτσι, ο συγκερασμός ευρωπαϊκών και εθνικών μεταρρυθμιστικών προτεραιοτήτων σε όλους τους τομείς της στρατηγικής κρίνεται γενικά επιτυχής³¹². Ωστόσο, διαπιστώνεται ότι σε εθνικό επίπεδο οι εταιρικές σχέσεις συνεχίζουν να ακολουθούν με καθυστέρηση, στη συμμετοχή και αποδοχή των μεταρρυθμιστικών δράσεων³¹³. Η ευθύνη, ιδιαίτερα των κοινωνικών εταίρων, στους τομείς των πολιτικών απασχόλησης που εμπλέκονται επισημαίνεται με έμφαση³¹⁴ ενώ η σύμπραξη και η μεταξύ τους συμφωνία αποτελεί βασική προϋπόθεση για την εξισορρόπηση συμφερόντων και την ασφαλή μετάβαση και προσαρμογή σε πλαίσια ευμεταβλητότητας, που χαρακτηρίζουν τη νέα οικονομία³¹⁵. Την αναγνώριση του κεντρικού ρόλου των κοινωνικών εταίρων στη θετική διαχείριση των οικονομικών αναδιαρθρώσεων συνοδεύει το δικαίωμα από κοινού συμμετοχής τους σε δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ με κατεύθυνση την προσαρμοστικότητα εργαζομένων και επιχειρήσεων και με έμφαση –για περιφέρειες του στόχου «Σύγκλιση»- στην ανάπτυξη ικανοτήτων (εκπαίδευση, δικτύωση, ενίσχυση κοινωνικού διαλόγου)³¹⁶.

Βελτιωμένες διαδικασίες προπαρασκευής των Προγραμμάτων, με διεύρυνση της βάσης διαβούλευσης, εμπλοκή των συναρμόδιων Υπουργείων και του κοινοβουλίου, αποτελούν τη συμβολή της Ελλάδας στην εφαρμογή των κοινών

310Department of the Taoiseach (2011), p.p.5-6.

311Επιτροπή (2006c), σ.3.

312Επιτροπή (2006c), σ.3.

313Συμβούλιο (2006b), σ.σ.6-7 & 10.

314Συμβούλιο (2006b), σ.σ.6-7.

315Συμβούλιο (2006b), σ.σ.14-15.

316Κοινοβούλιο & Συμβούλιο (2006), σ.σ.13-16.

μεταρρυθμιστικών προτεραιοτήτων με βάση την ευθύνη που της αναλογεί³¹⁷. Στην υλοποίηση, όμως, ενός ευρέως φάσματος μεταρρυθμίσεων, ο συντονισμός και η ανάληψη ευθυνών σε διοικητικό επίπεδο³¹⁸ καθώς επίσης η δέσμευση και ο ενστερνισμός τους από τους εγχώριους «παίκτες» δεν έχουν εξαντλήσει τα περιθώρια³¹⁹. Κρίσιμα πεδία, όπως η σύνδεση της κατάρτισης με την απασχόληση³²⁰, οι εργασιακές σχέσεις³²¹ και η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος³²² βρίσκουν είτε επιφυλακτικούς τους κοινωνικούς εταίρους είτε αντίθετους μεταξύ τους ή από κοινού αντίθετους προς το κράτος. Έτσι, η συναίνεση ως κρίσιμος συντελεστής μιας ασφαλούς μετάβασης και προσαρμογής σε ευέλικτα πλαίσια παραμένει αδύναμη και οι κοινωνικές ισορροπίες εξαιρετικά εύθραυστες, ιδιαίτερα κάτω από το βάρος της οικονομικής κρίσης³²³. Προσπάθειες ενίσχυσης του ρόλου των εταίρων είτε με μεταφορά αρμοδιοτήτων (αποκέντρωση δράσεων Διά Βίου Μάθησης) προς το περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (Ν.3879/2010) είτε με «ενδυνάμωση των επιχειρησιακών δυνατοτήτων των κοινωνικών εταίρων»³²⁴, που λαμβάνει χώρα κατά την προγραμματική περίοδο 2007-13 είναι νωρίς να εκτιμηθεί αν εξισορροπούν τα φτωχά αποτελέσματα στο κοινωνικό πεδίο.

Με όχημα ένα ήδη ανεπτυγμένο εθνικό μοντέλο εταιρικών σχέσεων ανταποκρίνεται η Ιρλανδία στο κάλεσμα για ανάπτυξη της εταιρικής ευθύνης κατά την εφαρμογή των κοινών μεταρρυθμιστικών προτεραιοτήτων³²⁵. Οι προπαρασκευαστικές των Προγραμμάτων διαβουλεύσεις, που συμπεριλαμβάνουν και τα δύο σώματα του ιρλανδικού κοινοβουλίου³²⁶ αποκτούν, έτσι, ουσιαστικότερο περιεχόμενο, χάρη στην ενεργητική συμμετοχή και τον υψηλό βαθμό συναίνεσης των κοινωνικών εταίρων, που δεν περιορίζεται στις εργασιακές σχέσεις και ζητήματα μισθού-παραγωγικότητας αλλά καλύπτει ένα ευρύ φάσμα πολιτικών περιοχών,

317Επιτροπή (2006a), p.64.

318Επιτροπή (2006d), σ.16.

319(a) Επιτροπή (2006a), p.p.67-8 & (b) Επιτροπή (2007a), σ.6.

320Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2011), σ.11.

321Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2010a), σ.2.

322Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2010b), σ.σ.2-3.

323Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2010a), σ.10.

324Υπουργείο Απασχόλησης (2007), σ.199.

325Department of the Taoiseach (2005), p.59.

326Επιτροπή (2006a), p.76.

συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών³²⁷. Το στοιχείο αυτό προσδίδει σημαντική προστιθέμενη αξία στη συνεκτικότητα του εθνικού στρατηγικού πλαισίου, διευκολύνοντας την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων³²⁸, την ευέλικτη προσαρμογή της οικονομίας & αγοράς εργασίας και την ασφαλέστερη διέλευση της ιρλανδικής κοινωνίας³²⁹ μέσα από μία ιδιαίτερα προκλητική εποχή για τη χώρα. Ωστόσο, η οξύτητα του προβλήματος της ανεργίας μετά το 2008 και η συστολή των οικονομικών περιθωρίων άσκησης κοινωνικής πολιτικής³³⁰, που ανακαλούν μνήμες των δίσεκτων ημερών της δεκαετίας του 80³³¹ θέτουν σε δοκιμασία τις αντοχές του ιρλανδικού εταιρικού προτύπου -που φαίνεται να χάνει ένα σημαντικό μέρος της δυναμικής του - και μαζί μ' αυτό τη συνεκτικότητα μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής³³².

6.9. Συμπεράσματα

Στο ξεκίνημα αυτής της προσπάθειας τέθηκαν δύο στόχοι: ο πρώτος, με έντονα περιγραφική διάσταση και ένας δεύτερος εξαρτώμενος, περισσότερο αποφαντικός και εντονότερα υποκειμενικός καθώς προϋποθέτει εκτιμήσεις, οι οποίες κάτω από το φως διαφορετικών ή επιπλέον στοιχείων, που θα έφερνε στην επιφάνεια η έρευνα, θα μπορούσαν να ανατραπούν.

Ο πρώτος στόχος αφορούσε στη σκιαγράφηση αφενός των εθνικών πολιτικών απασχόλησης της Ελλάδας και της Ιρλανδίας, αυτό, δηλαδή, που ονομάζουμε πολιτικό μείγμα και αφετέρου των κρίσιμων εκείνων στοιχείων, που συνέχουν τις δημόσιες πολιτικές κατά την υλοποίησή τους, ώστε να αναδειχθούν οι μεταξύ τους διαφορές. Αυτός υπηρετείται σχετικά ευκολότερα. Εδώ, οι συγκλίσεις ή αποκλίσεις των δύο χωρών από τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις γίνονται πιο άμεσα ορατές τόσο από τις αξιολογήσεις των εθνικών πολιτικών απασχόλησης και ειδικές υποδείξεις που πραγματοποιούν τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα όσο και από τις εγχώριες παραδοχές που ενσωματώνει ο εθνικός σχεδιασμός και η παρακολούθηση των παρεμβάσεων. Επιπλέον, ενισχύεται από το ρυθμό επίτευξης των ποσοτικών στόχων και τους οικονομικούς και κοινωνικούς δείκτες, που καταγράφουν αντίστοιχες τάσεις και επίμονα προβλήματα. Ωστόσο, και εδώ ακόμα, υφίστανται περιορισμοί³³³.

327(a) Department of the Taoiseach (2006), p.5 & (b) Επιτροπή (2006a), p.76.

328Επιτροπή (2006a), p.79.

329Συμβούλιο (2009), σ.9.

330National Economic and Social Council, Supports and services for unemployed jobseekers: Challenges and Opportunities in a Time of Recession, No 123, August 2011, p. xv.

331Towards 2016 Ten-Year Framework Social Partnership Agreement 2006-2015, p.2.

332National Economic and Social Council (2011), p.p. xi & 50-51

333Επιφυλάξεις ως προς αντικειμενικότητα και την αντιπροσωπευτικότητα των πηγών έχουν ήδη επισημανθεί (βλ. υποσημείωση αρ. 71)· αλλά και ως προς την πολιτική βαρύτητα, που αποδίδεται στα Εθνικά Σχέδια Δράσης

Ο δεύτερος στόχος αφορούσε στην εκτίμηση κάποιας ή κάποιων «παραμέτρων», «διαστάσεων», «περιοχών», όπου οι δύο χώρες διαφοροποιούνται σημαντικά, με βάση τα στοιχεία της σύγκρισης, και που γι' αυτό θα μπορούσαν να έχουν επιδράσει αισθητά στο άμεσα (ή ενδεχομένως και πιο μακροπρόθεσμα) επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Ως τέτοιους άξονες γύρω από τους οποίους οικοδομείται μια διαφορετική προσέγγιση της πολιτικής δράσης των δύο χωρών στην περιοχή της απασχόλησης, με ιδιαίτερη σπουδαιότητα, θεωρούμε: (1^ο) τις εταιρικές σχέσεις (2^ο) τους πόρους που προορίζονται για την απασχόληση και την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου (3^ο) τα συστήματα υποστήριξης των πολιτικών.

Αποφεύγοντας, όσο αυτό είναι δυνατό, ένα νέο κύκλο αξιολογήσεων, θα προσπαθήσουμε να σταχυολογήσουμε τις πιο αντιπροσωπευτικές διαφορές ανά περιοχή πολιτικής παρέμβασης, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια, που τέθηκαν, με βάση τα οποία ελέγχεται η σφαιρικότητα και η συνεκτικότητα της πολιτικής δράσης. Ως τέτοιες διαφορές, θεωρούμε ότι αναδείχθηκαν:

1. Αύξηση απασχόλησης

Μια συνδυασμένη προσέγγιση ενίσχυσης της προσφοράς εργατικού δυναμικού και των παραγόντων ζήτησης παρότι αναγνωρίζεται ως κρίσιμη δεν γίνεται πάντοτε προφανής στον τρόπο που οι δύο χώρες επιδιώκουν την αύξηση της απασχόλησης.

Από τα στοιχεία που αναδείξαμε, προκύπτει ότι στην επιδίωξη αύξησης της απασχόλησης το στοιχείο μιας πολυπλευρικής παρέμβασης στους παράγοντες, που υποβοηθούν το στόχο χαρακτηρίζει εντονότερα την Ιρλανδία. Έτσι, χωρίς να παραβλέπουμε την ύπαρξη και άλλων συγκυριακών παραμέτρων, όπως η δημογραφική ανάπτυξη της χώρας, η ποσοτική αύξηση³³⁴, η ποιοτική βελτίωση³³⁵ και η οικονομική ανταγωνιστικότητα του εργατικού δυναμικού αντιμετωπίζεται παράλληλα με τη διατήρηση ευνοϊκού κλίματος για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η τελευταία υποστηρίζεται, τουλάχιστον μέχρι το 2007, και από ένα σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον ενώ η δυναμική της διατηρείται και μετέπειτα παρά τη δραματική αύξηση του δημόσιου ελλείμματος και χρέους. Στα δυνατά σημεία της χώρας, που ενισχύουν την

για την Απασχόληση από τους εγχώριους συντελεστές έχουν επίσης διατυπωθεί ανάλογες [Jacobsson & Viffel 2007· στο Ιωαννίδης Γιώργος (2011), σ.12] και τις οποίες φαίνεται να συμμερίζονται και τα ευρωπαϊκά όργανα [Επιτροπή (2006a), p.p.34-35].

334Με ρυθμό μάλιστα, που ξεπερνά σημαντικά το μέσο ευρωπαϊκό -υποβοηθούμενος από μια έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής του *mainstreaming* για τις γυναίκες & κυρίως από την έντονη δημογραφική ανάπτυξη και την εσωτερική κινητικότητα [Department of Finance (2000b), p.34]- τουλάχιστον μέχρι το 2007, οπότε υποχωρεί λόγω της κρίσης ενώ έμφαση δίνεται την περίοδο 2006-13 στην προσέλκυση εξειδικευμένου δυναμικού.

335Μέσω μιας μακροπρόθεσμης εθνικής στρατηγικής ανάπτυξης δεξιοτήτων, το οποίο αναγνωρίζεται από τα ευρωπαϊκά όργανα ως ισχυρό σημείο του μεταρρυθμιστικού προγράμματος της χώρας [Επιτροπή (2006d), σ.22] και ενός συστήματος δια βίου μάθησης, η αποτελεσματικότητας του οποίου αποτελεί παράδειγμα για την Ελλάδα [Υπουργείο Απασχόλησης (2007), σ.95].

ανταγωνιστικότητα και τη διεθνή θέση της οικονομίας της η «στρατηγική 2007-2013 για την επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία»³³⁶.

Για την Ελλάδα, το θέμα της αύξησης του εργατικού δυναμικού αποτελεί πρόβλημα ιδιαίτερα σημαντικό. Ο ρυθμός αύξησής του είναι αναντίστοιχα βραδύς. Οι πηγές, απ' όπου μπορεί να αναμένεται βελτίωση αλλά και οι λόγοι που κρατούν εκτός απασχόλησης σημαντικά τμήματα του πληθυσμού, είναι πολλοί (γυναίκες με οικογενειακές υποχρεώσεις, νέοι που παρατείνουν τις σπουδές, ώριμες ηλικίες σε πρόωρη συνταξιοδότηση, οικονομικοί μετανάστες σε διαδικασία νομιμοποίησης, αδήλωτη εργασία, δημογραφικό)³³⁷. Οι πηγές αυτές ως το τέλος των δύο περιόδων θα αξιοποιηθούν ελάχιστα ενώ εξαιρετικά αδύναμη θα αποδειχθεί και η σύνδεσή τους με την αγορά εργασίας μετά την οικονομική μεταστροφή³³⁸. Από την άλλη, η ύπαρξη στην οικονομία μεγάλου τμήματος μικρών και πολύ μικρών Επιχειρήσεων³³⁹, χαμηλής έντασης απασχόλησης και η απουσία ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος –που παρεμποδίζεται από την αναποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης, την ύπαρξη σημαντικών φορολογικών βαρών και μακροοικονομικών ανισορροπιών³⁴⁰- είναι μια ακόμα μεταβλητή, που προσθέτει βαθμό δυσκολίας σε μια συνδυασμένη πολιτική παρέμβαση με στόχο τη «βιώσιμη ανάπτυξη της απασχόλησης».

2. Ενεργητικές πολιτικές

Διαφοροποίηση διαπιστώνεται επίσης ως προς την αποδοχή καταρχήν αλλά κυρίως ως προς το χαρακτήρα, που αποκτούν ανά χώρα οι λεγόμενες ενεργητικές πολιτικές τόσο προς την κατεύθυνση ενεργοποίησης της προσφοράς όσο και αντιμετώπισης της ανεργίας.

Στην περίπτωση της Ιρλανδίας αξιοποιείται ευέλικτα, σταθερά και αποτελεσματικά το εργαλείο των ενεργητικών μέτρων ως κατεξοχήν μέσο παρέμβασης στην αγορά εργασίας: (α) Ευέλικτα ως προς τις ομάδες στόχους ανάλογα με τη συγκυρία: έτσι ένας αναπροσανατολισμός των μέτρων σε πιο ευάλωτες ομάδες και ανέργους κατά τη δεύτερη περίοδο της οικονομικής μεταστροφής λαμβάνει χώρα. Σε γενικές γραμμές τα ενεργητικά μέτρα της Ιρλανδίας διεισδύουν στην περιοχή της κοινωνικής ένταξης & Ισότητας

336Επιτροπή (2006d), σ.22.

337Υπουργείο Απασχόλησης (2002), σ.σ.15-23.

338Χαρακτηριστικά σημειώνουμε την περίπτωση των νέων, των οποίων η απασχόληση μειώνεται σταθερά από το 2000 με εξαίρεση το έτος των Ολυμπιακών αγώνων.

339Αποτελούν το σύνολο σχεδόν (96%) των επιχειρήσεων της ελληνικής οικονομίας και απασχολούν από 0-4 άτομα (Πηγή ΕΣΠΑ, στοιχεία 2002), στο Υπουργείο Απασχόλησης (2007), σ.96.

340Υπουργείο Οικονομικών (2011), σ.σ.10-11.

ενσωματώνοντας μια διάσταση μόνο των αντίστοιχων πολιτικών, εκείνη που είναι περισσότερο «δεκτική» σε ενεργοποίηση της απασχόλησης. (β) Σταθερά στον προσανατολισμό ενίσχυσης της ποιότητας και προσαρμοστικότητας του εργατικού δυναμικού σε έντονη συνάφεια με τις ανάγκες της αγοράς και των παραγωγικών τομέων κυρίως μέσω προγραμμάτων που κινούνται στην περιοχή της Διά Βίου Μάθησης με στόχο την ανάπτυξη δεξιοτήτων. (γ) Αποτελεσματικά μέσω ενός ανεπτυγμένου συστήματος εφαρμογής και παρακολούθησης των παρεμβάσεων και των αναγκών της αγοράς (προληπτικές-εξατομικευμένες προσεγγίσεις, αναγνώριση ως «απειλής» για την παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και διερεύνηση του προβλήματος επάρκειας σε δεξιότητες³⁴¹ - Expert Group on Future Skills Needs).

Στην άλλη περίπτωση, οι ενεργητικές πολιτικές για την αντιμετώπιση της ανεργίας δεν τυγχάνουν της ίδιας προσοχής με τις παθητικές πολιτικές κοινωνικής προστασίας των ανέργων και ενίσχυσης του εισοδήματος. Η Ελλάδα, την περίοδο αυτή, βρίσκεται ακόμα σε ένα στάδιο αργής μετάβασης και μετατόπισης του ενδιαφέροντος³⁴² από τις δεύτερες προς τις πρώτες. Το μείγμα των δαπανών για τις πολιτικές απασχόλησης δείχνει τις προτεραιότητες των κυβερνητικών επιλογών ενώ & τα ίδια τα ενεργητικά προγράμματα δεν φαίνεται να ελέγχουν σημαντικά την ανεργία και να ενισχύουν τη διεύρυνση των ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας «καθώς εγκλωβίστηκαν στη λογική της κάλυψης αναγκών κοινωνικής προστασίας όσων δεν κατοχυρώνουν δικαίωμα σε επίδομα ανεργίας»³⁴³. Σοβαρές επιφυλάξεις εκφράζονται επίσης για το πλαίσιο εφαρμογής της ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης (in company)³⁴⁴ καθώς η υλοποίηση ενεργειών με βάση τη διαθεσιμότητα πόρων λειτούργησε ως «έμμεση επιδότηση επιχειρήσεων» και όχι ως «ουσιαστικό εργαλείο για την προώθηση της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητάς τους».

3. Ευελιξία-ασφάλεια

Γύρω από κρίσιμα ζητήματα, που αφορούν στην οργάνωση της εργασίας και ρυθμίζονται στα πλαίσια της αγοράς, όπως το κόστος εργασίας, οι μορφές συμβατικής σχέσης, ο χρόνος απασχόλησης, οι κοινωνικές μεταβιβάσεις, σε μια κατεύθυνση ευέλικτης και ασφαλούς διευθέτησης, παρατηρείται μεταξύ των δύο χωρών σημαντική διαφοροποίηση. Ο βαθμός επίτευξης συμφωνίας γύρω από τα ζητήματα αυτά των βασικών συντελεστών της αγοράς εργασίας αποτελεί το κλειδί επιτυχημένων μεταρρυθμιστικών παρεμβάσεων.

Από την Ιρλανδία ακολουθείται συνδυασμένη προσέγγιση ευέλικτων μορφών εργασίας με κίνητρα αμοιβών-φορολογίας (βλ. [Πίνακες παρ. 77](#) και [83](#)) ενίσχυση της ελκυστικότητας της εργασίας, συνεχούς ανάπτυξης/αναβάθμισης των δεξιοτήτων & μια

341Department of Employment (2009), p.33.

342Υπουργείο Απασχόλησης (2003), σ.σ.18-19.

343Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος, Οικονόμου Χαράλαμπος (2006), σ. 22.

344Υπουργείο Απασχόλησης (2007), σ.σ.98 & 102.

πολιτική διευκόλυνσης των μεταβάσεων προς την απασχόληση και συμπίεσης του χρόνου ανεργίας. Η παρακολούθηση και προσαρμογή σε μια κανονική συνεχή αλλαγή του οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος με ευελιξία και ασφάλεια δεσμεύει αμοιβαία τους κοινωνικούς εταίρους σε ένα διπλό στρατηγικό στόχο: διατήρηση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης στη χώρα³⁴⁵.

Αντίθετα, η ευελιξία του τρόπου οργάνωσης της εργασίας και κυρίως η ευελιξία του χρόνου εργασίας στην Ελλάδα προσκρούει σε σειρά παραγόντων ποικίλης προέλευσης³⁴⁶, που καθιστούν τόσο την εφαρμογή όσο και την απόδοση των μέτρων (παλαιότερων Ν. 2639/98 και νέων βλ. Ν. 2874/2000) αδύναμη. Από την άλλη, οι συνθήκες, που εξασφαλίζουν την ποιότητα & ελκυστικότητα της εργασίας και ασφάλεια (αμοιβές, εβδομαδιαίος χρόνος εργασίας, φορολογία χαμηλόμισθων, κινητικότητα, περιορισμός του χρόνου παραμονής στην ανεργία) αλλά και τα κίνητρα στην προτίμηση μιας θέσης μερικής απασχόλησης δεν λειτουργούν επαρκώς αντισταθμιστικά³⁴⁷. Έτσι, το ζήτημα μιας επαρκώς ευέλικτης και ασφαλούς αγοράς εργασίας, παρότι αναγνωρίζεται ως σταθερό σημείο του ελληνικού ενδιαφέροντος, αποτυγχάνει να διευθετηθεί έγκαιρα και ορθολογικά. Η αποτυχία της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας με το Ν. 2874/2000, παρά τις ενδιάμεσες παρεμβάσεις, είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια πολύτιμου χρόνου προσαρμογής και συνέβαλε στην επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Από την άλλη, ένας μονοδιάστατος προσανατολισμός των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών «στην προώθηση μιας αμφιλεγόμενης ευελικτοποίησης της εργασίας»³⁴⁸, που υποτιμά «την ιστορική και θεσμική κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα»³⁴⁹ εξασθενίζει τη δυναμική τους.

4. Προσαρμοστικότητα

345Department of the Taoiseach (2006), p.80.

346 Ενδεικτικά παραθέτουμε εδώ ορισμένους μόνο από τους λόγους που αναφέρονται ως αίτια ανεπιτυχούς εφαρμογής πολιτικών ευελιξίας στην Ελλάδα: το «άκαμπο υπόδειγμα της διαθέσιμης απασχόλησης» [έναν λόγο, που διατυπώνεται διαχρονικά. Βλέπε και Υπουργείο Οικονομικών (2008), σ.54] και η ανεπαρκής χρησιμοποίηση του ευέλικτου χρόνου ως εργαλείου «για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων ή για την αναδιοργάνωση της εργασιακής διαδικασίας», το «μικρό κατά κανόνα μέγεθος των ελληνικών επιχειρήσεων» [Υπουργείο Απασχόλησης (2002), σ.24], τις ανησυχίες, που εκφράζουν οι κοινωνικοί εταίροι ότι τα μέτρα μπορεί «να δημιουργήσουν συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού» και η επισήμανση της ανεπάρκειας των ελεγκτικών μηχανισμών για την εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας [Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2000), σ.σ.8-11], «η εκ των πραγμάτων απορρυθμισμένη αγορά εργασίας στον χώρο της παραοικονομίας (Σεφεριάδης, 2006, Γιαννίτσης, 2005)», στο Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος, Οικονόμου Χαράλαμπος (2006), σ.23.

347Υπουργείο Απασχόλησης (2002), σ.24.

348Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος, Οικονόμου Χαράλαμπος (2006), σ.23.

349Επιφυλάξεις, που έχουν να κάνουν όχι με το κατά πόσο τα επίσημα ντοκουμέντα των ευρωπαϊκών κοινωνικών (εν γένει) πολιτικών αποκαλύπτουν «μεταξύ άλλων, την ιστορική & θεσμική κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα» «και της Ευρώπης και των επιμέρους χωρών» αλλά με το γεγονός ότι αυτή η πραγματικότητα, παρότι καθοριστική της μεταρρυθμιστικής δυναμικής, μπορεί να υποτιμάται με αποτέλεσμα την αποτυχία των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών διατυπώνουν οι Σακελλαρόπουλος – Οικονόμου (2006:24 & 29) ενώ αιχμές παράβλεψης των εγχώριων δυσκολιών, που οδηγούν σε αποτυχία τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες στην ελληνική αγορά εργασίας (Ν.2874/2000) εκφράζουν και οι κοινωνικοί εταίροι (βλ. υποσημείωση 173).

Σ τον εξαιρετικά ευαίσθητο τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης διαφαίνεται η προσπάθεια εξισορρόπησης των βασικών λειτουργιών και του ρόλου του κράτους με τη λειτουργία και τις ανάγκες της αγοράς (market driven approach), μια προσέγγιση, που διαπερνά οριζόντια την ιρλανδική πολιτική ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου. Η προσέγγιση αυτή υποστηρίζεται από ένα ανεπτυγμένο σύστημα παρακολούθησης των επαγγελματικών τάσεων και αναγκών σε δεξιότητες της αγοράς εργασίας και υπηρετεί αποτελεσματικά το στόχο ενίσχυσης και συγκράτησης της απασχόλησης. Ωστόσο, μια ολοκληρωμένη στρατηγική απόκτησης και αναβάθμισης προσόντων σε όλο το εύρος του τυπικού και μη τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, τίθεται σε εφαρμογή με σχετική καθυστέρηση και η απόδοσή της στην περιοχή της Διά Βίου Μάθησης (με βάση το κριτήριο της συμμετοχής - [Πίνακας παρ. 57](#)) δεν αποτυπώνεται ως το τέλος του διαστήματος. Αντίθετα είναι θεαματική η άνοδος του αποθεματικού της χώρας σε εξειδικευμένα προσόντα ([Πίνακας παρ. 56](#)).

Η ελληνική πραγματικότητα στον τομέα ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου κεφαλαίου χαρακτηρίζεται από υστέρηση ποσοτική και ποιοτική: χαμηλή συμμετοχή στη διά βίου μάθηση & ανεπαρκή ανταπόκριση των συστημάτων (ΔΒΜ & βασικό Εκπαιδευτικό) στις ανάγκες της οικονομίας. Η πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες καθώς και η σύνδεση των συστημάτων Εκπαίδευσης & Κατάρτισης με την απασχόληση παραμένουν σε αρχικό στάδιο³⁵⁰. Η ενίσχυση της συνάφειας των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης προς τις ανάγκες της αγοράς εργασίας με τη συμμετοχή στο σχεδιασμό τους των κοινωνικών εταίρων, που έχουν άμεση αντίληψη των τάσεων και των αναγκών σε δεξιότητες διατυπώνεται επίσης ως έλλειμμα³⁵¹. Η σύσταση του Εθνικού Συμβουλίου Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση, που ανακοινώθηκε με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση 2002 και μια σειρά ενδημικά προβλήματα συντονισμού λόγω διασποράς αρμοδιοτήτων και επικαλύψεων θα αντιμετωπιστούν με σοβαρότητα μια δεκαετία αργότερα.

5. Εταιρικές σχέσεις

Διαπιστώνεται, σημαντική διαφορά του προτύπου και της ανάπτυξης των εταιρικών σχέσεων στις δύο χώρες. Στη μία περίπτωση έχουμε να κάνουμε με ένα πρότυπο συμμετοχικό, δοκιμασμένο, αναπτυσσόμενο (στη βάση του κοινωνικού διαλόγου και τα πεδία που ανοίγουν σ' αυτόν) και πρακτικά προσανατολισμένο. Στην άλλη με ένα μοντέλο πατερνλιστικό-κορπορατιστικής διαπραγμάτευσης, χωρίς πρότερη εμπειρία & κουλτούρα διαλόγου, στατικό και με ιδεολογικό προσανατολισμό.

Η συμμετοχή & η ανάληψη ευθύνης στη βάση της ισοτιμίας κράτους - κοινωνικών εταίρων αντιπαράκειται σε ένα κυρίαρχο συγκεντρωτικό μοντέλο συνδικαλιστικής διαπραγμάτευσης με κυβερνητική επιδιαιτησία. Σε εταιρικές σχέσεις, που ευδοκίμησαν στο έδαφος συνθηκών ιστορικής σημασίας για την Ιρλανδία (δεκαετία του 80'), από εσωτερική δηλαδή ανάγκη & πρωτοβουλία και εξελίχτηκαν με τη διεύρυνση της κοινωνικής και της

350(a) Υπουργείο Απασχόλησης (2007), σ.95. & (b) Συμβούλιο (2009), σ.10.

351 Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2009), σ.σ.29-30.

θεματικής βάσης αντιπαράτιθεται μια νεαρή, έντονα υποκινούμενη και διαμεσολαβούμενη εταιρική προσπάθεια. Επιπλέον, αυτή η προσπάθεια -για το διάστημα που εξετάσαμε - ενσωματώνει με πολύ αργούς ρυθμούς νέες κοινωνικές περιοχές και με ανάλογους ανανεώνει το παραδοσιακό θεματολόγιό της. Τέλος, σε ένα εργαλείο επίλυσης πρακτικών κοινωνικών προβλημάτων αντιπαράτιθεται μια πρότυπη ιδεολογική κονίστρα.

Στους κοινωνικούς εταίρους στην Ιρλανδία, πέρα από τη διαπραγμάτευση των αμοιβών και τη ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, δίνεται η δυνατότητα να επηρεάσουν γενικότερα τη διαμόρφωση της πολιτικής. Στην παραδοσιακή ζώνη ευθύνης των κοινωνικών εταίρων, ο ρόλος τους είναι καθοριστικός στη διευκόλυνση των μεταρρυθμίσεων και τον εκσυγχρονισμό της ιρλανδικής αγοράς εργασίας με ευελιξία και ασφάλεια. Επιπλέον, υπεισέρχονται και στο πεδίο της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής, δεσμεύοντας κατ' αυτό τον τρόπο τη δημόσια πολιτική δράση να κινηθεί εντός και να λάβει σοβαρά υπόψη ένα κοινά διαμορφωμένο πλαίσιο συμφωνίας. Παράλληλα, διευρύνεται σταδιακά και το εταιρικό σχήμα, αξιοποιείται η τεχνογνωσία τους στην αντιμετώπιση κρίσεων και ενθαρρύνεται η αποσυγκέντρωση (άσκηση) της κοινωνικής εταιρικότητας σε επίπεδο τομεακό ή επιχειρησιακό. Ωστόσο, κάποια ιδιαίτερη εμπλοκή των εδαφικών επιπέδων διοίκησης στα εταιρικά δίκτυα, υποβοηθούμενη και από μεταβίβαση αρμοδιοτήτων δεν προβάλλεται. Η ενίσχυση του περιφερειακού επιπέδου στα πλαίσια της χωρικής στρατηγικής της Ιρλανδίας αναμένεται κυρίως από την αποκέντρωση υπηρεσιών της κεντρικής κυβέρνησης. Παρά ταύτα, το στοιχείο αυτό δεν φαίνεται να επιδρά αρνητικά στην ποιότητα του κοινωνικού διαλόγου, πιθανώς λόγω του μικρού μεγέθους της χώρας και μιας σχετικά ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης χωρίς ιδιαίτερες αποκλίσεις στην απασχόληση και την ανεργία. Αποφεύγοντας τις ωραιοποιήσεις πρέπει να σημειώσουμε ότι η παγκόσμια οικονομική κρίση και η επιδείνωση των συνθηκών στην εγχώρια αγορά εργασίας είχε τον αντίκτυπο της στις παραδοσιακά σταθερές εργασιακές σχέσεις, ενισχύοντας το ρόλο του κράτους και δοκιμάζοντας το εταιρικό κεκτημένο.

Θεσμοί ανάπτυξης εταιρικών σχέσεων στην Ελλάδα έχουν πολύ πιο σύντομη ιστορική διαδρομή. Διαμορφώθηκαν κυρίως στα πλαίσια της Μεθόδου Ανοιχτού Συντονισμού, παρακινήθηκαν από την αρχή της εταιρικότητας, που εγκολπώνεται το κανονιστικό περιβάλλον των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων και αποτέλεσαν διστακτική παραχώρηση ενός συγκεντρωτικού κράτους. Τις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σχέσεις χαρακτηρίζει ένα βεβαρυμμένο παρελθόν συγκρούσεων και το πεδίο των εργασιακών σχέσεων και των μισθολογικών διευθετήσεων υπήρξε σταθερά η αποκλειστική ζώνη ευθύνης τους στη βάση εποπτευόμενης διαπραγμάτευσης. Λόγω της απουσίας μιας από κοινού καταγεγραμμένης επιτυχίας -όπως η έξοδος της Ιρλανδίας από τη δεινή οικονομική, κοινωνική και δημογραφική θέση στην οποία είχε περιέλθει τη δεκαετία του 80'- η συνεισφορά του κοινωνικού διαλόγου και των εταιρικών σχέσεων στην Ελλάδα σπανίως ξεπερνά το όριο μιας τυπικής διαδικασίας και στη χειρότερη περίπτωση την παράθεση άκαμπτων θέσεων που δεν προάγουν τη συμφωνία. Η ενδυνάμωση, από την άλλη, του περιφερειακού και τοπικού επιπέδου στα πλαίσια του Νόμου 3852/2010 (Καλλικράτης) με τη μεταφορά αρμοδιοτήτων κοινωνικών και διά βίου εκπαίδευσης, παρότι ενισχύει σημαντικά τον εταιρικό ρόλο της ελληνικής αυτοδιοίκησης δεν έχει ακόμη αποτιμηθεί. Εκείνο, πάντως, που καταγράφεται ως διαπίστωση είναι η αποποίηση γενικά από το ίδιο το περιφερειακό επίπεδο ενός ενεργητικότερου ρόλου.

Η διαφορά αυτή εκτιμάμε ότι είναι καίριας σημασίας. Διαπερνά εγκάρσια και εντοπίζεται στο σύνολο σχεδόν των περιοχών της πολιτικής απασχόλησης, όπου διαφοροποιούνται οι δύο χώρες· τόσο σε επίπεδο πολιτικού πλαισίου όσο και σε επίπεδο εφαρμογής.

6. Πόροι για την απασχόληση και το ανθρώπινο κεφάλαιο

Έντονα διαφοροποιούνται οι δύο χώρες στο ζήτημα των διαθέσιμων πόρων με βάση μια σειρά κριτηρίων. Γενικά, η επενδυτική στρατηγική της Ιρλανδίας στην περιοχή της απασχόλησης και ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου χαρακτηρίζεται από συγκέντρωση μιας «κρίσιμης μάζας πόρων»³⁵², συντριπτικά εθνικών στην προέλευσή τους³⁵³, με ευδιάκριτο προσανατολισμό. Σταθμισμένη προσέγγιση με την έννοια της διάχυσης του ενδιαφέροντος και της διασποράς των πόρων δεν χαρακτηρίζει την πολιτική απασχόλησης της χώρας. Ο αντίκτυπος γίνεται εμφανής άμεσα και ενδεχομένως και κατά την επόμενη περίοδο, με τη συγκράτηση σημαντικού μέρους της απασχόλησης και σε διαχειρίσιμα επίπεδα την αναμφίβολα υψηλή αύξηση της ανεργίας. Αντίθετα, η συγκριτικά περιορισμένη μάζα πόρων -με δεδομένη την υστέρηση της απασχόλησης και την ένταση της ανεργίας- χωρίς έστω να αντισταθμίζεται εθνικά και η απουσία κριτηρίου εστίασης χαρακτηρίζουν την επενδυτική λογική³⁵⁴ της Ελλάδας. Αναλυτικότερα:

Όγκος: στην προγραμματική περίοδο 2000-6 οι πόροι που διατίθενται από την Ελλάδα για την απασχόληση και την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου, κάτω από τα δύο κύρια τομεακά προγράμματα των Υπουργείων Απασχόλησης & Παιδείας αθροιστικά (βλ. [Πίνακες παρ. 32, 33](#)) αναλογούν σε 1:3 του αντίστοιχου Ιρλανδικού (βλ. [Πίνακα παρ. 34](#)). Την περίοδο 2007-13, η απόσταση διευρύνεται σε 1:5 ενώ, αν λάβει κανείς υπόψη του ό, τι μόνο ο απασχολούμενος πληθυσμός της Ελλάδας κινείται σε απόλυτες τιμές (βλ. [Πίνακα παρ. 15](#)) έως και πάνω από το διπλάσιο του αντίστοιχου Ιρλανδικού και συνυπολογίσει επιπλέον τη διαφορά (μεταξύ των 2 χωρών) του συντελεστή ανεργία, συνειδητοποιεί ότι πρόκειται για ένα επενδυτικό χάσμα, όπου κάθε άλλη σύγκριση θα περιίπτεε. Κάποια εντατικοποίηση, εξάλλου, των προσπαθειών με διάθεση επιπλέον

352Επιτροπή (2014), σ. xxι.

353Εξαιρετικά σημαντικοί πόροι στο μεγαλύτερο μέρος τους εθνικοί [περίπου 90%, Department of Finance (2000b), p.5] κατευθύνονται προς την αγορά εργασίας μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Employment and Human Resources Development Operational Programme 2000-2006 ενώ η στρατηγική προτεραιότητα Ανθρώπινο Κεφάλαιο κατά την επόμενη περίοδο συγκεντρώνει το 14% (25,8 δισ. €) των επενδύσεων του Εθνικού Σχεδίου Ανάπτυξης [Department of Finance (2007), p.32, 187]. Υπολογίσιμη είναι η «αύξηση των δημόσιων επενδύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη» (βλ. και παραπομπή αρ. 278).

354Οι δημόσιες πολιτικές παρεμβάσεις στον τομέα της απασχόλησης και ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων (ΕΠ Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση και Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση ΙΙ) βασίζονται στο μεγαλύτερο μέρος τους [περίπου ¾, Υπουργείο Οικονομικών (2000), σ.σ.104 & 109] σε κοινοτικούς πόρους. Η εθνική συμμετοχή περιορίζεται στην υποχρεωτική με βάση το άρθρο 28 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου, που διέπει τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Ανάλογη είναι και η χρηματοδότηση των δύο τομεακών επιχειρησιακών προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού χρηματοδοτείται κατά 75% του συνολικού προϋπολογισμού από κοινοτικούς πόρους (2260,00 εκ. €) [Υπουργείο Απασχόλησης (2007), σ.203] & το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση κατά 65% (1440,00 €) [Υπουργείο Παιδείας (2007b), σ.204]. Η κατάτμηση, εξάλλου, των συνολικών δημόσιων επενδύσεων (εθνικών και κοινοτικών) σε ένα ευρύ φάσμα προτεραιοτήτων, ακόμη και να εξασφαλίζει ένα είδος ισορροπίας, δεν επιτρέπει την επικέντρωση μιας κρίσιμης μάζας πόρων, που θα απέδιδε πέρα από τον εναρμονισμό της εθνικής πολιτικής απασχόλησης με τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις και κάποια εμφανέστερα αποτελέσματα στην περιοχή. Από άποψη επενδύσεων, σημαντική είναι επίσης η υστέρηση στην περιοχή της έρευνας και ανάπτυξης της καινοτομίας. Οι ενέργειες στον τομέα της E & A, τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα, κρίνονται «μεμονωμένες και αποσπασματικές» και μια «σταθερή και αυτόνομη εθνική κατεύθυνση» απουσιάζει [Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2009), σ.17].

εθνικών πόρων σε μια κατεύθυνση τόνωσης της αποτελεσματικότητας της συνολικής δημόσιας δαπάνης απουσιάζει. Το γεγονός αυτό επισημαίνεται έμμεσα από τα ευρωπαϊκά όργανα³⁵⁵ στην περίπτωση των επενδύσεων στην Έρευνα και την Ανάπτυξη της Καινοτομίας, που θεωρείται κρίσιμος για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Εστίαση: αντίστοιχα, με βάση το κριτήριο της εστίασης μπορούμε να πούμε ότι η Ιρλανδία κατά την πρώτη περίοδο στοχεύει στην ποσοτική περισσότερο ενίσχυση της απασχόλησης αξιοποιώντας το ενεργητικό εργαλείο της κατάρτισης ενώ κατά τη δεύτερη περίοδο ένας προσανατολισμός στη βελτίωση της ποιότητας του ανθρώπινου κεφαλαίου³⁵⁶ γίνεται περισσότερο εμφανής· μάλιστα σε όλο το εύρος του τυπικού και μη τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και με έμφαση προς την ανώτερη εκπαίδευση. Κάτι ανάλογο δεν μπορεί να ειπωθεί για την Ελλάδα. Η κατάτμηση των συγκριτικά περιορισμένων πόρων σε δύο Επιχειρησιακά Προγράμματα, που οριζόντια υπηρετούν τις ίδιες προτεραιότητες, η σταθμισμένη κατανομή, αποτελούν βασικές αρχές που δεν μεταβλήθηκαν αισθητά κατά τις δύο προγραμματικές περιόδους και δεν αφήνουν να διαφανεί το κριτήριο που υπερισχύει στην κατανομή· εκτός ίσως από το να υποθέσουμε βάσιμα ότι η χώρα προσπαθεί να καλύψει ταυτόχρονα πολλά ανοιχτά μέτωπα.

Μείγμα - Προέλευση: κρίνουμε σκόπιμο να επισημάνουμε ως σημαντική διαφορά το μείγμα της χρηματοδότησης (πολιτικών απασχόλησης και ανάπτυξης ανθρώπινων πόρων) με κριτήριο την πηγή προέλευσης των πόρων. Ο βαθμός εθνικής συμμετοχής αυξάνει ή περιορίζει αναλόγως το βαθμό ευελιξίας της χώρας στην επιλογή των προτεραιοτήτων μέσα στο πλαίσιο πάντα των κοινών ευρωπαϊκών κατευθύνσεων. Επιπλέον μια ενισχυμένη εθνική συμμετοχή, πέρα από το προφανές των δυνατοτήτων της χώρας, αποκαλύπτει και το βαθμό δέσμευσης προς τους κοινούς στόχους. Με βάση τα παραπάνω, διαπιστώνεται υψηλός βαθμός δέσμευσης της Ιρλανδίας στις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης αλλά ταυτόχρονα και αυξημένος βαθμός ευελιξίας της χώρας. Η εστίαση κατά την πρώτη ειδικά περίοδο στην τόνωση της προσφοράς εργασίας και την απασχόληση, παρότι ως στόχος βρίσκει σύμφωνα τα ευρωπαϊκά όργανα, αντίκειται σε ένα ισορροπημένο μείγμα πολιτικής προς το οποίο τα ίδια προτρέπουν. Εκ του αποτελέσματος, η επιλογή της χώρας φαίνεται να δικαιώνεται. Αντιστρόφως, η δέσμευση της Ελλάδας προς τις κοινές προτεραιότητες περιορίζεται στο ύψος της υποχρεωτικής εθνικής συμμετοχής. Παράλληλα η τήρηση μιας ισορροπίας στην κατανομή των πόρων –που ήδη έχουμε επισημάνει- ικανοποιεί μόνο ή κυρίως τη συνθήκη συμμόρφωσης προς τις παροτρύνσεις των ευρωπαϊκών οργάνων, περιορίζοντας τα περιθώρια ευελιξίας της χώρας. Σειρά αποτελεσμάτων στην περιοχή της απασχόλησης θέτει υπό αμφισβήτηση τις επιλογές.

Αποτελεσματικότητα - αποδοτικότητα: πρόκειται για κριτήρια ειδικού βάρους στα οποία, ωστόσο, δεν πρόκειται να αναφερθούμε παρά σε μια εντελώς πρωτόλεια προσέγγιση καθώς αποτελούν αντικείμενο ειδικών μελετών, που ξεφεύγει από τους στόχους και τις δυνατότητες της παρούσας. Ως προς το πρώτο, θεωρούμε ότι ένα σημαντικό μέρος των στόχων που επιτυγχάνουν οι δύο χώρες το διάστημα αυτό έχει τις

355Επιτροπή (2006a), p.p.66.

356Σταθερά αυξητικός είναι ο ρυθμός των επενδύσεων στην εκπαίδευση και σε επίπεδα που -τουλάχιστον κατά τη δεύτερη φάση της εξεταζόμενης περιόδου- κινούνται πολύ πάνω από το μ.ό. της ΕΕ (βλ. και [Πίνακα 65](#) Παρ.).

ρίζες του στα διαθέσιμα κονδύλια. Η διαφοροποίηση των δύο σε μια σειρά αποτελεσμάτων (βάσει στόχων), καταφανής ακόμα και κατά την περίοδο της κρίσης, αντανακλά μεταξύ άλλων και τη διαφοροποίηση στα χαρακτηριστικά της χρηματοδότησης, σύμφωνα με τα κριτήρια που προαναφέραμε (όγκος, εστίαση, μείγμα). Ως προς το δεύτερο, ελέγχεται εμμέσως από την ικανότητα των δημόσιων υπηρεσιών να διαχειρίζονται αποδοτικά τους πόρους, πράγμα το οποίο θα θιγεί στη συνέχεια.

7. Υπηρεσίες & συστήματα υποστήριξης των πολιτικών

Διαπιστώνεται, τέλος, σημαντική διαφοροποίηση ως προς το μοντέλο οργάνωσης των δημόσιων υπηρεσιών στο σύνολο και ειδικά (υπηρεσία απασχόλησης). Η δέσμευση προς έναν πελατοκεντρικό προσανατολισμό με κύριο στόχο την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς άτομα και επιχειρήσεις αντιπαρατίθεται προς ένα μοντέλο αυτεπιβεβαίωσης του ρόλου του. Σε μια επιχειρησιακή προσέγγιση, που υποστηρίζεται από συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης των παρεμβάσεων αντιπαρατίθεται μια θεσμική προσέγγιση διαχείρισης οξυμμένων προβλημάτων χωρίς δυνατότητα παρακολούθησης αξιολόγησης και ανατροφοδότησης της δημόσιας δράσης.

Χωρίς να απουσιάζουν αδυναμίες³⁵⁷ στις ιρλανδικές δημόσιες υπηρεσίες και τα συστήματα, που υλοποιούν πολιτικές απασχόλησης, διαπιστώνεται σημαντική επιχειρησιακή ετοιμότητα αυτών με επίκεντρο τον πελάτη. Στοχοθετημένη δράση, μηχανισμοί παρακολούθησης και αξιολόγησης των παρεμβάσεων, εφαρμογή προτύπων ποιότητας στη λειτουργία των οργανισμών και νέων σύγχρονων μεθόδων εργασίας με την ενεργητική υποστήριξη και συμμετοχή του ανθρώπινου δυναμικού και των κοινωνικών εταίρων³⁵⁸ υποστηρίζουν την ανάπτυξη του μοντέλου. Η συμβολή του επιχειρησιακού προτύπου είναι καίρια στην παραγωγή ποιοτικών αποτελεσμάτων. Η ιρλανδική υπηρεσία απασχόλησης έχει ένα σημαντικό μερίδιο σε μια επιτυχημένη προσέγγιση συνολικά των συντελεστών της αγοράς εργασίας. Ακόμη και η αντιμετώπιση δυσκολιών και η μετεξέλιξη της σε μια νέα υπηρεσία θα πρέπει να ιδωθεί ως μια φυσική προσαρμογή ενός ζωντανού οργανισμού κάτω από τη μεταστροφή των συνθηκών.

Αντίθετα, το θεσμικό αυτοεπιβεβαιούμενο πρότυπο της ελληνικής δημόσιας διοίκησης αποδεικνύεται ανεπαρκές στην υποστήριξη πολιτικών απασχόλησης και τη διευκόλυνση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος καθώς απουσιάζει ένας εξωστρεφής προσανατολισμός. Το έλλειμμα των δημόσιων υπηρεσιών και των συστημάτων εφαρμογής πολιτικών απασχόλησης και εκπαίδευσης/κατάρτισης είναι σημαντικό, ιδιαίτερα κατά το πρώτο διάστημα. Δεν διαθέτουν την απαιτούμενη διοικητική επάρκεια (θεσμικό πλαίσιο, δομές, πόροι) και επιχειρησιακή ετοιμότητα (εφαρμογή προτύπων ποιότητας, στοχοθεσία, μηχανισμοί παρακολούθησης-αξιολόγησης των παρεμβάσεων), που θα εξασφάλιζε τη συνεκτικότητα και αποτελεσματικότητα των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών. Σημαντική

³⁵⁷ Έχουν επισημανθεί καθυστερήσεις στη σύσταση δομών παρακολούθησης στην περιοχή της εκπαίδευσης και κατάρτισης ενηλίκων (Εθνικό Συμβούλιο Εκπαίδευσης Ενηλίκων - NALC) κατά την πρώτη περίοδο, δυσχέρειες συντονισμού των συστημάτων της τυπικής εκπαίδευσης, η αδυναμία της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης να ανταποκριθεί στην αύξηση της ανεργίας κατά τη δεύτερη περίοδο.

³⁵⁸(a) Department of the Taoiseach (2000), p.19 & (b) Department of the Taoiseach (2006), p.p.7 & 114.

πρόοδος διαγράφεται κυρίως στα πλαίσια διαχείρισης των κοινοτικών κονδυλίων (σύσταση δομών, διαχωρισμός αρμοδιοτήτων, εφαρμογή διεθνών προτύπων λογιστικού ελέγχου). Ωστόσο, ο εκσυγχρονισμός του κανονιστικού, ελεγκτικού και κατασταλτικού πλαισίου της δημόσιας διοίκησης και της πολιτικής ανθρώπινων πόρων εξακολουθούν να αποτελούν ως το τέλος μόνιμη πηγή αιτιάσεων αναποτελεσματικότητας και κοινοτικών παροτρύνσεων³⁵⁹.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Ahner Dirk (2010). Κύριο άρθρο, Περιοδικό «Panorama inforegio, Περιφερειακή πολιτική – μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. Μια άποψη 360º», Ευρωπαϊκή Ένωση – Περιφερειακή πολιτική, τχ.34.
- Coolahan John (1981). Irish Education: Its history and structure, Institute of public administration, Dublin.
- Halton J. Michael (2003). «Benchmarking: another attempt to introduce market-oriented policies into Irish second-level education?», Pedagogy, Culture & Society, Volume 11.
- Kok Wim et al (2004). Report from the High Level Group chaired by Wim Kok, *Facing the challenge - The Lisbon strategy for growth and employment*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.

359(a) Επιτροπή (2007a), σ.11 & (b) Συμβούλιο (2011c), σ.12.

- Rontos K., Nagopoulos N. (2014). «Regional labor markets and jobs creation: Geographical & socio-economic characteristics and the Role of Local & Regional Authorities (LRAs)», *International Journal of Modern Business Issues of Global Market*, ISSN No. 2310-2527, Vol. 2.
 - Spilanis Ioannis, Kizos Thanasis, Giordano Benito (2013). «The effectiveness of European Regional Development Fund projects in Greece: Views from planners, management staff and beneficiaries», *European Urban and Regional Studies*, published online.
 - Watt Andrew (2004). «Reform of the European Employment Strategy after Five Years: A Change of Course or Merely of Presentation? » *European Journal of Industrial Relations*, Vol. 10, No 2.
 - Γεωργούλης Σταμάτης (1997). Τοπική και Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή.
 - Δημουλάς Κώστας, Μιχαλοπούλου Καίτη (2008). Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, Η περίπτωση των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στους Νομούς Άρτας, Θεσπρωτίας, Λαρίσης και Φθιώτιδας, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, Αθήνα.
 - Ευστράτογλου Άγγελος (2006). Τοπικές Αγορές Εργασίας στην Ελλάδα, Θεωρητικά ζητήματα και εμπειρικές διερευνήσεις, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, Αθήνα.
 - Ιακωβίδης Κώστας, Καλλιάνης Διονύσης, Μαθιουδάκης Γιώργος (2008). Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας (Οργανισμών). Στο *Τυποποίηση και ποιότητα στη σύγχρονη κοινωνία (συλλογικό)*, Μελέτη ΤΕΕ – Μόνιμη Επιτροπή Τυποποίησης, Πιστοποίησης & Διαχείρισης Ποιότητας, Αθήνα.
 - Ιωαννίδης Γιώργος (2011). «Ρυθμίζοντας την απορρύθμιση: μια κριτική δεύτερη ματιά στην ευρωπαϊκή πολιτική απασχόλησης» (ανακοίνωση), 5ο Ιστορικό Συνέδριο: Η ιστορία της εργασίας. Νέες προσεγγίσεις σε ένα διαρκές ζήτημα, *Περιοδικό Ιστορείν*, Αθήνα.
 - Καραμεσίνη Μαρία (2011). «Η πολιτική απασχόλησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμέτωπη με την οικονομική κρίση», 4ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Κοινωνικής Πολιτικής, Αθήνα.
 - Κέντρο Γυναικείων Μελετών & Ερευνών (χ.έ.). «Πολιτικές και πρακτικές προώθησης των ίσων ευκαιριών στις επιχειρήσεις - Συγκριτική ανάλυση δημόσιων πολιτικών σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Εντοπισμός και επεξεργασία καλών πρακτικών», Ευθύνη Συγγραφής: Άννα Βουγιούκα, Συμμετοχή στο σχεδιασμό: Μαρία Λιάπη.
 - Κουτσαράς Νίκος (2014). «Μακροοικονομική θεωρία και πολιτική (επιστήμη)», Ακαδημαϊκή ιστοσελίδα *roleconomix*.
 - Παπαδάκης Ε. Νίκος (2005). «Μεταξύ Δυνητικότητας & Αναγκαιότητας Όψεις του πλαισίου των Πολιτικών Απασχόλησης στην Ελλάδα. Από την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης στα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση», Αθήνα.
-

- Πετράκης Παναγιώτης, Κωστής Παντελής (2013). «Διαρθρωτική και Κυκλική Ανεργία στην Ελλάδα», ΕΚΠΑ - ιστότοπος In Deep Analysis.
- Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος (2004). «Συμμετοχικές διαδικασίες και Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο: Η Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού», Ινστιτούτο Στρατηγικών και Αναπτυξιακών Μελετών – Ανδρέας Παπανδρέου, Αθήνα.
- Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος, Οικονόμου Χαράλαμπος (2006). «Εθνικές προτεραιότητες και ευρωπαϊκές προκλήσεις στη μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής προστασίας και απασχόλησης στην Ελλάδα, 1980-2004», Επιστημονική επιθεώρηση «Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη», τ.1, τχ.1.
- Σιδηρά Βιβή, Ναγόπουλος Νίκος (2005). Σύστημα Ποιότητας των Υπηρεσιών Συμβουλευτικής Στήριξης & Απασχόλησης, Αθήνα.
- Σπηλιωτόπουλος Α. Αθανάσιος (2006). *Η Στρατηγική της Λισσαβώνας. Διαδικασία και λόγοι υιοθέτησης, παρουσίαση-ανάλυση, απολογισμός της προόδου και επαναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισσαβώνας για την περίοδο 2000-2005*, Μεταπτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Πειραιώς.
- Φερώνας Ανδρέας (2007). «Η επίδραση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης στην ελληνική πολιτική απασχόλησης: Μια περίπτωση «γνωσιακού» Εξευρωπαϊσμού;», Επιστημονική επιθεώρηση «Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη», τ.2, τχ.2.
- Χλέτσος Μιχάλης (χ.έ.). Κύκλος διαλέξεων «Οικονομία & Κοινωνία»: «Η Κεϋνσιανή προσέγγιση της αγοράς εργασίας και της ανεργίας», Εργαστήριο εφαρμοσμένης οικονομικής & κοινωνικής πολιτικής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- Ψιλάκη Άννα (2007). *Ο ρόλος της ΑΜΣ στην ανάπτυξη της αγοράς εργασίας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο*, Τελική εργασία, ΕΚΔΔΑ - Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

- CEDEFOP (2014). Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης - CEDEFOP, Ενημερωτικό σημείωμα, ISSN 1831-2462.
- Ευρωπαϊκή Ένωση (1997a). Ευρωπαϊκές Κοινότητες, *Συνθήκη του Άμστερνταμ*, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο.
- Ευρωπαϊκή Ένωση (1997b). Ευρωπαϊκή Ένωση, *Ενοποιημένες Συνθήκες: Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση – Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας*, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο.
- Ευρωπαϊκή Ένωση (2010). Ευρωπαϊκή Ένωση, *Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση & της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- Επιτροπή (1993). Commission of the European Communities, White Paper: *Growth, competitiveness, employment. The challenges and ways forward into the 21st century*, COM (93) 700, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
 - Επιτροπή (2001a). Commission of the European Communities, Commission staff working paper, Assessment of the implementation of the 2001 Employment Guidelines, Supporting document to the Joint Employment Report 2001 COM(2001) 438 final, SEC(2001) 1398, Brussels.
 - Επιτροπή (2001b). Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση 2001 (Σχέδιο που υποβλήθηκε από την Επιτροπή), COM(2001) 438 τελικό, Βρυξέλλες.
 - Επιτροπή (2002a). Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στη Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών, *Απολογισμός πέντε ετών Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση*, COM(2002) 416 τελικό, Βρυξέλλες.
 - Επιτροπή (2002b). Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, Σχέδιο Κοινής Έκθεσης για την Απασχόληση 2002 COM(2002) 621 τελικό, Βρυξέλλες.
 - Επιτροπή (2002c). Commission of the European Communities, Commission Staff Working paper, Assessment of the Implementation of the 2002 Employment Guidelines - Supporting Document to the Joint Employment Report 2002, SEC(2002)1204, Brussels. Διαβιβάζεται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τις αντιπροσωπείες με το αριθμ. 14378/19-11-2002 έγγραφο.
 - Επιτροπή (2004). Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, Σχέδιο Κοινής Έκθεσης για την Απασχόληση 2003/4, COM(2004) 24 τελικό, Βρυξέλλες.
 - Επιτροπή (2005a). Commission of the European Communities, Commission staff working paper, Draft Joint Employment Report 2004/2005 COM(2005) 13 final, SEC(2005) 67, Brussels.
 - Επιτροπή (2005b). Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 2ας Φεβρουαρίου 2005, *Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση. Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισαβόνας (2005)*, COM(2005) 24 τελικό, Βρυξέλλες.
 - Επιτροπή (2005c). Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, Σχέδιο κοινής έκθεσης για την απασχόληση 2004/5 COM(2005) 13 τελικό, Βρυξέλλες.
 - Επιτροπή (2005d). Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο σχετικά με τις ευρωπαϊκές πολιτικές για τη νεολαία, COM(2005) 206 τελικό, Βρυξέλλες.
-

- Επιτροπή (2006a). Commission of the European Communities, Communication from the Commission to the Spring European Council, Time to move up a gear, Part 2, COM(2006)30 final, Brussels.
 - Επιτροπή (2006b). European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities, Unit D.1, «Employment in Europe 2006», Brussels.
 - Επιτροπή (2006c). Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Εφαρμόζοντας την ανανεωμένη στρατηγική της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση, Ένα έτος υλοποίησης της Στρατηγικής, Μέρος I, COM(2006)816 τελικό, Βρυξέλλες.
 - Επιτροπή (2006d). Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Πρόταση υποβληθείσα από την Επιτροπή προς το Συμβούλιο, για Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την επικαιροποίηση για το 2007 των ολοκληρωμένων κατευθυντηρίων γραμμών για τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών και της Κοινότητας και με την εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών, COM(2006) 816 τελικό, Μέρος III, Βρυξέλλες.
 - Επιτροπή (2007a). Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Στρατηγική έκθεση σχετικά με την ανανεωμένη στρατηγική της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση: έναρξη του νέου κύκλου (2008-2010), COM(2007) 803 τελικό, Μέρος II, Βρυξέλλες.
 - Επιτροπή (2007b). Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση (2008-2010), COM (2007) XXX – Μέρος V, συμπεριλαμβανομένης Σύστασης της Επιτροπής σχετικά με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Κοινότητας & Πρότασης για Απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών, Βρυξέλλες.
 - Επιτροπή (2007c). Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Αναπτυσσόμενες περιφέρειες, αναπτυσσόμενη Ευρώπη, Τέταρτη έκθεση για την οικονομική και κοινωνική συνοχή, Λουξεμβούργο.
 - Επιτροπή (2008). Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Ένα ευρωπαϊκό σχέδιο για την ανάκαμψη της οικονομίας, COM(2008) 800 τελικό, Βρυξέλλες.
 - Επιτροπή (2009). Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Σχέδιο έκθεσης της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, Σχέδιο της Κοινής Έκθεσης για την Απασχόληση (ΚΕΑ) 2009/2010, COM(2009)674 τελικό, Βρυξέλλες.
 - Επιτροπή (2010). Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Επενδύοντας στο μέλλον της Ευρώπης, Πέμπτη έκθεση για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, Λουξεμβούργο.
-

- Επιτροπή (2014). Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκτη έκθεση για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, Επενδύσεις για θέσεις εργασίας & ανάπτυξη – Προώθηση της ανάπτυξης & της χρηστής διακυβέρνησης στις περιφέρειες & τις πόλεις της ΕΕ, Βρυξέλλες.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2000). Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23-24 Μαρτίου 2000, Συμπεράσματα της Προεδρίας.
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2005). Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών 22-23 Μαρτίου 2005, Συμπεράσματα της Προεδρίας, Διαβιβαστικό του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τις αντιπροσωπείες, αριθμ. 7619/05, REV 1, Βρυξέλλες.
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2009). Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών 18-19 Ιουνίου 2009, Συμπεράσματα της Προεδρίας, αναθεωρημένο κείμενο των συμπερασμάτων, το οποίο διαβιβάζεται με το αρ. 11225/2/10-7-09 REV2 έγγραφο του Συμβουλίου της ΕΕ προς τις αντιπροσωπείες.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο & Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Κοινοβούλιο & Συμβούλιο (2006). Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1081/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1784/1999, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (L 210/31-7-2006).

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Συμβούλιο (1999). Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 1260/1999 του Συμβουλίου της 21^{ης} Ιουνίου 1999 περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά Ταμεία, Επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 161 της 26.6.1999).
- Συμβούλιο (2003). Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Απόφαση του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές των κρατών μελών για την απασχόληση (2003/578/ΕΚ).
- Συμβούλιο (2005). Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Απόφαση του Συμβουλίου της 12^{ης} Ιουλίου 2005: για τις κατευθυντήριες γραμμές των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών, (2005/600/ΕΚ).
- Συμβούλιο (2006a). Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου της 11^{ης} Ιουλίου 2006 περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L210/31.7.2006).
- Συμβούλιο (2006b). Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κοινή έκθεση για την απασχόληση για το έτος 2005/2006, Διαβιβαστικό σημείωμα αρ. 7347/06 προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Βρυξέλλες.

- Συμβούλιο (2008). Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Απόφαση του Συμβουλίου της 15ης Ιουλίου 2008 σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (2008/618/ΕΚ)
- Συμβούλιο (2009). Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κοινή έκθεση για την απασχόληση 2008/2009, Διαβιβαστικό σημείωμα προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 7435/09, Βρυξέλλες.
- Συμβούλιο (2010). Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Απόφαση του Συμβουλίου της 21^{ης} Οκτωβρίου 2010: σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών, (2010/707/ΕΕ).
- Συμβούλιο (2011a). Council of the European Union, Council Recommendations of 12 July 2011 on the National Reform Programme 2011 of Ireland and delivering a Council opinion on the updated Stability Programme of Ireland, 2011-2015, (2011/C 215/01).
- Συμβούλιο (2011b). Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κοινή έκθεση για την απασχόληση, Διαβιβαστικό σημείωμα προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 7396/8-3-2011, Βρυξέλλες.
- Συμβούλιο (2011c). Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2011 σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ελλάδας για το 2011, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (2011/C 213/04).

ΕΠΙΣΗΜΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

- Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2000). Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή, Γνώμη αριθμ. 48, Προώθηση της απασχόλησης και άλλες διατάξεις (Σχέδιο Νόμου), Αθήνα.
 - Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2001). Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή, Γνώμη αριθμ. 59, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης 2000-2006 – ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ, Αθήνα.
 - Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2002). Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή, Γνώμη αριθμ. 86, Ο κοινωνικός διάλογος στην Ελλάδα: αποτίμηση – τάσεις – προοπτικές, Αθήνα.
 - Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2009). Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή, Γνώμη αριθμ. 224, Αξιολόγηση της Έκθεσης Εφαρμογής για το 2009 του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων 2008-2010, Αθήνα.
 - Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2010α). Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή, Γνώμη αριθμ. 233, Επί του Σχεδίου Νόμου «Εγγυήσεις κατά της εργασιακής ανασφάλειας και άλλες διατάξεις».
-

- Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2010b). Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή, Γνώμη αριθμ. 241, Επί του Σχεδίου Νόμου «Νέο ασφαλιστικό σύστημα και συναφείς διατάξεις. Ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις».
- Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή (2011). Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή, Γνώμη αριθμ. 243, Επί του Σχεδίου Νόμου «Ανάπτυξη της Διά Βίου Μάθησης».
- Υπουργείο Απασχόλησης (2001). Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση 2001.
- Υπουργείο Απασχόλησης (2002). Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση 2002.
- Υπουργείο Απασχόλησης (2003). Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση 2003.
- Υπουργείο Απασχόλησης (2004). Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας, Αναθεωρημένο ΕΠ «Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση», Αθήνα.
- Υπουργείο Απασχόλησης (2007). Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013, Αθήνα.
- Υπουργείο Εσωτερικών (2007). Υπουργείο Εσωτερικών, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013, Αθήνα.
- Υπουργείο Οικονομικών (2000). Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Ελλάδα, Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006.
- Υπουργείο Οικονομικών (2005). Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την ανάπτυξη και την απασχόληση 2005-2008, Αθήνα.
- Υπουργείο Οικονομικών (2008). Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση 2008-2010, Αθήνα.
- Υπουργείο Οικονομικών (2011). Υπουργείο Οικονομικών, Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2011-2014, Ελλάδα.
- Υπουργείο Παιδείας (2007a). Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, ΕΥΔ ΕΠΕΑΕΚ, ΕΠ Εκπαίδευσης & Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ 2000 – 2006), Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, Αθήνα.
- Υπουργείο Παιδείας (2007b). Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» 2007-2013, Αθήνα.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΙΡΛΑΝΔΙΚΑ

- Department of Employment (2000). Department of Enterprise, Trade and Employment, Ireland - Employment and Human Resources Development OP 2000-06.
 - Department of Employment (2003). Department of Enterprise, Trade and Employment, National Employment Action Plan, 2003-2005, Ireland.
 - Department of Employment (2004). Department of Enterprise, Trade & Employment, National Employment Action Plan 2004, Ireland.
 - Department of Employment (2009). Department of Enterprise Trade and Employment, Human Capital Investment Operational Programme 2007-2013, Supported by the European Social Fund, Revised OP as of 21-10-2009.
 - Department of Finance (2000a). Department of Finance, Ireland Community Support Framework 2000-2006.
 - Department of Finance (2000b). Department of Finance, Ireland, National Development Plan 2000-2006.
 - Department of Finance (2007). Department of Finance, Ireland, National Development Plan 2007-2013.
 - Department of the Taoiseach (2000). Department of the Taoiseach, Programme for Prosperity and Fairness 2000-2003
 - Department of the Taoiseach (2005). Department of the Taoiseach, Lisbon Agenda, Integrated Guidelines for Growth and Jobs, National Reform Programme Ireland 2005-2008.
 - Department of the Taoiseach (2006). Department of the Taoiseach, Towards 2016 Ten-Year Framework Social Partnership Agreement 2006-2015.
 - Department of the Taoiseach (2008). Department of the Taoiseach, Lisbon Agenda, Integrated Guidelines for Growth and Jobs, Ireland National Reform Programme 2008-2010.
 - Department of the Taoiseach (2011). Department of the Taoiseach, National Reform Programme for Ireland under the Europe 2020 Strategy.
 - National Economic and Social Council (2011). National Economic and Social Council, Supports and services for unemployed jobseekers: Challenges and Opportunities in a Time of Recession, No 123.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Κατευθυντήριες γραμμές 1998-2002

ΠΥΛΩΝΕΣ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ	
A. Επαγγελματική ένταξη - απασχολησιμότητα (employability)	A1	1998
2000		Ενθαρρύνεται ο εκσυγχρονισμός των ΔΥΑ για την προώθηση των μέτρων πρόληψης & απασχολησιμότητας με σκοπό την αποτελεσματική ένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας
2001		Μέτρα μείωσης του αριθμού των μακροχρόνια ανέργων
A2		1998
		1999
		2000

	2001	Συστήματα φόρου-παροχών που υπηρετούν επιπλέον το στόχο αποφυγής της "παγίδας της φτώχειας". Βελτίωση της αποδοτικότητας των ενεργητικών μέτρων.
	A3	1998
		1999
		2001
		2002
A4		1998
		1999
		2000
		2001
	A-Νέο	2001
	A5	1999
	B. Επιχειρηματικότητα (entrepreneurship)	B1
	1999	
	2001	
B2	1998	
	1999	
	2000	
	2001	Υποστήριξη καινοτόμων επιχειρήσεων που ενεργοποιούν το δυναμικό της κοινωνίας της γνώσης. Άρση φραγμών στο τομέα παροχής υπηρεσιών (απορρέει και από τις Συνθήκες)
	B-Νέο	2001
	B3	1998
		2000
		2001
		2002
Γ. Προσαρμοστικότητα εργαζομένων & επιχειρήσεων (adaptability) - στόχος παραγωγικότητα / ανταγωνιστικότητα		Γ1
	1999	
	2001	
Γ2	1998	
	2001	
	Δ. Ισότητα ευκαιριών (equal opportunities)	
2001	Μέτρα που αφορούν σε ίσες αμοιβές για ισάξια εργασία, την ποιότητα εργασίας, πρόσβαση στη ΔΒΜ & κατάρτιση στις ΤΠΕ συμπληρώνουν τις πολιτικές ισότητας. Συστήματα παροχής συμβουλών, αξιολόγηση αντίκτυπου των ΚΓ ως προς την ισότητα, δείκτες προόδου.	
Δ1	1998	Καταπολέμηση διακρίσεων λόγω φύλου (αύξηση ποσοστού απασχόλησης γυναικών, μείωση διαφοράς στην ανεργία/φύλο, ισόρροπη εκπροσώπηση των 2 φύλων στα επαγγέλματα, μείωση διαφορών στις αμοιβές)
	1999	Εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων στην καταπολέμηση των διακρίσεων μεταξύ ανδρών-γυναικών και την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης γυναικών

	2001	Αξιολόγηση αντίκτυπου πολιτικών ως προς τη ψαλίδα αμοιβών μεταξύ των 2 φύλων
	Δ2	1998
	Δ3	1998
	Δ2-Δ3	2001
	Δ4	1998
	ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	
Β. Ολοκληρωμένες, συνεκτικές στρατηγικές ΔΒΜ με κοινή ευθύνη συντελεστών (ΔΥΑ, κοινωνικοί εταίροι, κοινωνία πολιτών) & επιπέδων (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό, τομεακό, επιχειρησιακό) παρέμβασης. Καθορισμός εθνικών στόχων.		Ενσωματώνονται στις ΚΓ 2001 & 2002 με βάση τη ΣΤΛ
Γ. Ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων κρατών - κοινωνικών εταίρων. Ανάπτυξη από τους κ.ε. μηχανισμών αξιολόγησης των ενεργειών τους.		
Δ1. Συνδυασμός πολιτικών (balance) μεταξύ των 4 αξόνων των ΚΓ. Δ2. Ολοκληρωμένη προσέγγιση ισότητας φύλων (gender mainstreaming). Δ3. Διαφοροποίηση στόχων με βάση τις περιφερειακές διαφορές. Δ4. Εστίαση σε ορισμένη διάσταση της στρατηγικής αν απαιτείται από τις ανάγκες της εθνικής αγοράς εργασίας.		
Ε. Κοινοί Δείκτες Αξιολόγησης (για όλους τους άξονες) & ενίσχυση της συγκρισιμότητας των στοιχείων. Ανάπτυξη από τους κ.ε. Δεικτών αξιολόγησης των ενεργειών τους.		
Πηγές: (1) Ψήφισμα του Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 1997, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση για το έτος 1998 (98/C 30/01) (2) Ψήφισμα του Συμβουλίου της 22ας Φεβρουαρίου 1999, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση το έτος 1999 (1999/C 69/02) (3) Απόφαση του Συμβουλίου της 13ης Μαρτίου 2000, περί των κατευθυντήριων γραμμών για τις πολιτικές των κρατών μελών για την απασχόληση το 2000 (2000/228/ΕΚ) (4) Απόφαση του Συμβουλίου της 19ης Ιανουαρίου 2001, κατευθυντήριες γραμμές της πολιτικής απασχόλησης των κρατών μελών για το 2001 (2001/63/ΕΚ) (5) Απόφαση του Συμβουλίου της 18ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές των κρατών μελών για την απασχόληση το 2002 (2002/177/ΕΚ)		
¹ Δες και Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών, Απολογισμός πέντε ετών Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, COM(2002)416 τελικό, Βρυξέλλες 2002, σ. 12		

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Κατευθυντήριες γραμμές 2003-2005

ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ (βάσει της ΣΤΛ) ¹	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ - ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΜΕΤΡΑ - ΔΡΑΣΕΙΣ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ
Στόχος: Πλήρης απασχόληση [Δείκτες: (1) Συνολικό ποσοστό απασχόλησης 67 % (έως 2005) & 70 % (έως 2010). (2) Ποσοστό απασχόλησης γυναικών 57 % (έως 2005) & 60 % (έως 2010). (3) Ποσοστό απασχόλησης εργαζομένων (ηλικίας 55-64) 50 % (έως 2010)]	Δείκτες: (1) Παροχή ενεργητικών μέτρων κατάρτισης εντός 6 μηνών ανεργίας για νέους & 12 μηνών για ενήλικες. (2) Συμμετοχή 25% των μακροχρόνια ανέργων σε ενεργητικά μέτρα ως το 2010.	1	Ενεργητικά & προληπτικά μέτρα για ανέργους-αέργους
		2	Επιχειρηματικότητα - Καινοτομία - ΝΟΕ
Στόχος: Ποιότητα & παραγωγικότητα της εργασίας	Δείκτης: Δυνατότητα όλων των αιτούντων εργασία στην Κοινότητα να γνωρίζουν τις κενές θέσεις εργασίας μέσω των ΔΥΑ (έως 2005)	3	Προσαρμοστικότητα εργαζομένων & επιχειρήσεων, Κινητικότητα
	Δείκτες: (1) Ολοκλήρωση ανώτερης Δ.Ε. σε ποσοστό 85% των ατόμων ηλικίας 22 ετών (2) μέση συμμετοχή (ΕΕ) στη ΔΒΜ 12,5% του ενεργού πληθυσμού ηλικίας 25-64 (έως 2010)	4	Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού - ΔΒΜ
	Δείκτης: αύξηση κατά 5 έτη (από 59,9 το 2001) της πραγματική μέσης ηλικίας συνταξιοδότησης (έως 2010)	5	Επάρκεια προσφοράς εργατικού δυναμικού, παράταση επαγγελματικού βίου
	Δείκτης: υπηρεσίες φροντίδας σε παιδιά προσχολικής 90% & παιδιά (<3) τουλάχιστον 33% (έως 2010)	6	Ισότητα φύλων, αύξηση γυναικείας προσφοράς εργασίας
Στόχος: Κοινωνική συνοχή & ένταξη	Δείκτης: μέσο ποσοστό όσων εγκαταλείπουν το σχολείο <10% (έως 2010)	7	Ένταξη, καταπολέμηση διακρίσεων σε βάρος μειονεκτούντων ατόμων ή ομάδων
		8	Εργασία ελκυστικότερη & οικονομικά συμφέρουσα
		10	Μείωση περιφερειακών ανισοτήτων στην ανεργία- απασχόληση
Έχει αντίκτυπο και στους 3 κύριους στόχους ²		9	Μετατροπή αδήλωτης εργασίας σε νόμιμη απασχόληση

Πηγή: Απόφαση του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές των κρατών μελών για την απασχόληση (2003/578/ΕΚ)

¹ Η ταξινόμηση των ΚΓ με βάση τους κύριους στόχους έχει ως ένα βαθμό συμβατικό χαρακτήρα, αφού η κάθε ΚΓ μπορεί να υπηρετεί περισσότερο από έναν κύριο στόχο

² "Σύμφωνα με μελέτες, το μέγεθος της παραοικονομίας εκτιμάται μεταξύ 7 και 16 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ. Το ποσοστό αυτό μπορεί να μετατρέπεται σε εργασία επίσημου χαρακτήρα για να βελτιωθεί το συνολικό επιχειρηματικό περιβάλλον, η ποιότητα της εργασίας των ενδιαφερομένων, η κοινωνική συνοχή και η βιωσιμότητα των δημοσιονομικών και των συστημάτων κοινωνικής προστασίας". [Απόφαση του Συμβουλίου 2003/578/ΕΚ, εκτιμώντας τα ακόλουθα: σημείο (19)]

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Κατευθυντήριες γραμμές 2005-2010

ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ (βάσει της ΣΤΛ)	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ	ΜΕΤΡΑ - ΔΡΑΣΕΙΣ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ - ΣΗΜΕΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
Στόχος: Πλήρης απασχόληση [Δείκτες: (1) Μέσο συνολικό ποσοστό απασχόλησης 70 % (2) Ποσοστό απασχόλησης γυναικών 60 % (3) Ποσοστό απασχόλησης εργαζομένων (ηλικίας 55-64) 50 % (έως 2010)] Κ.Γ 17		18	Προσέγγιση εργασίας με βάση τον κύκλο ζωής (lifecycle approach) <-> Κ.Γ 2 [Οικονομική - δημοσιονομική βιωσιμότητα ως βάση αυξημένης απασχόλησης]	Προοπτικές απασχόλησης νέων, μείωση ανεργίας νέων, συμμετοχή γυναικών στην αγορά εργασίας, μείωση διαφορών φύλων (απασχόληση, ανεργία, αμοιβές), εναρμόνιση επαγγελματικού-οικογενειακού βίου (φροντίδα παιδιών κλπ), ενεργός γήρανση - active ageing (ποιότητα: υγεία & ασφάλεια εργασίας, κίνητρα εργασίας, ανικινητρα συνταξιοδότησης), εκσυγχρονισμός (νομοθετικά) συστημάτων κοινωνικής προστασίας (καταλληλότητα, βιωσιμότητα, προσαρμοστικότητα)
19	Αύξηση απασχόλησης & προσφοράς εργασίας, εκσυγχρονισμός συστημάτων κοινωνικής προστασίας	Αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς & ελκυστικότητα εργασίας (ομάδες στόχοι: αναζητούντες εργασία, ανειδίκευτοι, μειονεκτούντες, άεργοι)	Ενεργητικά & Προληπτικά μέτρα (έγκαιρος προσδιορισμός αναγκών, συμβουλευτική, προσανατολισμός, εξατομικευμένη κατάρτιση, κοινωνικές υπηρεσίες). Νομοθετικά: προσαρμογή συστημάτων εισφορών-παροχών (εξάρτηση παροχών & φορολογικών συντελεστών από το εισόδημα). Νέες πηγές απασχόλησης σε υπηρεσίες & σε τοπικό επίπεδο (κοινωνικές υπηρεσίες, κοινωνική οικονομία)	(1) Ανεργία: παροχή ενεργητικού μέτρου (κατάρτιση κλπ) πριν τη συμπλήρωση ανεργίας (α) για Νέους, 6 μηνών (μειώθηκε σε 4 μήνες με τις ΚΓ 2008-10) και (β) για Ενήλικες, 12 μηνών. (2) Μακροχρόνια ανεργία: παροχή ενεργητικού μέτρου (κατάρτιση κλπ) στο 25% (έως 2010).
20		Κάλυψη αναγκών αγοράς εργασίας	Ενίσχυση θεσμών αγοράς εργασίας - ΔΥΑ - δίκτυο EURES (διαφάνεια δυνατοτήτων απασχόλησης-κατάρτισης), άρση εμποδίων κινητικότητας, πρόβλεψη αναγκών σε δεξιότητες, αξιοποίηση δυναμικού μεταναστών	(3) ΔΥΑ: δημοσίευση-πρόσβαση σε κενές ΘΕ.
Στόχος: Ποιότητα & παραγωγικότητα της εργασίας Κ.Γ 17		Προσαρμοστικότητα εργαζομένων & επιχειρήσεων	21	Ευελιξία με ασφάλεια και μείωση κατακερματισμού αγοράς εργασίας (λαμβάνεται υπόψη ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων) <-> Κ.Γ 5 [συνοχή μακρο-οικονομικών & διαρθρωτικών πολιτικών & πολιτικών απασχόλησης]
P22			Εξέλιξη μισθών & κόστους εργασίας ευνοϊκή προς την απασχόληση <-> Κ.Γ 4 [σύνδεση μισθών με τη μακρο-οικονομική σταθερότητα & ανάπτυξη]	Καθορισμός πλαισίου μισθολογικών διαπραγματεύσεων με τους κοινωνικούς εταίρους (σύνδεση μισθού με παραγωγικότητα -ανταγωνιστικότητα, αποφυγή διαφορών λόγω φύλου). Νομοθετικά (μείωση μη μισθολογικού κόστους με στόχο τη δημιουργία ΘΕ)
Στόχος: Κοινωνική & εδαφική συνοχή Κ.Γ 17	Επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο, βελτίωση εκπαίδευσης-δεξιοτήτων		23	Αύξηση & βελτίωση επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο <-> Κ.Γ 7 [Αύξηση & βελτίωση επενδύσεων σε Ε & Α]

24		Προσαρμογή συστημάτων εκπαίδευσης & κατάρτισης στις ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας	Εφαρμογή προτύπων Εκπαίδευσης & Κατάρτισης, διεύρυνση προσφοράς Ε&Κ, ευέλικτες μέθοδοι μάθησης & κινητικότητα. Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Ε&Κ (οργάνωση χρόνου εργασίας, υπηρεσίες οικογενειακής στήριξης, επαγγελματικός προσανατολισμός, επιμερισμός κόστους). Ανταπόκριση σε νέες ανάγκες ως προς τις δεξιότητες (ορισμός, διαφάνεια & αναγνώριση προσόντων - σύνδεση των εθνικών με το ευρωπαϊκό πλαίσιο προσόντων- επικύρωση ανεπίσημης μάθησης)	
	Πηγές: (1) Απόφαση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2005 για τις κατευθυντήριες γραμμές των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών (2005/600/ΕΚ) (2) Απόφαση του Συμβουλίου της 15ης Ιουλίου 2008 σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (2008/618/ΕΚ)			

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Κατευθυντήριες γραμμές 2011-2014

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ - ΟΡΑΜΑ (βάσει της ΕΕ-2020)	ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ - ΔΕΙΚΤΕΣ (3 από 5 που ενσωματώνονται στην ΕΣΑ)	ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ-ΜΕΤΡΑ
Έξυπνη - Βιώσιμη - Χωρίς αποκλεισμούς Ανάπτυξη	Ποσοστό απασχόλησης ηλικιακής ομάδας 20-64 = 75% (έως 2020). Αύξηση συμμετοχής νέων, ηλικιωμένων, χαμηλής ειδικευσης & μεταναστών.	7	Αύξηση προσφοράς εργασίας - μείωση διαρθρωτικής ανεργίας - προώθηση ποιότητας ΘΕ
		8	Ανάπτυξη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού - αντιστοίχιση δεξιοτήτων & αναγκών αγοράς εργασίας - ΔΒΜ
9	(α) Ποσοστό σχολικής διαρροής <10% (β) Ποσοστό ατόμων μεταξύ 30 - 34 ετών που ολοκληρώνει την τριτοβάθμια εκπαίδευση ≥40%	Ποιότητα & αποτελεσματικότητα συστημάτων εκπαίδευσης & κατάρτισης - αύξηση συμμετοχής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	Επενδύσεις στα συστήματα εκπαίδευσης-κατάρτισης [απόκτηση βασικών ικανοτήτων- ενίσχυση απασχολησιμότητας, κινητικότητα σπουδαστών- εκπαιδευτικών, προσαρμοστικότητα συστημάτων ΕΚ, εθνικά πλαίσια πιστοποίησης, εταιρικές σχέσεις του κόσμου της εκπαίδευσης & της εργασίας, συνεχή επαγγελματική εξέλιξη εκπαιδευτικών, αύξηση συμμετοχής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, μείωση αριθμού NEET, πρόληψη σχολικής διαρροής]
Μείωση του πληθυσμού της ΕΕ, που ζει κάτω των εθνικών ορίων φτώχειας κατά 25% ή 20 εκ. άτομα		10	Κοινωνική ένταξη - καταπολέμηση φτώχειας
Πηγή: Απόφαση του Συμβουλίου της 21ης Οκτωβρίου 2010 σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (2010/707/ΕΕ).			

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΑΕΠ και οι βασικές συνιστώσες (παραγωγή, δαπάνες και εισόδημα). Έτος βάσης 2005 (100%)

GEO/TIME	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (28 countries)						98,0	100,0	103,4	106,6	107,1	102,4	104,5	106,3	105,8	106,0	107,4
European Union (15 countries)	88,2	91,6	93,6	94,7	95,9											
Ireland	70,2	77,4	81,9	86,7	90,1	94,0	100,0	106,3	112,2	109,8	103,6	104,0	106,7	106,9	108,4	114,0
Greece	79,5	82,9	86,1	89,4	94,6	99,4	100,0	105,7	109,1	108,7	104,1	98,4	89,4	82,9	80,2	80,7

Chain linked volumes, index 2005=100
Gross domestic product at market prices
Source of data: Eurostat
Extracted on: 8/11/2015 10:37:59 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Ποσοστιαία Μεταβολή ΑΕγχΠ¹ έναντι προηγούμενης περιόδου

Ireland	110,2	114,0	114,7	120,4	123,4	123,3	122,4	122,7	123,9	115,8	121,5	126,1	131,1	131,6	:
Greece	71,7	83,2	86,8	89,4	91,4	91,2	86,6	87,9	86,7	89,0	89,8	84,7	82,0	84,6	:

Labour productivity - annual data [nama_aux_lp]
Source of data: Eurostat
Extracted on: 15/11/2015 1:29:22 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Παραγωγικότητα εργασίας ανά απασχολούμενο. Ποσοστό επί του συνόλου της ΕΕ27=100% (σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης - ΜΑΔ)

GEO/TIME	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
European Union (27 countries)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
European Union (15 countries)	113,9	113,7	112,9	111,8	111,3	110,8	110,6	110,4	110,0	109,6	109,2	108,6	108,2	108,1	108,1
Ireland	125,5	129,7	129,5	134,6	137,4	136,6	135,4	135,4	136,2	126,9	132,8	137,6	141,0	141,7	135,5
Greece	81,7	94,6	98,0	100,0	101,8	101,1	95,8	97,0	95,3	97,5	98,1	92,8	89,7	91,7	92,7

Labour productivity - annual data [nama_aux_lp]
Source of data: Eurostat
Extracted on: 15/11/2015 1:29:22 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Παραγωγικότητα εργασίας (πραγματική) ανά ώρα εργασίας. Ποσοστιαία μεταβολή έναντι προηγούμενης περιόδου

GEO/TIME	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
European Union (27 countries)	2,0	3,0	1,7	1,7	1,6	1,7	1,3	2,1	1,5	-0,5	-1,5	2,4	1,3	0,3	0,6
European Union (15 countries)	1,3	2,2	1,2	1,4	1,2	1,4	1,3	2,2	1,4	-0,4	-1,5	1,9	1,2	0,3	0,6
Ireland	4,8	6,4	2,3	4,8	2,8	1,4	0,7	1,1	1,3	-0,4	3,4	3,7	4,0	0,5	-3,1
Greece	:	:	4,0	1,7	5,0	2,9	-1,3	5,0	3,5	3,0	-4,9	-3,3	-2,7	1,7	0,1

Labour productivity - annual data [nama_aux_lp]
Source of data: Eurostat
Extracted on: 15/11/2015 1:29:22 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: Παραγωγικότητα εργασίας (πραγματική) ανά ώρα εργασίας (έτος βάσης 2005=100%)

GEO/TIME	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
European Union (27 countries)	89,7	92,4	94,0	95,6	97,1	98,7	100,0	102,1	103,6	103,1	101,6	104,0	105,4	105,7	106,4
European Union (15 countries)	91,9	93,8	94,9	96,2	97,4	98,8	100,0	102,2	103,6	103,2	101,7	103,6	104,9	105,2	105,8
Ireland	83,5	88,9	90,9	95,3	97,9	99,3	100,0	101,1	102,4	102,0	105,4	109,4	113,8	114,3	110,7
Greece	:	88,6	92,1	93,8	98,5	101,3	100,0	105,0	108,7	111,9	106,5	102,9	100,2	101,9	102,0

Labour productivity - annual data [nama_aux_lp]
Source of data: Eurostat
Extracted on: 15/11/2015 1:29:22 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: Παραγωγικότητα εργασίας ανά ώρα εργασίας. Ποσοστό επί του συνόλου της ΕΕ27=100% (σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης - ΜΑΔ)

GEO/TIME	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
European Union (27 countries)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
European Union (15 countries)	118,1	117,2	116,4	115,9	115,3	114,8	114,7	114,6	114,2	114,0	113,7	112,9	112,6	112,4	112,3
Ireland	111,2	113,9	113,7	118,9	122,0	122,3	120,5	120,3	121,9	114,6	120,5	126,0	129,2	129,0	122,4
Greece	:	75,7	78,0	79,8	81,1	81,5	76,7	78,4	78,1	83,3	80,8	76,0	72,7	74,0	74,7

Labour productivity - annual data [nama_aux_lp]
Source of data: Eurostat
Extracted on: 15/11/2015 1:29:22 μμ

European Union (27 countries)					70,2	70,8	71,6	72,4	72,7	70,6	70,1	70,0	69,7	69,5	70,2
Ireland	75,7	76,2	75,0	74,7	75,2	76,9	77,9	77,5	74,5	66,5	63,5	62,6	62,7	65,1	66,9
Greece	71,7	71,5	72,2	72,9	73,3	73,4	73,9	74,2	74,4	73,0	70,3	65,4	60,1	57,9	58,0

Employment rates by sex, age and nationality (%) [lfsa_ergan]
Source of data: Eurostat
Extracted on: 2/11/2015 6:41:30 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 20: Απασχόληση % γυναικών ηλικίας 15-64

«μ.α. ΕΕ»: 57% (στόχος για το 2005 - σύνοδος κορυφής της Στοκχόλμης) 60% (στόχος για το 2010 - σύνοδος κορυφής της Λισσαβόνας)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (15 countries)	53,9	54,9	55,6	56,3											
European Union (27 countries)					55,4	56,2	57,2	58,2	58,9	58,4	58,3	58,5	58,7	58,8	59,6
Ireland	53,2	54,0	55,2	55,3	55,8	58,3	59,3	60,6	60,1	57,4	55,8	55,1	55,1	55,9	56,7
Greece	41,8	41,8	43,2	44,6	45,5	46,0	47,3	47,7	48,6	48,9	48,0	45,0	41,7	39,9	41,1

Employment rates by sex, age and nationality (%) [lfsa_ergan]
Source of data: Eurostat
Extracted on: 2/11/2015 6:41:30 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 21: Απασχόληση % νέων ηλικίας 15-24

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					35,7	36,0	36,5	37,3	37,3	34,9	33,9	33,4	32,7	32,3	32,5
European Union (15 countries)	39,9	40,5	40,5	39,9											
Ireland	48,1	46,8	44,9	45,4	44,8	48,7	50,3	51,0	46,2	36,9	31,5	29,5	28,2	29,0	28,4
Greece	27,4	26,2	26,9	26,0	27,5	25,0	24,2	24,0	23,5	22,8	20,1	16,1	13,0	11,8	13,3

Employment rates by sex, age and nationality (%) [lfsa_ergan]
Source of data: Eurostat
Extracted on: 2/11/2015 10:10:56 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 22: Απασχόληση % πληθυσμού ηλικίας 55-64

«μ.α. ΕΕ»: 50% (στόχος για το 2010 - σύνοδος κορυφής της Στοκχόλμης)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					40,5	42,3	43,4	44,5	45,5	45,9	46,3	47,3	48,8	50,2	51,9
European Union (15 countries)	37,5	38,4	39,8	41,5											
Ireland	45,1	46,6	48,0	49,2	49,5	51,6	53,1	53,9	53,9	51,3	50,2	50,0	49,3	51,3	53,0
Greece	39,4	38,3	39,4	41,5	39,9	42,0	42,5	42,7	43,0	42,4	42,4	39,5	36,5	35,6	34,0

Employment rates by sex, age and nationality (%) [lfsa_ergan]
Source of data: Eurostat
Extracted on: 2/11/2015 10:15:49 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 23: Ανεργία % πληθυσμού ηλικίας 15-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					9,3	9,0	8,2	7,2	7,0	9,0	9,7	9,7	10,5	10,9	10,3
European Union (15 countries)	8,5	7,4	7,7	8,1											
Ireland	4,4	3,7	4,3	4,6	4,6	4,4	4,5	4,8	6,5	12,2	14,1	14,9	15,0	13,3	11,5
Greece	11,5	10,6	10,2	9,6	10,5	10,1	9,1	8,5	7,9	9,8	12,9	18,1	24,7	27,7	26,7

Unemployment rates by sex, age and nationality (%) [lfsa_urgan]
Source of data: Eurostat
Extracted on: 2/11/2015 8:41:30 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 24: Ανεργία % ανδρών ηλικίας 15-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					8,7	8,4	7,6	6,6	6,6	9,1	9,7	9,7	10,5	10,9	10,3
European Union (15 countries)	7,3	6,5	7,0	7,4											
Ireland	4,5	3,9	4,7	4,9	5,1	4,7	4,7	5,1	7,7	15,4	17,5	18,2	18,1	15,4	13,2
Greece	7,6	7,0	6,6	6,1	6,5	6,3	5,8	5,3	5,2	7,1	10,2	15,4	21,8	24,7	23,8

Unemployment rates by sex, age and nationality (%) [lfsa_urgan]

Source of data: Eurostat

Extracted on: 2/11/2015 9:05:21 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 25: Ανεργία % γυναικών ηλικίας 15-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					10,0	9,7	9,0	7,9	7,5	8,9	9,6	9,8	10,6	11,0	10,4
European Union (15 countries)	10,0	8,6	8,7	8,8											
Ireland	4,3	3,6	3,8	4,0	3,9	4,0	4,3	4,3	5,0	8,3	9,9	10,9	11,1	10,8	9,5
Greece	17,3	16,1	15,5	14,6	16,1	15,6	13,9	13,0	11,6	13,4	16,5	21,7	28,4	31,6	30,4

Unemployment rates by sex, age and nationality (%) [lfsa_urgan]

Source of data: Eurostat

Extracted on: 2/11/2015 9:05:21 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 26: Ανεργία % νέων ηλικίας 15-24

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					18,6	18,6	17,3	15,5	15,6	19,9	20,9	21,6	23,1	23,5	22,0
European Union (15 countries)	16,1	14,1	14,7	15,3											
Ireland	6,5	6,2	7,8	8,1	8,3	8,6	8,6	9,1	13,3	24,0	27,6	29,1	30,4	26,8	23,9
Greece	29,2	27,9	25,8	25,4	26,1	25,8	25,0	22,7	21,9	25,7	33,0	44,7	55,3	58,3	52,4

Unemployment rates by sex, age and nationality (%) [lfsa_urgan]

Source of data: Eurostat

Extracted on: 2/11/2015 8:51:09 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 27: Ανεργία % πληθυσμού ηλικίας 55-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					6,8	6,4	6,1	5,4	5,0	6,2	6,8	6,8	7,2	7,7	7,4
European Union (15 countries)	7,6	6,5	6,2	6,4											
Ireland	2,5	2,6	2,4	2,4	2,4	2,8	2,4	2,4	3,4	6,6	8,7	9,6	10,5	10,6	9,3
Greece	3,7	4,1	3,8	3,1	4,2	3,8	3,7	3,4	3,2	4,6	6,2	8,4	13,5	16,2	17,2

Unemployment rates by sex, age and nationality (%) [lfsa_urgan]

Source of data: Eurostat

Extracted on: 2/11/2015 9:19:48 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 28: Μακροχρόνια ανεργία (12 μήνες & άνω) % πληθυσμού ηλικίας 15-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					44,9	46,0	45,9	42,7	36,9	33,1	39,8	42,7	44,2	47,1	49,5
European Union (15 countries)	45,4	44,0	40,0	41,3											
Ireland	38,2	33,6	29,4	35,5	34,3	33,4	31,6	30,1	26,5	29,1	49,1	59,3	61,7	60,6	59,2
Greece	56,7	52,7	52,3	56,0	54,5	51,8	54,1	49,6	47,0	40,3	44,6	49,3	59,1	67,0	73,4

Long-term unemployment (12 months or more) as a percentage of the total unemployment, by sex, age and nationality (%) [lfsa_upgan]

Source of data: Eurostat

ΠΙΝΑΚΑΣ 29: Μακροχρόνια ανεργία (12 μήνες & άνω) % γυναικών ηλικίας 15-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					45,7	46,4	45,6	42,4	37,0	34,7	39,1	42,0	43,9	46,8	49,0
European Union (15 countries)	46,4	44,7	41,6	42,6											
Ireland	24,1	21,6	17,9	25,9	22,3	21,0	21,6	21,7	19,5	22,2	38,6	47,2	48,8	49,2	49,1
Greece	61,3	56,7	55,7	60,6	58,9	57,5	58,8	54,4	51,6	45,1	49,8	53,7	61,7	68,2	74,2

Long-term unemployment (12 months or more) as a percentage of the total unemployment, by sex, age and nationality (%) [lfsa_upgan]
 Source of data: Eurostat
 Extracted on: 2/11/2015 9:36:46 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 30: Μακροχρόνια ανεργία (12 μήνες & άνω) % νέων ηλικίας 15-24

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					31,1	30,7	29,8	26,1	22,7	23,1	28,3	29,8	32,2	33,8	35,3
European Union (15 countries)	31,7	29,5	26,1	27,0											
Ireland	19,6	19,6	20,4	23,3	23,8	22,1	21,6	21,0	19,3	25,5	42,0	46,7	48,3	41,2	39,4
Greece	51,5	45,4	45,9	48,2	48,0	45,1	47,9	41,4	35,8	30,8	35,4	42,3	49,0	52,0	60,1

Long-term unemployment (12 months or more) as a percentage of the total unemployment, by sex, age and nationality (%) [lfsa_upgan]
 Source of data: Eurostat
 Extracted on: 2/11/2015 10:00:21 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 31: Μακροχρόνια ανεργία (12 μήνες & άνω) % πληθυσμού ηλικίας 55-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					59,5	62,8	63,3	63,4	56,5	48,2	54,0	57,2	58,4	60,3	63,2
European Union (15 countries)	63,0	61,9	58,7	57,4											
Ireland	:	:	:	:	:	46,4	43,4	44,0	36,9	39,0	56,0	66,8	73,8	74,3	75,0
Greece	55,9	55,7	60,3	62,6	53,6	52,8	58,2	58,6	59,0	51,4	52,0	55,3	67,1	74,1	81,2

Long-term unemployment (12 months or more) as a percentage of the total unemployment, by sex, age and nationality (%) [lfsa_upgan]
 Source of data: Eurostat
 Extracted on: 2/11/2015 10:06:26 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 32: Κατανομή κονδυλίων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση και ποσοστιαία συμμετοχή κάθε Άξονα Προτεραιότητας στη συνολική δαπάνη

ΑΞΟΝΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜ. ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΕΘΝΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΞΟΝΑ %	Σύνολο		ΕΠΠΑ		ΕΚΤ		ΕΓΤΠΕ-Π		ΧΜΠΑ		Σύνολο	Κεντρική	Περ	Τοπ	Λοιπ	
					1=2+7	2=3+4+5+6	3	4	5	6	7=8+9+10+11	8	9	10						11
1. Ανάπτυξη – προώθηση ενεργών πολιτικών για καταπολέμηση & πρόληψη ανεργίας κλπ	1.062.403.333	796.802.500	10.000.000	786.802.500	0	0	265.600.833	265.600.833	0	0	0	0	0	0	265.600.833	265.600.833	0	0	0	0
2. Ισότητα ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας κλπ	336.999.999	252.749.999	0	252.749.999	0	0	84.250.000	84.250.000	0	0	0	0	0	0	84.250.000	84.250.000	0	0	0	0
3. Προώθηση & βελτίωση επαγγ. Κατάρτισης & παροχής συμβουλών	26.000.000	19.500.000	0	19.500.000	0	0	6.500.000	6.500.000	0	0	0	0	0	0	6.500.000	6.500.000	0	0	0	0
4. Ανάπτυξη επιχ/τας & προσαρ/τητας Ε.Δ. κλπ	466.887.963	350.165.972	0	350.165.972	0	0	116.721.991	116.721.991	0	0	0	0	0	0	116.721.991	116.721.991	0	0	0	0

5. Βελτίωση πρόσβασης-συμμετοχής γυναικών στην αγορά εργασίας	206.000.000	148.900.000	0	148.900.000	0	0	57.100.000	57.100.000	0	0	0
6. Τεχνική βοήθεια	23.491.852	17.618.889	0	17.618.889	0	0	5.872.963	5.872.963	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜ. ΔΑΠΑΝΗΣ	2.121.783.147										

Πηγή: Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας, Αναθεωρημένο ΕΠ «Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση», Αθήνα: Νοέμβριος 2004

ΠΙΝΑΚΑΣ 33: Κατανομή κονδυλίων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση ΙΙ (2000-2006) και ποσοστιαία συμμετοχή κάθε Άξονα Προτεραιότητας στη συνολική δαπάνη

ΑΞΟΝΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜ. ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΕΘΝΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΞΟΝΑ %	Ποσοστά						Ποσοστά		
					1=2+7	2=3+4+5+6	3	4	5	6	7=8+9+10+11	8	9
1: Ισότητα ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας κλπ	451.831.828	357.393.400		357.393.400	0	0	94.438.428	94.438.428	0	0	0		
2: Προώθηση-βελτίωση Ε & Κ στο πλαίσιο της ΔΒΜ	1.594.631.257	1.245.875.926		1.245.875.926	0	0	348.755.331	348.755.331	0	0	0		
3: Ανάπτυξη επιχ/τητας & προσαρ/τας των νέων κλπ	18.868.764	14.886.264		14.886.264	0	0	3.982.500	3.982.500	0	0	0		
4: Ισότητα φύλων & πρόσβαση γυναικών στην αγορά εργασίας	58.779.175	44.101.925		44.101.925	0	0	14.677.250	14.677.250	0	0	0		
5: Δημιουργία- ενίσχυση υποδομών για υλοποίηση των μέτρων ΕΚΤ	468.528.297	363.254.292	363.254.292		0	0	105.274.005	105.274.005	0	0	0		
6: Τεχνική Βοήθεια	24.952.373	19.912.873		19.912.873	0	0	5.039.500	5.039.500	0	0	0		
Σύνολο	2.617.591.694	2.045.424.680	363.254.292	1.682.170.388			572.167.014	572.167.014					
Σύνολο ΕΤΠΑ	468.528.297	363.254.292	363.254.292				105.274.005	105.274.005					
Σύνολο ΕΚΤ	2.149.063.397	1.682.170.388		1.682.170.388			466.893.009	466.893.009					

Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, ΕΥΔ ΕΠΕΑΕΚ, ΕΠ Εκπαίδευσης & Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ 2000 - 2006), Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, Αθήνα: Δεκέμβριος 2007.

ΠΙΝΑΚΑΣ 34: Κατανομή κονδυλίων του Ιρλανδικού Employment and Human Resources Development Operational Programme (2000-2006) και ποσοστιαία συμμετοχή κάθε Άξονα Προτεραιότητας στη συνολική δαπάνη

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	NDP (με βάση το Εθνικό Σχέδιο Ανάπτυξης)	RDP (Regional Development Programmes - BMW/S&E)	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΗΣ (Εθνική & Κοινοτική)	ΚΟΙΝΟΤ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΕΚΤ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΞΟΝΑ %
1. Απασχολησιμότητα	5.900.000.000		7.677.840.000	925.150.000	539.010.000	54,07
2. Επιχειρηματικότητα	500.000.000		614.770.000	311.200.000	180.740.000	4,33
3. Προσαρμοστικότητα Ε.Δ.	6.000.000.000		3.369.740.000	301.960.000	167.550.000	23,73
4α. Ισότητα	260.000.000		20.020.000	18.010.000	9.500.000	0,14
4β. Μέτρα για τον κοινωνικό αποκλεισμό στα ΠΕΠ συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών παιδικής φροντίδας	(CSF 2000-6:61) (NDP:83)	1.500.000.000 (317.000.000)				
5α. Άλλες δράσεις - υλική υποδομή (κτήρια & εξοπλισμός) του τομέα κατάρτισης & εκπαίδευσης			2.507.830.000	8.160.000	4.280.000	17,67
5β. Άλλες δράσεις - Τεχνική βοήθεια			8.910.000			0,06
	12.660.000.000		14.199.110.000	1.564.480.000	901.080.000	100,00

Πηγές: (1) Ireland, National Development Plan 2000-2006 (p.83), (2) Ireland Community Support Framework 2000-2006 (p.61), (3) Department of Enterprise, Trade and Employment, Ireland - Employment and Human Resources Development OP 2000-06, September, 2000 (p.49-58)

ΠΙΝΑΚΑΣ 35: Ανάπτυξη ενεργού¹ πληθυσμού (σύνολο) %

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	:	0,5	0,5	0,7	0,8	1,2	1,1	0,7	0,9	0,3	-0,3	-0,3	0,6	0,2	0,2
European Union (15 countries)	0,5	0,6	1,1	1,2	0,9	1,4	1,3	0,9	1,0	0,2	0,1	-0,2	0,6	0,2	0,2
Ireland	3,4	2,7	2,3	2,3	2,8	4,4	4,8	5,0	1,0	-1,9	-2,0	-0,9	-0,7	0,2	-0,5
Greece	0,6	2,3	1,0	1,4	2,1	0,5	0,7	0,1	0,3	0,9	-0,2	-1,7	-0,6	-0,9	-0,8

Population, activity and inactivity - annual averages [lfsi_act_a]

Source of data: Eurostat

Extracted on: 24/12/2015 8:40:35 πμ

¹ Το ποσοστό ενεργοποίησης είναι το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ηλικίας 15-64 ετών στο σύνολο του πληθυσμού της ίδιας ηλικίας. Σύμφωνα με τους ορισμούς της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) για τους σκοπούς των στατιστικών στοιχείων για την αγορά εργασίας οι άνθρωποι ταξινομούνται ως μισθωτοί, άνεργοι και οικονομικά μη ενεργοί. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός (ονομάζεται επίσης εργατικό δυναμικό) είναι το άθροισμα απασχολουμένων και ανέργων. Ανεργά πρόσωπα είναι εκείνα που, κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς, δεν ήταν ούτε μισθωτοί ούτε και άνεργοι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 36: Ποσοστό ενεργού πληθυσμού % - πληθυσμός ηλικίας 20-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	73,0	73,0	73,2	73,5	74,0	74,4	74,8	75,0	75,3	75,4	75,6	75,6	76,2	76,5	76,9
European Union (15 countries)	73,1	73,1	73,7	74,2	74,7	75,2	75,8	76,0	76,4	76,5	76,6	76,7	77,2	77,5	77,8
Ireland	73,3	73,8	73,8	73,8	74,6	75,7	76,6	77,2	76,9	75,8	74,8	74,5	74,4	75,2	75,4
Greece	69,4	68,8	69,5	70,3	71,3	71,5	71,9	71,8	71,8	72,5	73,0	72,5	72,6	72,7	72,5

Population, activity and inactivity - annual averages [lfsi_act_a]

Source of data: Eurostat

Extracted on: 24/12/2015 8:40:35 πμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 37: Ποσοστό ενεργού πληθυσμού % - πληθυσμός ηλικίας 55-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	39,7	40,3	41,1	42,7	43,6	45,2	46,2	47,1	48,0	49,0	49,7	50,7	52,6	54,4	56,1
European Union (15 countries)	40,8	41,5	42,9	44,6	45,5	47,1	48,2	49,1	49,9	51,1	51,8	52,9	54,8	56,6	58,2
Ireland	46,5	48,0	49,3	50,2	50,8	53,1	54,4	55,3	55,8	54,9	55,0	55,4	55,1	57,4	58,4
Greece	40,5	40,1	41,3	43,1	41,7	43,6	44,2	44,2	44,4	44,4	45,2	43,1	42,1	42,4	41,1

Population, activity and inactivity - annual averages [lfsi_act_a]

Source of data: Eurostat

Extracted on: 24/12/2015 8:40:35 πμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 38: Ποσοστό ενεργού πληθυσμού ανδρών % - ηλικίας 20-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	82,4	82,2	82,1	82,2	82,3	82,6	82,8	82,9	83,1	82,9	82,8	82,6	83,0	83,1	83,3
European Union (15 countries)	83,0	82,9	83,0	83,3	83,4	83,7	83,9	84,0	84,1	83,9	83,7	83,6	83,9	83,9	83,9
Ireland	86,4	86,3	85,6	85,4	86,1	86,5	87,1	87,0	86,5	84,6	83,2	82,8	82,7	83,4	83,8
Greece	84,9	84,1	84,0	84,3	84,6	84,5	84,6	84,4	84,3	84,4	84,4	83,3	82,8	82,8	81,8

Population, activity and inactivity - annual averages [lfsi_act_a]

Source of data: Eurostat

Extracted on: 24/12/2015 8:40:35 πμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 39: Ποσοστό ενεργού πληθυσμού ανδρών % - ηλικίας 55-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	50,7	51,1	51,7	53,3	53,9	55,1	56,0	56,8	57,8	58,5	58,8	59,3	61,0	62,7	64,0
European Union (15 countries)	51,7	52,2	53,4	55,1	55,8	56,8	57,4	58,3	59,1	60,0	60,5	60,9	62,7	64,3	65,5
Ireland	65,0	66,4	66,7	66,3	66,9	67,7	68,6	69,7	69,1	66,6	65,3	65,0	64,6	67,8	69,0
Greece	57,3	57,6	58,1	60,6	58,9	60,8	61,1	60,9	61,0	60,2	60,2	57,3	55,2	55,0	53,4

Population, activity and inactivity - annual averages [lfsi_act_a]
 Source of data: Eurostat
 Extracted on: 24/12/2015 8:40:35 πμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 40: Ποσοστό ενεργού πληθυσμού γυναικών % - ηλικίας 20-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	63,8	63,9	64,4	64,9	65,7	66,2	66,9	67,2	67,7	68,1	68,4	68,7	69,5	70,1	70,6
European Union (15 countries)	63,2	63,4	64,4	65,1	66,2	66,8	67,7	68,1	68,7	69,2	69,5	69,9	70,7	71,3	71,7
Ireland	60,2	61,2	61,9	62,3	63,1	64,8	65,8	67,2	67,2	66,9	66,4	66,3	66,3	67,2	67,2
Greece	54,5	53,7	55,3	56,5	58,3	58,6	59,4	59,2	59,4	60,9	61,8	61,8	62,7	62,9	63,3

Population, activity and inactivity - annual averages [lfsi_act_a]
 Source of data: Eurostat
 Extracted on: 24/12/2015 8:40:35 πμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 41: Ποσοστό ενεργού πληθυσμού γυναικών % - ηλικίας 55-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	29,5	30,1	31,2	32,8	33,8	35,8	37,0	38,0	38,7	40,1	41,1	42,7	44,7	46,6	48,6
European Union (15 countries)	30,3	31,1	32,8	34,4	35,5	37,8	39,2	40,3	41,1	42,5	43,5	45,2	47,3	49,3	51,3
Ireland	27,8	29,4	31,6	33,8	34,4	38,2	40,0	40,6	42,3	42,9	44,6	45,7	45,6	47,1	48,0
Greece	25,4	23,9	25,2	26,5	25,3	27,1	28,0	28,2	28,7	29,5	31,1	29,9	30,0	31,0	29,9

Population, activity and inactivity - annual averages [lfsi_act_a]
 Source of data: Eurostat
 Extracted on: 24/12/2015 8:40:35 πμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 42: Μερική απασχόληση ως ποσοστό % της συνολικής απασχόλησης¹

GEO/TIME	2000 Q4	2001 Q4	2002 Q4	2003 Q4	2004 Q4	2005 Q4	2006 Q4	2007 Q4	2008 Q4	2009 Q4	2010 Q4	2011 Q4	2012 Q4	2013 Q4	2014 Q4
European Union (27 countries)					:	17,2	17,5	17,5	17,7	18,4	18,7	19,0	19,4	19,7	19,7
European Union (15 countries)	:	:	:	:											
Ireland	16,1	16,1	16,2	16,4	16,4	:	16,4	17,6	18,8	22,0	22,9	23,1	23,8	23,4	22,5
Greece	4,1	3,7	4,1	4,1	4,5	5,1	5,5	5,2	5,5	6,0	6,4	7,0	8,5	8,5	9,7

Part-time employment as a percentage of the total employment, by sex and age (%) [lfsq_epppa]
 Sex: total
 Age: From 15 to 64 years

Unit: Percentage
 Source of data: Eurostat
 Extracted on: 13/1/2016 10:54:10 πμ
¹ Για το τελευταίο τρίμηνο κάθε έτους

ΠΙΝΑΚΑΣ 43: Μέση ηλικία εξόδου από το εργατικό δυναμικό

GEO/TIME	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
European Union (27 countries)				60,5	61,0	61,2	61,2	61,4	61,4	61,5
European Union (15 countries)	60,3	60,8	61,4							
Ireland	63,2	63,1	62,9	62,8	64,1	64,1	:	:	:	:
Greece	:	61,3	62,7	:	61,7	61,1	61,0	61,4	61,5	:

Average exit age from the labour force - annual data [lfsi_exi_a]

INDIC_EM: Average exit age from the labour force - weighted by the probability of withdrawal from the labour market

Sex: Total

Source of data: Eurostat

Extracted on: 13/1/2016 10:42:35 πμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 44: Διάρκεια εργάσιμου βίου

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	32,9	32,9	32,9	33,2	33,3	33,6	33,9	34,0	34,3	34,4	34,6	34,7	35,0	35,2	35,3
Ireland	33,2	33,3	33,4	33,5	33,7	34,6	35,1	35,6	35,6	34,7	34,3	34,1	34,1	34,6	34,7
Greece	31,4	30,9	31,1	31,2	31,7	31,6	31,7	31,7	31,8	32,1	32,3	32,0	32,0	32,1	32,1

Duration of working life - annual data [lfsi_dwl_a] Sex: total

Sex: Total

Source of data: Eurostat

Extracted on: 13/1/2016 10:47:41 πμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 45: Δαπάνες Πολιτικών Αγοράς Εργασίας, ποσοστό % του ΑΕγχΠ, Σύνολο δράσεων (κατηγορίες 1-9)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (28 countries)	:	:	:	:	:	1,944	1,749	1,539	1,548	2,073	2,061	1,815	:	:	:
European Union (15 countries)	:	:	:	:	2,146	2,024	1,823	1,611	1,633	2,179	2,163	1,914	:	:	:
Ireland	:	:	:	:	1,530	1,453	1,468	1,553	2,024	3,298	3,684	3,331	3,271	3,040	:
Greece	:	:	:	:	0,542	0,465	0,521	0,490	0,606	0,900	0,944	:	:	:	:

LMP expenditure by type of action - summary tables (source: DG EMPL) [Imp_expsumm]

LMP_TYPE: Total LMP (categories 1-9)

Source of data: European Commission - Directorate general for employment, social affairs and inclusion (DG EMPL)

Extracted on: 27/12/2015 7:01:58 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 46: Δαπάνες Πολιτικών Αγοράς Εργασίας κατά τύπο δράσης, ποσοστό % του ΑΕγχΠ, Υπηρεσίες Αγοράς Εργασίας (κατηγορία 1)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (28 countries)	:	:	:	:	:	0,214	0,197	0,191	0,196	0,231	0,237	0,203	:	:	:
European Union (15 countries)	:	:	:	:	0,209	0,223	0,205	0,199	0,206	0,244	0,251	0,214	:	:	:
Ireland	:	:	:	:	0,186	0,190	0,197	0,205	0,209	0,189	0,159	0,131	0,132	0,111	:
Greece	:	:	:	:	0,018	0,011	0,011	0,016	0,011	0,010	0,011	:	:	:	:

LMP expenditure by type of action - summary tables (source: DG EMPL) [Imp_expsumm]

LMP_TYPE: Labour market services

Source of data: European Commission - Directorate general for employment, social affairs and inclusion (DG EMPL)

Extracted on: 27/12/2015 7:01:58 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 47: Δαπάνες Πολιτικών Αγοράς Εργασίας κατά τύπο δράσης, ποσοστό % του ΑΕγχΠ, Κατάρτιση (κατηγορία 2)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (28 countries)	:	:	:	:	:	0,209	0,197	0,181	0,181	0,217	0,202	0,186	:	:	:
European Union (15 countries)	:	:	:	:	0,241	0,220	0,207	0,191	0,192	0,232	0,216	0,201	:	:	:
Ireland	0,171	0,219	0,228	0,217	0,216	0,215	0,213	0,221	0,254	0,318	0,389	0,383	0,399	0,381	:
Greece	0,141	0,034	0,086	0,017	0,029	0,036	0,057	0,055	0,087	0,017	0,017	:	:	:	:

LMP expenditure by type of action - summary tables (source: DG EMPL) [Imp_expsumm]

LMP_TYPE: Training

Source of data: European Commission - Directorate general for employment, social affairs and inclusion (DG EMPL)

Extracted on: 27/12/2015 7:01:58 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 48: Δαπάνες Πολιτικών Αγοράς Εργασίας κατά τύπο δράσης, ποσοστό % του ΑΕγχΠ, Κίνητρα για απασχόληση (κατηγορία 4)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (28 countries)	:	:	:	:	:	0,118	0,116	0,105	0,100	0,111	0,122	0,107	:	:	:
European Union (15 countries)	:	:	:	:	0,125	0,123	0,122	0,110	0,105	0,113	0,123	0,110	:	:	:
Ireland	0,129	0,091	0,112	0,093	0,068	0,050	0,031	0,037	0,040	0,046	0,054	0,068	0,074	0,070	:
Greece	0,061	0,198	0,064	0,034	0,053	0,019	0,060	0,058	0,035	0,101	0,107	:	:	:	:

LMP expenditure by type of action - summary tables (source: DG EMPL) [Imp_expsumm]

LMP_TYPE: Employment incentives

Source of data: European Commission - Directorate general for employment, social affairs and inclusion (DG EMPL)

Extracted on: 27/12/2015 7:01:58 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 49: Δαπάνες Πολιτικών Αγοράς Εργασίας κατά τύπο δράσης, ποσοστό % του ΑΕγχΠ, Άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας (κατηγορία 6)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (28 countries)	:	:	:	:	:	0,060	0,063	0,061	0,054	0,057	0,068	0,046	:	:	:
European Union (15 countries)	0,165	0,150	:	:	0,087	0,061	0,064	0,063	0,056	0,057	0,068	0,047	:	:	:
Ireland	0,294	0,329	0,272	0,219	0,195	0,197	0,198	0,202	0,222	0,244	0,242	0,229	0,246	0,263	:
Greece	:	:	:	:	:	:	0,001	0,006	0,009	:	:	:	:	:	:

LMP expenditure by type of action - summary tables (source: DG EMPL) [Imp_expsumm]

LMP_TYPE: Direct job creation

Source of data: European Commission - Directorate general for employment, social affairs and inclusion (DG EMPL)

Extracted on: 27/12/2015 7:01:58 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 50: Δαπάνες Πολιτικών Αγοράς Εργασίας κατά τύπο δράσης, ποσοστό % του ΑΕγχΠ, Σύνολο ενεργητικών μέτρων (κατηγορίες 2-7)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (28 countries)	:	:	:	:	:	0,522	0,483	0,451	0,444	0,506	0,519	0,454	:	:	:
European Union (15 countries)	:	:	:	:	0,589	0,542	0,502	0,469	0,462	0,524	0,534	0,473	:	:	:
Ireland	0,629	0,692	0,620	0,537	0,487	0,469	0,451	0,468	0,526	0,620	0,696	0,690	0,731	0,724	:

Greece	0,227	0,240	0,164	0,085	0,135	0,056	0,140	0,148	0,139	0,210	0,220	:	:	:	:
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	---	---	---	---

LMP expenditure by type of action - summary tables (source: DG EMPL) [Imp_expsumm]

LMP_TYPE: Total LMP measures (categories 2-7)

Source of data: European Commission - Directorate general for employment, social affairs and inclusion (DG EMPL)

Extracted on: 27/12/2015 7:01:58 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 51: Δαπάνες Πολιτικών Αγοράς Εργασίας κατά τύπο δράσης, ποσοστό % του ΑΕγχΠ, Επιδόματα σύνολο (κατηγορίες 8-9)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (28 countries)	:	:	:	:	:	1,209	1,069	0,898	0,908	1,336	1,305	1,158	:	:	:
European Union (15 countries)	1,176	1,165	1,250	1,343	1,348	1,259	1,116	0,943	0,965	1,411	1,379	1,227	:	:	:
Ireland	0,777	0,690	0,801	0,850	0,857	0,794	0,820	0,881	1,289	2,489	2,829	2,510	2,409	2,204	:
Greece	0,378	0,342	0,320	0,354	0,388	0,399	0,370	0,326	0,456	0,680	0,713	:	:	:	:

LMP expenditure by type of action - summary tables (source: DG EMPL) [Imp_expsumm]

LMP_TYPE: Total LMP supports (categories 8-9)

Source of data: European Commission - Directorate general for employment, social affairs and inclusion (DG EMPL)

Extracted on: 27/12/2015 7:01:58 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 52: Ενεργοποίηση εγγεγραμμένων ανέργων %, Σύνολο ενεργητικών μέτρων (κατηγορίες 2-7)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Denmark	:	:	:	:	:	19,7	21,3	21,2	27,2	21,1	25,4	27,1	22,8	20,9	:
Ireland	45,2	45,0	35,9	28,0	28,1	15,3	21,2	:	11,5	12,4	11,5	15,2	15,6	17,5	:
Greece	:	:	:	:	:	:	8,6	8,8	9,8	13,7	13,7	:	:	:	:
France	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	30,5	25,7	:	24,0	:
Finland	21,1	20,0	20,5	22,5	22,3	22,3	21,2	21,0	20,5	16,3	19,9	20,8	19,4	15,1	16,0
Sweden	:	40,9	35,0	25,0	25,4	24,1	28,3	27,8	33,4	26,0	32,1	32,8	34,3	39,9	45,4

Activation of registered unemployed (source: DG EMPL) [Imp_ind_actru]

Unit: Rate

Age: Total

Sex: Total

Cat_Reg: Registered unemployed

LMP_TYPE: Total LMP measures (categories 2-7)

Source of data: European Commission - Directorate general for employment, social affairs and inclusion (DG EMPL)

Extracted on: 27/12/2015 9:27:04 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 53: Ενεργοποίηση εγγεγραμμένων ανέργων %, ηλικία>25, Σύνολο ενεργητικών μέτρων (κατηγορίες 2-7)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Denmark	:	:	:	:	:	19,4	21,2	21,0	27,1	20,2	24,2	25,5	21,8	21,4	:
Ireland	47,2	47,0	:	29,2	:	:	:	:	12,7	11,5	10,5	13,7	14,5	16,9	:
Greece	:	:	:	:	:	:	6,3	:	:	:	:	:	:	:	:
France	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	28,0	20,6	:	21,9	:
Finland	19,1	18,2	19,0	21,0	20,6	20,4	19,6	19,5	19,2	15,4	18,4	19,5	18,3	14,5	15,2
Sweden	:	42,8	36,4	26,5	25,7	24,3	28,4	29,9	37,2	28,9	34,4	34,9	36,0	42,9	48,3

Activation of registered unemployed (source: DG EMPL) [Imp_ind_actru]

Unit: Rate

Age: 25 years or over

Sex: Total

Cat_Reg: Registered unemployed

LMP_TYPE: Total LMP measures (categories 2-7)

Source of data: European Commission - Directorate general for employment, social affairs and inclusion (DG EMPL)

Extracted on: 27/12/2015 9:27:04 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 54: Ενεργοποίηση εγγεγραμμένων ανέργων %, ηλικία<25, Σύνολο ενεργητικών μέτρων (κατηγορίες 2-7)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Denmark	:	:	:	:	:	23,4	22,1	22,8	27,8	26,3	32,8	36,6	30,8	16,6	:
Ireland	31,7	32,0	:	22,0	:	:	:	:	6,9	11,4	10,8	15,1	15,4	14,5	:
Greece	:	:	:	:	:	:	14,8	:	:	:	:	:	:	:	:
France	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	38,8	35,0	:	33,6	:
Finland	32,8	30,5	30,0	31,6	32,2	34,6	32,7	31,7	29,2	21,7	28,5	28,7	26,4	18,9	20,3
Sweden	:	29,2	27,3	18,0	24,1	23,5	27,5	17,8	12,2	11,9	19,2	21,3	25,8	27,8	32,7

Activation of registered unemployed (source: DG EMPL) [Imp_ind_actru]

Unit: Rate

Age: Less than 25 years

Sex: Total

Cat_Reg: Registered unemployed

LMP_TYPE: Total LMP measures (categories 2-7)

Source of data: European Commission - Directorate general for employment, social affairs and inclusion (DG EMPL)

Extracted on: 27/12/2015 9:27:04 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 55:Ποσοστό % πληθυσμού ηλικίας 20-24 ετών που ολοκλήρωσε την ανώτερη δευτεροβάθμια & μετα-δευτεροβάθμια (μη τριτοβάθμια) εκπαίδευση (επίπεδο 3-4)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					64,7	64,8	65,0	65,0	65,0	65,0	64,7	64,7	64,6	64,6	65,0
European Union (15 countries)	59,8	59,9	60,2	60,2											
Ireland	61,0	60,9	60,5	60,3	59,1	59,7	59,3	60,1	61,0	59,7	61,0	62,3	62,6	63,3	67,1
Greece	73,6	74,7	74,9	75,9	75,2	76,8	71,8	72,7	72,6	73,4	74,1	73,4	74,2	74,6	77,3

Population by educational attainment level, sex and age (%) - main indicators [edat_lfse_03]

Unit: Percentage

Age: From 20 to 24 years

Sex: Total

ISCED11: Upper secondary and post-secondary non-tertiary education (levels 3 and 4)

Source of data: Eurostat

Extracted on: 3/1/2016 1:58:10 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 56:Ποσοστό % πληθυσμού ηλικίας 30-34 ετών που ολοκλήρωσε την τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο ISCED11: 5-8)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					27,0	28,2	29,1	30,2	31,3	32,4	33,9	34,9	36,1	37,2	38,0
European Union (15 countries)	24,6	25,3	26,3	27,7											
Ireland	27,5	30,6	32,0	35,1	38,6	39,2	41,3	43,3	46,3	48,9	50,1	49,7	51,1	52,6	52,2
Greece	25,4	25,0	23,5	23,0	25,1	25,5	26,9	26,3	25,7	26,6	28,6	29,1	31,2	34,9	37,2

Population by educational attainment level, sex and age (%) - main indicators [edat_lfse_03]

Unit: Percentage

Age: From 30 to 34 years

Sex: Total

ISCED11: Tertiary education (levels 5-8)

Source of data: Eurostat

Extracted on: 3/1/2016 2:05:27 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 57: Ποσοστό % συμμετοχής στην εκπαίδευση και κατάρτιση, σύνολο πληθυσμού ηλικίας 25-64 (Διά Βίου Μάθηση¹)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					9,2	9,6	9,5	9,3	9,4	9,3	9,2	8,9	9,1	10,6	10,7
European Union (15 countries)	8,1	8,0	8,1	9,8											
Ireland	:	:	5,5	5,9	6,1	7,4	7,4	7,5	6,9	6,3	6,8	6,8	7,1	7,3	6,7
Greece	1,0	1,2	1,1	2,7	1,8	1,9	2,0	2,2	3,0	3,3	3,1	2,5	3,0	3,0	3,0

Participation rate in education and training (last 4 weeks) by sex and age [trng_lfse_01]

Unit: Percentage

Age: From 25 to 64 years

Sex: Total

Source of data: Eurostat

Extracted on: 3/1/2016 11:33:00 πμ

¹ **Σύντομη περιγραφή:** Η Διά Βίου Μάθηση αναφέρεται σε άτομα ηλικίας 25 έως 64 ετών που δήλωσαν ότι έλαβαν εκπαίδευση ή κατάρτιση κατά τις τέσσερις εβδομάδες που προηγήθηκαν της έρευνας (αριθμητής). Ο παρονομαστής αποτελείται από το σύνολο του πληθυσμού της ίδιας ηλικιακής ομάδας, με εξαίρεση εκείνα που δεν απάντησαν στο ερώτημα «συμμετοχής στην εκπαίδευση και την κατάρτιση». Τόσο ο αριθμητής όσο και ο παρονομαστής προέρχονται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΕ. Οι πληροφορίες που συλλέγονται αφορούν σε όλη την εκπαίδευση ή κατάρτιση είτε σχετίζεται είτε όχι με την τρέχουσα ή πιθανή μελλοντική εργασία του ερωτώμενου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 58: Ποσοστό % πληθυσμού 18-24 που εγκαταλείπει πρόωρα την εκπαίδευση ή κατάρτιση (Σχολική διαρροή¹)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					16,1	15,8	15,4	15,0	14,7	14,3	14,0	13,5	12,8	12,0	11,3
European Union (15 countries)	19,3	18,8	18,7	18,2											
Ireland	:	:	14,6	13,1	13,1	12,5	12,2	11,8	11,4	11,7	11,5	10,8	9,7	8,4	6,9
Greece	18,2	16,9	16,2	15,6	14,5	13,3	15,1	14,3	14,4	14,2	13,5	12,9	11,3	10,1	9,0

Early leavers from education and training by sex and labour status [edat_lfse_14]

Unit: Percentage

Age: From 18 to 24 years

Sex: Total

Source of data: Eurostat

Extracted on: 3/1/2016 2:46:05 μμ

¹ **Σύντομη περιγραφή:** Ο δείκτης ορίζεται ως το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 18-24 ετών με κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και το οποίο δεν συμμετέχει σε περαιτέρω εκπαίδευση ή κατάρτιση κατά τη διάρκεια των τελευταίων τεσσάρων εβδομάδων πριν από την έρευνα. Ως κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ορίζεται με βάση το Διεθνές Πρότυπο Ταξινόμησης της Εκπαίδευσης (ISCED) 2011 το επίπεδο 0-2 για τα δεδομένα από το 2014 και μετά και το επίπεδο σπουδών ISCED 0-3C για τα δεδομένα μέχρι το 2013. Ο δείκτης βασίζεται στην Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΕ το 1997.

ΠΙΝΑΚΑΣ 59: Απασχόληση % πληθυσμού ηλικίας 20-64, μορφωτικό επίπεδο¹ μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 0-2)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					55,2	55,6	56,4	57,0	56,5	54,3	53,4	52,9	52,2	51,4	51,9
European Union (15 countries)	56,1	56,5	56,8	57,4											
Ireland	56,4	57,4	57,4	57,0	57,3	58,5	58,8	58,6	56,7	49,9	46,7	44,7	43,0	46,2	45,9
Greece	57,0	56,8	57,7	59,0	57,1	58,0	59,6	60,2	60,4	59,8	57,8	53,5	48,0	45,8	46,5

Employment rates by sex, age and educational attainment level (%) [lfsa_ergaed]

Unit: Percentage

Age: From 20 to 64 years

Sex: Total

ISCED11: Less than primary, primary and lower secondary education (levels 0-2)

Source of data: Eurostat

Extracted on: 3/1/2016 6:02:33 μμ

¹ **Σύντομη περιγραφή:** Ο δείκτης υπολογίζεται διαιρώντας τον αριθμό των απασχολούμενων στην ηλικιακή ομάδα 20-64 ετών που κατέχουν συγκεκριμένο επίπεδο εκπαίδευσης δια του συνολικού πληθυσμού της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Το μορφωτικό επίπεδο κωδικοποιείται σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Ταξινόμησης της Εκπαίδευσης (ISCED). Τα δεδομένα μέχρι το 2013 κατατάσσονται σύμφωνα με την ταξινόμηση ISCED 1997 και τα δεδομένα από το 2014, σύμφωνα με την ταξινόμηση ISCED 2011.

- λιγότερο από πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα ISCED 0-2)
- ανώτερη δευτεροβάθμια και μετα-δευτεροβάθμια (μη τριτοβάθμια) εκπαίδευση (επίπεδα ISCED 3 και 4)
- τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα ISCED 5-8) (ISCED 1997: επίπεδα 5 και 6)

Ο δείκτης βασίζεται στην έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) της ΕΕ, η οποία καλύπτει τον πληθυσμό που ζει σε ιδιωτικά νοικοκυριά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 60: Απασχόληση % πληθυσμού ηλικίας 20-64, μορφωτικό επίπεδο ανώτερη δευτεροβάθμια & μετα-δευτεροβάθμια (μη τριτοβάθμια) εκπαίδευση (επίπεδο 3-4)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					69,1	69,6	70,6	71,5	71,8	70,4	69,9	69,9	69,7	69,5	70,2
European Union (15 countries)	71,1	71,5	71,6	71,3											
Ireland	74,8	74,7	74,1	72,8	73,2	75,0	75,7	75,7	73,2	66,7	63,1	61,6	61,7	62,7	64,6
Greece	60,6	60,2	60,8	61,3	63,3	62,7	62,9	62,8	63,3	62,4	60,6	56,3	51,4	48,7	49,2

Employment rates by sex, age and educational attainment level (%) [Ifsa_ergaed]
 Unit: Percentage
 Age: From 20 to 64 years
 Sex: Total
 ISCED11: Upper secondary and post-secondary non-tertiary education (levels 3 and 4)
 Source of data: Eurostat
 Extracted on: 3/1/2016 6:02:33 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 61: Απασχόληση % πληθυσμού ηλικίας 20-64, μορφωτικό επίπεδο τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο ISCED11 5-8)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					82,6	82,7	83,3	83,9	83,8	82,9	82,4	82,1	81,9	81,8	82,1
European Union (15 countries)	82,5	83,0	82,8	82,8											
Ireland	86,6	85,8	84,9	85,0	84,9	85,6	85,4	85,7	84,2	80,6	79,4	79,3	79,0	79,3	80,2
Greece	80,6	79,6	80,7	81,1	81,1	80,9	82,1	81,8	82,0	81,5	78,8	74,0	70,3	68,2	67,6

Employment rates by sex, age and educational attainment level (%) [Ifsa_ergaed]
 Unit: Percentage
 Age: From 20 to 64 years
 Sex: Total
 ISCED11: Tertiary education (levels 5-8)
 Source of data: Eurostat
 Extracted on: 3/1/2016 6:02:33 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 62: Ανεργία % πληθυσμού ηλικίας 25-64, μορφωτικό επίπεδο¹ μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 0-2)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					10,5	10,3	9,9	9,2	9,7	12,8	14,1	14,7	16,7	17,9	17,3
European Union (15 countries)	10,2	8,7	9,1	9,3											
Ireland	7,1	5,6	5,9	6,2	6,4	6,0	5,7	6,2	8,4	15,2	19,4	21,7	23,3	20,3	18,7
Greece	7,9	7,7	7,4	7,0	8,4	8,3	7,3	7,1	6,9	8,9	11,9	17,0	25,1	28,7	27,6

Unemployment rates by sex, age and educational attainment level (%) [Ifsa_urgaed]
 Unit: Percentage
 Age: From 25 to 64 years
 Sex: Total
 ISCED11: Less than primary, primary and lower secondary education (levels 0-2)
 Source of data: Eurostat
 Extracted on: 3/1/2016 8:47:21 μμ

¹ Σύντομη περιγραφή: Ο δείκτης εστιάζει στα άτομα 25-64 χρονών. Δείχνει την "πιθανότητα" να είναι χωρίς δουλειά για εκείνους που θα ήθελαν να έχουν μία, σύμφωνα με το μορφωτικό επίπεδο. Ο δείκτης παρέχει ένα μέτρο των δυσκολιών, που οι άνθρωποι με διαφορετικά επίπεδα εκπαίδευσης έχουν να αντιμετωπίσουν στην αγορά εργασίας και προσφέρει μια πρώτη ιδέα για τον αντίκτυπο της εκπαίδευσης στη μείωση των πιθανοτήτων ανεργίας.

Το μορφωτικό επίπεδο κωδικοποιείται σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Ταξινόμησης της Εκπαίδευσης (ISCED). Τα δεδομένα μέχρι το 2013 κατατάσσονται σύμφωνα με την ταξινόμηση ISCED 1997 και τα δεδομένα από το 2014, σύμφωνα με την ταξινόμηση ISCED 2011.

- Λιγότερο από πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα ISCED 0-2)
- Ανώτερη δευτεροβάθμια και μετα-δευτεροβάθμια (μη τριτοβάθμια) εκπαίδευση (επίπεδα ISCED 3 και 4)

ΠΙΝΑΚΑΣ 63: Ανεργία % πληθυσμού ηλικίας 25-64, μορφωτικό επίπεδο ανώτερη δευτεροβάθμια & μετα-δευτεροβάθμια (μη τριτοβάθμια) εκπαίδευση (επίπεδο 3-4)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					8,4	8,1	7,2	6,0	5,6	7,1	7,7	7,6	8,1	8,5	8,0
European Union (15 countries)	6,9	6,2	6,5	7,0											
Ireland	2,6	2,4	2,8	2,9	3,2	3,1	3,3	3,6	5,1	11,3	13,8	15,1	15,2	14,0	11,9
Greece	11,0	10,0	9,9	9,4	9,8	9,6	8,9	8,3	7,3	9,3	12,8	17,8	24,5	28,1	27,7

Unemployment rates by sex, age and educational attainment level (%) [Ifsa_urgaed]

Unit: Percentage

Age: From 25 to 64 years

Sex: Total

ISCED11: Upper secondary and post-secondary non-tertiary education (levels 3 and 4)

Source of data: Eurostat

Extracted on: 3/1/2016 8:47:21 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 64: Ανεργία % πληθυσμού ηλικίας 25-64, μορφωτικό επίπεδο τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο ISCED11: 5-8)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					4,7	4,5	4,1	3,6	3,4	4,5	4,9	5,0	5,6	5,9	5,6
European Union (15 countries)	4,4	3,9	4,3	4,6											
Ireland	1,6	1,5	1,9	2,5	2,1	2,0	2,4	2,4	3,2	6,3	7,0	7,2	7,0	6,7	6,1
Greece	7,3	6,9	6,6	6,1	6,9	7,0	6,4	6,1	5,7	6,7	8,8	13,0	17,1	19,4	19,1

Unemployment rates by sex, age and educational attainment level (%) [Ifsa_urgaed]

Unit: Percentage

Age: From 25 to 64 years

Sex: Total

ISCED11: Tertiary education (levels 5-8)

Source of data: Eurostat

Extracted on: 3/1/2016 8:47:21 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 65: Επενδύσεις στην εκπαίδευση ως επί % του ΑΕγχΠ (όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
European Union (27 countries)	4,91	4,99	5,00	5,04	4,95	4,92	4,91	4,93	5,04	5,38	5,41	5,25
European Union (25 countries)	4,94	5,02	5,03	5,06	4,98	4,95	4,93	4,95	5,06	5,41	5,46	5,31
Ireland	4,29	4,24	4,27	4,35	4,66	4,72	4,73	4,92	5,67	6,43	6,41	6,15
Greece	3,71	3,50	3,57	3,56	3,83	4,09	:	:	:	:	:	:

Expenditure on education as % of GDP or public expenditure [educ_figdp]

INDIC_ED: Total public expenditure on education as % of GDP, for all levels of education combined

Source of data: Eurostat

Extracted on: 3/1/2016 12:47:39 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 66: Επενδύσεις στην εκπαίδευση· δημόσια δαπάνη στην εκπαίδευση ως επί % του συνόλου των δημοσίων δαπανών (όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
European Union (27 countries)	10,88	10,95	10,86	10,84	10,77	10,70	10,78	10,90	10,91	10,75	10,78	10,78
European Union (25 countries)	:	:	:	:	:	:	10,76	10,90	10,90	10,75	10,82	10,83
Ireland	13,62	12,79	12,74	13,10	13,89	13,95	13,77	13,36	13,26	13,36	9,78	13,07
Greece	7,28	7,72	7,93	7,95	8,42	9,17	:	:	:	:	:	:

Expenditure on education as % of GDP or public expenditure [educ_figdp]

INDIC_ED: Total public expenditure on education as % of total public expenditure, for all levels of education combined

Source of data: Eurostat

Extracted on: 3/1/2016 12:47:39 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 67: Ακαθάριστη εγχώρια δαπάνη για Έρευνα & Ανάπτυξη % του ΑΕγχΠ

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (28 countries)	1,79	1,8	1,81	1,8	1,76	1,76	1,78	1,78	1,85	1,94	1,93	1,97	2,01	2,03	2,03
European Union (15 countries)	1,85	1,86	1,87	1,86	1,83	1,83	1,85	1,86	1,94	2,03	2,02	2,06	2,1	2,12	2,12
Ireland	1,09	1,06	1,06	1,13	1,18	1,2	1,21	1,24	1,39	1,63	1,62	1,56	1,58	1,58	1,55
Greece	:	0,56	:	0,55	0,53	0,58	0,56	0,58	0,66	0,63	0,60	0,67	0,69	0,80	0,83

Total intramural R&D expenditure (GERD) by sectors of performance [rd_e_gerdtot]

Source of data: Eurostat

SECTPERF: All sectors

UNIT: Percentage of gross domestic product (GDP)

Extracted on: 7/3/2016 8:24:08 ημ

ΠΙΝΑΚΑΣ 68: Διαφορά % φύλων στην απασχόληση¹. Gender employment gap - Percentage points

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					16,1	16,0	15,7	15,6	15,1	13,5	12,9	12,7	12,2	11,7	11,6
European Union (15 countries)	20,1	19,5	18,5	17,8											
Ireland	24,9	23,9	22,2	21,5	21,3	20,4	20,1	18,4	16,0	10,3	8,9	8,8	8,7	10,6	11,8
Greece	33,3	33,0	31,6	31,1	30,1	29,6	28,6	28,4	27,5	25,6	24,2	22,1	19,8	19,4	18,3

Employment (main characteristics and rates) - annual averages [lfsi_emp_a]

INDIC_EM: Employment rate (20 to 64 years)

Source of data: Eurostat

Extracted on: 10/1/2016 6:09:52 μμ

¹ Ορίζεται ως η διαφορά στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ ανδρών και γυναικών ηλικίας 20-64 ετών. Ο δείκτης βασίζεται στην Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΕ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 69: Διαφορά φύλων στις αμοιβές¹. Gender pay gap

GEO/TIME	2002	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
European Union (27 countries)	:	17,7	17,6	17,3	17,2	16,2	16,5	16,6	16,4
European Union (15 countries)	:	18,7	18,3	:	:	:	:	:	:
Ireland	15,1	17,2	17,1	12,6	12,6	13,9	11,7	14,4	:
Greece	25,5	20,7	21,5	22,0	:	15,0	:	:	:

Gender pay gap in unadjusted form in % - NACE Rev. 1.1 (Structure of Earnings Survey methodology) [earn_gr_gpg] & NACE Rev. 2 (structure of earnings survey methodology) [earn_gr_gpgr2]

Source of data: Eurostat

Extracted on: 10/1/2016 7:21:01 μμ

¹ Η διαφορά μεταξύ των μέσων ακαθάριστων ωριαίων αποδοχών των ανδρών και των γυναικών ως ποσοστό των μέσων ακαθάριστων ωριαίων αποδοχών των ανδρών (για έμμισθους υπαλλήλους). Ο πληθυσμός αποτελείται από όλους τους αμειβόμενους εργαζόμενους σε επιχειρήσεις με 10 ή περισσότερους εργαζόμενους [NACE_R2: κατηγορίες Β έως Σ (εκτός από Ο), Βιομηχανία, κατασκευές και υπηρεσίες (εκτός από τη δημόσια διοίκηση, την άμυνα & υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση)]. Πριν από το έτος αναφοράς 2008: NACE_R1.1 [κατηγορίες C έως O (εκτός από L), όλες οι

δραστηριότητες NACE (εκτός από γεωργία, αλιεία, δημόσια διοίκηση, δραστηριότητες νοικοκυριών & οργανισμούς εγκατεστημένους στην αλλοδαπή)]. Ο δείκτης GPG υπολογίζεται στο πλαίσιο των δεδομένων που συλλέγονται σύμφωνα με τη μεθοδολογία της δομής των αποδοχών (Κανονισμός ΕΚ: 530/1999).

ΠΙΝΑΚΑΣ 70: Διαφορά φύλων στην ανεργία¹· Unemployment gender gap

GEO/TIME	2000 M12	2001 M12	2002 M12	2003 M12	2004 M12	2005 M12	2006 M12	2007 M12	2008 M12	2009 M12	2010 M12	2011 M12	2012 M12	2013 M12	2014 M12
European Union (27 countries)					1,5	1,5	1,4	1,3	0,7	0,0	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3
European Union (15 countries)	1,8	1,7	1,7	1,8											
Ireland	-0,4	-0,8	-0,6	-0,8	-0,6	-0,2	-0,7	-1,3	-3,7	-6,8	-7,1	-6,6	-5,6	-3,5	-3,1
Greece	7,5	7,5	7,3	7,7	8,5	7,5	7,5	6,3	5,4	5,8	5,5	5,8	5,7	6,3	6,2

Unemployment rate by sex and age - monthly average, % [une_rt_m]

Source of data: Eurostat – Εναρμονισμένες σειρές

Extracted on: 10/1/2016 10:10:39 μμ

Age: From 25 to 74 years

¹ Ορισμός: Η διαφορά στα ποσοστά ανεργίας μεταξύ γυναικών και ανδρών σε ποσοστιαίες μονάδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 71: Διαφορά ανεργίας μεταξύ μη ΕΕ-πολιτών και ΕΕ-πολιτών, πληθυσμός ηλικίας 20-64 ετών

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	:	:	:	:	:	:	7,5	7,3	7,6	10,7	10,5	10,9	11,4	11,6	10,3
European Union (15 countries)	9,4	8,9	8,7	9,2	9,4	8,4	7,4	7,0	6,9	9,8	9,6	9,9	10,2	10,2	8,8
Ireland	:	:	:	2,6	2,2	:	4,3	2,7	2,6	4,1	3,1	1,0	3,5	4,4	3,7
Greece	-0,1	-0,1	-0,7	-1,1	-1,3	:	-1,5	-1,3	-1,5	0,6	2,5	4,3	11,2	12,4	7,3

Unemployment rates by sex, age and nationality (%) [lfsa_urgan]

Source of data: Eurostat

Extracted on: 11/1/2016 11:35:34 μμ

Age: From 20 to 64 years

¹ Οι τιμές έως και το 2004 για της χώρες αναφοράς Ιρλανδία & Ελλάδα είναι η διαφορά που προκύπτει από την ανεργία μη ευρωπαίων (ΕΕ-15) πολιτών & πολιτών της χώρας αναφοράς. Μετά το 2004 οι τιμές είναι η διαφορά που προκύπτει από την ανεργία μη ευρωπαίων (ΕΕ-27) πολιτών & πολιτών της χώρας αναφοράς

ΠΙΝΑΚΑΣ 72: Περιφερειακές ανισότητες στην απασχόληση¹· πληθυσμός ηλικίας 15-64

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (28 countries)	13,1	13,3	13,0	12,8	12,2	11,8	11,3	11,1	11,2	11,5	12,0	12,5	13,3	13,9	13,6
Ireland	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Greece	5,9	4,8	4,3	3,8	4,5	4,3	3,7	3,6	3,9	3,9	3,4	4,4	5,5	5,8	4,8

Dispersion of regional employment rates of age group 15-64 by NUTS 3 regions (%) [lfst_r_lmdr]

STATINFO: Dispersion at NUTS level 2

Source of data: Eurostat

Extracted on: 10/1/2016 9:18:34 μμ

¹ Ορισμός: Η διασπορά των περιφερειακών (επίπεδο NUTS 2) ποσοστών απασχόλησης της ηλικιακής ομάδας 15-64 ετών δείχνει τις περιφερειακές διαφορές όσον αφορά την απασχόληση στις χώρες και ομάδες χωρών (ΕΕ-15, ΕΕ-25, ΕΕ-27). Το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων ηλικίας 15-64 αντιπροσωπεύει εργαζόμενους ηλικίας 15-64 ετών ως ποσοστό του πληθυσμού της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Η διασπορά των περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης είναι μηδέν όταν τα ποσοστά απασχόλησης σε όλες τις περιφέρειες μιας χώρας είναι ταυτόσημα και αυξάνει εάν υπάρχει αύξηση των διαφορών στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ των περιφερειών. Ο δείκτης δεν ισχύει για DK, IE, LU, CY, EE, LT, LV, MT, SI καθώς αυτές οι χώρες περιλαμβάνουν μόνο μία ή (στην περίπτωση του Ιρλανδίας) δύο περιφέρειες NUTS 2. Ωστόσο, τα ποσοστά απασχόλησης των χωρών αυτών και των δύο περιφερειών της Ιρλανδίας χρησιμοποιούνται για να υπολογιστεί η διασπορά των περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης για τις ομάδες χωρών. Τα περιφερειακά ποσοστά απασχόλησης αντιπροσωπεύουν ετήσιες μέσες τιμές και λαμβάνονται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 73: Περιφερειακές ανισότητες στην ανεργία¹· πληθυσμός 15-74

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (28 countries)	60,5	66,5	63,1	59,0	55,0	51,6	45,8	44,1	47,0	47,8	50,8	56,1	62,5	64,8	66,1
Ireland	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Greece	17,4	18,2	17,4	17,2	19,1	17,5	13,6	14,8	17,5	11,0	9,4	10,4	12,4	10,2	8,2

Dispersion of regional unemployment rates by NUTS 3 regions (%) [lfst_r_lmdur]

STATINFO: Dispersion at NUTS level 2

Source of data: Eurostat

Extracted on: 11/1/2016 7:04:11 ημ

¹ Ορισμός: Η διασπορά των περιφερειακών (επίπεδο NUTS 2) ποσοστών ανεργίας είναι ο συντελεστής μεταβλητότητας των περιφερειακών ποσοστών ανεργίας, ο οποίος ορίζεται ως ο λόγος της τυπικής απόκλισης προς το μέσο. Ο συντελεστής μεταβλητότητας πολλαπλασιάζεται επί 100 για να κάνει μία ποσοστιαία μονάδα. Ο δείκτης μετρά τη διασπορά των περιφερειακών ποσοστών ανεργίας σε σχέση με το εθνικό ποσοστό ανεργίας. Η διασπορά των περιφερειακών ποσοστών ανεργίας είναι μηδέν όταν τα ποσοστά ανεργίας σε όλες τις περιφέρειες μιας χώρας είναι ίσα. Σημαντικές διαφορές μεταξύ των περιφερειακών ποσοστών ανεργίας σε μια χώρα συνεπάγεται εύλογα μεγάλη διασπορά (ο δείκτης δεν ισχύει για DK, IE, LU, CY, EE, LT, LV, MT, SI καθώς αυτές οι χώρες περιλαμβάνουν μόνο μία ή (στην περίπτωση του Ιρλανδίας) δύο περιφέρειες NUTS 2).

ΠΙΝΑΚΑΣ 74: Απασχόληση % πληθυσμού ηλικίας 15-64, σε επίπεδο NUTS2 – περιφέρειες (περιφερειακές διαφορές)¹

GEO/TIME	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)				62,7	63,4	64,3	65,2	65,7	64,4	64,1	64,2	64,1	64,1	64,9
European Union (15 countries)	63,8	64,1	64,4											
Éire/Ireland	65,2	65,1	65,1	65,5	67,6	68,7	69,2	67,4	61,9	59,6	58,9	58,8	60,5	61,7
Border, Midland and Western	62,4	62,5	62,7	63,9	66,1	67,1	67,7	65,4	59,3	57,1	56,1	55,5	58,2	59,0
Southern and Eastern	66,1	66,0	65,9	66,1	68,2	69,2	69,7	68,0	62,9	60,5	59,9	60,0	61,3	62,7

Employment rates by sex, age and NUTS 2 regions (%) [lfst_r_lfe2emprrt]

Unit: Percentage

Age: From 15 to 64 years

Sex: Total

Source of data: Eurostat

Extracted on: 13/1/2016 2:05:58 μμ

¹ Παρατηρούνται ειδικά τα στοιχεία απασχόλησης & ανεργίας για τις δύο Ιρλανδικές Περιφέρειες καθώς ο Δείκτης διασποράς δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση χωρών με μία ή δύο, όπως η Ιρλανδία, Περιφέρειες. Μας ενδιαφέρει η απόκλιση από το μέσο εθνικό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 75: Ανεργία % πληθυσμού ηλικίας 15 και άνω, σε επίπεδο NUTS2 – περιφέρειες (περιφερειακές διαφορές)¹

GEO/TIME	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)				9,2	8,9	8,2	7,1	7,0	8,9	9,6	9,6	10,4	10,8	10,1
European Union (15 countries)	7,4	7,7	8,0											
Éire/Ireland	3,7	4,2	4,5	4,5	4,3	4,4	4,7	6,4	12,0	13,9	14,6	14,7	13,0	11,3
Border, Midland and Western	4,5	5,4	5,3	4,6	4,4	4,7	5,0	7,4	13,4	14,5	15,9	16,5	14,2	12,3
Southern and Eastern	3,4	3,8	4,2	4,4	4,3	4,3	4,6	6,1	11,5	13,6	14,2	14,1	12,6	10,9

Unemployment rates by sex, age and NUTS 2 regions (%) [lfst_r_lfu3rt]

Unit: Percentage

Age: From 15 years or over

Sex: Total

Source of data: Eurostat

Extracted on: 13/1/2016 2:14:45 μμ

¹ Παρατηρούνται ειδικά τα στοιχεία απασχόλησης & ανεργίας για τις δύο Ιρλανδικές Περιφέρειες καθώς ο Δείκτης διασποράς δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση χωρών με μία ή δύο, όπως η Ιρλανδία, Περιφέρειες. Μας ενδιαφέρει η απόκλιση από το μέσο εθνικό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 76: Κατώτατος Μισθός (σε €/μήνα)

GEO/TIME	2000 S2	2001 S2	2002 S2	2003 S2	2004 S2	2005 S2	2006 S2	2007 S2	2008 S2	2009 S2	2010 S2	2011 S2	2012 S2	2013 S2	2014 S2
Ireland	944,7	1.008,9	1.008,9	1.073,2	1.183,0	1.292,9	1.292,9	1.461,9	1.461,9	1.461,9	1.461,9	1.461,9	1.461,9	1.461,9	1.461,9
Greece	540,1	551,7	582,0	606,5	630,8	667,7	709,7	767,6	794,0	862,8	862,8	876,6	683,8	683,8	683,8

Monthly minimum wages - bi-annual data [earn_mw_cur]

CURRENCY: Euro

Source of data: Eurostat

Extracted on: 11/1/2016 1:57:44 μμ

¹ Τα στατιστικά για τον ελάχιστο μισθό, που δημοσιεύει η Eurostat αναφέρονται σε μηνιαίους εθνικούς κατώτατους μισθούς. Οι τιμές, που εμφανίζονται εδώ ισχύουν για το β' εξάμηνο κάθε έτους. Σε ορισμένες χώρες, ο εθνικός κατώτατος μισθός δεν καθορίζεται σε μηνιαία αλλά σε ωριαία ή εβδομαδιαία βάση. Για τις χώρες αυτές οι ωριαίες ή εβδομαδιαίες τιμές μετατρέπονται σε μηνιαίες τιμές. Ο εθνικός ελάχιστος μισθός επιβάλλεται από το νόμο, συχνά μετά από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους ή απευθείας από την εθνική διακλαδική σύμβαση (αυτό συμβαίνει στο Βέλγιο και την Ελλάδα). Ο εθνικός ελάχιστος μισθός ισχύει συνήθως για όλους τους υπαλλήλους ή τουλάχιστον για την πλειονότητα των εργαζομένων στη χώρα. Οι ελάχιστοι μισθοί είναι ακαθάριστα ποσά, δηλαδή, πριν από την αφαίρεση του φόρου εισοδήματος και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 77: Κατώτατος Μισθός (σε ΜΑΔ – Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης)

GEO/TIME	2000 S2	2001 S2	2002 S2	2003 S2	2004 S2	2005 S2	2006 S2	2007 S2	2008 S2	2009 S2	2010 S2	2011 S2	2012 S2	2013 S2	2014 S2
Ireland	822,7	845,3	805,8	847,4	938,4	1.046,0	1.037,7	1.177,2	1.126,3	1.163,6	1.237,8	1.226,7	1.231,0	1.217,9	1.211,3
Greece	637,4	670,3	725,7	705,0	719,0	755,6	796,4	854,1	865,0	908,3	913,1	921,4	738,9	766,7	793,7

Monthly minimum wages - bi-annual data [earn_mw_cur]

CURRENCY: Purchasing Power Standard

Source of data: Eurostat

Extracted on: 11/1/2016 1:57:44 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 78: Ονομαστικό κόστος εργασίας¹, μεταβολή έναντι προηγούμενης περιόδου· τομέας επιχειρήσεων

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	:	4,3	3,7	3,4	3,3	2,9	3,0	3,3	3,9	2,4	1,9	2,8	2,4	1,3	1,5
Euro area (19 countries)	:	3,4	3,4	3,0	2,4	2,3	2,4	2,6	3,4	2,7	1,8	2,8	2,6	1,2	1,3
Ireland	:	9,0	5,1	4,6	4,9	4,1	5,1	4,5	4,5	1,7	-1,8	-1,1	2,2	0,6	0,5
Greece	:	2,0	12,9	7,2	3,5	-4,9	2,1	3,5	2,5	7,5	-0,6	-5,6	-5,5	-6,5	-0,7

Labour cost index, nominal value - annual data (NACE Rev. 2) [lc_lci_r2_a]

UNIT: Percentage change over previous period

NACE_R2: Business economy

LCSTRUCT: Labour cost for LCI (compensation of employees plus taxes minus subsidies)

Source of data: Eurostat

Extracted on: 10/3/2016 11:52:19 μμ

¹ Στο πλαίσιο του δείκτη κόστους εργασίας, το κόστος εργασίας ορίζεται ως η βασική δαπάνη, που επιμιζονται οι εργοδότες για τους σκοπούς της απασχόλησης προσωπικού. Περιλαμβάνει τις αμοιβές των εργαζομένων, με μισθούς-ημερομίσθια σε χρήμα και σε είδος, τις εισφορές των εργοδοτών σε κοινωνική ασφάλιση και φόρους απασχόλησης μείον τις τυχόν επιδοτήσεις που έλαβαν. Δεν περιλαμβάνει το κόστος επαγγελματικής κατάρτισης ή άλλες δαπάνες, όπως το κόστος πρόσληψης και τις δαπάνες για ρούχα εργασίας (σε αντίθεση με τα πολυετή και τα ετήσια δεδομένα για το κόστος εργασίας).

ΠΙΝΑΚΑΣ 79: Ονομαστικό κόστος εργασίας, μεταβολή έναντι προηγούμενης περιόδου· τομέας βιομηχανίας, κατασκευών & υπηρεσιών

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	:	:	:	:	:	:	:	:	:	2,6	1,8	2,4	2,1	1,4	1,4
Euro area (19 countries)	:	:	:	:	:	:	:	:	:	2,8	1,7	2,4	2,3	1,4	1,3
Ireland	:	9,2	4,7	4,4	6,1	4,7	4,9	4,6	4,3	2,1	-2,6	-0,7	1,2	-0,1	-0,3
Greece	:	3,5	13,2	6,6	4,3	-0,8	-1,5	5,1	5,5	-0,2	-0,1	-5,9	-9,6	-6,4	2,2

Labour cost index, nominal value - annual data (NACE Rev. 2) [lc_lci_r2_a]

UNIT: Percentage change over previous period

NACE_R2: Industry, construction and services (except activities of households as employers and extra-territorial organisations and bodies)

LCSTRUCT: Labour cost for LCI (compensation of employees plus taxes minus subsidies)

Source of data: Eurostat

Extracted on: 10/3/2016 11:52:19 μμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 80: Μέσος συνήθης εβδομαδιαίος χρόνος εργασίας

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

European Union (27 countries)	:				38,1	38,0	37,9	37,9	37,8	37,6	37,5	37,4	37,3	37,2	37,2
European Union (15 countries)	37,8	37,7	37,4	37,4											
Ireland	38,0	37,7	37,5	37,0	36,9	36,8	36,6	36,4	36,0	35,2	35,0	34,9	35,0	35,4	35,6
Greece	43,2	43,3	43,2	43,3	43,0	43,0	42,7	42,4	42,4	42,4	42,2	42,1	42,0	42,0	41,9

Average number of usual weekly hours of work in main job, by sex, professional status, full-time/part-time and occupation (hours) [lfsa_ewhuis]

Unit: Hour

ISCO08: Total

WSTATUS: Employed persons

WORKTIME: Total

SEX: Total

Source of data: Eurostat

Extracted on: 13/1/2016 10:34:33 πμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 81: Φτωχοί εργαζόμενοι %

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	:	:	:	:	:	8,2	8,1	8,4	8,6	8,4	8,3	8,8	9,0	8,9	9,5
European Union (15 countries)	:	:	:	:	:	7,3	7,3	7,9	8,1	8,0	7,7	8,3	8,7	8,6	9,2
Ireland	:	:	:	7,5	6,7	6,0	6,2	5,6	6,5	5,3	5,5	5,6	5,4	4,5	5,2
Greece	:	:	:	13,5	13,1	12,9	13,8	14,2	14,3	13,8	13,8	11,9	15,1	13,1	13,4

At-risk-of-poverty rate by poverty threshold and most frequent activity in the previous year (source: SILC) [ilc_li04]

Unit: Percentage

Age: From 18 years or over

Sex: Total

INDIC_IL: At risk of poverty rate (cut-off point: 60% of median equivalised income after social transfers)

Source of data: Eurostat

Extracted on: 11/1/2016 8:20:34 μμ

¹ **Σύντομη περιγραφή:** Το ποσοστό των εργαζομένων 18 ετών και άνω με ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το όριο του κινδύνου φτώχειας, το οποίο καθορίζεται στο 60% του εθνικού μέσου διαθέσιμου εισοδήματος (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις).

ΠΙΝΑΚΑΣ 82: Φορολογία χαμηλόμισθων – Παγίδα της ανεργίας¹

GEO/TIME	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)				73,68	71,65	71,98	71,36	74,39	75,16	74,67	74,69	74,30	74,88	76,41
European Union (15 countries)	74,26	74,31	74,31											
Ireland	72,31	73,70	73,58	74,58	74,19	76,60	78,57	79,50	80,61	78,18	75,91	74,18	74,49	72,84
Greece	55,99	55,23	57,52	52,80	55,50	56,38	59,08	62,76	65,32	51,45	57,38	51,56	50,83	50,52

Tax rate on low wage earners - Unemployment trap [earn_nt_unemtrp]

Source of data: Eurostat

Extracted on: 11/1/2016 10:03:38 μμ

¹ **Σύντομη περιγραφή:** Η «παγίδα ανεργίας» μετρά ποιο ποσοστό των ακαθάριστων αποδοχών (μετά τη μετακίνηση στην απασχόληση) μένει «εκτός φορολόγησης» από τις συνδυασμένες επιπτώσεις της κατάργησης των παροχών και των υψηλότερων φόρων & εισφορών κοινωνικής ασφάλισης [tesem220].

ΠΙΝΑΚΑΣ 83: Φορολογική επιβάρυνση χαμηλόμισθων¹

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)					40,0	39,9	40,0	39,9	39,4	39,2	39,5	39,8	39,9	39,0	33,6
European Union (15 countries)	41,3	40,7	40,8	40,6											
Ireland	18,1	17,6	16,5	16,5	19,5	16,8	16,1	14,9	15,0	16,2	16,8	20,0	20,1	21,5	22,1
Greece	36,0	35,3	35,6	35,2	36,1	35,4	36,4	36,0	35,5	35,6	35,8	40,0	39,8	37,1	35,7

Tax rate on low wage earners: Tax wedge on labour costs [earn_nt_taxwedge]

Source of data: Eurostat

Extracted on: 12/1/2016 9:35:20 πμ

¹ **Σύντομη περιγραφή:** φορολογική επιβάρυνση του κόστους εργασίας ορίζεται ως: ο φόρος εισοδήματος επί των ακαθάριστων αποδοχών συν εισφορές κοινωνικής ασφάλισης εργοδότη & εργαζομένου, εκπεφρασμένο ως ποσοστό του συνολικού κόστους εργασίας του εργαζομένου. Το συνολικό

κόστος εργασίας του εργαζομένου ορίζεται ως: οι ακαθάριστες αποδοχές του/της συν τη συμμετοχή κοινωνικής ασφάλισης των εργοδοτών συν το φόρο μισθωτών υπηρεσιών (όπου εφαρμόζεται). Ο δείκτης φορολογικής επιβάρυνσης του κόστους εργασίας είναι διαθέσιμος μόνο για έναν άγαμο χωρίς παιδιά που κερδίζει το 67% των αποδοχών ενός μέσου εργάτη παραγωγής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 84: Οι άνθρωποι που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας¹ μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, % του πληθυσμού

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	:	:	:	:	:	16,5	16,5	16,5	16,5	16,4	16,5	16,8	16,8	16,7	17,2
European Union (15 countries)	15,0	15,0	:	:	:	15,8	15,9	15,9	16,3	16,2	16,3	16,6	16,6	16,5	17,0
Ireland	20,0	21,0	:	20,5	20,9	19,7	18,5	17,2	15,5	15,0	15,2	15,2	15,7	14,1	15,3
Greece	20,0	20,0	:	20,7	19,9	19,6	20,5	20,3	20,1	19,7	20,1	21,4	23,1	23,1	22,1

At-risk-of-poverty rate by poverty threshold, age and sex (source: SILC) [ilc_li02]

Source of data: Eurostat

Extracted on: 7/3/2016 8:49:07 πμ

¹ **Σύντομη περιγραφή:** Τα άτομα με διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το όριο κινδύνου φτώχειας, το οποίο ορίζεται σε 60% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις).

ΠΙΝΑΚΑΣ 85: Επενδύσεις επιχειρήσεων % του ΑΕγχΠ

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (28 countries)	:	:	12,51	11,93	11,91	12,31	12,73	12,98	13,09	11,50	11,38	11,83	11,81	11,55	11,74
Ireland	11,31	10,97	10,64	10,88	11,50	12,94	13,16	12,26	10,44	12,25	10,64	11,62	14,16	12,85	13,99
Greece	:	:	:	:	:	:	6,02	7,84	7,66	6,15	6,59	5,82	4,93	4,45	4,79

Key indicators [nasa_10_ki]

Source of data: Eurostat

UNIT: Percentage

NA_ITEM: Business investment to GDP ratio

SECTOR: Corporations

Extracted on: 7/3/2016 8:42:17 πμ

ΠΙΝΑΚΑΣ 86: Δημόσιο έλλειμμα/πλεόνασμα¹ (% του ΑΕγχΠ)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	0,0	-1,6	-2,6	-3,2	-2,9	-2,5	-1,6	-0,9	-2,5	-6,7	-6,4	-4,5	-4,3	-3,3	-3,0
Ireland	4,9	1,0	-0,3	0,7	1,4	1,3	2,8	0,3	-7,0	-13,8	-32,3	-12,5	-8,0	-5,7	-3,9
Greece	-4,1	-5,5	-6,0	-7,8	-8,8	-6,2	-5,9	-6,7	-10,2	-15,2	-11,2	-10,2	-8,8	-12,4	-3,6

Government deficit/surplus, debt and associated data [gov_10dd_edpt1]

Source of data: Eurostat

UNIT: Percentage of gross domestic product (GDP)

NA_ITEM: Net lending (+) /net borrowing (-)

SECTOR: General government

Extracted on: 7/3/2016 12:40:36 μμ

¹ **Σύντομη περιγραφή:** Δημόσιο έλλειμμα / πλεόνασμα ορίζεται στη Συνθήκη του Μάαστριχτ ως ο καθαρός δανεισμός (+/-) της γενικής κυβέρνησης σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών. Ο τομέας της γενικής κυβέρνησης περιλαμβάνει την κεντρική κυβέρνηση, την πολιτειακή κυβέρνηση, την τοπική αυτοδιοίκηση και τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης. Οι σχετικοί ορισμοί προβλέπονται στον κανονισμό 479/2009 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 87: Ακαθάριστο χρέος Γενικής Κυβέρνησης¹ (% του ΑΕγχΠ)

GEO/TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (27 countries)	60,6	59,8	59,3	60,8	61,3	61,9	60,5	57,9	61,0	73,1	78,5	81,1	83,8	85,5	86,8
Ireland	36,1	33,2	30,6	29,9	28,2	26,1	23,6	23,9	42,4	61,8	86,8	109,3	120,2	120,0	107,5
Greece	104,4	106,8	104,6	101,2	102,7	107,3	103,5	103,1	109,4	126,7	146,2	172,0	159,4	177,0	178,6

Government deficit/surplus, debt and associated data [gov_10dd_edpt1]

Source of data: Eurostat

UNIT: Percentage of gross domestic product (GDP)

NA_ITEM: Government consolidated gross debt

SECTOR: General government

Extracted on: 7/3/2016 12:34:01 μμ

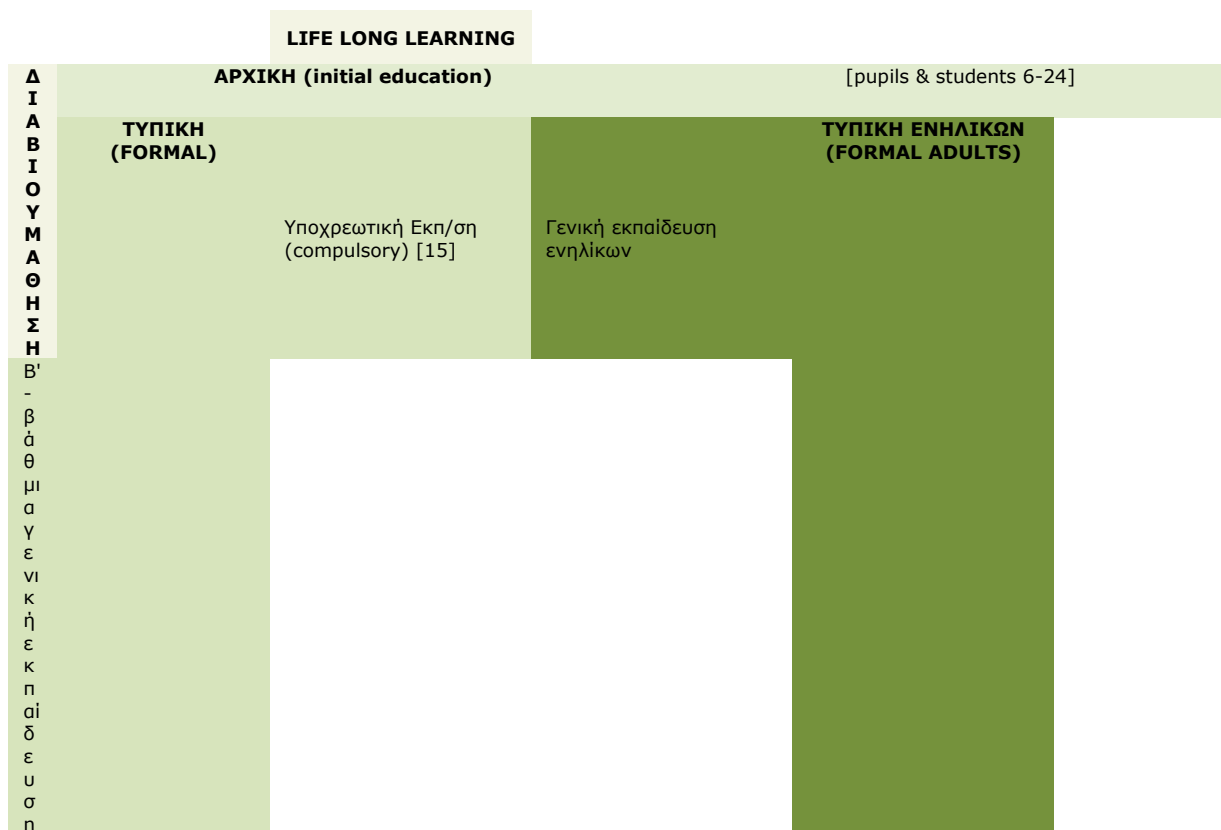
¹ **Σύντομη περιγραφή:** Ο δείκτης ορίζεται (στη Συνθήκη του Μάαστριχτ) ως το ενοποιημένο ακαθάριστο χρέος της γενικής κυβέρνησης στην ονομαστική του αξία, που εκκρεμεί στο τέλος του έτους στις ακόλουθες κατηγορίες υποχρεώσεων του Δημοσίου (σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών - ESA 2010): νόμισμα, καταθέσεις, ομολογίες και δάνεια. Ο τομέας της γενικής κυβέρνησης περιλαμβάνει: την κεντρική κυβέρνηση, την πολιτειακή κυβέρνηση, την τοπική αυτοδιοίκηση και τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 88: Κατανομή κονδυλίων του Ιρλανδικού Human Capital Investment Operational Programme (2007-2013).

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΞΟΝΑ %
		ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΗ		
1. Ενεργοποίηση εργατικού δυναμικού		246,953,783	399,924,593	3,000,000	649,878,376
2. Αύξηση συμμετοχής & μείωση ανισοτήτων στο εργατικό δυναμικό		125,408,587	125,408,587	0,00	250,817,174
3. Τεχνική βοήθεια		3,000,000	3,000,000	0,00	6,000,000
ΣΥΝΟΛΟ		375,362,370	528,333,180	3,000,000	906,695,550
					41,40%

Πηγές: Department of Enterprise, Trade and Employment, Ireland - Human Capital Investment Operational Programme 2007-2013, Revised Operational Programme as of 21-10-2009 (p.121)

ΠΙΝΑΚΑΣ 89: Διαγραμματική απεικόνιση της Διά Βίου Μάθησης και των τριών πεδίων της: α) τυπική εκπαίδευση, β) μη τυπική εκπαίδευση και γ) άτυπη μάθηση.

Ε π α γ γ ε λ μ α τ ι κ ή έ κ π / σ η & κ α τ ά ρ τ ι σ η (Ε Ε Κ)		Συνεχιζόμενη ΕΕΚ (continuing VET)			
		Ακαδημαϊκή εκπαίδευση - καριέρα			
	Γ - β ά θ μ ι α ε κ π α ί δ ε υ σ η		ΕΚ στο χώρο δουλειάς (in company training)	ΕΚΤΟΣ ΤΥΠΙΚΟΥ ΕΚΠ/ΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (NON FORMAL)	
			Εξ αποστάσεως (distance learning)		
		Διάφορα προγράμματα, απευθυνόμενα σε νέους, που οδηγούν σε πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων (περιβάλλον, υγεία κλπ)	Ακαδημίες πολιτών, γονέων κλπ		
		Εκπαίδευση δασκάλων/εκπαιδευτών			
Μ Η Τ Υ Π Ι Κ Η (N O N F O R M A L)		Στο σπίτι (in house learning)			
		Άλλα (workshops, seminars, courses)			
	ΑΤΥΠΗ ΜΑΘΗΣΗ (INFORMAL LEARNING) Λιγότερο οργανωμένη & δομημένη μορφή εκπαίδευσης Καθοδηγούμενη από το ίδιο το άτομο, την οικογένεια ή την κοινωνία (δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου κλπ)				ΑΤΥΠΗ